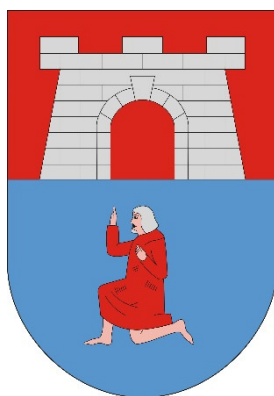

Szerencs Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának Megalapozó Vizsgálata

ITS 2014 Konzorcium:

Tervező, Építő és Kereskedelmi Kft.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Külzetlap

BELÜGYMINISZTERIUM

Szerencs Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának Megalapozó Vizsgálata

Helyzetfeltáró, Helyzetelemző és
Helyzetértékelő munkarészek

2015. év

Készítették az „ITS 2014 Konzorcium” tagjai:

ÉARFÜ Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség
Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Berki Judit
ügyvezető

ART VITAL Tervező, Építő és Kereskedelmi Korlátolt
Felelősségű Társaság

Végh József
ügyvezető

OPUS TEAM Üzleti Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság

Virágh Péter
ügyvezető

Aláírólap

Régiós koordinátor:

Dr. habil Mező Ferenc

Felelős tervező:

Balku Katalin

*okleveles építésmérnök
É 15-0038*

Településtervező:

Labbanicz András

*okleveles településmérnök
TT 15-0378*

Energiaközmű szakági tervező:

Fekete Ferenc

*villamosmérnök, vezető tervező
TE 04-0239 - Településtervezési energia-közmű
szakértő*

Közlekedési szakági tervező:

Kulcsár Gusztáv

*építőmérnök, mélyépítési mérnök
Tkö 15-0300 - Településtervezési közlekedési szakértő*

Víziközmű szakági tervező:

ifj. Major Ferenc

*okleveles építőmérnök, útépítő szakmérnök
VZ-TEL 15-0229 - Települési víziközmű tervező,
TV 15-0229 - Településtervezési vízközmű szakértő*

Környezetvédelmi szakági tervező:

Bánfi Gábor

*környezetvédelmi szakági tervező
SZKV-hu/09-1129; SZKV-le/09-1129; SZKV-vf/09-1129;
SZKV-zr/09-1129*

Zöldfelületi és tájrendezési szakági tervező:

Pataky Orsolya

*okleveles tájépítésszámológ
K 05-0430, TK 05-0430*

Régészeti szakértő:

Bálint Marianna

régészeti szakértő

Műemléki szakértő:

Szilágyi- Fekete Anikó

műemléki szakértő

Társadalompolitikai szakértő:

Gál Niké

társadalompolitikai szakértő

Gazdasági Szakértő:

Husztai Csaba

gazdasági szakértő

Anti-szegregációs szakértő:

Lakatos Izabella

anti-szegregációs szakértő

Közreműködők:

Szabó Katalin Ágnes

ÉARFÜ Nonprofit Kft.

Balázs Tünde

ÉARFÜ Nonprofit Kft.

Szathmári Balázs

ÉARFÜ Nonprofit Kft.

Husztiné Kállai Gabriella

ÉARFÜ Nonprofit Kft.

Hij Zoltán

ÉARFÜ Nonprofit Kft.

Koncz Ferenc

*Szerencs Város
polgármestere*

Szabó Lászlóné

települési koordinátor

Nyilatkozat

A megalapozó vizsgálat *A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint a Belügyminisztérium *Útmutató a kis-és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez* című dokumentum alapján készült.

Tartalomjegyzék

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	12
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	14
1.2.1. EU 2020 stratégia	14
1.2.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)	14
1.2.3. Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiója 2013.....	16
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	18
1.3.1. Országos területrendezési terv	18
1.3.2. Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési Terve (MTrT).....	19
1.3.2.1. MTrT térségi övezetek érintettsége, a város közigazgatási területére	20
1.3.2.2. A megyei övezetekre vonatkozó irányelvek, ajánlások.....	25
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai	30
1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	31
1.5.1. Hatályos fejlesztési koncepció megállapításai	31
1.5.1.1. Településfejlesztési Konceptió 2004.....	31
1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	32
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök	32
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek	32
1.6.2.1. A településszerkezeti terv főbb megállapításai.....	32
1.6.2.2. Korábbi időszak fejlesztései.....	36
1.7. A település társadalma	37
1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	37
1.7.1.1. Demográfia, népesség.....	37
1.7.1.2. Képzettség	45
1.7.1.3. Foglalkoztatottság	49
1.7.1.4. Jövedelmi viszonyok, életminőség	58
1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	61
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők	64
1.7.3.1. A város műemlékei	64
1.7.3.2. Évente megrendezésre kerülő rendezvények	65
1.7.3.3. Múzeumok, kiállítások, galériák	66
1.7.3.4. Civil szervezetek	66

1.7.2.4. Testvérvárosi együttműködések	67
1.7.2.5. Sportlétesítmények Szerencsen	67
1.8. A település humán infrastruktúrája	68
1.8.1. Humán közszolgáltatások	68
1.8.1.1. Oktatási, nevelési intézmények.....	68
1.8.1.2. Egészségügyi intézmények	74
1.8.1.3. Szociális ellátás intézményei	75
1.8.1.4. Sport, szabadidő, közművelődés.....	76
1.8.1.5. Államigazgatás, egyéb közintézmények	77
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása	77
1.9. A település gazdasága	79
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	79
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	84
1.9.2.1. Mezőgazdaság és az ipar	84
1.9.2.2. Idegenforgalom	86
1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztései elképzelése	91
1.9.3.1. Szerencsen működő gazdasági szervezetek.....	91
1.9.3.2. Fejlesztések	92
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F, stb.).....	97
1.9.4.1. Elérhetőség.....	97
1.9.4.2. Munkaerő képzettsége.....	98
1.9.4.3. K+F	99
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	99
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz-és intézményrendszere	101
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program.....	101
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	104
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység	105
1.10.4. Foglalkoztatáspolitiká	106
1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	107
1.10.6. Intézményfenntartás	109
1.10.7. Energiagazdálkodás	110
1.10.7.1. Önkormányzati érdekeltégű épületek	110
1.10.7.2. A megújuló energiatermelés helyzete.....	111
1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások.....	113

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata	115
1.12.1. Természeti adottságok	115
1.12.1.1. Földtani adottságok.....	115
1.12.1.2. Éghajlat	115
1.12.1.3. Vízrajzi adottságok	115
1.12.1.4. Talajtani adottságok.....	116
1.12.1.5. Növényföldrajzi adottságok.....	116
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet.....	117
1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat	117
1.12.2.2. Tájhasználat értékelése	119
1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek.....	121
1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek	121
1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék	122
1.12.3.3. Ökológiai hálózat	122
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése.....	123
1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata	124
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei	124
1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek.....	124
1.13.1.2. A zöldfelületi ellátottság értékelése.....	126
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	127
1.14. Az épített környezet vizsgálata.....	128
1.14.1. Terület-felhasználás vizsgálata.....	128
1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata	128
1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok	129
1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek	130
1.14.1.4. Funkcióvizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatok)	130
1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek	131
1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület	131
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata	132
1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat.....	132
1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat	135
1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter	135
1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	135

1.14.5. Az építmények vizsgálata	137
1.14.5.1. Funkció, kapacitás	137
1.14.5.2. Beépítési jellemzők.....	139
1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom	139
1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok	140
1.14.6. Az épített környezet értékei.....	141
1.14.6.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag	141
1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület.....	142
1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők..	144
1.14.6.4. Világörökségi, és világörökségi várományos terület	145
1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes	145
1.14.6.6. A műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely	145
1.14.6.7. Műemléki terület, történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet	145
1.14.6.8. Nemzeti emlékhely.....	146
1.14.6.9. Helyi védelem	146
1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái	147
1.14.7.1. A belterület fejlesztésének korlátai.....	147
1.14.7.2. Lakóterület-fejlesztés - intézményfejlesztés.....	147
1.14.7.3. Iparterületek, gazdasági területek	147
1.15. Közlekedés.....	148
1.15.1. Hálózatok, hálózati kapcsolatok.....	148
1.15.2. Közúti közlekedés	148
1.15.3. Közösségi közlekedés	150
1.15.3.1. Közúti.....	150
1.15.3.2. Köttött pályás.....	150
1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés	151
1.15.5. Parkolás	151
1.16. Közművesítés.....	152
1.16.1. Vízi közművek.....	152
1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)	152
1.16.1.2. Szennyvízelvezetés	154
1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	156

1.16.2. Energia.....	158
1.16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek).....	158
1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei.....	162
1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése.....	162
1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények).....	163
1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés).....	164
1.17.1. Talaj.....	164
1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek.....	164
1.17.3. Levegőtisztaság és védelme.....	164
1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés.....	165
1.17.5. Sugárzás védelem.....	166
1.17.6. Hulladékkezelés.....	166
1.17.7. Vizuális környezetterhelés.....	166
1.17.8. Árvízvédelem.....	167
1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák.....	167
1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők).....	168
1.18.1. Építésföldtani korlátok.....	168
1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei.....	168
1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek.....	169
1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei.....	169
1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség.....	170
1.18.2.1. Árvízveszélyes területek.....	170
1.18.2.2. Belvízveszélyes területek.....	170
1.18.2.3. Mély fekvésű területek.....	170
1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem.....	170
1.18.3. Egyéb.....	170
1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok.....	170
1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások.....	171
1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások.....	171
1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely.....	172
1.20. Városi klíma.....	173
2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése.....	175

2.1.1. A település társadalma és humán infrastruktúrája	175
2.1.2. A település gazdasága	176
2.1.3. Kultúra és turizmus.....	177
2.1.4. Az önkormányzat gazdálkodása és a településfejlesztés eszköz és intézményrendszere	177
2.1.5. Közlekedés, elérhetőség, településszerkezet.....	178
2.1.6. A település közművei, energiagazdálkodás.....	178
2.1.7. Településüzemeltetés és környezetvédelem	179
3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	181
3.1.1. A folyamatok értékelése.....	181
3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	181
3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata	184
3.2. Problématérkép/értéktérkép	185
3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	187
3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térkép ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása.....	187
3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése.....	195
3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése	196
FELHASZNÁLT IRODALOM	197

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Szerencs-Ond igazgatási területe Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Szerencsi-dombság és Taktaköz kistájakon helyezkedik el. Az igazgatási területen a két kistáj találkozási vonalának, határának megközelítően a 37. sz. országos főút jelölhető.

A várost és környékét keletről a Szerencs-patak völgye, délről a Taktaköz, nyugat felől a Harangodi táj határolja. A Szerencs-patak völgyében kanyarogtak azok az országutak, amelyek az Alföldet az ország északi részével (Felfölddel) kötötték össze.

1. ábra: Szerencs Város pozíciója Magyarország és Borsod-Abaúj-Zemplén megye térképén

Forrás: www.wikipedia.hu

2. ábra: Közúthálózat

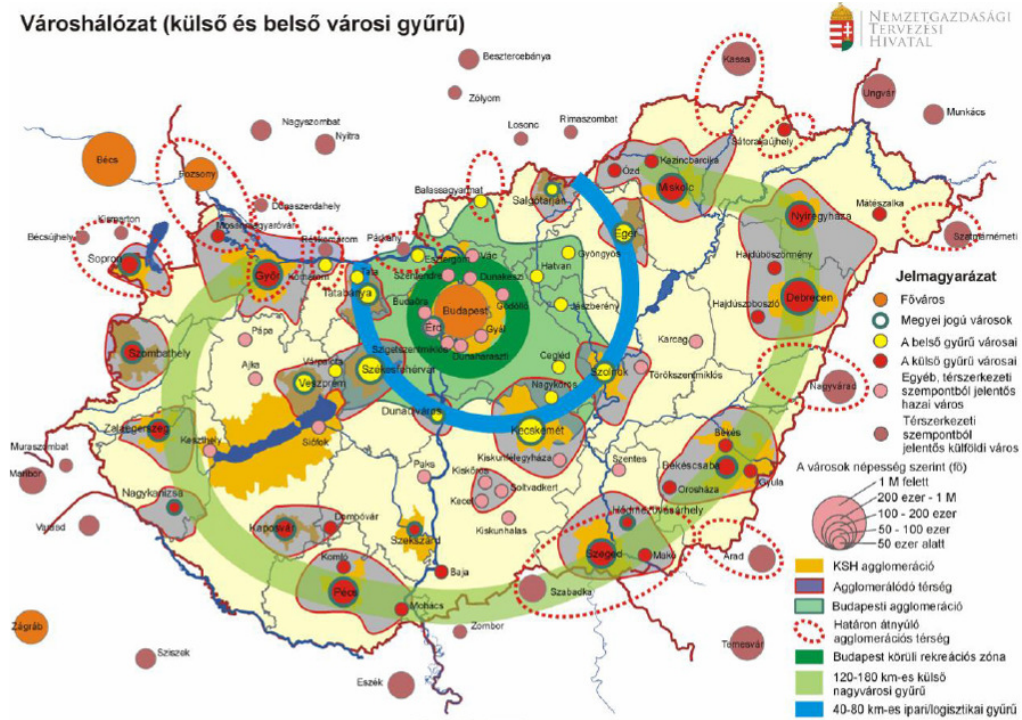

Forrás: Fejlesztési koncepció

Szerencs Tokaj-hegyaljai térség egyik közúti és vasúti közlekedési csomópontja. Miskolctól 35, Nyíregyházától 53, Szlovákiától 50, Ukrajnától 113 km-re fekszik. Az M3-as autópálya kiépítésével a 220 km-re lévő Budapesthez is lényegesen közelebb kerül a város.

3. ábra: Magyarország városhálózata (külső és belső városi gyűrű)

Városhálózat (külső és belső városi gyűrű)

Forrás: Országos Fejlesztési Koncepció és Területfejlesztési Koncepció

Az Országos Fejlesztési Koncepció és Területfejlesztési Koncepció szerint Szerencs kívül esik a jelentősebb agglomerációs térségeken. Része a Miskolcot körbeölelő ipari/logisztikai gyűrűhöz tartozó városok agglomerálódó területei közé éppen beleesik. Ezek a városok jellemzően kedvező logisztikai és ipari potenciállal rendelkeznek, így jelentősen hozzájárulhatnak a térségek fejlesztéséhez, azonban potenciális veszélyként kell arra tekinteni, hogy az agglomerációs zónák között a városhálózat belső perifériájára szorul a település.

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

Ahhoz, hogy egy település meg tudja határozni helyét, szerepét a településhálózatban, illetve tervezni, szervezni tudja jövőbeni fejlődési pályáját, szükséges, hogy a településnél magasabb területi szint fejlesztési dokumentumait ismerje, illetve az azokban foglalt célokhoz, esetleges korlátozásokhoz illeszkedve fogalmazza meg vízióját, fejlődésének pályáját. A tervhierarchia figyelembe vétele nem csupán az ország, hanem a tágabb környezet esetében is fontos. Az Európai Unió tagjaként elengedhetetlen, hogy a közösség számára 2020-ig megfogalmazott EU2020 Stratégiai célokhoz minden tagország igyekezzen hozzájárulni, az ország által tett vállalásokat igyekezzen megvalósítani. A célok megvalósítása azonban csak akkor lehetséges, ha minden területi szereplő a meghatározott irány felé tart. Szerencs 2014 utáni közép- és hosszú távú fejlesztési elképzeléseit úgy kell, hogy alakítsa, hogy a tervhierarchiában magasabb szinten levő fejlesztési dokumentumok által meghatározottakat teljesítse. Az ország egésze számára az OFTK jelöli ki a fejlesztési irányvonalakat, mely a vizsgált térség számára is megfogalmaz követendőket, ezeket soroltuk fel az előzőekben. Borsod- Abaúj - Zemplén megye által meghatározott hosszú távú célokat tartalmazó területfejlesztési koncepció, illetve a közép távú fejlesztési irányvonalakat megfogalmazó megyei területfejlesztési program adja a település számára azokat a kereteket, melyeket figyelembe véve és segítségül hívva kell megfogalmazza saját vízióját és középtávú fejlesztési irányvonalait.

1.2.1. EU 2020 stratégia

Az EU 2020 stratégia sikeres megvalósításában a városoknak kiemelkedő szerep jut. A jövőbeni kohéziós politika célul tűzi ki az integrált várospolitikát ösztönzését, amely elősegíti a fenntartható városfejlesztést, s ezzel erősíti a városok kohéziós politikában betöltött szerepét. Alapelveként fogalmazódik meg, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapnak olyan integrált stratégiákat kell támogatnia a fenntartható városfejlődés érdekében, amely célul tűzi ki a várostérségeket érintő gazdasági, környezeti, éghajlattal összefüggő és társadalmi problémák kezelését.

Hangsúlyos uniós elvárás, mely összhangban áll a hazai városfejlesztési prioritásokkal és hazai elvárás a fenti tematikus célokban belül az alábbi négy beruházási célhoz kapcsolódó beavatkozások vizsgálata és megjelenítése:

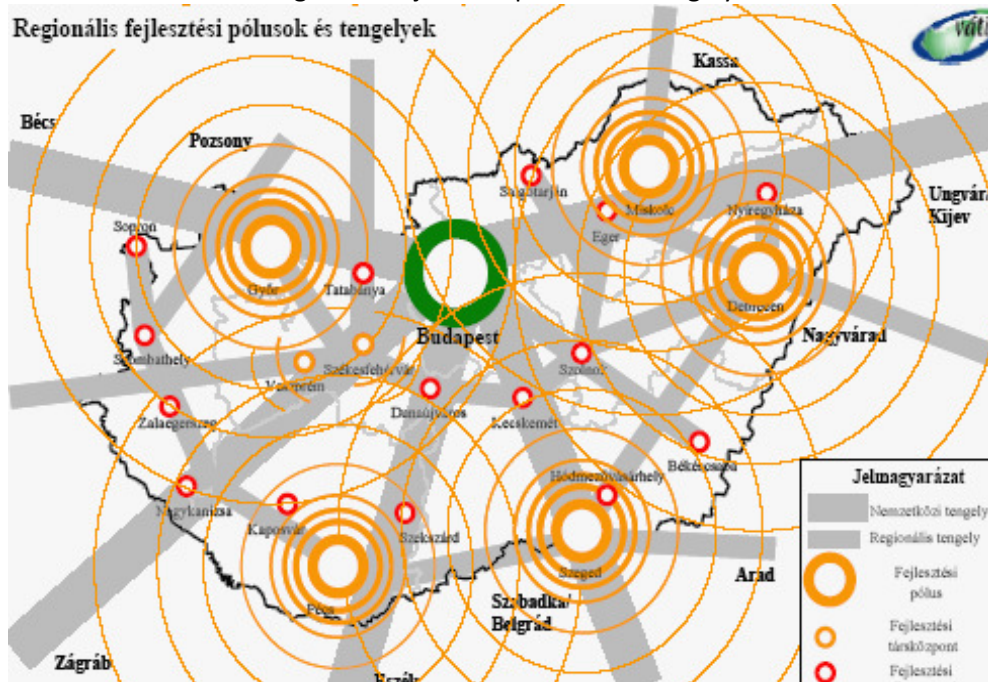
- kiemelten az alacsony szén-dioxid kibocsátású fejlesztési stratégiák támogatása (helyi zöld gazdaság fejlesztése, a város gazdaságszervező szerepének elősegítése a helyi foglalkoztatás ösztönzése érdekében);
- a városi környezet javítása, beleértve a barnamezős területek rehabilitációja és a levegőszennyezés mérséklése;
- a fenntartható városi közlekedés elősegítése;
- a hátrányos helyzetű városi és vidéki területek fizikai és gazdasági megújítása.

1.2.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy 2014-2020 közötti időszakra vonatkozóan határozza meg Magyarország legfontosabb fejlesztéspolitikai céljait és elveit. A Koncepció a nemzeti fejlesztéspolitika és azzal egyenrangúan a területfejlesztési politika egészét foglalja keretbe. Két fő tematikai részből áll, amelyek egymással összhangban vannak:

- ágazati fejlesztéspolitikai koncepció, ami a szakpolitikai fejlesztési irányokat, prioritásokat rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti szakterületi operatív programokat, országos fejlesztési szempontokat adva az ágazati stratégiák számára.
- területi fejlesztéspolitikai koncepció, mely az átfogó területpolitikai és területfejlesztési, vidékfejlesztési célkitűzéseket, prioritásokat, a beavatkozási térségtípusokat és azok fejlesztési irányait rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti operatív programok térségi beavatkozásait és tartalmát, a területi fejlesztésekre irányuló operatív programokat, illetve a területi stratégiákat.

4. ábra: Regionális fejlesztési pólusok és tengelyek

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

A Koncepció kialakítása nemzetstratégiai céljainkból indul ki, de mozgásterét a forrásokon és az EU szintű célokra keresztül meghatározzák az Európai Unió fejlesztés- és támogatáspolitikai keretét jelentő közösségi politikák. Ennek EU szintű stratégiai keretét az Európa 2020 stratégia képezi. A Koncepció jövőképében és célrendszerében illeszkedik a kiemelt nemzeti és nemzetgazdasági stratégiai tervdokumentumokhoz és kapcsolódik a szakpolitikai stratégiai tervdokumentumokhoz. Az OFTK országos célrendszerét és fejlesztéspolitikai feladatait szervesen kiegészítik a megyék területfejlesztési koncepciói és területfejlesztési programjai, melyeket az OFTK célkitűzéseire igazodva, a helyi, térségi fejlesztési igényeket és specifikumokat megjelenítve a megyei önkormányzatok állítanak össze.

Az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt fogalmaz meg:

- *Értéktérítő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés*
- *Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom*
- *Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme*
- *Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet*

Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK tizenkét, az átfogó céloknál egyenként jóval szűkebb tárgykörű specifikus célt tűz ki. E specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel:

- *Gazdasági növekedés, versenyképes, exportorientált, innovatív gazdaság*
- *Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom (egészség- és sportgazdaság)*
- *Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás*
- *Kreatív tudástársadalom, korszerű gyakorlati tudás, K+F+I*
- *Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, romaintegráció*
- *Jó állam: nemzeti közművek és közszolgáltatások, szolgáltató állam és biztonság*
- *Nemzeti stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme*
- *Az ország makroregionális gazdasági és térszerkezeti csomópont*
- *Többközpontú növekedésünk motorjai: városok és gazdasági térségek*
- *Vidéki térségek értékalapú felemelése*
- *Egységes és integrálódó társadalom és gazdaság és egyenlő létfeltételek az ország egész területén*
- *Elérhetőség és mobilitás megújuló rendszere*
- *Régiók fejlesztési irányai*

A Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési Konceptió és az Országos Területfejlesztési Konceptió stratégiai vitaanyaga – amelyet az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) határozatával fogadott el – az alábbi fejlesztési irányokat fogalmazta meg Borsod-Abaúj-Zemplén megyével kapcsolatban:

- A minőségi munkaerő foglalkoztatásának növelése érdekében a gazdasági potenciál bővítése, magas hozzáadott értékű termelő tevékenységek letelepítése. Az információs technológia fejlesztése. Speciális gazdasági övezetek kialakítása.
- A foglalkoztatás növelése, a meglévő kkv-k megerősítésével, új vállalkozások indításának és letelepedésének ösztönzése.
- A képzetlen munkaerő foglalkoztatása korszerű, környezetbarát bányászati, energetikai technológiákkal, amelyek illeszkednek a fenntartható erőforrás-gazdálkodáshoz.
- A halmozottan hátrányos helyzetűek felzárkóztatása, mobilitásának elősegítése.
- A lakosság egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek és az esélyegyenlőség megteremtésének fejlesztése.
- A minőségi alapfokú oktatás és a vállalati igényekre rugalmasan reagálni képes szak- és felnőttképzési tevékenységek továbbfejlesztése.
- A gazdasági- és társadalmi igényekhez illeszkedő, magas színvonalú oktatási és K+F+I tevékenységek megteremtése a Miskolci Egyetemen.
- Miskolc fejlesztése, különösen a tudásigényes, magas hozzáadott értéket képviselő tevékenységek telepítése (infokommunikáció, járműipar, mechatronika), a táji környezeti szempontok figyelembevételével.
- Az elővárosi kötőtpályás közösségi közlekedés fejlesztése Miskolcon.
- Turisztikai fejlesztés (világörökség, bor-, kulturális-, gyógy- és termálturizmus).
- Komplex, légi közlekedéssel érintett logisztikai centrum kialakítása Mezőkövesden.
- Integrált zöldség- és gyümölcsstermesztési rendszerek kialakítása energia- és hulladékhasznosítással.

1.2.3. Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiója 2013

Amegyekitűzöttátfogócélja,hogyiparihagyományaira,potenciálismunkaerő-kínálatára, kiváló természeti adottságaira és erőforrásaira fenntartható módon építve, földrajzi elhelyezkedéséből adódó előnyeit kihasználva elérje, hogy a megye versenyképessége 2020-ig a megyék átlaga feletti mértékben erősödjön.

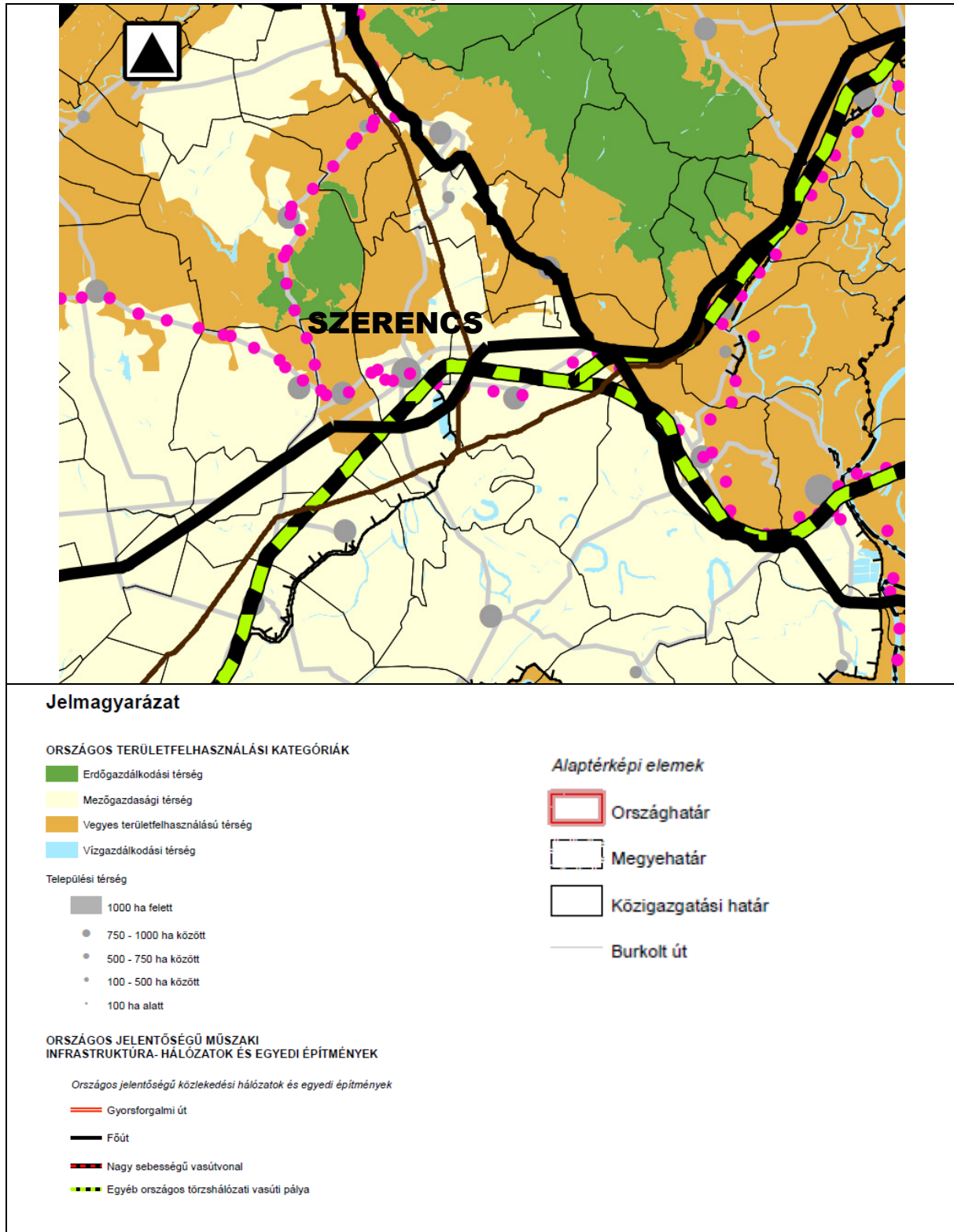
Ennek keretében a megyében:

- *Foglalkoztatás bővítése;*
- *A gazdaság teljesítőképességének javítása;*
- *Társadalom alkalmazkodó képességének javítása;*
- *Fenntartható és integrált módon kerüljenek megőrzésre, védelemre és hasznosításra a gazdag természeti és épített környezet, valamint a kulturális örökség elemei.*

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

1.3.1. Országos területrendezési terv

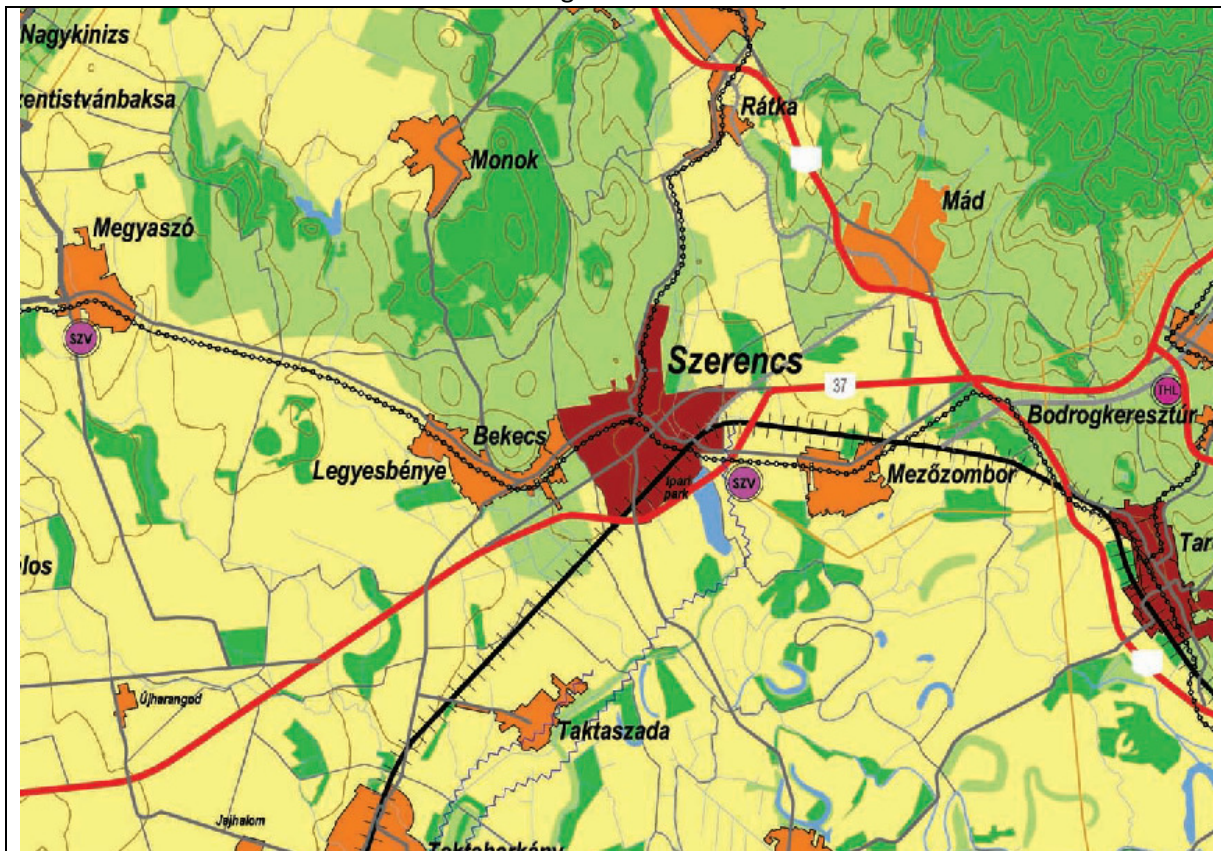
5. ábra: Országos Szerkezeti Terv (részlet)

Forrás: OTrT

1.3.2. Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési Terve (MTrT)

6. ábra: Térségi Szerkezeti Terv részlet

JELMAGYARÁZAT

TERÜLETFELHASZNÁLÁS RENDSZERE

	Erdőgazdálkodási térség
	Mezőgazdasági térség
	Vegyes területfelhasználású térség
	Vízgazdálkodási térség
	Városias települési térség
	Hagyományosan vidéki települési térség

ÉPÍTMÉNYEK ÁLTAL IGÉNYBEVEITT TÉRSÉG

	Egyéb erőmű
	Térségi kísérőmű
	Térségi jelentőségű logisztikai központ
	Veszélyes hulladékok ártalmatlanító
	Térségi jelentőségű hulladéklerakó
	Kereskedelmi (nemzetközi) repülőterem fejlesztendő repülőter
	Térségi jelentőségű nyilvános kereskedelmi repülőter
	Közlekedési nemzetközi és országos jelentőségű kikötő
	Térségi jelentőségű közlekedési kikötő
	Térségi jelentőségű rév- és kompátkelő
	Gyorsforgalmi- és főúthálózaton lévő határátlépési pontok
	Térségi jelentőségű határátlépési pontok
	Vasúti főúthálózaton lévő határátlépési pontok
	Folyami nagyműtárgy
	Gyorsforgalmi úton és főúton tervezett nagyhidak
	Tervezett térségi jelentőségű híd

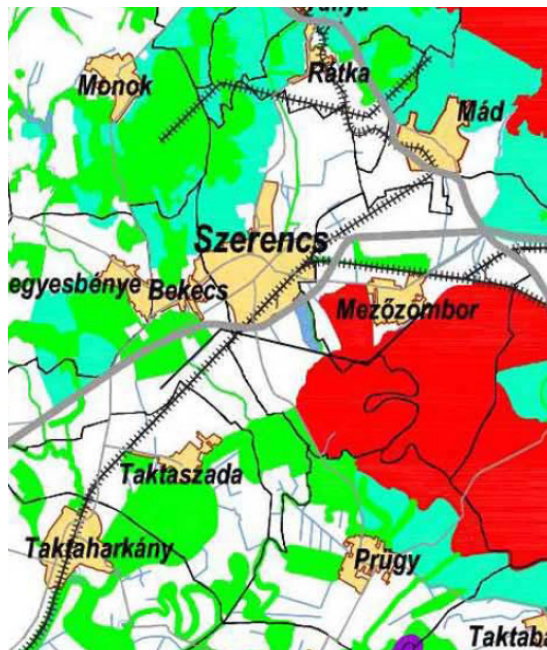
	Meglévő külsőcsatlakozási csomópont
	Térségi jelentőségű szennyvíztisztító telep
	10 millió m ³ -t meghaladó térfogattal tervezhető tározási lehetőség
	1 millió m ³ -nél nagyobb tározási lehetőség
	A VTI I. ütemében megvalósuló átviteli tározó
	Gyorsforgalmi út
	Főút
	Térségi jelentőségű mellékút
	A hamsz európai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos társashálózati vasútvonal
	Egyéb országos társashálózati vasútvonal
	Vasúti mellékvonal
	Országos kerékpárúti társashálózat
	Térségi jelentőségű kerékpárút
	400 kV-os átviteli hálózat távvezeték elemei
	220 kV-os átviteli hálózat távvezeték elemei
	120 kV-os elosztó hálózat távvezeték elemei
	Nemzetközi és hazai szénhidrogén szállítóvezeték
	Térségi szénhidrogén hálózat
	Elsőrendű árvízvédelmi fővonal
ALAPTÉRKÉPI ELEMEL	
	Országghatár
	Megyei határ, közigazgatási határ
	Vízfolyások, csatornák, tavak
	Egyéb mellékúthálózati elemek
	Színvonal

Forrás: MTrT

Szerencs Város közigazgatási területét a belterület környezetében a városias térség övezete határozza meg. A külterület déli részén a mezőgazdasági térség övezete a domináns, a közigazgatási terület északi részét a vegyes térség övezete jellemzi.

1.3.2.1. MTRt térségi övezetek érintettsége, a város közigazgatási területére

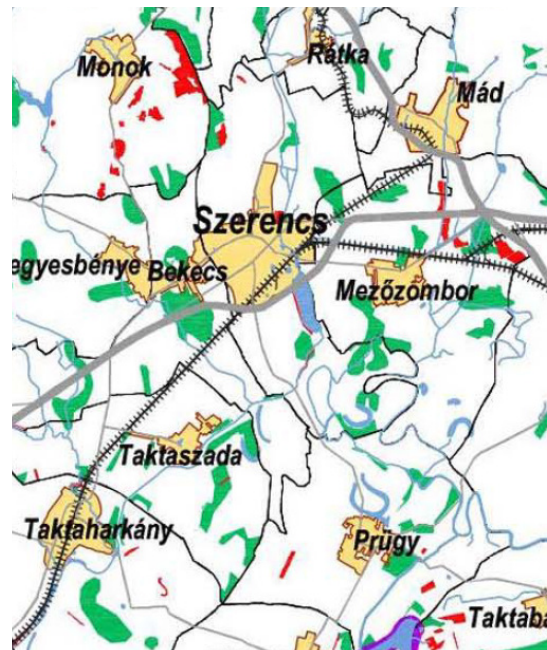
7. ábra: Magterület, pufferzóna, ökológiai folyosó övezetei

	Magterület
	Pufferzóna
	Ökológiai folyosó

A település közigazgatási területét magterület a külterület délkeleti részén érinti. Ökológiai folyosó a belterületől északra, illetve keletre a belterület határán található. A belterületől északra kisebb pufferzóna övezete érinti a települést.

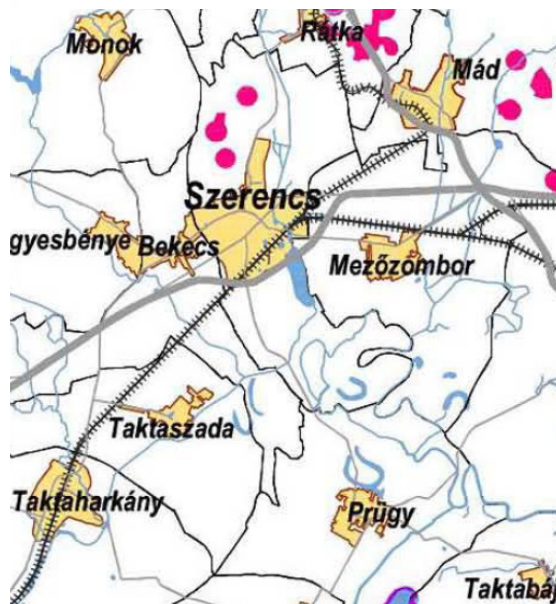
8. ábra: Kiváló termőhelyi szántóterületek, kiváló termőhelyi erdőterületek, erdőtelepítésre alkalmas terület övezetei

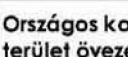

	Kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek
	Kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek
	Erdőtelepítésre alkalmas terület övezetei

A település külterületi közigazgatási területén elsősorban foltokban erdőtelepítésre alkalmas területek találhatóak. A közigazgatási terület legészakibb részén kis foltban kiváló termőhelyi adottságú erdőterület található.

9. ábra: Országos és térségi komplex tájrehabilitációt igénylő területek övezete

	Országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete
	Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő területek övezete

A belterülettől északra foltokban található területrészek a térségi komplex tájrehabilitációt igénylő területek övezetébe tartozik.

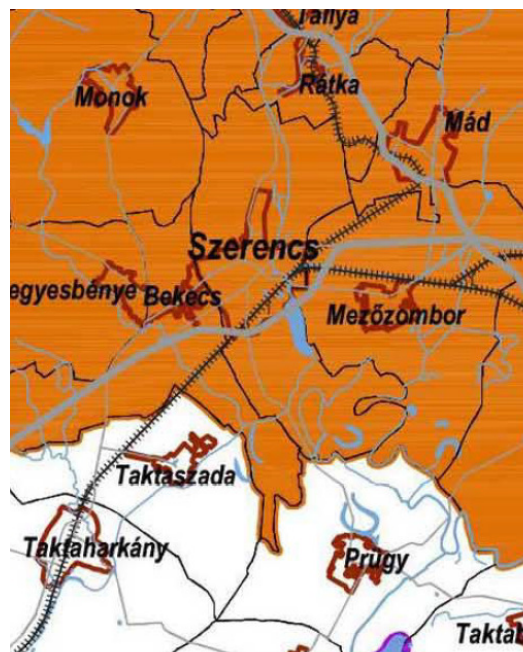
10. ábra: Országos jelentőségű és térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetei

	Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete
	Térségi jelentőségű tájképvédelmi területek

A teljes közigazgatási terület a térségi jelentőségű tájképvédelmi területek övezetébe tartozik.

11. ábra: Világörökség és világörökség várományos terület övezete, történelmi települési terület övezete

	Világörökség és világörökség várományos terület övezete
	Történelmi települési terület övezete

A település teljes közigazgatási területe a beletartozik a világörökség és világörökség várományos terület övezetébe.

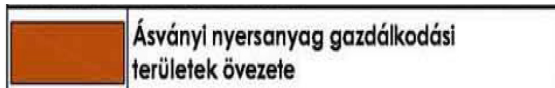
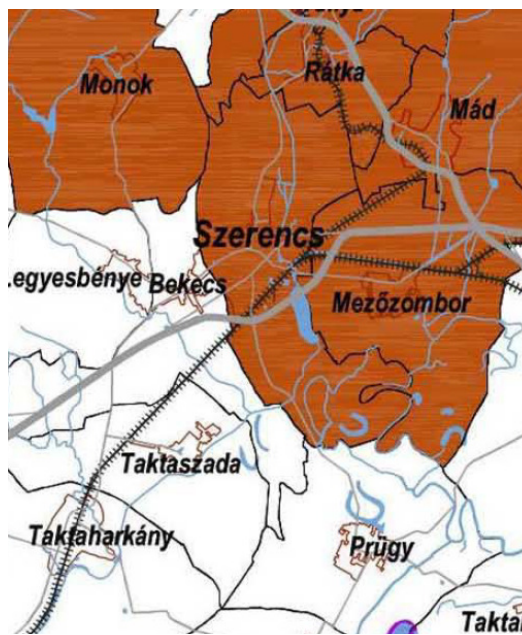
12. ábra: Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete

	Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület
--	--

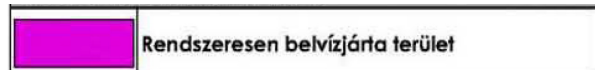
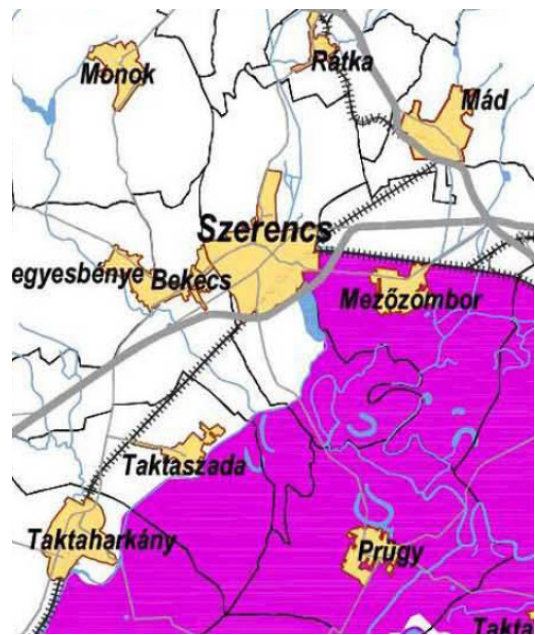
A település belterületétől északra eső külterületi rész, illetve Bekecs településrész és közvetlen környezete a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozik.

13. ábra: Ásványi nyersanyaggazdálkodási területek övezete

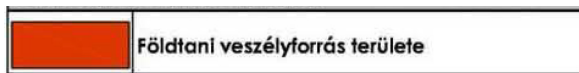
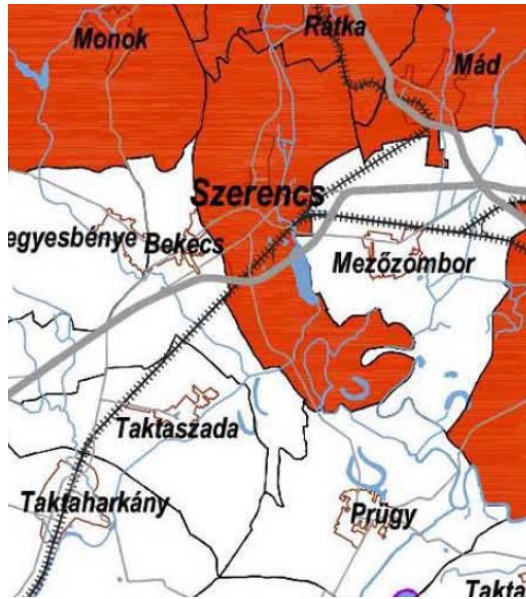
A település teljes közigazgatási területe a beletartozik az ásványi nyersanyag gazdálkodási terület övezetébe.

14. ábra: Rendszeresen belvívjárta terület

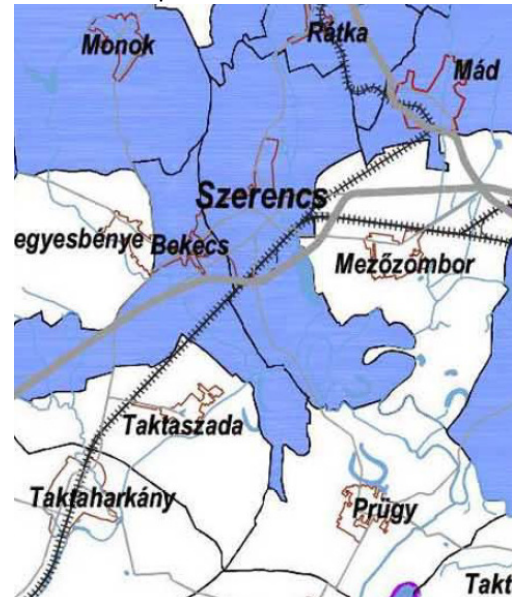
A település belterületétől délkeletre eső külterületi településrész a rendszeresen belvívjárta terület övezetébe tartozik.

15. ábra: Földtani veszélyforrás területe

A település közigazgatási területének középső része, észak-déli sávban beletartozik a földtani veszélyforrás területének övezetébe.

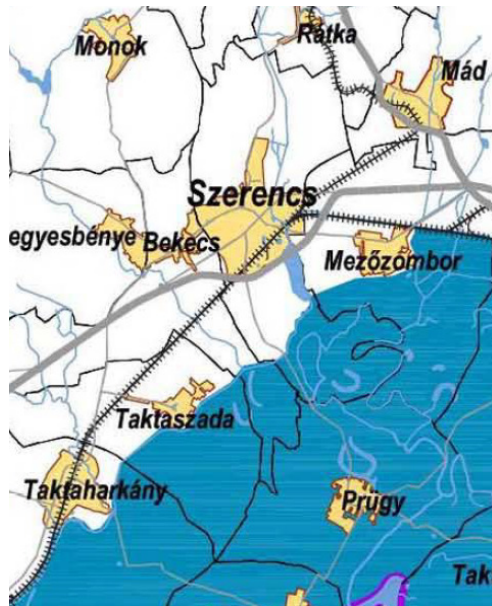
16. ábra: Vízérőziónak kitett terület által érintett települések övezete

A település teljes közigazgatási területe a beletartozik a vízérőziónak kitett terület övezetébe.

1.3.2.2. A megyei övezetekre vonatkozó irányelvek, ajánlások

17. ábra: Komplex tájgazdálkodást igénylő térségek

	Pusztai tájgazdálkodás térsége
	Dombvidéki tájgazdálkodás térsége
	Történelmi ártéri tájgazdálkodás térsége

A település közigazgatási területének déli, délkeleti része beletartozik a földtani veszélyforrás területének övezetébe.

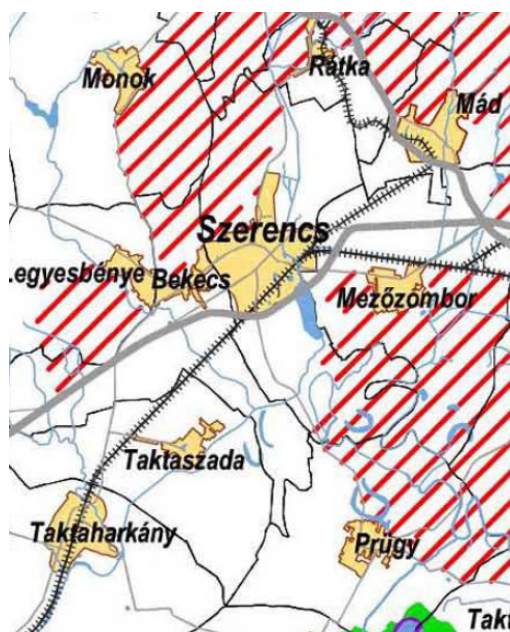
18. ábra: Borvidéki térségek

	Tokaji borvidék települései
	Bükkaljai borvidék települései
	Egri borvidék települése

A település teljes közigazgatási területe a beletartozik a Tokaji borvidék települései terület övezetébe.

19. ábra: Natura 2000 területek

	N2000 madárvédelmi területek
	N2000 természetmegőrzési területek

A közigazgatási terület északi része a Natura 2000 területek, N2000 madárvédelmi területek övezetébe tartozik.

20. ábra: Nitrát érzékeny települések

	A nitrátérzékeny területen lévő települések
--	---

A teljes közigazgatási terület a nitrátérzékeny területek övezetébe tartozik.

21. ábra: Települési területek övezetei

	Fokozottan érzékeny települési területek
	Érzékeny települési területek
	Településhálózati csomópont területe
	Összefüggő zártkertes területek

A település középső döntő része az érzékeny települési területek, nyugati része a fokozottan érzékeny települési övezetek övezetébe tartozik.

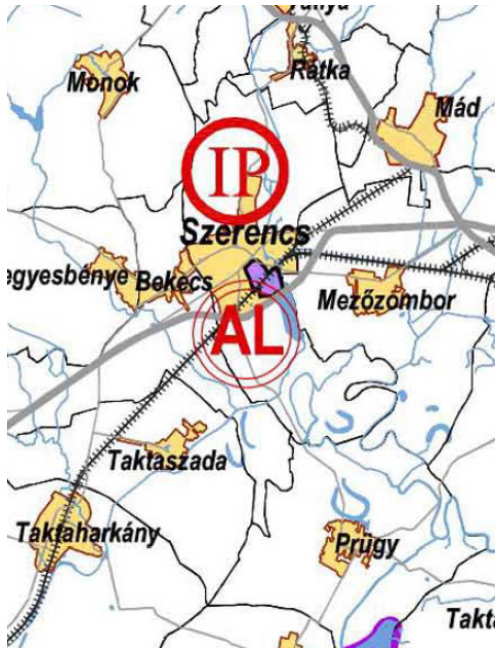
22. ábra: Védendő szerkezetű települések* UNESCO által elfogadott világörökségi magterület, pufferterület

	Védendő szerkezetű település
	UNESCO által elfogadott világörökségi magterület
	UNESCO által elfogadott világörökségi pufferterület

A település teljes közigazgatási területe az UNESCO által elfogadott világörökségi pufferterület övezetébe tartozik.

23. ábra: Ipari parkok és logisztikai központok

	Ipari parkok
	Logisztikai központok (meglévő országos /tervezett térségi)
	Agrárlogisztikai központok (tervezett)

A település közigazgatási területét Ipari Park érinti.

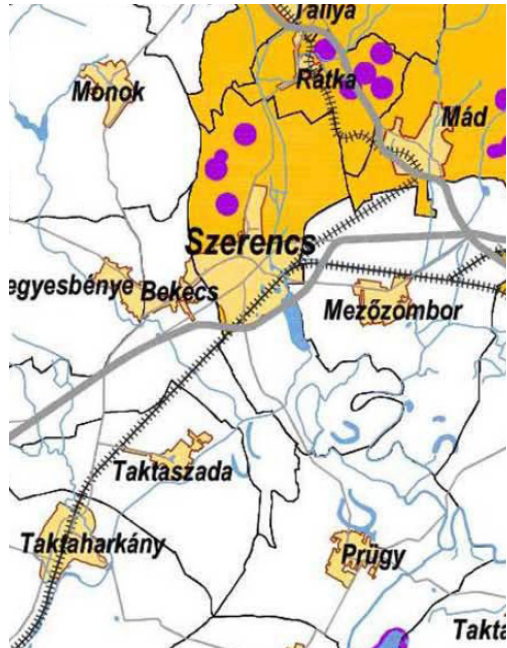
24. ábra: Turisztikai központok

	Szervezőközpont és turisztikai térségközpont
	Tájközpont
	Kirándulóközpont
	Gyógyhely

A települést szervezőközpont és turisztikai térségközpont érinti.

25. ábra: Térségi tájrehabilitációs terv készítésére kijelölt területek

	Kavicsbánya tavak térségi tájrehabilitációs terv készítésére kijelölt területe
	A Tokaji borvidék térségi tájrehabilitációs terv készítésére kijelölt területe

A települést a tájrehabilitációs terv készítésére kijelölt terület övezete érinti.

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

- Tállya község: A hatályos településrendezési tervet 80/2006. (IX. 15.) számú Képviselőtestületi határozattal hagyták jóvá. Szerencsre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.
- Rátka község: A hatályos településrendezési tervet a 13/2004. (XII. 21.) számú Önkormányzati rendelettel és 97/2004. (XII. 20.) számú Képviselőtestületi határozattal hagyták jóvá. Szerencsre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.
- Mád község: A hatályos településrendezési tervet a 4/2003. (VI. 06.) számú Önkormányzati rendelettel és 69/2003. (VI. 02.) számú Képviselőtestületi határozattal fogadták el, melyet a Stúdió Észak-magyarországi Tervező Kft. készített. Szerencsre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.
- Mezőzombor község hatályos településrendezési tervét 6/2012. (IV.26) számú önkormányzati rendelettel hagyták jóvá. Szerencsre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.
- Prügy község: A hatályos településrendezési tervet a 11/1996. (I.24.) számú Önkormányzati rendelettel fogadták el. Szerencsre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.
- Bekecs község hatályos településrendezési tervét 4/2007. (II.5.) számú önkormányzati rendelettel hagyták jóvá. Szerencsre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.
- Monok község: A hatályos településrendezési tervet a 11/2005. (XI. 30.) számú Önkormányzati rendelettel fogadták el. Szerencsre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1. Hatályos fejlesztési koncepció megállapításai

A hatályos településfejlesztési koncepció 2004-ben került elfogadásra. Az azóta eltelt évek alatt tartalma és szerkezete elavult, komplex felülvizsgálata vált szükségessé. A települést 1984-ben nyilvánították várossá, melyhez részletes tanulmány készült, amely bemutatja a település főbb jellemzőit, fejlettségét. Szerencs Városnak az alábbi stratégiai alapidokumentumai vannak hatályban:

1.5.1.1. Településfejlesztési Koncepció 2004.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye városhiányos térségben, a ritka települési rendszerben részben adottságai miatt, részben a mesterségesen kijelölt központi szereppel erősödött meg Szerencs város. A jóváhagyott Településfejlesztési Koncepció meghatározza az elsődlegesen megvalósítandó célokat és az ahhoz kapcsolódó fejlesztési, rendezési feladatokat. A Város gazdasági, társadalmi fejlődésének az alapja:

- Műszaki infrastruktúra-fejlesztés
- Ipari- és vállalkozásfejlesztés
- Mezőgazdaság (feldolgozóipar) fejlesztése
- Idegenforgalom, üdülés, turizmus fejlesztése

A városfejlesztés közép- és hosszú távú feladatai:

- Stabil működési tevékenység
- Infrastrukturális fejlesztés
- Munkahelyteremtés (nagyüzemek, kis- és középvállalkozások fejlődését elősegíteni, stabilitásukat erősíteni, csökkent munkaképességűek foglalkoztatásának bővítése)
- A város népességmegtartó képességének fejlesztése
- Pályázatok megvalósítása
- Kistérségi funkció megerősítése, régióközponti szerepkör
- Intézményhálózat kiépítése
- Letelepülés segítése (telkek, bérlakások)
- Környezeti struktúra megteremtése
- Városközpont rehabilitációja
- Értékvédelem (épített és természetes környezet védelme), és ezek tudatosítása
- A város belterületének rendezése
- Városrendezési elképzelések ösztönzése (védett épületek felújítása, városszépítés...)

A város településszerkezetét és fejlesztési lehetőségét meghatározzák:

- a.) a forgalmi utak meglévő és tervezett nyomvonalai;
- b.) a város déli részén áthaladó vasútvonal;
- c.) morfológiai viszonyok;
- d.) a közigazgatási határ Bekecs és Mezőzombor irányába.

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

Szerencs az alábbi településrendezést szolgáló dokumentumokkal rendelkezik:

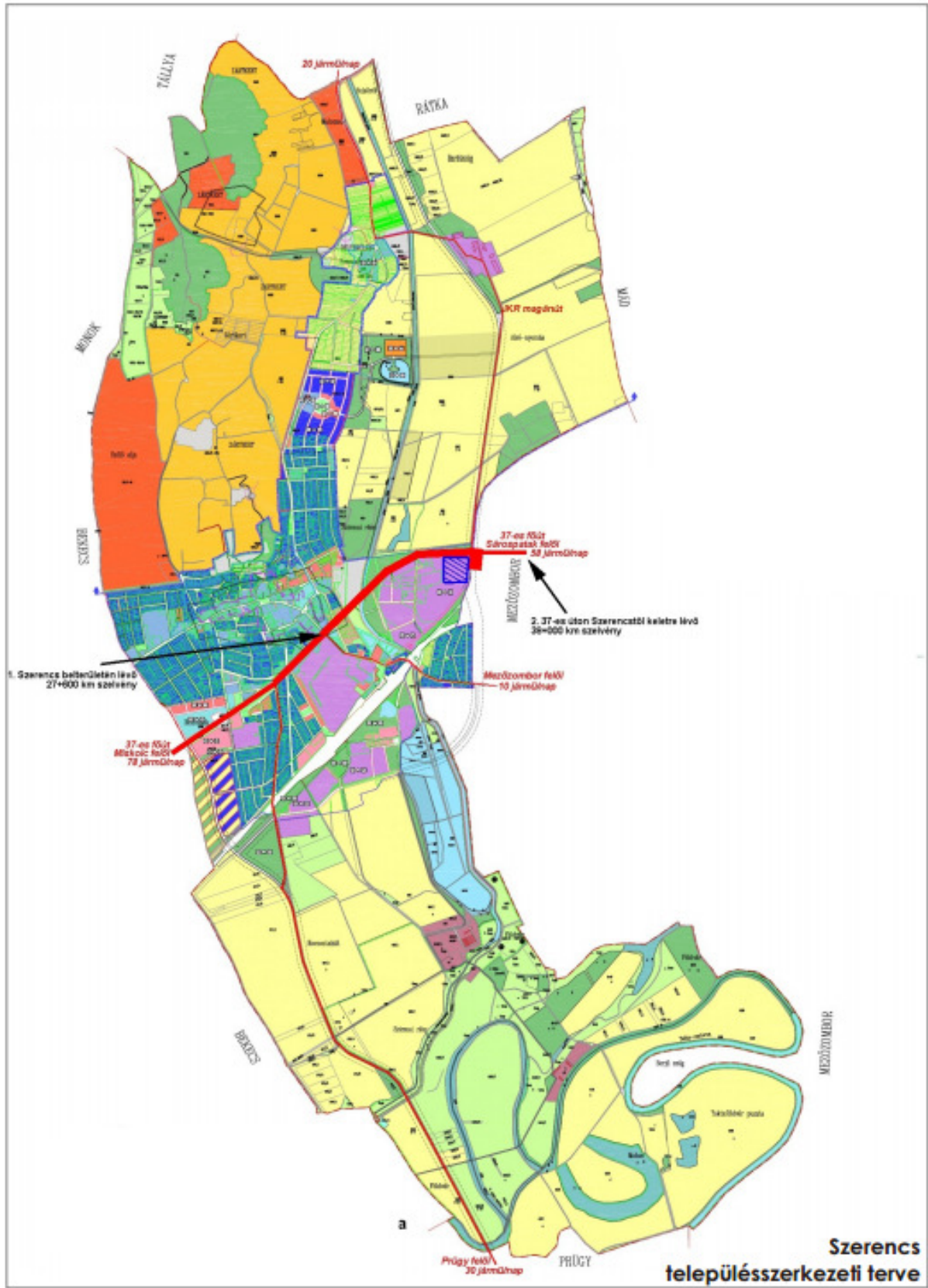
- 19/2004. (I.24.) Kt. sz. határozat Szerencs Város Településfejlesztési Konceptiójáról
- 1/2006. (I.31.) Kt. határozat Szerencs Város Településszerkezeti Tervének elfogadásáról
- 1/2006 (I.31.) Kt. sz. rendelet Szerencs Város és Ond Településrész Szabályozási Tervének és Helyi Építési Szabályzatának elfogadásáról

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

1.6.2.1. A településszerkezeti terv főbb megállapításai

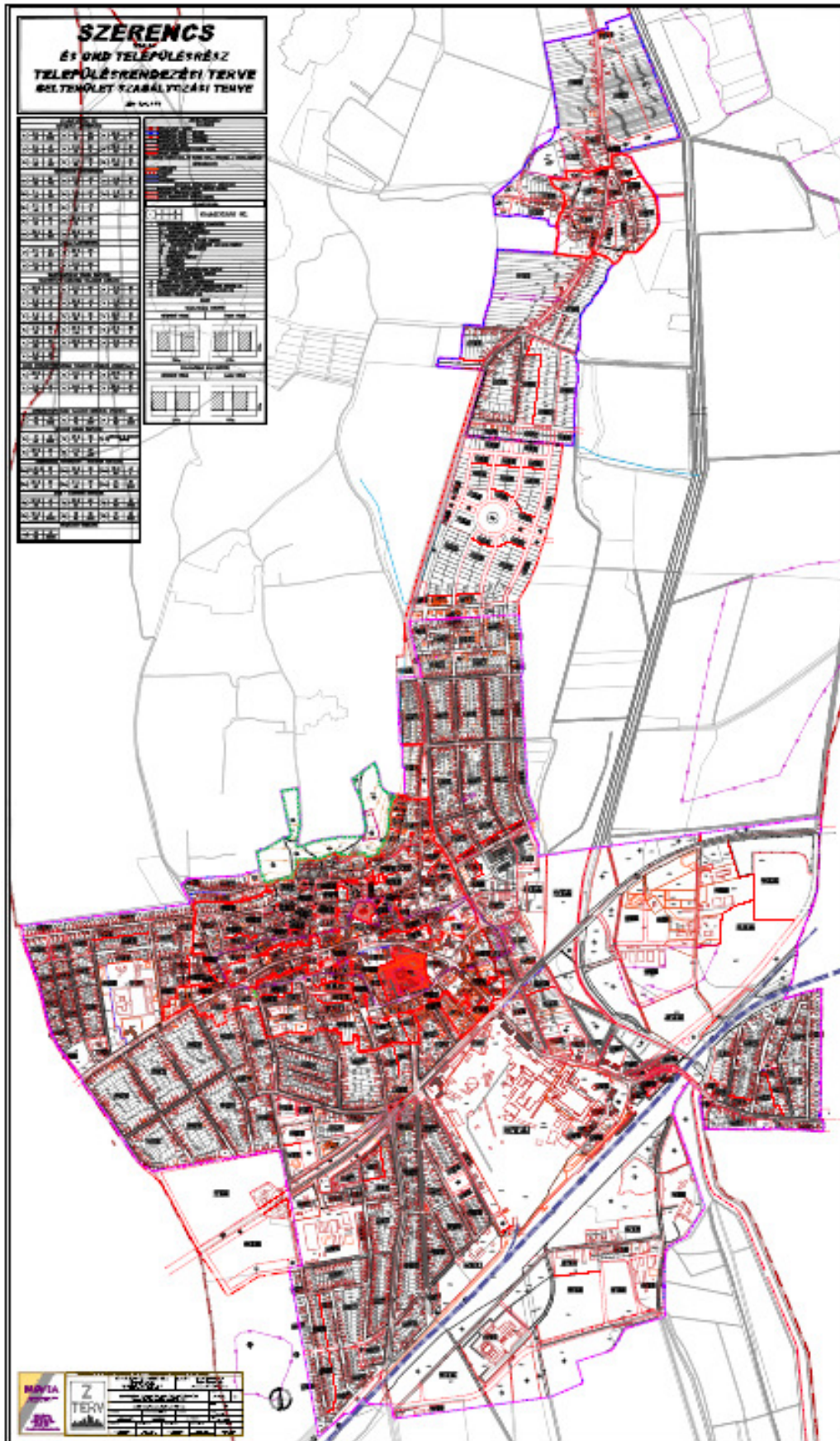
- A Településszerkezeti terv szerinti módosítások nem érintik a város közigazgatási határát.
- A tervezett fejlesztési területek a mezőgazdasági művelésre szánt területek csökkenését eredményezi, a tervezett beépítési területek a belterületbe való bevonással együtt lettek kijelölve.
- Szerencs környezetbarát munkahelyteremtés feltételeinek biztosításához kereskedelmi-, szolgáltató gazdasági területek kijelölése és infrastrukturális előkészítése történtek meg. A településrendezési tervben kijelölésre kerültek a helyi vállalkozások kialakításához szükséges gazdasági területek.
- A település közigazgatási intézményei modernnek.
- Magasabb rendű tervekben szereplő a települést érintő ki nem épített országos kerékpárút törzshálózatok:
 - a.) Tervezett Nyugat-zempléni kerékpárút: Gönc – Boldogkőváralja – Szerencs – Miskolc – (Felsőtárkány – Eger)
 - b.) Tervezett Hajdúvárosok – Szabolcs kerékpárút: Szerencs – Tokaj – (Gávavencsellő – Nyíregyháza – Hajdúböszörmény – Debrecen)

26. ábra: Szerencs hatályos településszerkezeti terve

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

27. ábra: Szerencs hatályos belterületi szabályozási terve

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

1.6.2.2. Korábbi időszak fejlesztései

Az Önkormányzat az elmúlt években számos infrastrukturális és humán erőforrás fejlesztést célzó pályázatot valósított meg. A projektek célja a minőségi életfeltételek javítása (városközpont rehabilitáció, belvízelvezetés és csatornázás), a város kiadásainak csökkentése (alternatív energia felhasználása a közintézményekben), a szolgáltatások bővítése és minőségi fejlesztése (iskolai humán erőforrás fejlesztés, hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése), a foglalkoztatás és foglalkoztathatóság javítása.

Az Önkormányzat által végrehajtott fejlesztések:

a.) Az Európai Unió és az Új Széchenyi Terv program keretében megvalósult pályázatok:

- Modellkísérleti program létrehozása Szerencs és Monok településeken (2014)
- Szerencsi Tanuszoda energiaellátásának fejlesztése napelemes rendszer kiépítésével (2015)
- Épületenergetikai fejlesztés, megújuló energiaforrás hasznosításával kombinálva Szerencsi Idősek Otthonában (2015)
- Szerencs és környékének hivatali szervezetfejlesztése az esélyegyenlőség tükrében (2015)
- Szerencs Város Önkormányzatának szervezetfejlesztése (2013)
- Szerencs város környezetbiztonságának növelése és árvíz veszélyeztetettségének csökkentése (2011)
- Új szervezési-működési kultúra bevezetése Szerencs Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatalában (2008)
- Szerencs, Rákóczi út 51. sz. alatti egészségház fejlesztése (2009)
- Szerencsi Kistérségi Szakorvosi Ellátó Központ fejlesztése (2009)
- Az Észak-Magyarországi Régió településein élő lakosság egészséges ivóvízzel való ellátásának biztosítása (2008)
- Szerencs város belterületi, gyűjtőút funkciójú 1295. hrsz. Bajcsy Zsilinszky Endre útjának fejlesztése (2009)
- Szerencs, Szerencs-Ond vízelvezető rendszer fejlesztése (2011)

b.) NFT program keretében megvalósult pályázatok:

- Szerencs Város Önkormányzatának fenntartásában működő Napsugár Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde „csillagfény gyermeksziget” Tagóvoda – Ond bővítése és felújítása (2004)
- Szerencsi szecessziós fürdőépület felújítása (2006)
- Szerencs Keleti Iparterülethez vezető 1958. hrsz. út fejlesztés I. ütemében útfelújítás és bővítés (2005)
- „Képzés Értük!” Training for Them „Társadalmi befogadás elősegítése a szociális területen dolgozó szakemberek képzésével” (2005)

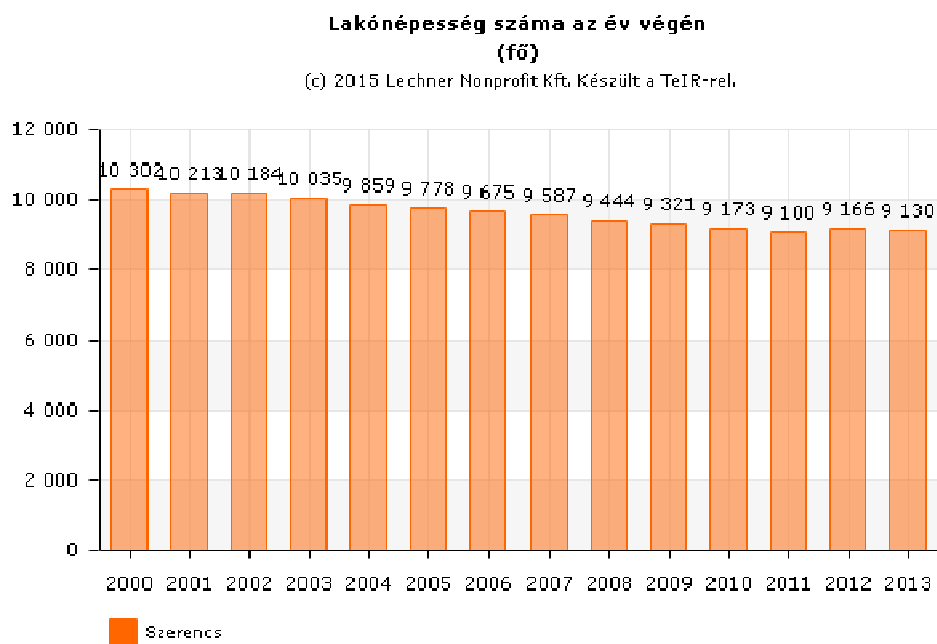
1.7. A település társadalma

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

1.7.1.1. Demográfia, népesség

Szerencs lakónépességének száma 2000-ben 10.302 fő volt, majd folyamatos csökkenés figyelhető meg 2011-ig, amikor 9.100 fő volt, majd 2012-ben növekedés történt, egészen pontosan 66 fővel, így 9.166 főre növekedett a lakónépesség száma, majd 2013-ban újra lecsökkent, 9130 főre.

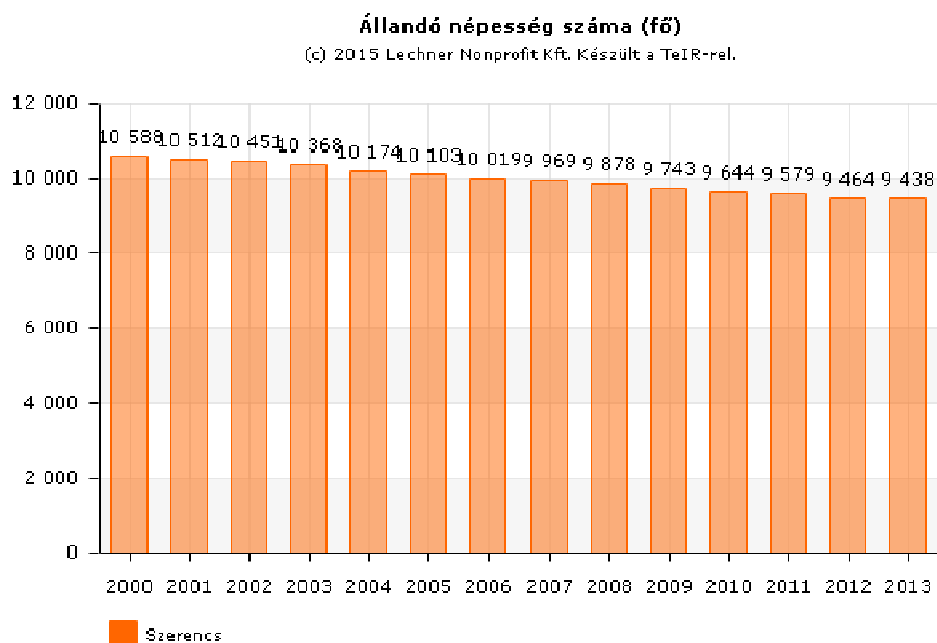
29. ábra: Lakónépesség száma az év végén (fő) 2000-2013

Forrás: TEIR

Szerencs állandó népességének száma hasonlóan a lakónépesség számához évről évre folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, 2000-ben még 10.588 fő volt, addig 2013-ra drasztikusan lecsökkent 1150 fővel. A lakónépesség számához képest eltérést mutat az állandó népesség száma, ez a bejelentett ideiglenes lakcímmel rendelkező lakosok számával magyarázható.

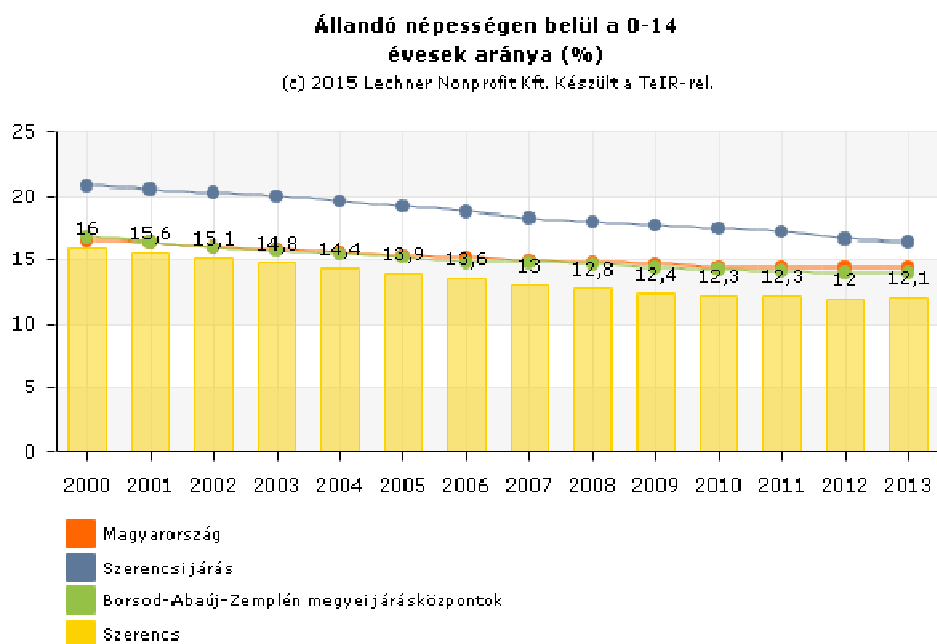
30. ábra: Állandó népesség száma (fő) 2000-2013

Forrás: TEIR

Szerencsen az állandó népességén belül a 0-14 évesek aránya 2000-től folyamatos csökkenést mutat, míg 2000-ben 16% volt, 2013-ra lecsökkent 12,1%-ra. Azonban 2012-ben 12%-ról 12,1%-ra növekedett az arány, ugyan nem jelentős mértékben, de eltér az általános tendenciától, mert mind a megyei járásközponti, mind a Szerencsi járás esetében folytatódott az arány csökkenése.

31. ábra: Állandó népességén belül a 0-14 évesek aránya (%) 2000-2013

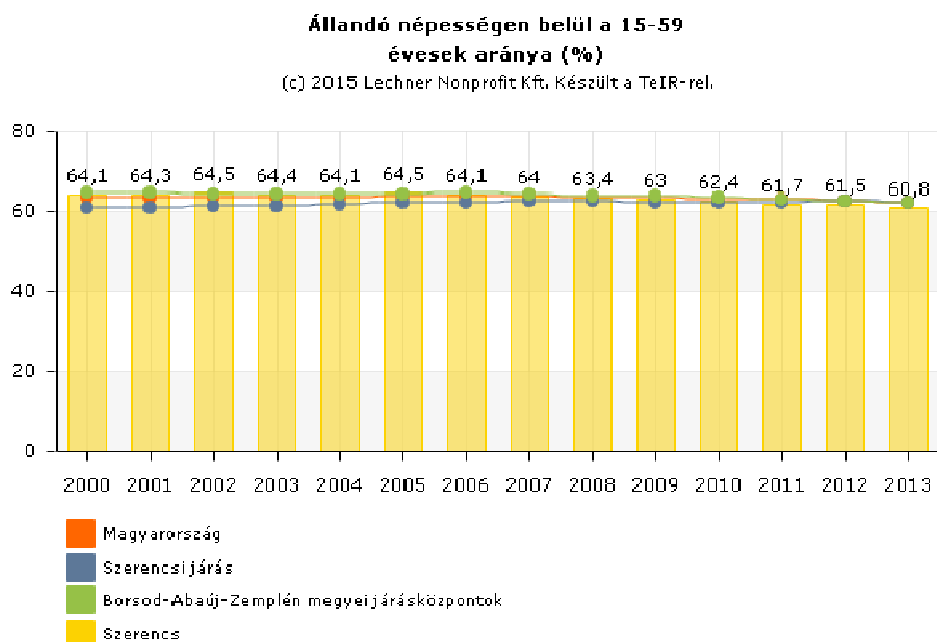

Forrás: TEIR

Szerencsen az állandó népességben belül a 0-14 évesek aránya és a lakónépességben belül a 0-14 évesek aránya közel megegyezik. A lakónépességben belül a 2011-es népszámlálás adatait figyelembe véve a 0-14 évesek aránya 12,8% volt, mely az országos és megyei járásközpontok adatainak eredményeivel közel azonos, azonban jelentősen elmarad a Szerencsi járás adataitól.

Az állandó népességben belül a 15-59 évesek aránya 2011-ben 61,7 %-os, míg a lakónépességben belüli arány 59,5%-os, azaz kismértékben tér el egymástól. Mindkét mutató esetében egyértelműen kirajzolódik, hogy a Magyarországi, Borsod-Abaúj-Zemplén megyei járásközpontok és Szerencsi járás átlagával közel azonos értéket mutat.

32. ábra: Állandó népességben belül a 15-59 évesek aránya (%) 2000-2013

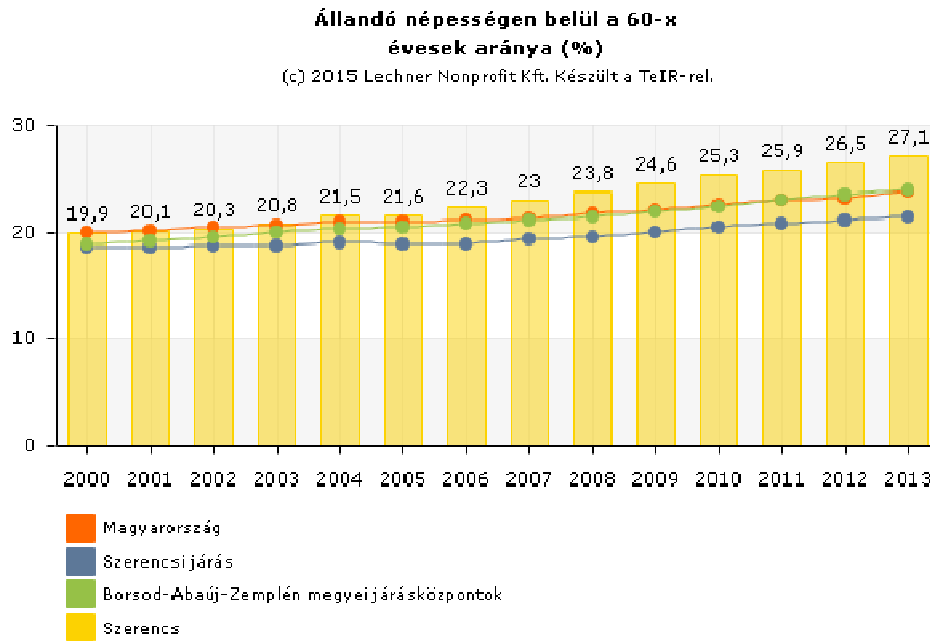

Forrás: TEIR

Az állandó népességben belül a 60-x évesek aránya 2011-ben 25,9 %, míg a lakónépességben belül ugyancsak ez az arány 27,7%. A kismértékű különbség oka az, hogy az állandó népesség száma valamint a lakónépesség száma között minimális az eltérés. Mindkét ábrából egyértelműen kirajzolódik, hogy a 60-x évesek aránya 2000-től folyamatosan növekvő tendenciát mutat Szerencsen és a magyarországi, a Borsod- Abaúj- Zemplén megyei és szerencsi járási értékekhez képest jóval magasabb.

A korösszetétel kedvezőtlen, magas az idős, és a gyermekkorúak tehát az inaktív népesség aránya.

33. ábra Állandó népességben belül a 60-x évesek aránya (%) 2000-2013

Forrás: TEIR

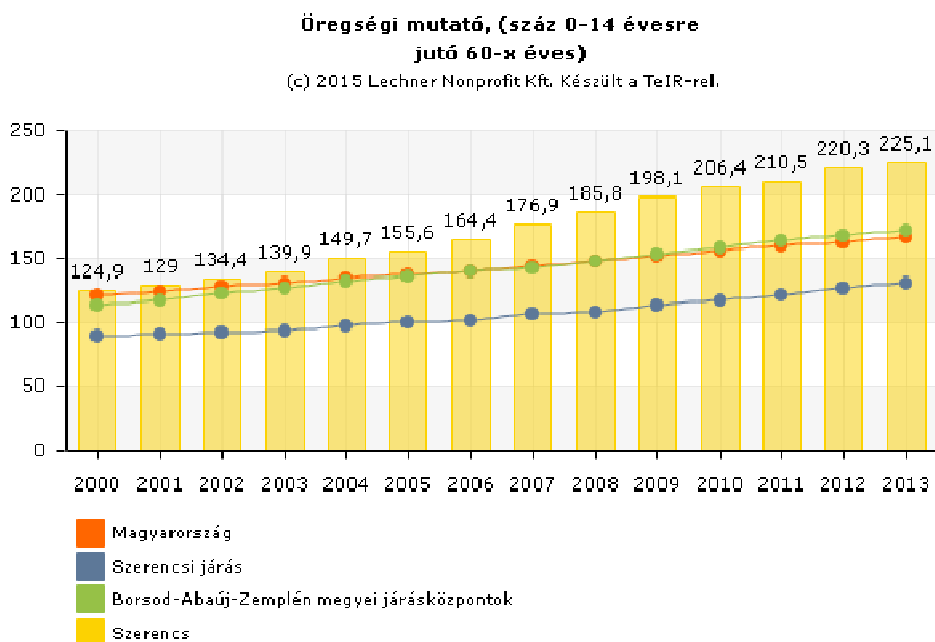
Az öregségi mutató szerint a száz 0-14 évesre jutó 60 évnél idősebb korúak száma Szerencsen 225,1; szemben az országos 66,7-del, a megyei járásközpontok 171,8-del és a járási 130,5-del ami kedvezőbb, mint az országos adat. Azonban Szerencsen 225,1 ez 1,7-szerese a járási adatnak, megállapítható, hogy az előregedés üteme egyre gyorsul.

A Szerencsi járáson belül is jó nagy a szórás az öregségi mutatókat tekintve, a legalacsonyabb érték Taktakenéz: 68,6, a legmagasabb érték Rátka: 239,6.

A 0-14 évesek számának mutatói folyamatos csökkenést, míg a 60-x évesek száma évről évre folyamatosan növekvő tendenciát mutat. Megállapítható, hogy a fiatalok aránya a legalacsonyabb, ez hosszútávra vetítve a természetes utódlás szempontjából kedvezőtlen.

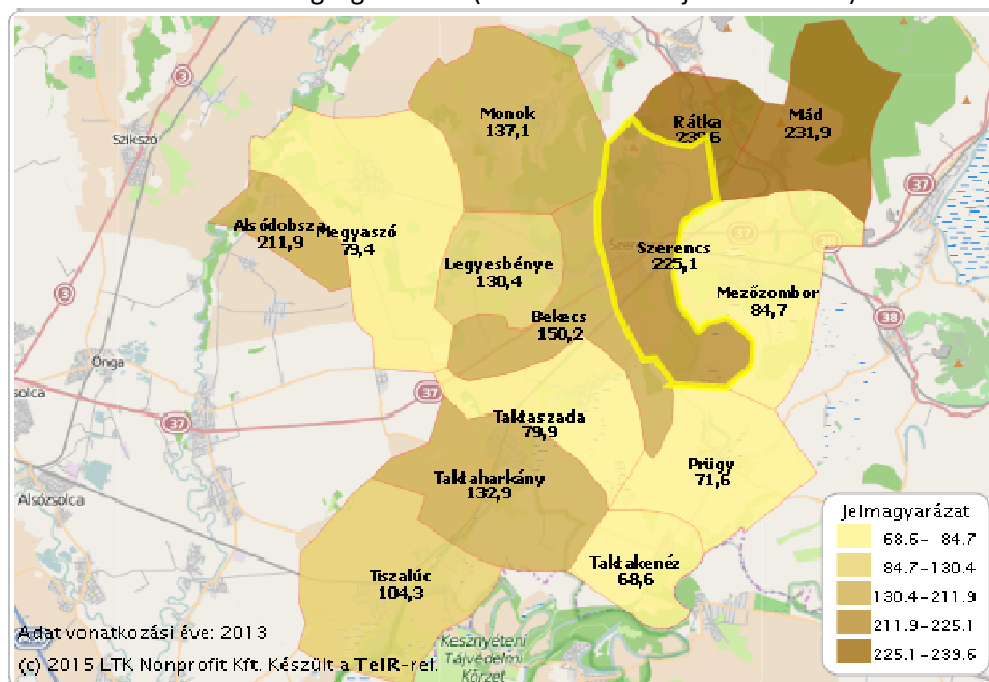
Az előregedési folyamat folytatásával gondok jelentkezhetnek a munkaerő-utánpótlás területén, ill. az idősellátás/szociális ellátás feladata, kapacitás- és pénzigénye növekedni fog. Ezzel a városnak számolnia kell, és fel kell készülnie az egyre nagyobb mértékben jelentkező idősgondozási igények kielégítésére.

34. ábra: Öregségi mutató, (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves) 2000-2013

Forrás: TEIR

35. ábra: Öregségi mutató (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves)

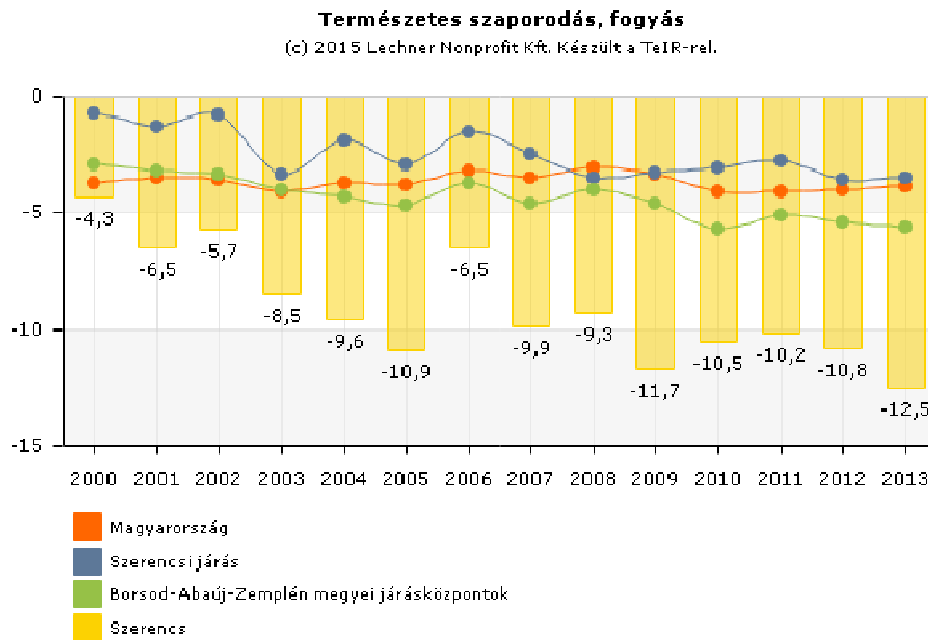
Forrás: TEIR

A természetes szaporodás, fogyás és a vándorlási egyenleg adja meg a lakónépesség számának változását.

Szerencsen a természetes szaporodás, fogyás 2000-ben -4,3 % volt, 2013-ban ez az érték már -12,5%. 2013-ban az országos átlag érték -3,9%, megyei járásközpontok értéke -5,6% és a járási érték -3,5 % volt.

Az országos, megyei járásközpontok és járási átlaghoz képest is sokkal kedvezőtlenebb értéket mutat. Szerencsen a vándorlási egyenleg (állandó, ideiglenes együtt) 2000-ben még 5,1‰ volt, 2013-ban ez az érték már 10,3‰. 2013-ban a megyei járásközpontok érték -4,4‰ és a járási érték -2,1‰ volt. Az országos, megyei és járási átlaghoz képest is sokkal alacsonyabb értéket mutat. Nem lehet elvonatkoztatni attól körülménytől sem, hogy Magyarországon évek óta a természetes fogyás jellemző.

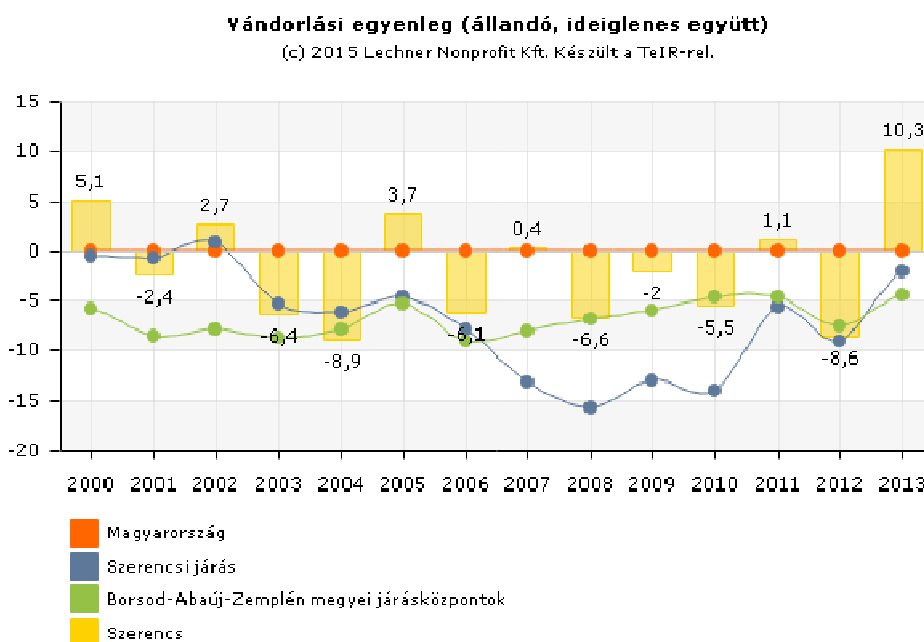
36. ábra Természetes szaporodás, fogyás 2000-2013

Forrás: TEIR

Az elvándorlás a képzett fiatal felnőtt korosztályra jellemző, főként az egyedülállókra, illetve gyermekes családokra, akik a továbbtanulás, illetve munkalehetőség miatt költöznek el a városból Magyarország nagyvárosaiba, de jelentős számban az Európai Unió országaiba is. Jellemző az is, hogy többen lakhelyváltozást nem jelentenek be, azonban életvitelszerűen már hosszabb ideje nem a városban élnek. A bejelentett lakcímmel rendelkező és életvitelszerűen is Szerencs városban élő lakosság korszerkezetét tekintve a lakosság fokozatos öregedése figyelhető meg a helyszíni bejárás alapján.

37. ábra: Vándorlási egyenleg (állandó, ideiglenese együtt) 2000-2013

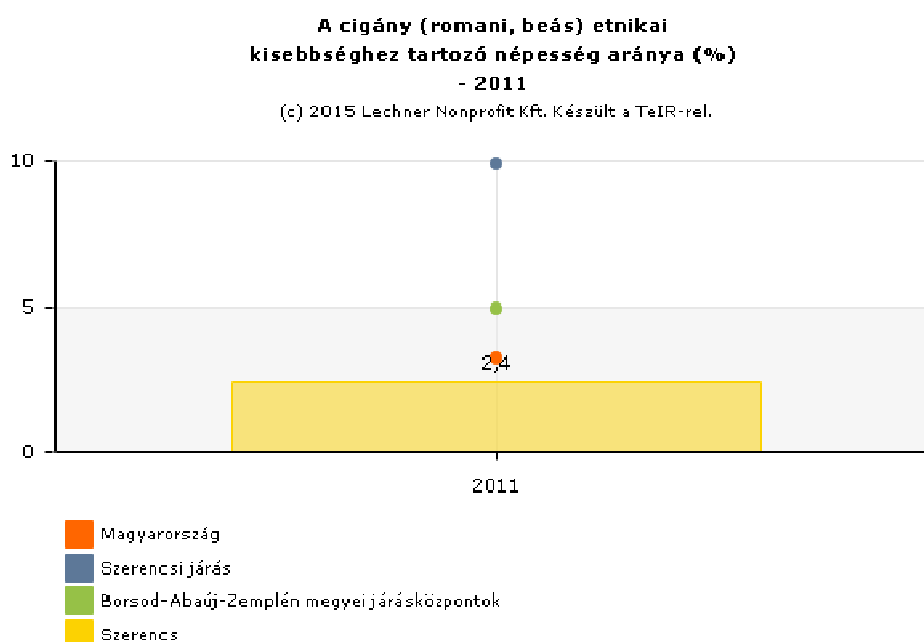

Forrás: TEIR

A cigány etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%) 2001-ben 1,7 % volt, 2011-es népszámláláskor ez már 2,4 %-ra növekedett, de jóval alatta maradt a járási, megyei járásközpontok és az országos átlagnak is.

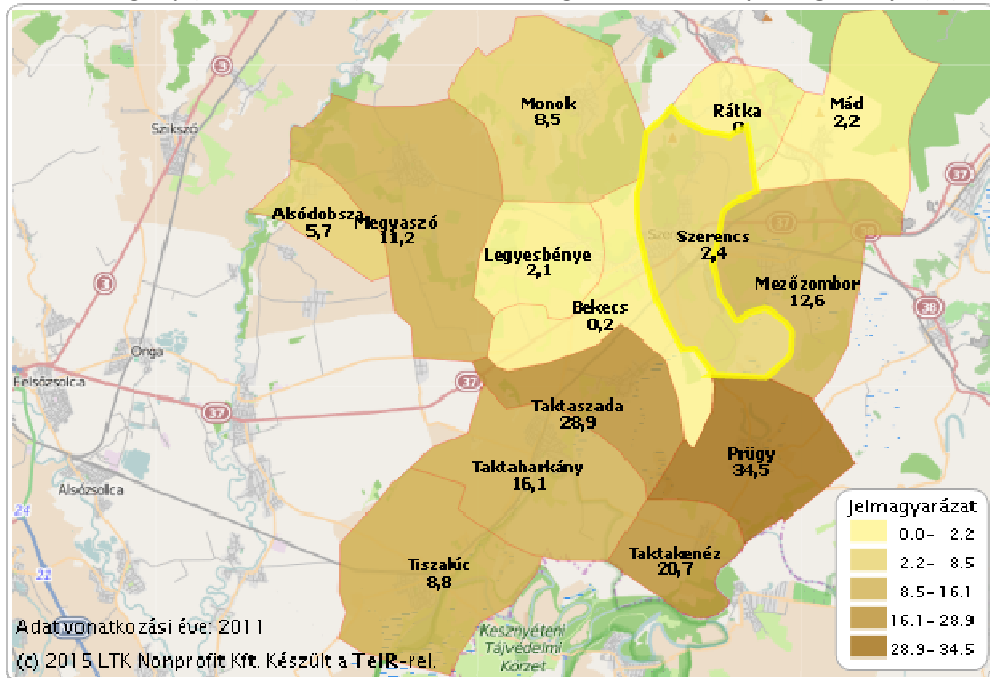
A járáson belüli egyenlőtlenségek mutatja, hogy a legalacsonyabb az érték Bekecsen: 0,2%, a legmagasabb Prügön: 34,5%.

38. ábra: A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%)- 2011

Forrás: TEIR

39. ábra: A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%)- 2011

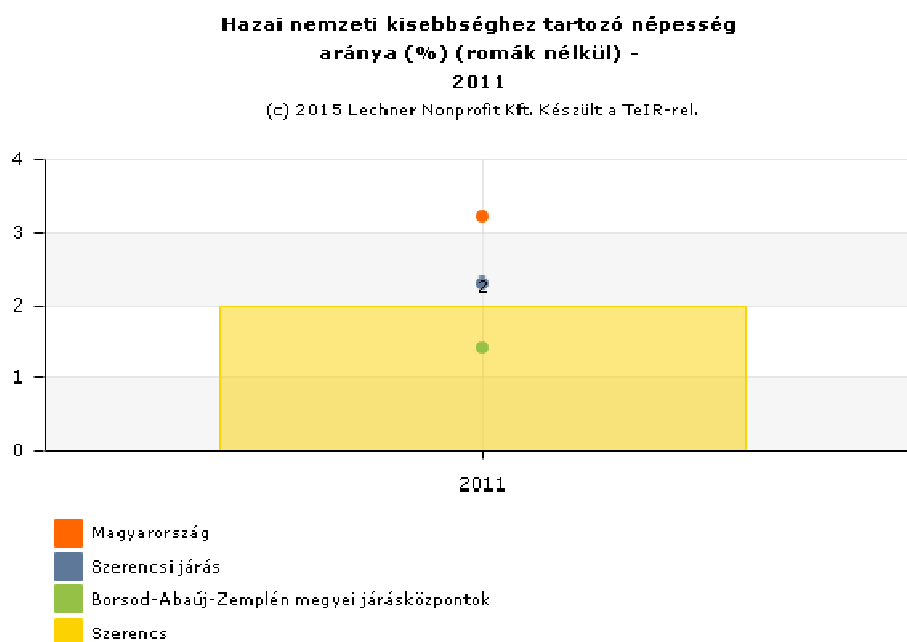

Forrás: TEIR

A hazai nemzeti kisebbséghez tartozó népesség aránya (%) 2001-ben 0,6 %-os volt, 2011-ben már 2%-ra nőtt, de jóval alatta maradt az országos, megyei járásközpontok és a járási átlagnak is. A cigány kisebbség mellett jelentősebb számban német nemzetiségű lakosok élnek a járásban. A német nemzetiség kb. 20%-a beszéli a nemzetiségi nyelvet, de a korai nyelvoktatás (már az óvodában is van olyan csoport ahol a nemzetiségi önkormányzat támogatásával folyik nyelvoktatás) a fiatalok között a nemzetiségi nyelvet beszélők aránya várhatóan nőni fog. Nemzetiségi identitását a német nemzetiség példamutatóan őrzi.

Össességében megállapítható, hogy a nemzeti etnikai kisebbség több mint 3-szorosára nőtt 2001-ről 2011-re, a cigány kisebbség még 1,5-szeresére sem nőtt.

40. ábra: Hazai nemzeti kisebbséghez tartozó népesség aránya % (romák nélkül) - 2011

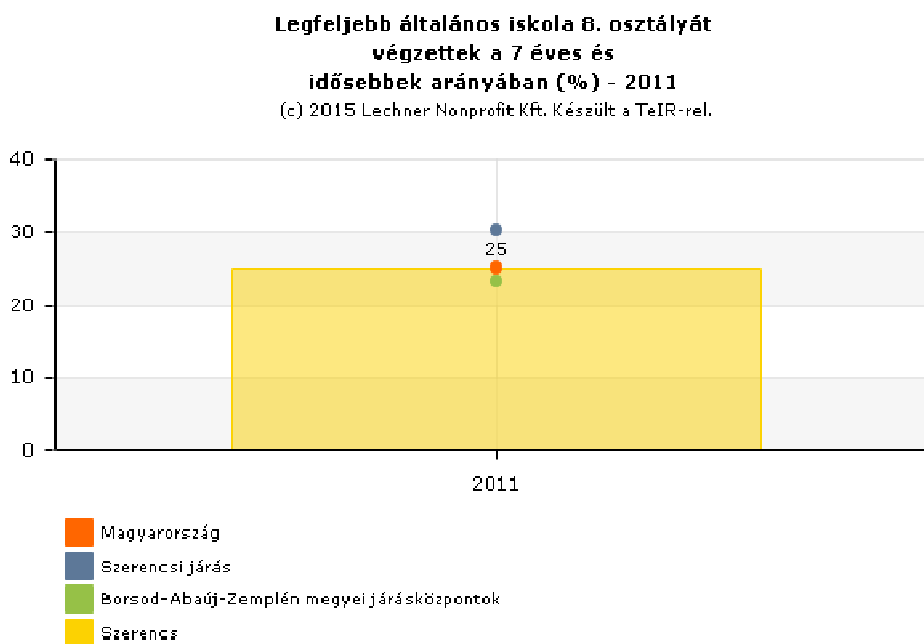
Forrás: TEIR

Össességében megállapítható, hogy a nemzeti etnikai kisebbség több mint 3-szorosára nőtt 2001-ről 2011-re, a cigány kisebbség még 1,5 szeresére sem nőtt.

1.7.1.2. Képzettség

A legfeljebb általános iskola 8. osztályát végeztek a 7 éves és idősebbek arányában (%) 2001-ben Szerencsen 24,7 % volt, ezzel az országos (26,3%) és a járási érték (28,2 %) alatt, azonban a megyei járásközpontok értékei(23,6 %) felett maradt. A 2011. évi Népszámlálási adatok alapján ez a mutató 25%-ra emelkedett, megegyezően az országos (25 %) értékkel, de a járási érték (30,2 %) alatt maradt, azonban a megyei járásközpontok értéke (23,2 %) felett maradva.

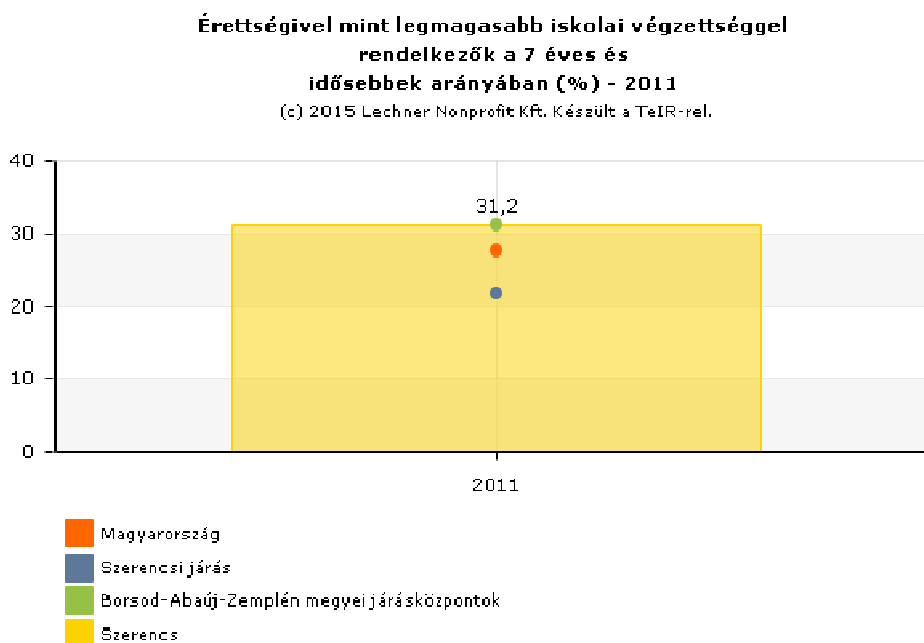
41. ábra: Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végeztek a 7 éves és idősebbek arányában (%) - 2011

Forrás: TEIR

Szerencs városban az érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%) 2001-ben még 23,8% volt, ezzel meghaladva az országos (20,5 %) és a járási átlagot (15,4%), de a megyei járásközpontok átlaga (24,6%) alatt maradt. 2011-re ez a mutató 31,2%-ra növekedett, ezzel meghaladva az országos (27,5 %), a megyei járásközpontok (31%) és a járási (21,8%) átlagot is.

42. ábra: Érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%) - 2011

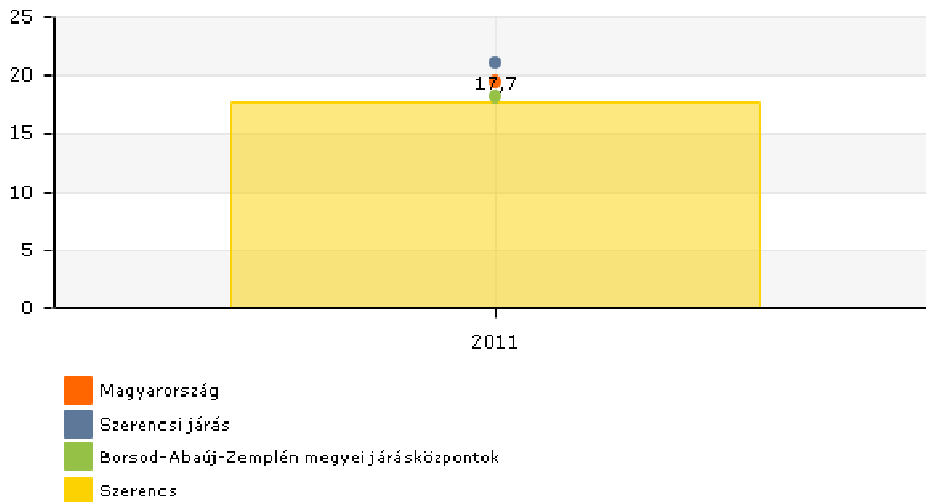
Forrás: TEIR

Szerencsen az érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%) 2001-ben 21,5 %-ra csökkent, ezzel az országos (21,1 %) és megyei járásközpontok (20,6%) értéke felett, azonban a járási (22,5 %) érték alatt maradt. 2011-ben 17,7 %-ra lecsökkent, de így az országos (19,5%) és megyei járásközpontok (18,2%) átlaga felett, azonban a járási (21 %) átlag alatt maradt.

43. ábra Érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%) - 2011

Érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%) - 2011

(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

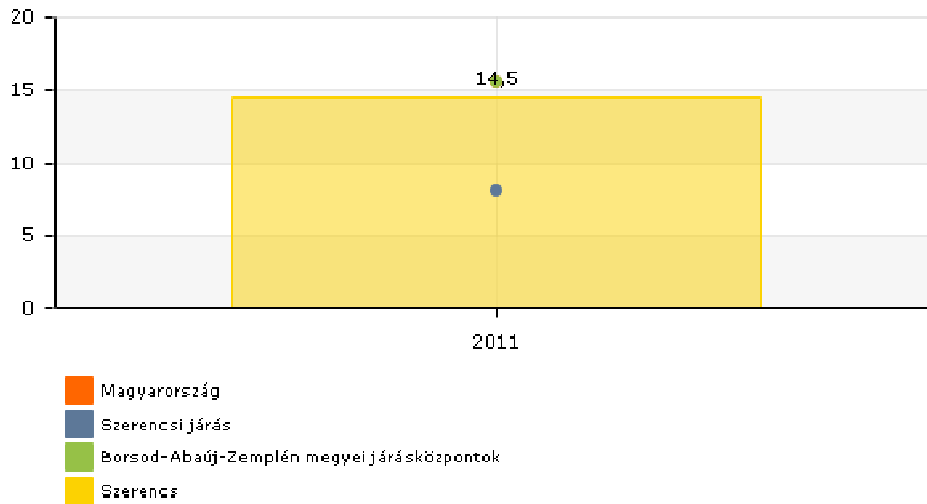

Forrás: TEIR

Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%) 2001-ben még 9,2% volt Szerencsen, alul maradván az országos (9,8 %) és járási (10,6%) átlag alatt, de a megyei járásközpontok átlaga (4,9%) felett. 2011-ben ez a mutató 14,5%-ra emelkedett, de alatta maradt az országos (15,5%) és megyei járásközpontok (15,6%) átlagának, azonban a járási (8,1%) átlag felett volt.

44. ábra: Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%) - 2011

Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%) - 2011
(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

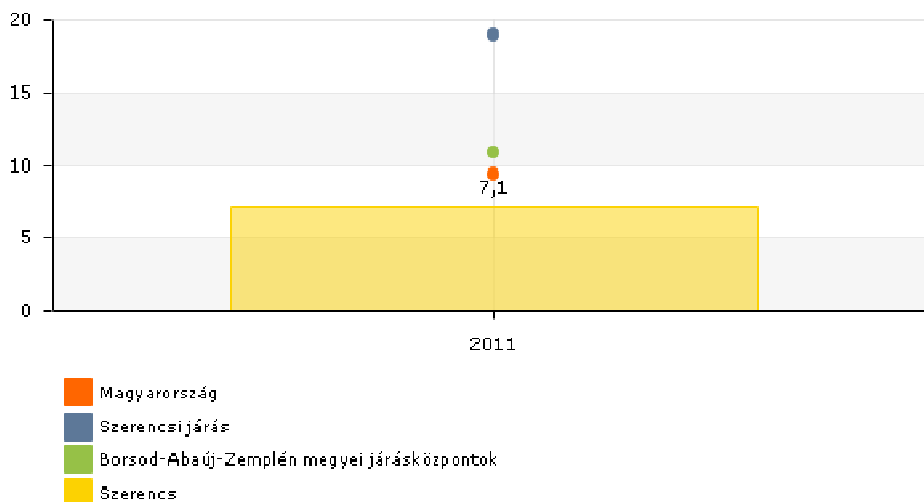

Forrás: TEIR

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a 2001-ben tartott Népszámlálási adatok alapján 15,9 % volt, az országos (15,9%) átlaggal megegyezően, de a járási (28,2%) és a megyei járásközpontok (17,5%) átlaga alatt. 2011-ben ez a mutató 7,1 %-ra csökkent, az országos (9,4%), járási (18,9%) és a megyei járásközpontok (10,9%) átlaga alatt maradt.

45. ábra: Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül- Népszámlálás 2011

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül - Népszámlálás 2011
(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: TEIR

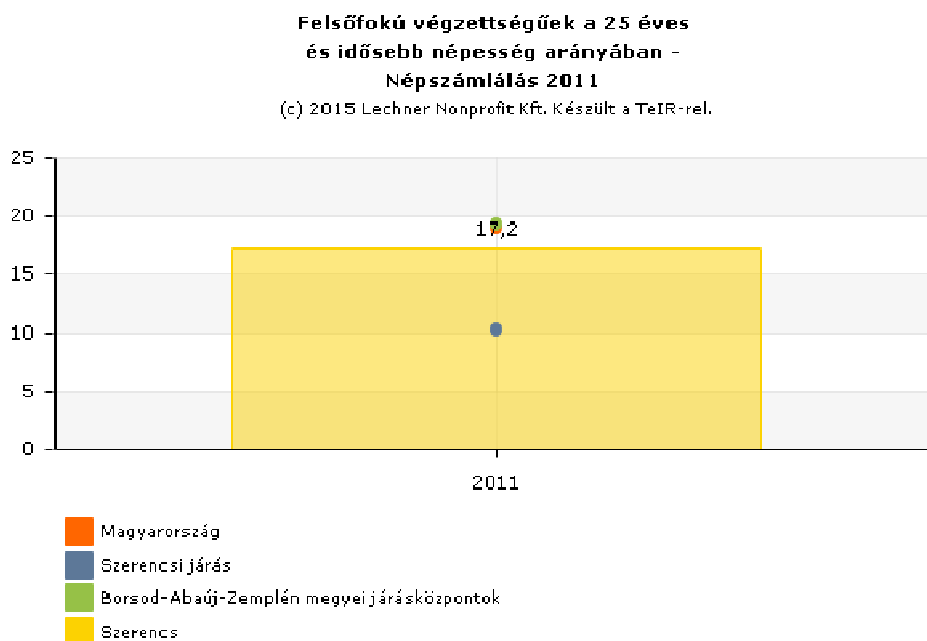
A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában a 2001-ben Szerencsen 11,6 % volt, alul maradván az országos (12,7%) és a megyei járásközponti (13,9%) átlag alatt, de a járási átlag (6,4%) felett.

A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában a 2011-ben Szerencsen 17,2%-ra megnőtt a 2001-es évhez képest, azonban alul maradt az országos (19%) és a megyei járásközponti (19,3%) érték alatt, de a járási (10,2%) érték felett.

Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%) 2001-ben még 9,2% volt Szerencsen, alul maradván az országos (9,8 %) és járási (10,6%) érték alatt, de a megyei járásközponti átlag (4,9%) felett.

2011-ben ez a mutató 14,5%-ra emelkedett, de alatta maradt az országos (15,5%) és megyei járásközponti (15,6%) átlagnak, azonban a járási (8,1%) átlag felett.

46. ábra: Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában – Népszámlálás 2011

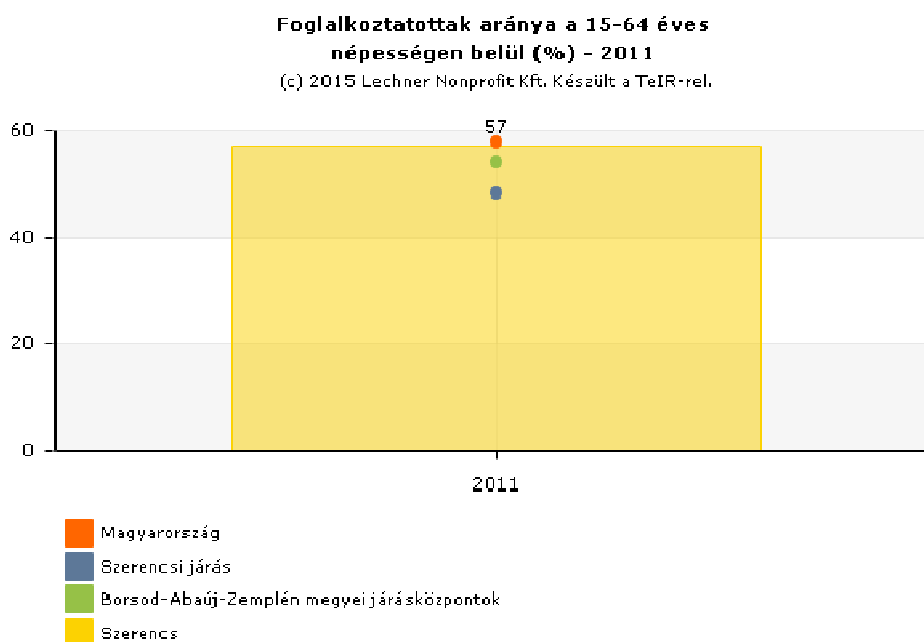

Forrás: TEIR

1.7.1.3. Foglalkoztatottság

Szerencsen a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül (%) - 2001-ben 47,9% volt, ezzel meghaladva a megyei járásközponti (46,8%) és járási (38,9%) értéket, de alul maradt az országos átlag alatt (53%). 2011-re ez a mutató 57%-ra növekedett, alig maradván el az országos átlagtól (57,9%), valamint a megyei járásközponti (53,8%) és járási (48,1%) átlag felett van. Megállapítható, hogy Szerencs városnak az országos átlaggal közel megegyező a foglalkoztatási és munkaerő piaci helyzete.

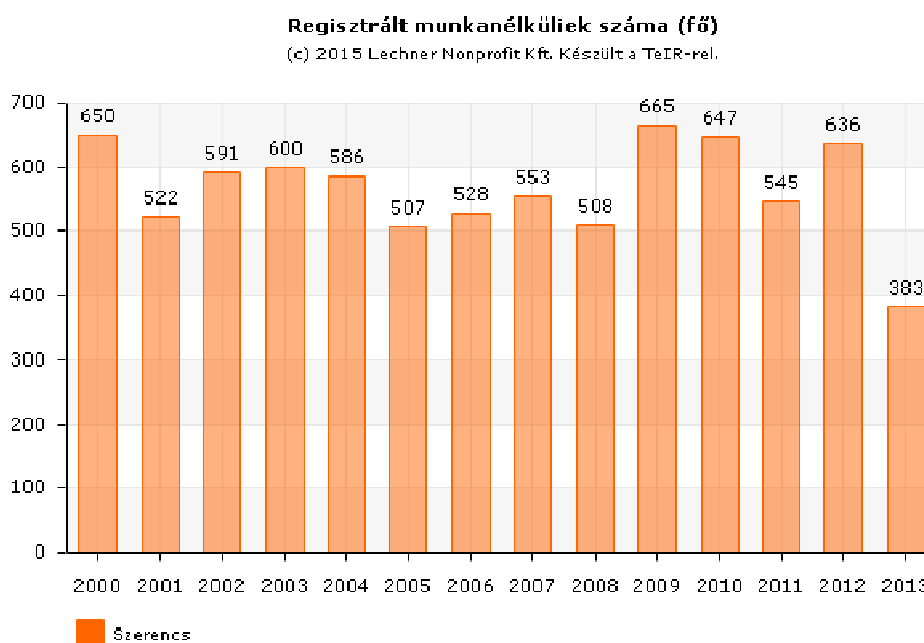
47. ábra: Foglalkoztatottak aránya a 15-54 éves népességben belül (%)- 2011

Forrás: TEIR

Szerencsen a regisztrált munkanélküliek száma 2013-ban 383 fő volt, mely 2000-tól, 650 főről folyamatosan csökkent le. A versenyszférában új munkahelyek nem létesültek ebben az időszakban a változást adminisztratív okok, illetve a közfoglalkoztatásban résztvevők számának megugrása okozta (ez azonban nem jelenti a térség gazdasági helyzetének tényleges javulását). 2009-ben volt a legmagasabb az érték (665 fő), ez azzal magyarázható, hogy 2008-ban a cukorgyár bezárása több mint 100 dolgozót érintett közvetlenül, és a munkahelyek világgazdasági válság miatti megszűnése tovább rontottak a város foglalkoztatási helyzetén.

48. ábra Regisztrált munkanélküliek száma (fő)

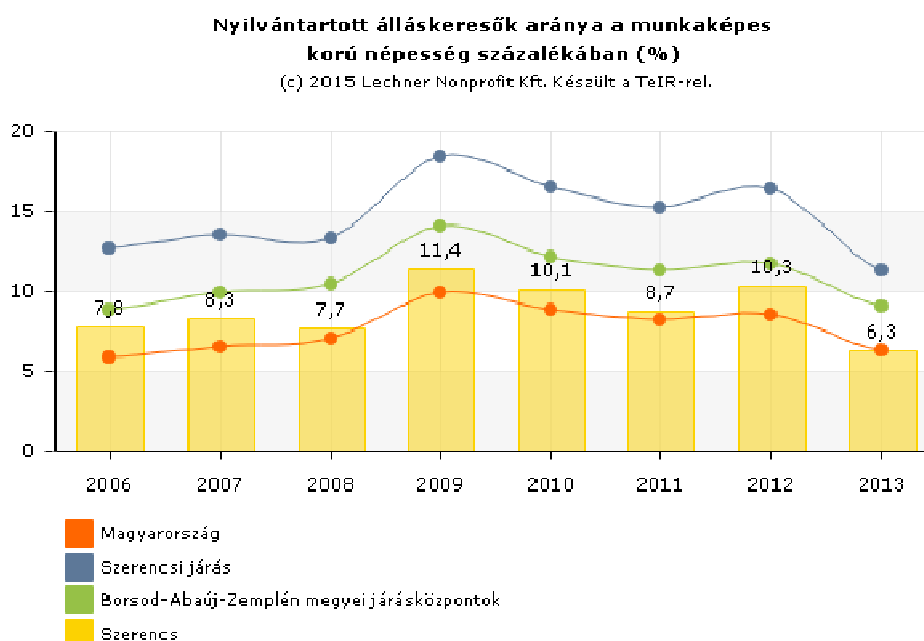

Forrás: TEIR

Szerencsen 2013-ban a nyilvántartott álláskeresők aránya a munkaképes korú népesség százalékában 6,3 % volt, azonos az országos átlaggal (6,3%), de a megyei járásközpontok (9%) és a járási (11,3%) átlag alatt. Megállapítható, hogy 2006-tól vizsgálva a mutatót, 2009-ben volt a legmagasabb ez az érték, Szerencsen 11,4%, az országos átlag feletti (9,9%), azonban a megyei járásközpontok (14%) és a járási (18,4%) alatt. Megállapítható hogy 2013-ban volt az arány az elmúlt 13 év alatt a legalacsonyabb (egy év alatt csaknem feleződött), mely megegyezik az országos átlaggal. A csökkenést a közfoglalkoztatás növekedése okozta.

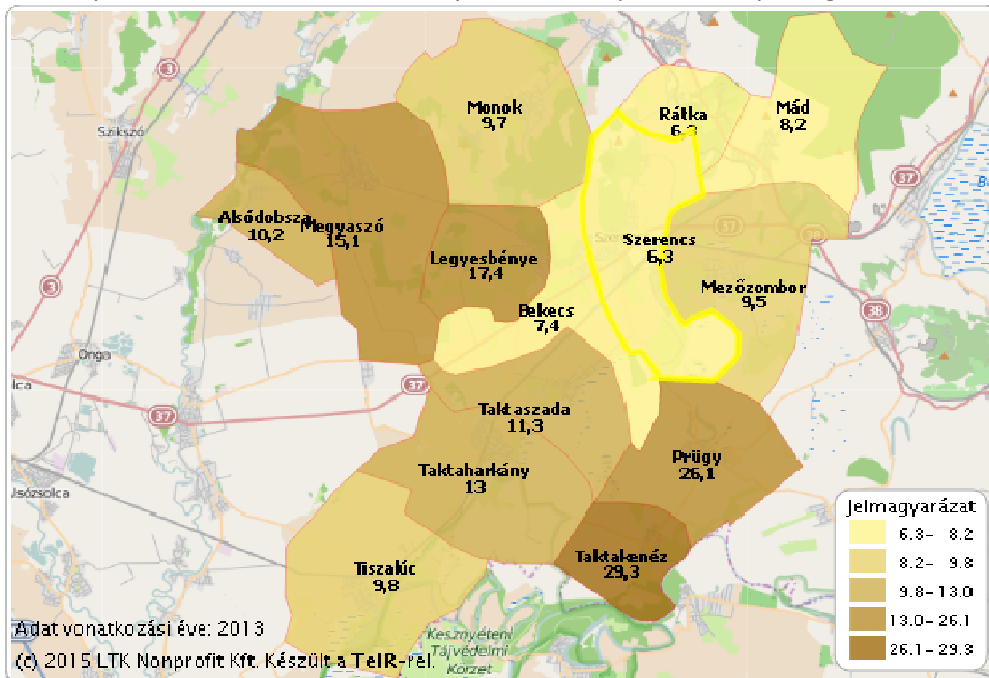
Az adatokat vizsgálva látni kell, hogy a nyilvántartottak száma évente jelentős mozgást mutat, állandó változásban van, mivel befolyásolja a rövidebb-hosszabb távra közfoglalkoztatásba bevontak száma, alkalmi munkavállalók, az egyes kiemelt tanfolyamokon – képzéseken résztvevők száma is.

49. ábra: Nyilvántartott álláskeresők aránya a munkaképes korú népesség százalékában (%) 2006-2013

Forrás: TEIR

50. ábra: Nyilvántartott álláskeresők aránya a munkaképes korú népesség százalékában (%)

Forrás: TEIR

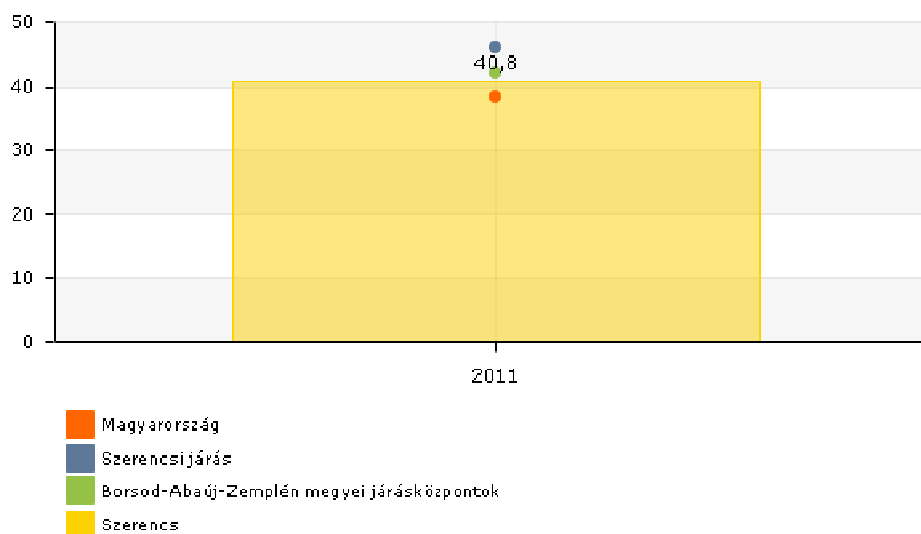
A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya Szerencsen 2001-ben 43,4 % volt, az országos átlag felett (40,9%), azonban a megyei (44,5%) és a járási (52,9%) alatt.

Ez a mutató 2011-ben 40,8 %-ra lecsökkent, azonban a Magyarországi (38,3), átlaghoz képest magasabb, de a Borsod- Abaúj- Zemplén megyei járásközpontok (42%) átlaghoz a Szerencsi járáshoz (46,1%) képest viszont alacsonyabb maradt.

51. ábra: Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%) - 2011

Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)
 - 2011

(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

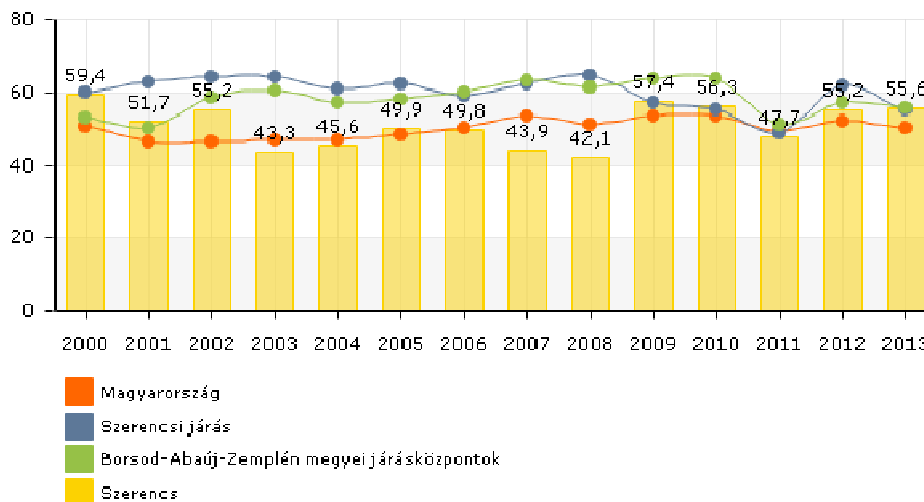
Forrás: TEIR

A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) évről évre folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. Szerencsen 2000-ben ez a mutató 59,4% volt, felette az országos (50,6%) és megyei járásközpontok (52,7%) átlagnak, azonban a járási átlag (60,1%) alatt maradt. 2013-ben ez az érték 55,6%-ra csökkent, de továbbra is felette maradt az országos (49,9%) és járási (55,4%) átlagnak is, de a megyei járásközpontok (55,7%) átlaga alatt maradt.

52. ábra: 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) 2000-2013

180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában)

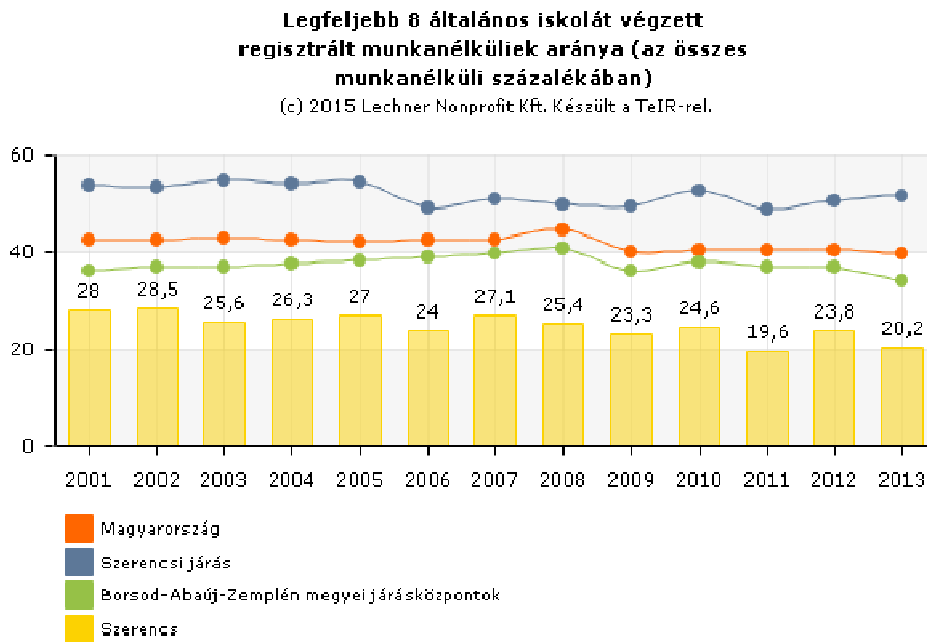
(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: TEIR

Szerencsen a legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) folyamatosan csökkent, és megállapítható, hogy mind az országos, mind a járási és megyei járásközpontok átlaga alatt tudott maradni 2001-től 2013-ig. Míg ez a mutató 2001-ben 28% volt, 2013-ban már lecsökkent 20,2%-ra. A legalacsonyabb 2011-ben volt, 19,6%.

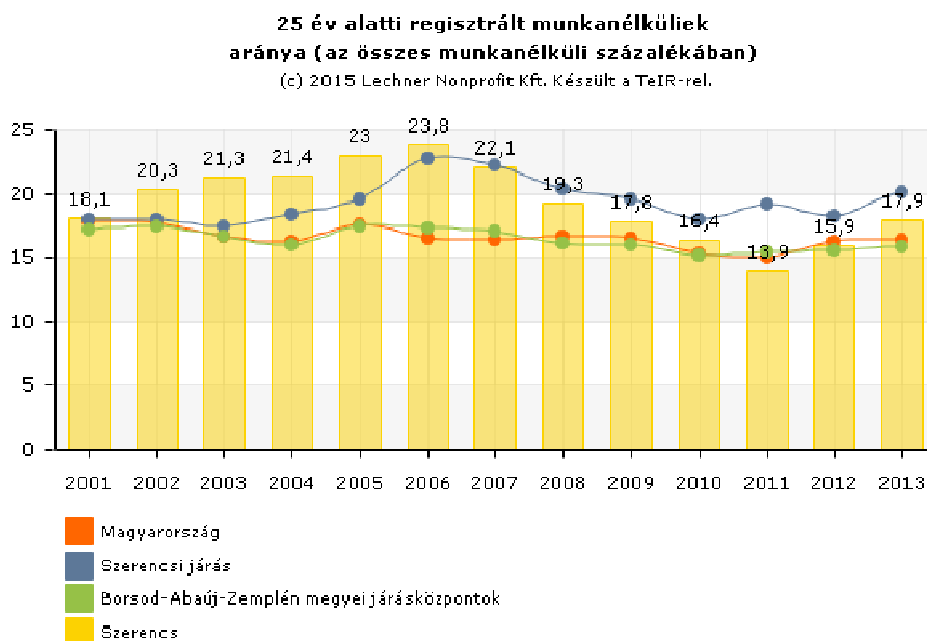
53. ábra: Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) 2001-2013

Forrás: TEIR

A 25 év alatti regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) 2001-től kezdődően 2006-ig emelkedő értéket mutat Szerencsen. 2001-ben 18,1% volt, mely 2006-ban volt a legmagasabb, 23,8%, azonban 2007-től már csökkenő tendenciát mutat, mely 2013-ban 17,9%-ra csökkent le, de még mindig az országos (16,4%) és a megyei járásközpontok (15,8%) átlaga felett maradt, viszont a járási 20,1% átlag alatt.

54. ábra: 25 év alatti regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) 2001-2013

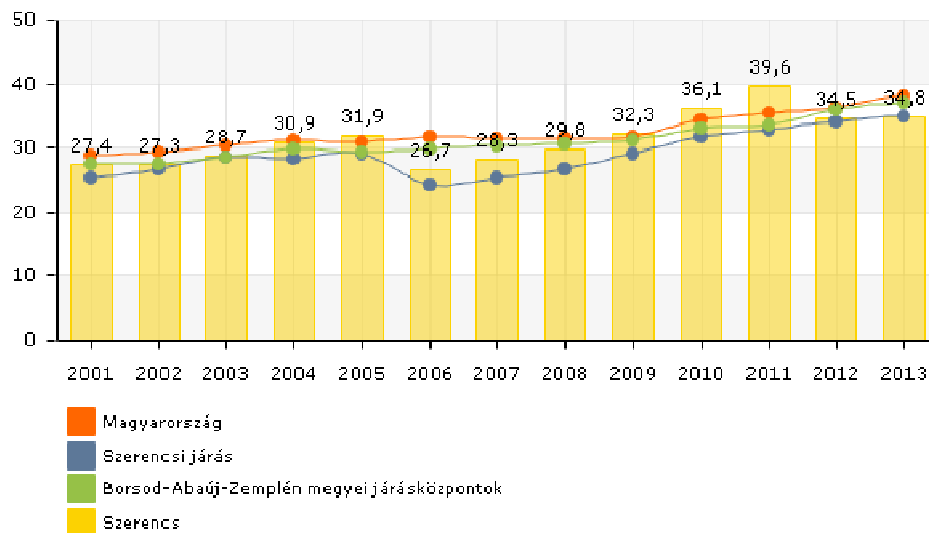

Forrás: TEIR

A 45 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) 2001-ben 27,4% volt, 2011-ben volt a legmagasabb az értéke, 39,6%, majd 2013-ra 34,8%-ra csökkent.

55. ábra: 45 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) 2001-2013

45 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában)
(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: TEIR

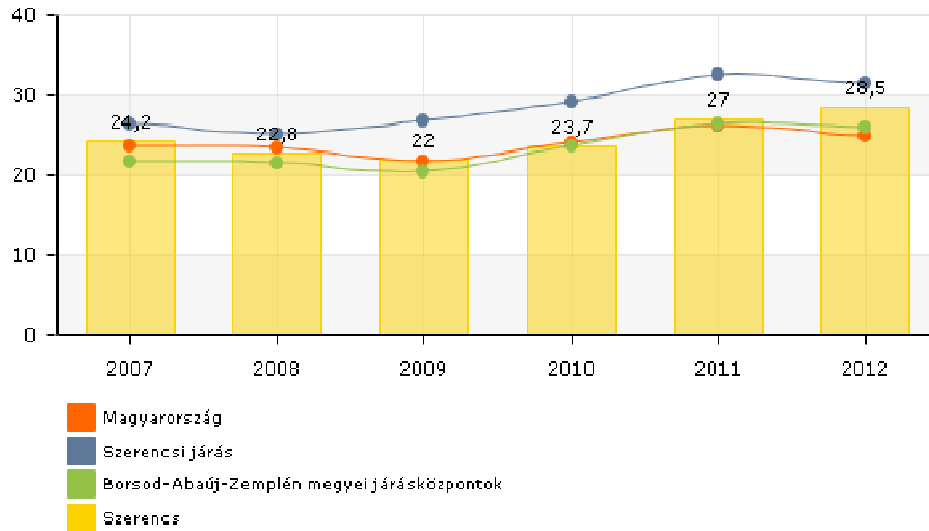
Szerencsen a naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya a 2011-i Népszámláláskor 29,7%-os volt, a megyei járásközpontok (18,4%) átlaga feletti, de az országos (34,5%) és járási (49,7%) átlag alatti. Megemlítendő, hogy 2001-hez képest növekvő a tendencia mutat, akkor 21,8% volt.

Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak megoszlása az aktív korúak arányában 2012-ben 28,5% volt Szerencsen, az országos (24,9%) és a megyei járásközpontok (26%) átlagát is meghaladó, de a járási (31,4) átlag alatti.

56. ábra: Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak megoszlása az aktív korúak arányában 2007-2012

Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak megoszlása az aktív korúak arányában

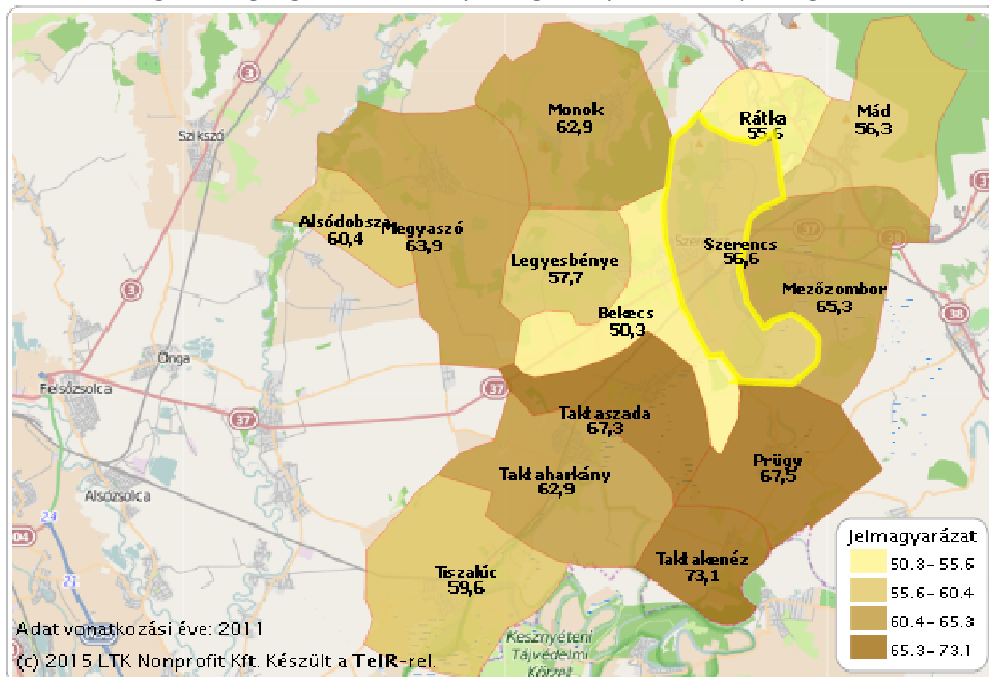
(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re.

Forrás: TEIR

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül a 2011-i Népszámláláskori adatok alapján 56,6%-os volt, ezzel meghaladva az országos (54,6%) és megyei járásközpontok (56,3%) átlagát, de alatta maradt a járási (60,4%) átlagnak.

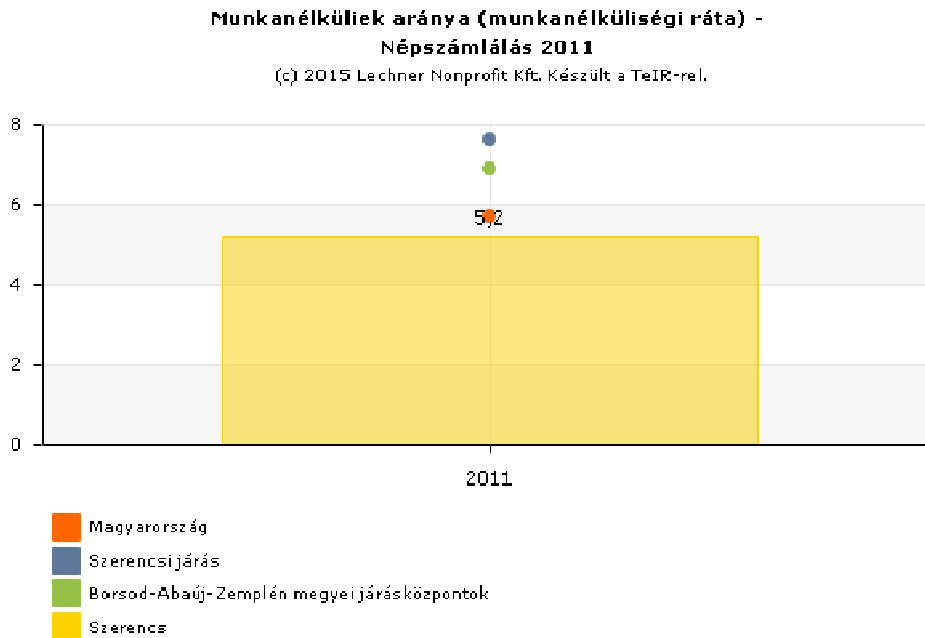
57. ábra: A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül- 2011

Forrás: TEIR

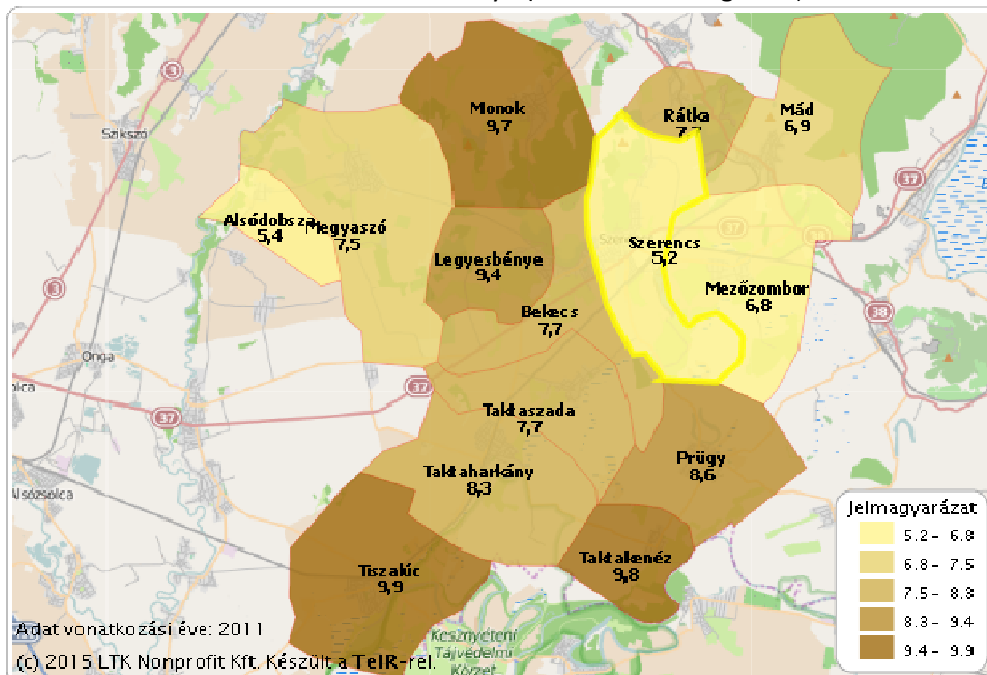
A munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta) a 2011-es Népszámlálási adatok alapján 5,2% volt, ez az arány mind az országos (5,7%), mind a megyei járásközpontok (6,9%) és a járási (7,6%) alatt maradt. Ez a mutató 2001-ben 9,7 % volt a településen, így erőteljesen csökkenő tendenciát mutatott 2011-re.

58. ábra: Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta) - 2011

Forrás: TEIR

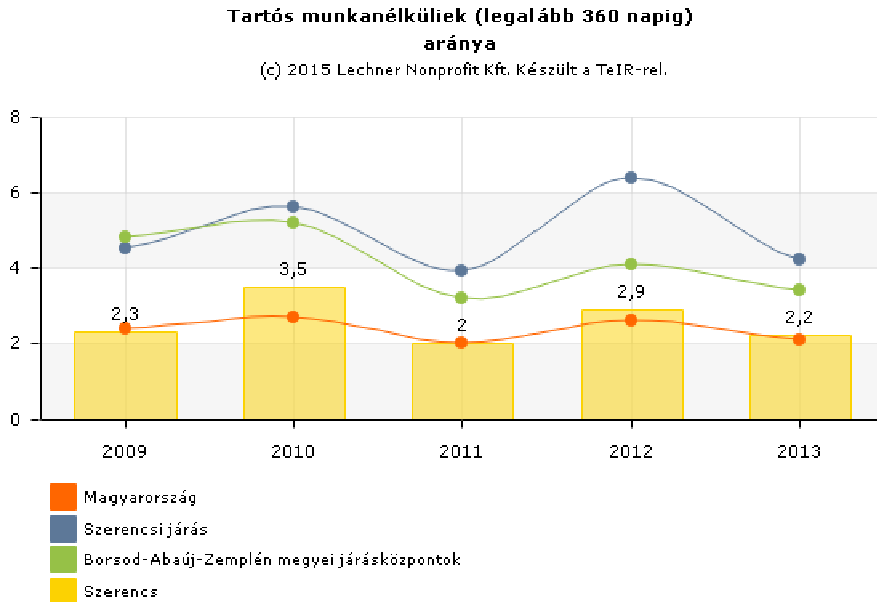
59. ábra: Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)- 2011

Forrás: TEIR

Szerencsen a tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya 2013-ban 2,2% volt, ami alig haladta meg az országos átlagot (2,1%), és jóval a megyei járásközpontok (3,4%) és járási (4,2%) átlag alatt volt.

60. ábra: Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya

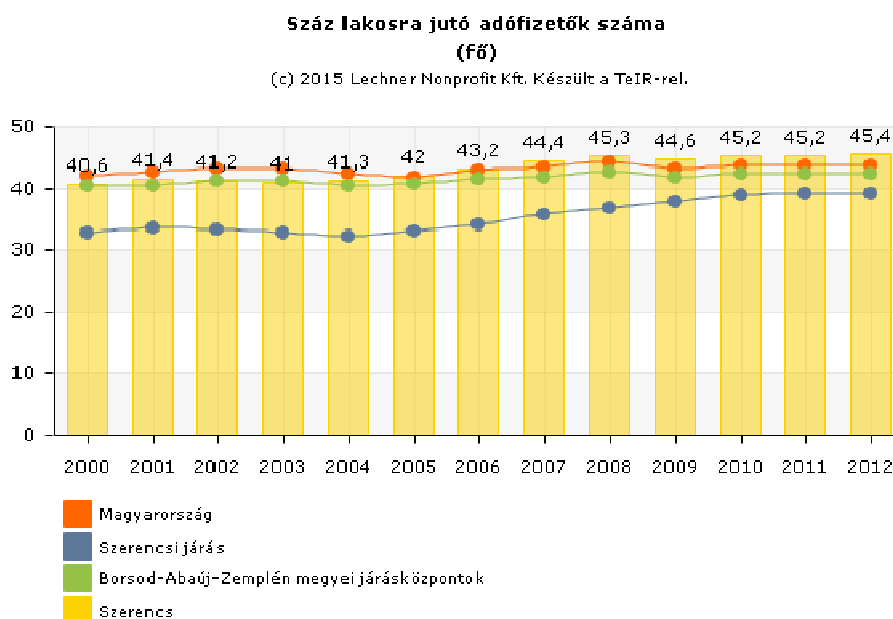

Forrás: TEIR

1.7.1.4. Jövedelmi viszonyok, életminőség

A városban a száz lakosra jutó adófizetők száma 2000-től folyamatosan növekvő tendenciát mutat, míg 2000-ben ez a mutató 40,6 fő volt, 2012-re 45,4 főre emelkedett. 2005-től pedig meghaladta az országos, járási és megyei járásközpontok értékeit is.

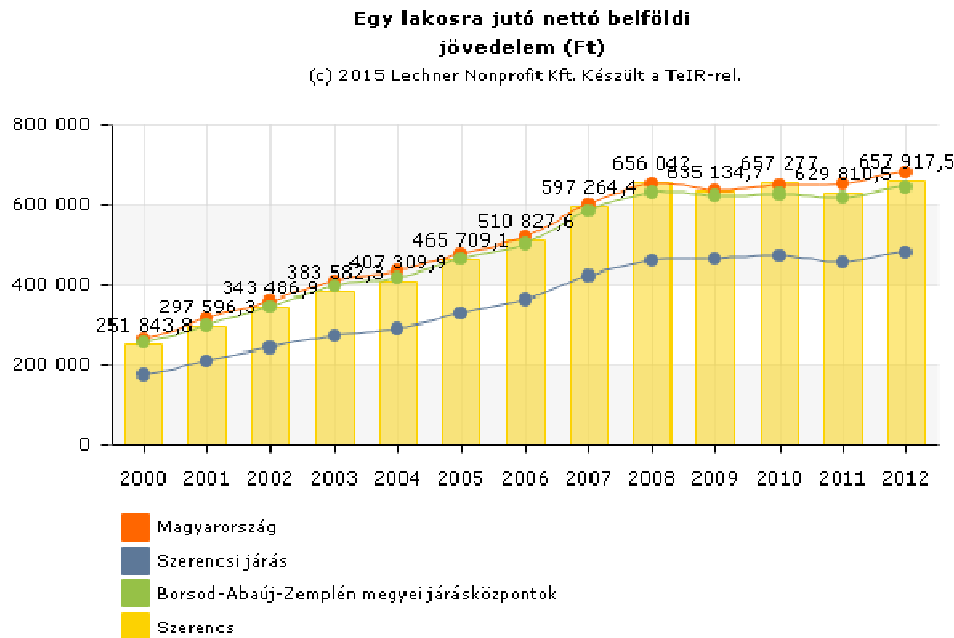
61. ábra: Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)

Forrás: TEIR

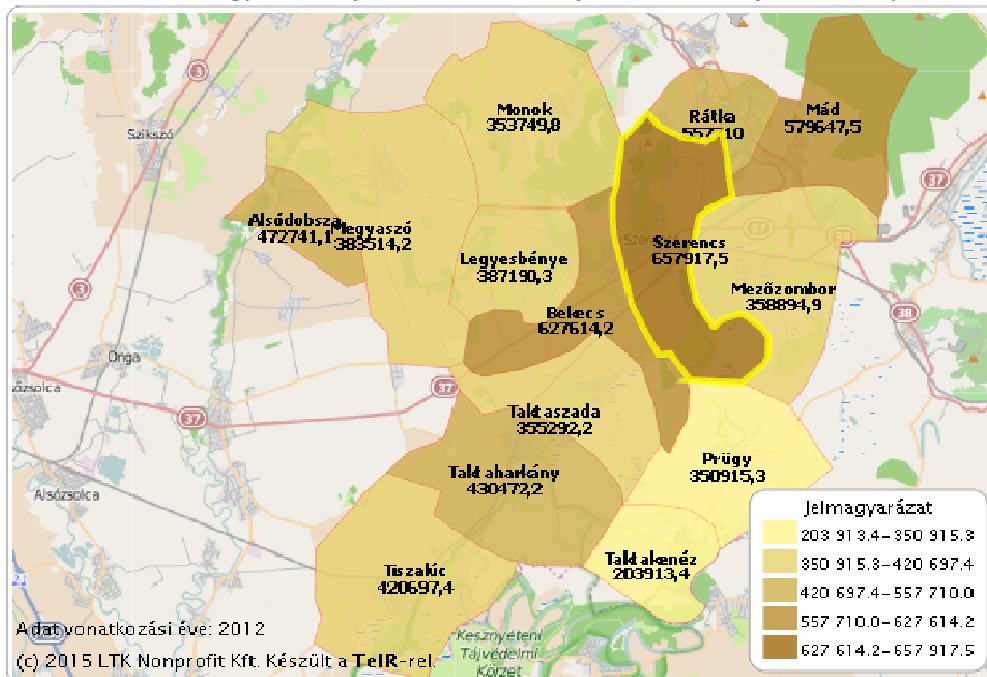
Szerencs településen az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft) 2012-ben 657.917,5 Ft volt, ezzel meghaladva a megyei járásközpontok (641.301,7 Ft) és a járási (479.812,5 Ft) értéket, azonban az országos értéknek (680.194,5 Ft) alatta maradt. A járáson belül nagyon nagy a szórás, van olyan település, Taktakenéz, ahol csak harmada Szerencséhez képest (203.913,4 Ft).

62. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft)

Forrás: TEIR

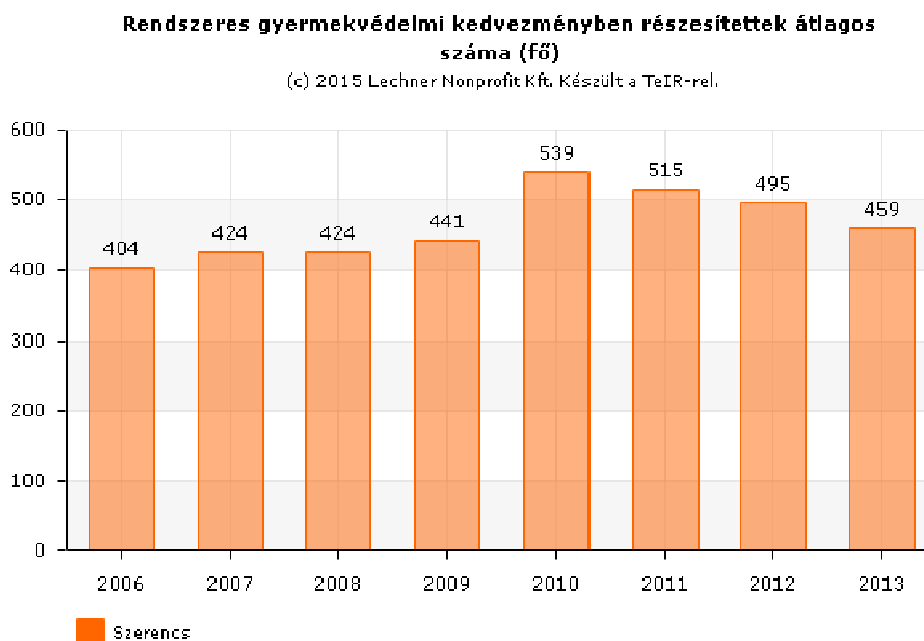
63. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft) járási térkép

Forrás: TEIR

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos száma 2013-ban 459 fő volt, 2006-tól 2010-ig növekvő tendencijellemző a mutatóra, azonban 2011-től csökkenés figyelhető meg.

64. ábra: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos száma (fő)

Forrás: TEIR

Szerencs településen a Déli városrészen (7,9%) és Ond településrészen (11,9%) a legmagasabb a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakosságon belül, a legalacsonyabb a mutató az Északi városrészben, ahol 4,4 %-os a 2011. évi Népszámlálás adatai alapján.

Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül szintén a Déli városrészen (10,4%) és Ond településrészen (8,2%) a legmagasabb, a legalacsonyabb a mutató a Nyugati városrészben, ahol 2,3 %-os a 2011. évi Népszámlálás adatai alapján.

1. táblázat: A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül és egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül városrészekre

Mutató megnevezése	Szerencs összesen	1. Városközpont	2. Nyugati városrész	3. Északi városrész	4. Déli városrész	5. Ond település rész	Külterület
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	6,0	6,7	4,6	4,4	7,9	11,9	nincs adat
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	5,9	6,0	2,3	6,2	10,4	8,2	nincs adat

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Szerencs város foglalkoztatási helyzetére jellemző, hogy a regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdasági ágban a legmagasabb. A városban működő fontosabb mezőgazdaságban tevékenykedő vállalkozások: Szerencsi Mezőgazdasági Zrt., "KÉTKETTŐS" Kft., "NECTARED" BT., "PISÁK" Kft., Hegyalja-Tár Kft.,

Az iparban és az építőiparban regisztrált vállalkozások tekintetében a térség települései között Szerencs közepes értékkel rendelkezik, azokon a területeken, ahol a mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya magasabb pl. Rátka, Mád, Alsódobsza ott az iparban regisztrált vállalkozások száma a legalacsonyabb.

A céginfó adatai alapján székhellyel rendelkező működő vállalkozások száma 373 db, 7 db telephellyel és 210 fiókteleppel rendelkezik a városban. Nemzetgazdasági ágak tekintetében jelen van a növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és az ehhez kapcsolódó szolgáltatások. A feldolgozó iparágon belül az élelmiszeripar (édesipar), ruházati termékek gyártása, valamint gépjárműipar és az építőipar is megtalálható a városban. Az elmúlt években pedig az újonnan betelepülő cégek a kereskedelem és a szolgáltatások területén tevékenykednek.

Térbeli, társadalmi rétegződés:

I. számú városrész –Városközpont

A városközpontként lehatárolt terület csaknem teljes egészében lefedi a történelmi városközpont – azaz a település legrégebben beépített – így jelentős kulturális örökséggel, számos műemlékkel, sajátos, évszázados hagyományokat őrző településszerkezettel, szabálytalan úthálózattal és telekalakítással, jelentős építészeti értékkel rendelkező területét. Ugyanakkor ezen terület ma is a település igazgatási, kereskedelmi, kulturális központja, ide koncentrálnak a közösségi funkciókat ellátó intézmények, a kereskedelem és a szolgáltatás jelentős része.

II. számú – Nyugati városrész

A nyugati városrész zömében családi házas beépítésű, kertvárosias terület, néhány beékelődő – nagyobb összefüggő területet elfoglaló - intézmény, és ipari területtel. Ebben a városrészben már nem jellemző a városközpontot meghatározó sajátos településszerkezet, a városrész többnyire szabályos alakú telkekkel és úthálózattal rendelkezik. A településrész egyes kisebb részeitől eltekintve az 1950-es évektől kezdve épült be. A Rákóczi úttól északra eső terület egységén található a város legnagyobb egészségügyi és szociális intézménye, amelyben járóbeteg ellátást végző szakrendelők, valamint bentlakásos szociális otthon található. Ezen intézményterületen található továbbá a Városi Rendőrkapitányság, mellette pedig egy kisebb kereskedelmi egység, valamint kereskedelmi szolgáltató egység építésére alkalmas szabad területtel rendelkezik. A Rákóczi úttól délre, a 37.sz. fkl. útig terjedő területén a kertvárosias lakóterületeken kívül egy nagyobb összefüggő területen az 1980-as évek elejétől egy városi alközpont kezdett kiépülni. Ezen a területen Általános Iskola, Óvoda, egy új római katolikus templom, a Munkaügyi Központ, benzinkút, élelmiszer diszkont található. Ezen a részen van továbbá egy 8 ha területű fejlesztési terület, melyen a meglévő nagykereskedelmi üzletek (TESCO, LIDL) mellett további kereskedelmi-szolgáltatási rendeltetésű építmények helyezhetők el. A városrész 37.sz. fkl. úttól délre eső területén található a nyugati iparterület, melyen egy jelenleg is működő jelentősebb fémmegmunkálással foglalkozó vállalkozás mellett kihasználatlan, de beépített ipari területek vannak.

III. számú – Északi városrész

A városrész zömében lakóterület, kivéve az Ondi út alsó szakaszától keletre eső terület egység, ahol a Szakképző Intézet egyik oktatási egysége, valamint a város sporttelepe található. Az Ondi út közepső

és felső belterületi szakaszától keletre eső lakóterület (Ondi úti lakótelep) az 1960-as évektől kezdve épült be. A terület kertvárosias jellegű, szabályos hálós utcarendszerrel. A családi házas beépítésű terület és a városközpont között átmenetet képez a Szabadság úti lakótelep, ahol sorházas, illetve tömbházas beépítés található, további beépítésre alkalmas szabad területtel. Ezen területrész alatt található a Vári telep, amely a város legrosszabb adottságú, kolónia jellegű lakóterülete. Az Ondi út középső szakaszától nyugatra, a városközponttól északra eső terület egység szintén elsődlegesen lakóterület, azonban régebben beépült, részben még a településközpontra jellemző szabálytalan úthálózattal és kisebb telkekkel. Ezen a terület egységen található egy nagyobb összefüggő pincés terület is, amely helyi védelem alatt álló különleges területnek minősül. Az északi városrész lehatárolása tartalmazza az Ondi úti lakótelep és az Ond településrész között lévő tartalék lakóterületet is.

IV. számú – Déli városrész

A városrész két kisebb lakóterület közé ékelődve egy nagy kiterjedésű iparterületeket tartalmaz. Az egyik lakóterület a nyugati városrész 37. úttól délre eső részével közvetlenül határos és a Cukorgyár területéig tart, tekintettel azonban arra, hogy ezen lakóterület régebbi beépítésű mint a nyugati városrészhez sorolt lakóterületrész, itt más problémák is jelentkeznek, csakúgy mint az iparterületről keltre eső másik lakóterület egységen, a Fecskés településrészén.

Az iparterületen található a 2008. év tavaszán bezárt Cukorgyár, valamint az egykori Szerencsi Csokoládégyár területén működő NESTLÉ Hungária gyára. Mindkét gyár területét egykori gyári szolgálati lakásokat tartalmazó lakóterületek találhatóak, ezek részben kolónia jellegű területen vannak (Hatház) részben viszont nagyobb zöldterülettel övezett környezetben (Gyárikert). A településrészén halad át a Budapest – Nyíregyháza-Debrecen vasúti fővonal, ettől délre található a Déli iparterület, a Malom tanya, amely szintén kolónia jellegű lakóterület, valamint a Fecskés településrész.

V. számú városrész – Ond településrész

A településrész korábban önálló közigazgatási egységet képezett, 1990-től Szerencs városhoz tartozó, térben azonban még mindig elkülönülő településrész. A településrész szerkezetét tekintve, egyutcás településnek tekinthető, amely az észak – dél irányú forgalmi út mellé szerveződött. Később alakultak ki a keresztirányú utcák (Monoki u., Petőfi u., Kossuth u.), majd még később az Ady E. utca, illetve a Hunyadi utcai új telekosztás. A Széchenyi u., Petőfi u., Kossuth u. térségében található a régi faluközpont, melynek beépítése halmaz jellegű. A településrészén iskolai oktatás 2011 óta nincs, tagintézményi formában egy óvoda csoport fogadja a településrész gyermekeit. Ezen kívül idősek napközi otthona, és heti egy napon üzemelő orvosi rendelő van a településrészén.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül Szerencs városban összesen 10,9%, ettől alacsonyabb, 8,9% az Északi városrészben, a legmagasabb 18,8% Ond településrészén.

A városban a felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában összesen 17,2%, a városrészek között a legmagasabb az Északi városrészben, 25,4%, a legalacsonyabb Ond településrészén, ahol nagyon alacsony az érték, mindössze 9,0%.

Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül összesen 37,7%, ez az arány Ond településrészén a legmagasabb, 43,8%, és az Északi városrészben a legalacsonyabb, ott 35,3%, a többi városrészben hasonlóak az arányok a város összesen értékéhez.

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül megint csak Ond településrészén a legmagasabb, 11,6%-

kal, és az Északi és Déli városrészben a legalacsonyabb, 6,2%-al az összesen arányhoz képest, mely 7,1%.

Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül összesen 56,4%, ez a mutató Ond településrészen (50,0%) és a Városközpontban (50,6%) a legalacsonyabb, és az Északi városrészben a legmagasabb, 59,3%-al.

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya az összes városrésze vonatkozóan 40,8%, amely Ond településrészen a legmagasabb, 49,2%-al, és az Északi városrészben a legalacsonyabb, 35,7%-al.

A településre a szegregáció nem jellemző, nagy számban hátrányos helyzetű, romák által lakott, konkrétan lehatárolható lakóterületek nincsenek, bár a rosszabb lakásállománnyal rendelkező régebbi beépítésű területen az alacsonyabb jövedelmű családok könnyebben tudnak lakóingatlant szerezni. Így ezeken a részekén a hátrányos helyzetű és roma lakosság aránya nagyobb, mint az újabban épített kertvárosi területeken. A legrosszabb helyzetben a Vári telep van, de itt is inkább a nem teljes közműhálózat, és a lakásállomány állapota, komfortfokozata okozza a gondot.

Szerencs városában szegregátum létéről beszámolni nem tudunk. Olyan veszélyeztetett területe sincs a városnak, amely a lakosság területi átrendeződésének folyamatával a szegregátum kialakulásának veszélyét helyezné kilátásba.

A városban közösségi szinten nem jellemzőek az etnikai konfliktusok. A roma és nem roma családok békésen élnek egymás mellett. Természetesen vannak egyedi konfliktusok, de ezek nem etnikai hovatartozásra vezethetők vissza, sokkal inkább az egyéni nézeteltérések okozzák, melyeket külső beavatkozás nélkül megoldanak.

Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind a magánemberekben, mind a gazdasági szervezetekben jelen van.

19 alapítvány és 19 egyesület működik Szerencsen, melyek tevékenységeik szerint az alábbiak:

- Oktatás, nevelés: 11 szervezet
- Egészségügy, szociális terület 6 szervezet
- Sport, szabadidő 6 szervezet
- Hitélet 1 szervezet
- Környezet és természetvédelem: 3 szervezet
- Egyéb/ közélet, kultúra, közbiztonság, ismeretterjesztés/ 11 szervezet

Az Önkormányzat eseti döntés alapján nyújt nekik anyagi támogatást, valamint a képviselői tiszteletdíjak felajánlásával támogatják a szervezetek működését.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők

Szerencs város turisztikai szempontból igen előnyös fekvésű, mely adottsága a települési identitást is nagyban befolyásolja. A Zempléni-hegység tövében fekvő, a „Zemplén kapujának” nevezett város az országos jelentőségű Szerencs – Tokaj – Sárospatak – Sátoraljaújhely idegenforgalmi folyosó kiindulópontja. Tágabb értelemben Szerencs város az egyik regionális központja a Zempléni –hegység idegenforgalmi tájegységnek.

1.7.3.1. A város műemlékei

A Rákóczi vár és környezete

Az együttes a város közepén fekszik. Északról a század elején épült fürdőépület (közvetlenül egy ún. gyógyiszap forrásra települve) és a XVIII. századi római katolikus templom, nyugatról és délről lakóterület, keletről az általános iskola területe zárja a vár-terület és környezete tömbjét.

Szerencs a haza sorsát meghatározó események helyszíne is volt. Rákóczi Zsigmond támogatta Bocskai Istvánt, az ellenreformáció és a vallásszabadság első bajnokát. Bocskait az 1605. áprilisi szerencsi országgyűlés Magyarország fejedelmévé választotta. Rákóczi Zsigmond 1608. decemberében meghalt, végakarata alapján Szerencsen helyezték örök nyugalomra, az általa erősen támogatott szerencsi református templomba temették.

Az erődítmény 1644-ben súlyos ostromot élt át, a török sereg támadta meg. Később Rákóczi György fejedelem az épületegyüttest felújította.

Bár a későbbiekben a Rákóczi család birtokai között veszített jelentőségéből Sárospatakkal szemben, II. Rákóczi Ferenc életének is számos mozzanata kapcsolódott Szerencshez.

A szerencsi vár történetében a XVIII. század második fele jelentősebb változásokat hozott.

A belsővár három tornyát lebontották, csak a déli torony maradt meg. Leszerelték a fel-vonóhidakat, a külsővárban a két olaszbástya között és a nyugati részben barokk épületeket emeltek. A keleti oldalon nagymértékű magtárat építettek. Ezen munkálatok után a vár kettős tagolásúvá vált. Észak felől kaput nyitottak a város felé, a vizes árkot betemették, a vár körüli palánkokat lebontották. A tulajdonos főúri családok a vár keleti szárnyát csaknem két évszázadig használták lakóhelyül, körülvéve egy parkkal, benne a források által táplált tóval.

A Rákócziakat követően vásárlás útján előbb a Grassalkovits, majd Szirmai családok birtokába kerültek a szerencsi birtokok, később az Almássy-, Harkányi- és Széchenyi családok lettek tulajdonosai a várnak.

1945 után több lakója és használója volt az épületegyüttesnek, de egyik sem volt igazi gazdája az erődítménynek. Az 1960-as években folyamatosan érlelődött a megmentésének gondolata. 1968-ban kezdték el a régészeti feltárást és a külsővár rekonstrukcióját.

Az 1974-ben befejezett munkálatok során helyreállították a délkeleti oldalbástyát, a magtárból színháztermet, a kétszintes majorsági épületből szállodát alakítottak ki. Erdei Ferenc szerencsi születésű műemléképítész tervei alapján késő reneszánsz stílusúvá formálták az épületet. 1991. október 23-án adták át rendeltetésének a várkastélyt, amelyben a Városi Kulturális Központ és a Zempléni Múzeum kapott helyet.

Református templom

A lőréses erődfallal körülvett templom az 1580-as években épült, késő gótikus stílusban. Támpilléres szentélye a nyolcszög három oldalával záródik, téglalap alaprajzú hajójának déli hosszoldalához négyzetes alaprajzú torony épült. A torony bádoggal fedett, alul csúcsíves és lőrészerű ablakok, följebb félköríves záródásúak nyílnak. Az előcsarnokul szolgáló toronyalj keresztboltozatos. A hajó és szentély csúcsíves ablakai középkoriak, kissé átépítették.

A templom belseje mai kiképzését, rabszobor boltozatát 1900-ban kapta. Hajója fiókos dongával fedett, a szentély keresztboltozatos. Berendezése U alakú, vasoszlopos karzata is az 1900-as felújításkor készült.

Római katolikus templom

A szerencsi katolikusok a tokaji kapucinusok buzgólkodása folytán először a várkapolnát kapták meg. A barokk plébániatemplom 1750-1764 között épült, órapárkányos fő-homlokzat feletti toronnyal, előtte későbbi nyeregtetős előcsarnokkal. Hajóját csehsüvegboltozat fedi. A nyújtott, lapos ívvel záródó szentély oldalán emeletes sekrestye-oratórium fél-nyeregtető alatt. Egykori értékes barokk berendezése nagyrészt elpusztult. Néhány szép faszobra és mellékoltára ornamentális faragványtöredékei a Sárospataki Római Katolikus Egyház gyűjteményébe kerültek.

Görög katolikus templom

Egyes források szerint már 1716-ban állott. Feltehetően 1799-ben nyerte el késő-barokk formáját. Két csehsüveg boltszakaszos hajó, két oldalán egy-egy félköríves, negyed-gömb kupolával fedett kórusfülke, félköríves záródású szentély, főhomlokzat előtti torony. Félkörívvel záródó ablakok. A templom diadalívében reprezentatív, hat-szintes rokokó és copf faragványokkal gazdagon díszített ikonosztázió.

Kvalitások ikonok ismeretlen festőtől. Különösen gazdag faragású királyi és diakonusi ajtók. Az oltáron azonos stílusú retabulum. A szentély fölötti tetőcsúcson régi kovács-munkával készült hármaskereszt.

Nepomuki Szent János szobor

Készült a 18. században, barokk stílusban. A római katolikus templom előtt áll, négyzetes hasáb alakú, párkányos posztamentesen, a posztament oldalcsücskei közötti keretelésű tükrök. Az egészalakos szobor a hagyományos papi öltözetben, lobogó miseingben, a kezeiben tartott feszületet szorosan melléhez szorító gesztussal áll, jobbra forduló fejjel.

1.7.3.2. Évente megrendezésre kerülő rendezvények

Zemplén a honfoglalástól kezdődően a kultúra bölcsője volt. Templomai, várfalai, kastélytermei, nemesi kúriái, de egyszerű parasztházai is a kultúrateremtő, a kultúrával élő ember otthonai voltak az elmúlt évszázadok során. A zempléni rendezvények, fesztiválok bőségesen meríthetnek ebből az örökségből. Csak néhány rendezvény a teljesség igénye nélkül:

- Csokoládéfesztivál
- Zempléni Művészeti Napok.
- Tokaj-hegyaljai borvidék majd minden településén zajlanak szüreti napok, bálók, vigasságok, borászati tanácskozások, szakmai összejövetelek és a laikusok számára is érdekes kiállítások.
- Kaláris népművészeti kiállítás Szerencsen.
- Nemzetiségi rendezvények Rátkán és Komlóskán.
- Szerencsi Várjátékok.

- Hegyalja Fesztivál.
- Dixilend és Blues Fesztivál.
- Zempléni Nemzetközi Néptánc Fesztivál.
- Szlovák Regionális Dalos Találkozó.
- Nemzetközi Cimbalmos Fesztivál.
- Országos Férfikari Találkozó és Bordalfesztivál.

1.7.3.3. Múzeumok, kiállítások, galériák

Cukormúzeum gyűjteménye

A berlini és a belga tirlemonti után a világ harmadik cukormúzeumi gyűjteménye a szerencsi, amely a cukor gyártásának, a szerencsi gyárnak a történetét és a világ cukorcsoomagolási kultúrájának fejlődését is bemutatja. A gyártörténeti kiállítás magvát Farkas István gondnok (1909-1993) több évtizedes gyűjteménye képezi, amely felöleli a cukorgyártás történetét, elterjedését, technológiáját, a répacukor előállításának kifejlesztésében kiemelkedő szerepet játszó személyek munkásságát. Dokumentumok, tárgyak és fényképek segítségével követhető nyomonkövethető a szerencsi cukorgyártás évszázados története, valamint a gyári élet, életmód hétköznapijainak és ünnepeinek históriája. A gyűjtemény önálló egysége a világ cukorcsoomagolási kultúráját mutatja be 48 országból származó csaknem 800 cukorcsoomagolási mintával.

Zempléni Múzeum

Az ország legnagyobb, több mint 900 ezres képeslevelezőlap-anyagát itt gondozzák. A másik speciális gyűjtemény az ex libris-tár, ez 36 ezer darabot számlál, emellett néprajzi, történeti tárgyakat is őriznek. A gazdag múltú kisváros múzeuma 1969-ben nyílt meg. 1975-ben az intézmény a Takta Múzeum nevet vette fel, amit 1977-ben a gyűjtőkört jobban kifejező Zempléni Múzeumra változtattak. A múzeumban található egy – a XVII. század első harmadának külső és belső várát bemutató – makett. A látványt az ásatások során előkerült kőfaragványok, csempetöredékek, edények, valamint fotók és építészeti dokumentáció egészítik ki. A rendszeresen időszaki kiállításokat is rendező múzeum jelentős könyvtára nyilvánosan használható.

1.7.3.4. Civil szervezetek

- Balogh Sándor Emlék Alapítvány
- Beteg Gyermekéért Alapítvány (1992)
- Bocskai István Gimnázium Alapítvány (2004)
- Bocskai István Gimnázium Sport és Játék Alapítványa
- Együtt A Sérült Emberekért Alapítvány
- Gyermekért Alapítvány
- Mosoly Alapítvány az Oktatás Fejlesztéséért
- Rákóczi Zsigmond Iskolasegítő Alapítvány (1993)
- Scholtz Jenő Alapítvány, Szerencsi Zeneiskola (1992)
- Szent András Alapítvány
- Szerencs és Környéke Tűzvédelméért Alapítvány
- Szerencsi Bölcsisekéért Alapítvány
- Szerencsi Gyár-kerti Óvodáért Alapítvány
- Szerencsi Idősek Otthona Ellátottaiért Alapítvány
- Szerencsi Lurkó Alapítvány (1995)
- Szerencsi Rászorultakért Alapítvány
- Szerencsi Szociális és Egészségügyi Alapítvány (1994)
- Szerencsi Tehetségekért Alapítvány (1994)

- Sziget Alapítvány

1.7.2.4. Testvérvárosi együttműködések

Az oktatási és kulturális életet színesítik a település nemzetközi kapcsolatai. Szerencs a németországi Malchin (1989) és Geisenheim (1990), a szlovákiai Rozsnyó (1991) és a luxemburgi Hesperange (1997) városával írt alá együttműködési szerződést. A testvérvárosi kapcsolatok többek között diákok, hagyományőrző csoportok és családok cseréltogatására, a kulturális értékek kölcsönös bemutatására is lehetőséget biztosítanak.

A testvérvárosok között gazdasági együttműködés is kialakult az Európai Unió Európai Bizottsága által támogatott projekt keretében. A 2000-ben indított három éves program középpontjában a térségek kis- és közepes vállalkozásainak nemzetközi szintű segítségnyújtása állt. A luxemburgi Hesperange , a németországi Malchin és Szerencs városok közös projektje Europolis néven vált ismertté.

Nyárádszereda (Miercurea Nirajului) egy közel 4000 fős lélekszámú város 20 km-re Marosvásárhelytől. Itt tartották 1605. február 21-én azt az országgyűlést, amelyen Bocskai Istvánt Erdély fejedelmévé választották. A történelmi kapcsolat alapján jött létre a két fejedelmválasztó település között a testvérvárosi megállapodás 2005. április 20-án.

1.7.2.5. Sportlétesítmények Szerencsen

- Tatay Zoltán Ifjúsági Sporttelep
- A Rákóczi Zsigmond Általános Iskola tornaterme
- Városi Tanuszoda
- Szerencsi Fürdő & Wellnessház
- Kulcsár Anita Sportcsarnok
- Műfüves labdarúgópálya
- Tenispályák

1.8. A település humán infrastruktúrája

1.8.1. Humán közszolgáltatások

1.8.1.1. Oktatási, nevelési intézmények

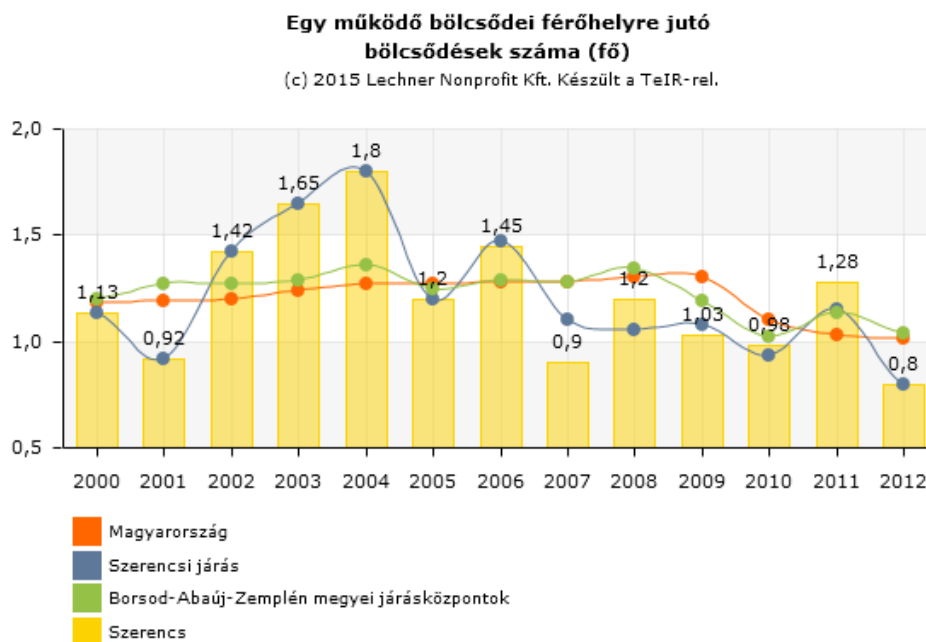
Az önkormányzati fenntartású Szerencsi Óvoda és Bölcsőde összesen 3 feladat ellátási helyen működik: Szerencsi (Gyárkert) Óvoda és Bölcsőde, Napsugár Óvoda, Ondi Óvoda.

A telephelyek infrastrukturális állapotára jellemző, hogy a Szerencsi (Gyárkert) Óvoda és Bölcsőde, valamint a Napsugár Óvoda 2013-ban, az Ondi Óvoda 2007-ben európai uniós forrásból teljes körűen felújításra került.

A településen a működő bölcsődei férőhelyek száma a 2012. évben 50 db volt. A férőhelyek száma 2003-tól kezdve (20 db) folyamatosan bővült, kivéve a 2011-es évet, mikor 36 db-ra esett vissza az azt megelőző év 50 db-os férőhelyszámától. (Szerencs Város honlapja, TeIR)

Az egy férőhelyre jutó bölcsődések száma 2000. évtől figyelve ingadozó képet mutat, értéke 0,8 és 1,8 fő között váltakozik, legalacsonyabb 2012. évben (0,8 fő) – ezzel az országos (1,01 fő) és a BAZ megyei járásközpontok átlagos (1,04 fő) szintje alatt áll a település.

65. ábra: Egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma 2000-2012 között

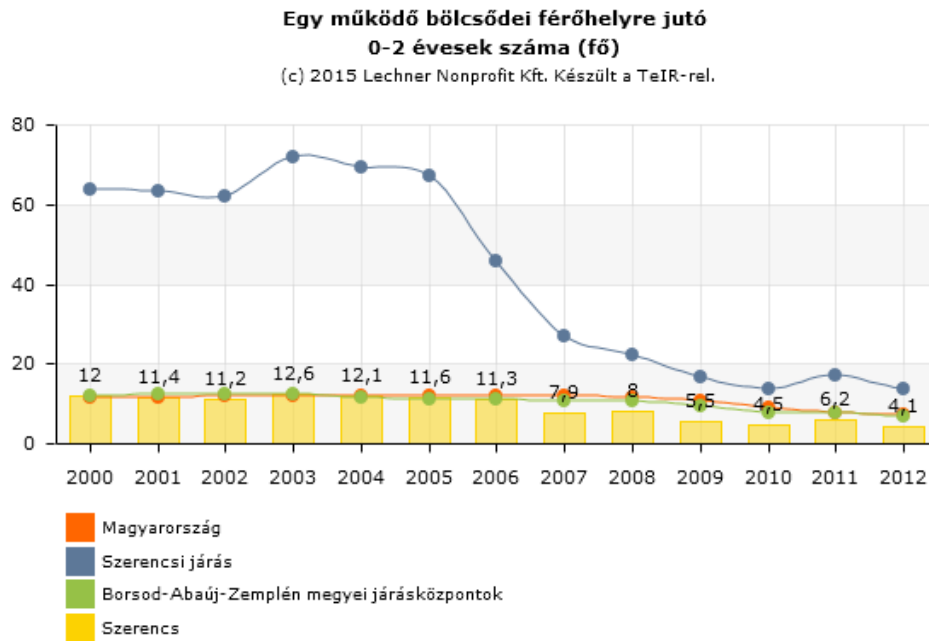

Forrás: TEIR

Az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó 0-2 évesek száma 2003-tól – két év kivételével – csökkenő tendenciát mutat, de még 2012-ben is 4,1 fő. Ez egyébként lényegesen kisebb kapacitáskihasználtság, mint ugyanazon járás két másik településén: Megyaszón (9,4 fő), és Tiszalúcon (16,3 fő).

(A járáson belül még Mád rendelkezik bölcsődével, ahol ugyanezen mutató értéke 3,5 fő.)

66. ábra: Egy működő bölcsődei férőhelyre jutó 0-2 évesek száma 2000-2012 között

Forrás: TEIR

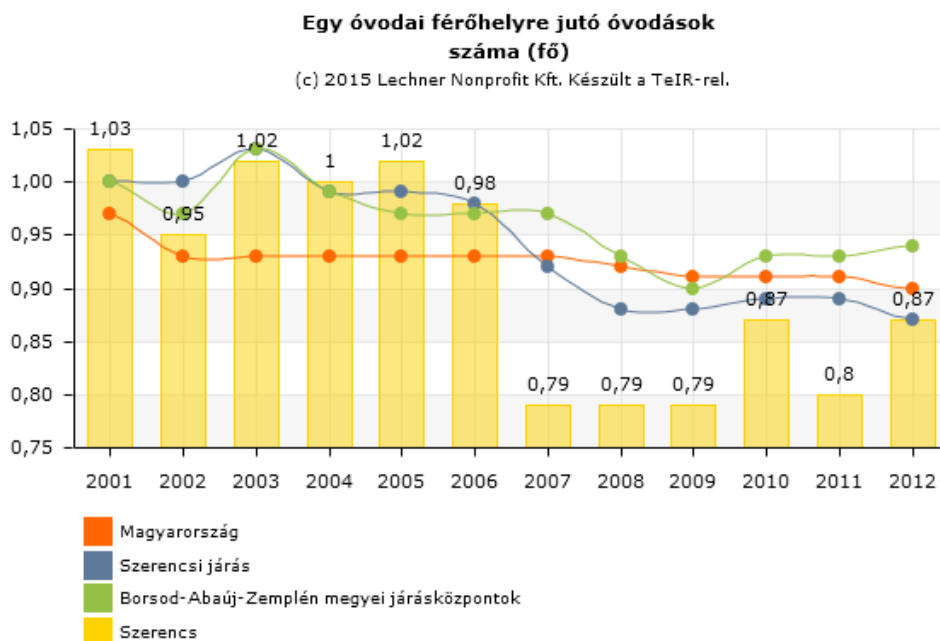
Az óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) 2010-től 350 db. Az utóbbi 10 évben a férőhelyek száma kiegyenlített, csak kisebb ingadozásokat mutat (325-350). (TeIR)

A környező településekről a Szerencsre bejáró óvodás gyermekek száma 2014/15-ben: Bekecs 7, Mezőzombor 32, Taktakenéz 1, Taktaszada 6, Rátka 1, Legyesbénye 5, Bodrogkisfalud 1, Tolcsva 1, Prügý 7, Megyaszó 2, összesen: 63 fő. (önkormányzati adatszolgáltatás)

Az egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma 2006 óta 1 alatt van (0,98-0,87).

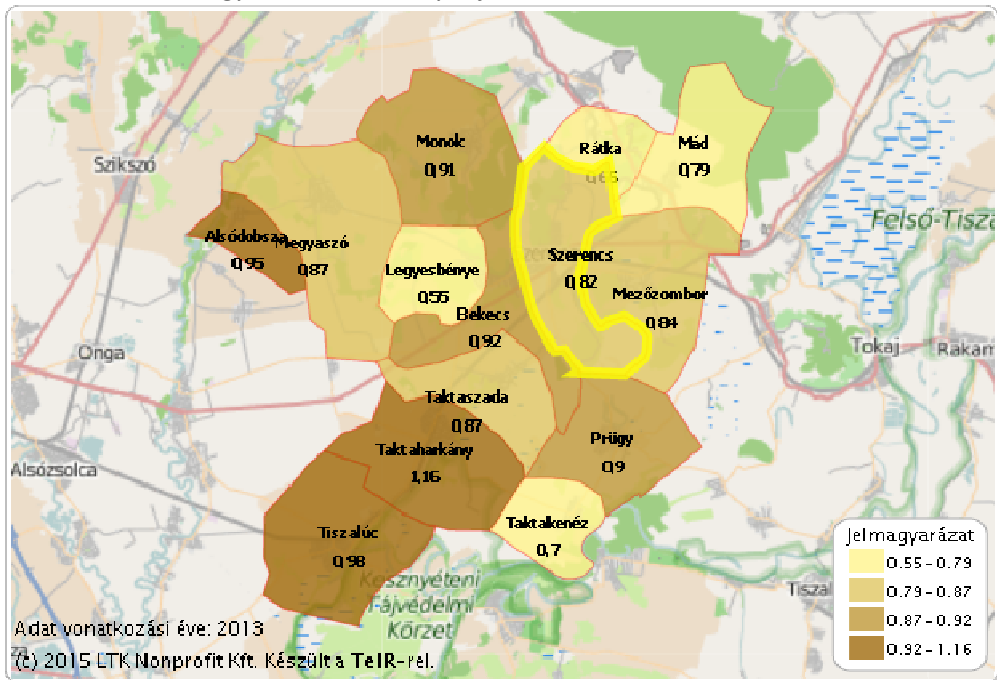
A 2012-es 0,87 fős adat nem képvisel szélsőséges értéket a szerencsi járás települései között.

67. ábra: Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma 2001-2012 között

Forrás: TEIR

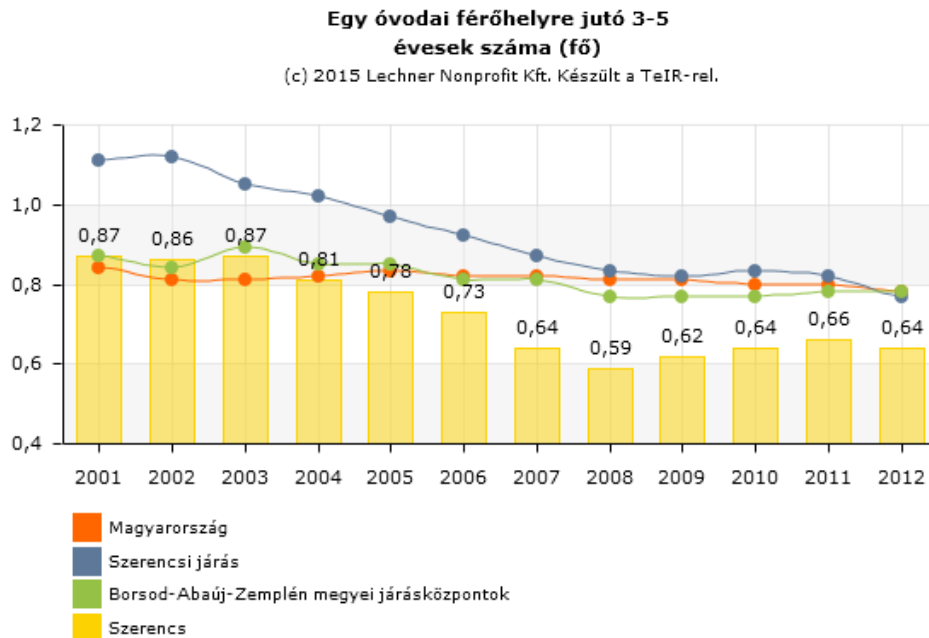
68. ábra: Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma – 2012

Forrás: TEIR

Az egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma a vizsgált időszakban (2001-2012) a településen folyamatosan a járási szint alatt volt, 2004-től kezdődően a települési kapacitáskihasználtság az országos mutató alatt van (2012-ben 0,64 fő/ férőhely).

69. ábra: Egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma 2001-2012 között

Forrás: TEIR

Szerencsen két általános iskola működik: a Bolyai János Katolikus Általános Iskola (fenntartója az Egri Főegyházmegeye), és a Szerencsi Rákóczi Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (a Tiszáninneri Református Egyházkerület fenntartásában). (Szerencs Város honlapja, Oktatási Hivatal honlapja)

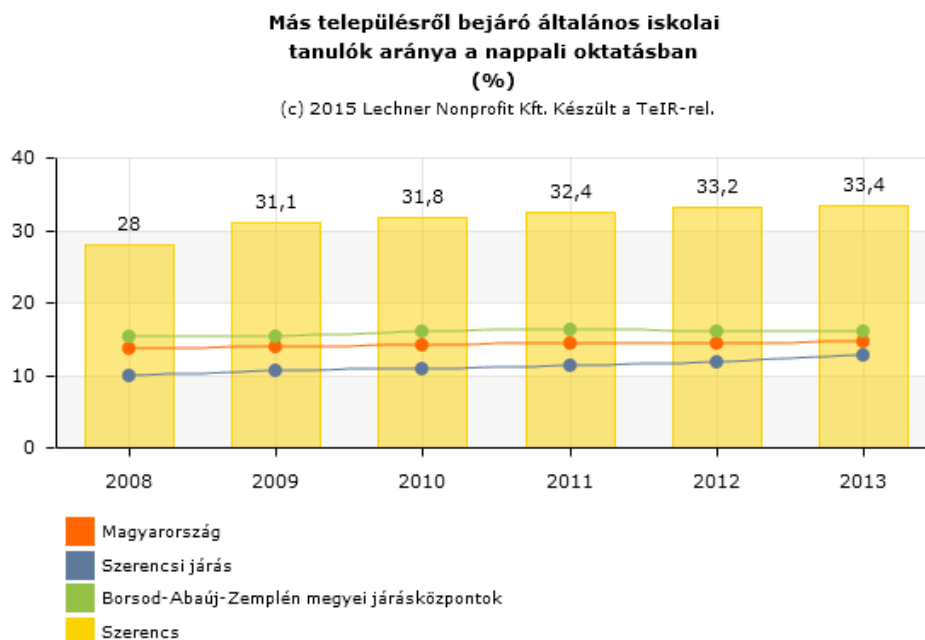
A Bolyai János Katolikus Általános Iskola infrastrukturális állapota megfelelő, jelenleg folyamatban van az épület részleges energetikai korszerűsítése (homlokzati hőszigetelés, nyílászárók cseréje, fűtési rendszer felújítása), mely beruházás európai uniós forrásból finanszírozott. Ezen felújítás nem terjed ki a nem egyházi, hanem önkormányzati üzemeltetésű épületrészekre, a közétkeztetést biztosító főzőkonyha és étkező részre, valamint a sportcsarnokra. Ezen épületrészek állapota közepes, felújításuk indokolt.

A Szerencsi Rákóczi Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola épületének állapota megfelelő, 2004-ben részlegesen felújításra került (homlokzati hőszigetelés, nyílászárók cseréje, világítás korszerűsítés). Az épületgépészeti rendszer azonban sürgős felújítást, a tornaterem pedig bővítést igényel, mivel a mindennapos testnevelés feltételei jelenleg nem biztosítottak.

A településen az általános iskolai tanulók száma (gyógy pedagógiai oktatással együtt) 2001-től figyelve folyamatosan csökken, 2012-ben 853 fő. (TeIR)

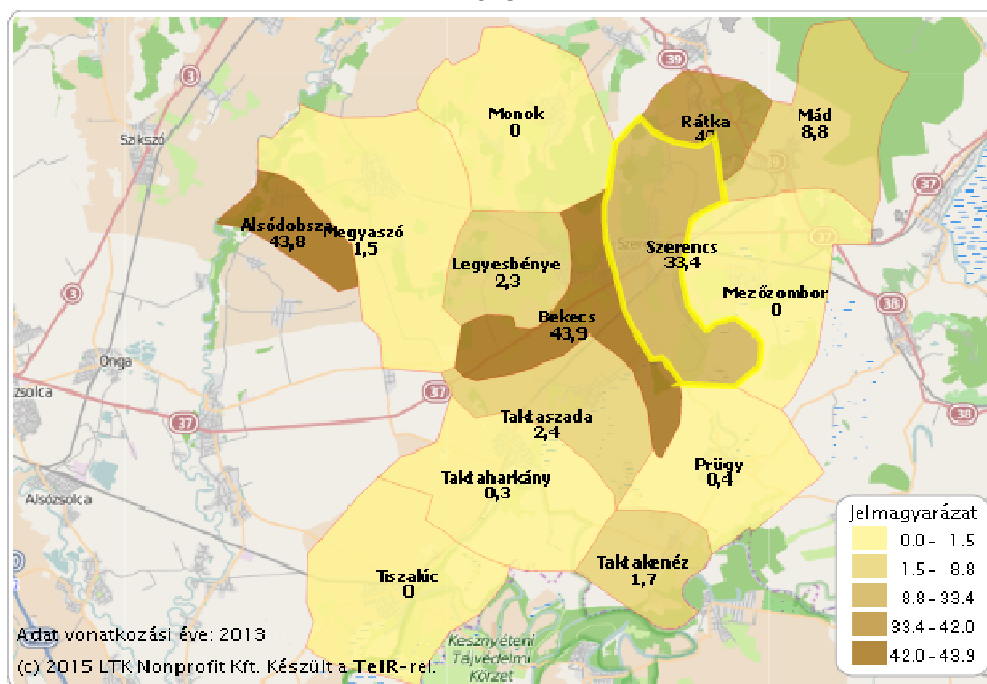
Az általános iskolai feladat ellátási helyek átlagos létszáma 2012-ben 426,5 fő (TeIR), ebből Szerencsre más településekről bejáró tanulók aránya 33,2% volt (2009-től 30% feletti és folyamatos növekedést mutat). (A járáson belül Golopon nincs általános iskola, Alsódobszán csak alsó tagozat van összevont osztályokkal.)

70. ábra: Más településekről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban 2001-2012 között

Forrás: TEIR

71. ábra: Más településekről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban – 2013.

Forrás: TEIR

A 2014/15-ös tanévben a Bolyai János Katolikus Általános Iskolába a következő településekről járnak be diákok: Taktaszada (17 fő), Mezőzombor (86 fő), Prügy (5 fő), Bodrogkeresztúr (1 fő), Monok (14 fő), Legyesbénye (6 fő), Rátka (3 fő), Bekecs (16 fő), Taktaharkány (15 fő), Megyaszó (7 fő), Tolcsva (1 fő), Tállya (5 fő), Taktakenéz (1 fő), Csobaj (1 fő), Golop (1 fő), Mád (1 fő), Abaújszántó (1 fő).

A Szerencsi Rákóczi Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában a következő településekről járnak be diákok: Bekecs (37 fő), Prügy (24 fő), Taktaszada (19 fő), Mád (8 fő), Tarcal (9 fő), Mezőzombor (13 fő), Legyesbénye (6 fő), Monok (2 fő), Tállya (5 fő), Taktaharkány (7 fő), Taktakenéz (3 fő), Csobaj (5 fő), Rátka (1 fő), Nyírtura (1 fő), Abaújszántó (1 fő), Megyaszó (1 fő).

A településen két középiskola működik:

A Bocskai István Katolikus Gimnázium és Szakközépiskola fenntartója az Egri Főegyházmegye. Az iskola épület állapota megfelelő, az épületenergetikai korszerűsítése azonban indokolt.

Az alapító okirat szerint az intézménybe összesen 850 fő vehető fel, melyből 700 fő a gimnáziumi, 150 fő pedig a (közgazdasági, rendészeti) szakközépiskolai oktatás maximális létszáma. (Szerencs Város honlapja, Oktatási Hivatal honlapja)

A 2014/15-ös tanulólétszám 697 fő, melyből szerencsi tanuló 175 fő, bejáró, vagy kollégista 440 fő összesen 81 településről. (Oktatási Hivatal honlapja, önkormányzati adatszolgáltatás)

A másik középiskolai intézmény a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) fenntartásában működő Szerencsi Szakképző Iskola. Az intézmény mindkét épülete felújítást igényel, az Ondi úti épület állapota közepes, míg a Rákóczi úti épület állapota erősen leromlott. Az intézmény maximális tanulói férőhelyszáma – a hatályos alapító okirat szerint – 500 fő. (Szerencs Város honlapja, Oktatási Hivatal honlapja) A 2014/15-ös tanulólétszám 452 fő. A tanévben bejárók (370 fő) zöme a taktaközi településekről, illetve szerencsi járás további településeiről jár be, ennél az intézménynél nem jellemző, hogy járáson kívüli településekről is járnának be tanulók. (Oktatási Hivatal honlapja, önkormányzati adatszolgáltatás)

Az intézményben elektronikai és informatikai szakmacsoportban szakközépiskolai képzés, valamint könnyűipari, gépészeti, elektronikai, faipari szakmacsoportokban (fodrász, női szabó, bútorasztalos, csőhálózat-szerelő, villanszerelő szakmákban) szakiskolai képzés folyik.

A településen működik – szintén a KLIK Szerencsi Tankerültének fenntartásában – a Szerencsi Középiskolai Kollégium is, 3 telephelyen, csaknem 200 fő maximális befogadóképességgel. (Szerencs Város honlapja, Oktatási Hivatal honlapja)

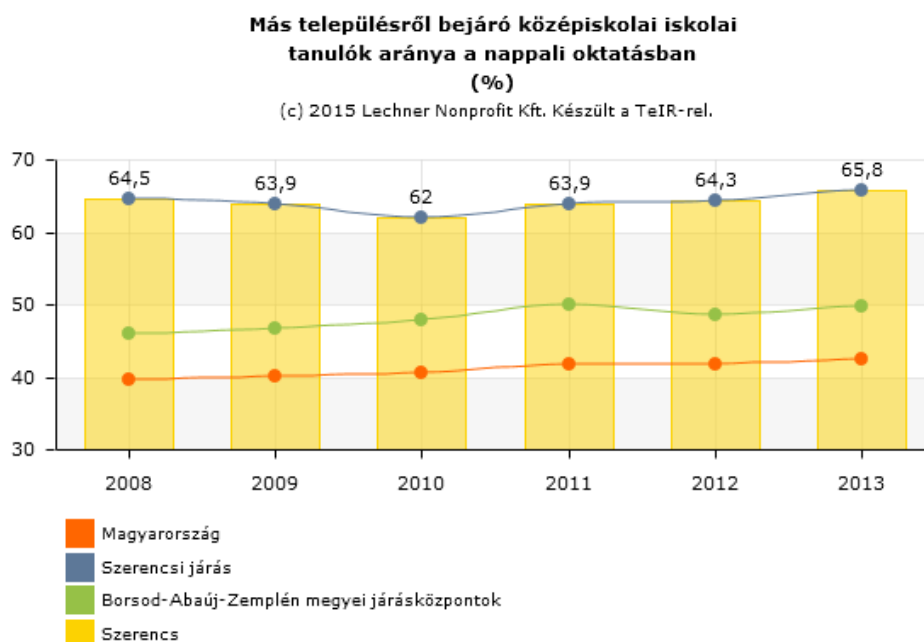
A három épület közül a Kossuth közben lévő főépület és a Hegy utcai diákszálló állapota megfelelő, azonban ezek épületenergetikai korszerűsítése indokolt. A Rákóczi Várban lévő diákhotel 2011-ben a Norvég Alap támogatásával került kialakításra, a műemlék épület teljes külső és belső átalakításával, felújításával.

A nappali tagozatos középiskolai tanulók száma (a hat-, nyolcosztályos gimnáziumok megfelelő évfolyamaival együtt) 2012-ben 1074 fő. Ezen létszámnak – ugyanezen év adatait figyelve – 64,3%-a más településről jár be Szerencsre, mely adat országos szinten is nagyon magas arányt képvisel.

A nagy arányú bejárás hátterében az áll, hogy a járás más településén nincs középiskolai oktatás, ezért a középiskolás korú tanulók zömében a szerencsi középfokú oktatási intézményekbe járnak, kivéve azokat a településeket, ahonnan közvetlen, átszállás nélküli tömegközlekedéssel be lehet jutni a megyeszékhelyre (Taktaharkány, Taktaszada, Tiszalúc). Másik okként azonosítható, hogy a Bocskai István Katolikus Gimnázium és Szakközépiskolában rendészeti és közgazdasági képzés folyik, mely igen népszerű a térségben.

A teljes tanulói létszámra jellemző, hogy 2001-től 2007-ig növekvő tendencia volt jellemző (2007-ben 1246 fő), mely létszám később csökkenni kezdett.

72. ábra: Más településekről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban 2008-2013 között

Forrás: TEIR

Szerencsen, illetve a járáson belül felsőfokú oktatási intézmény nem működik. A Szerencsi Szakképző Intézetben végzett tanulók továbbtanulási aránya alacsony, 20% alatti, míg a Gimnáziumban végzettek továbbtanulási aránya 80%-82%. A továbbtanulók elsősorban a főváros felsőoktatási

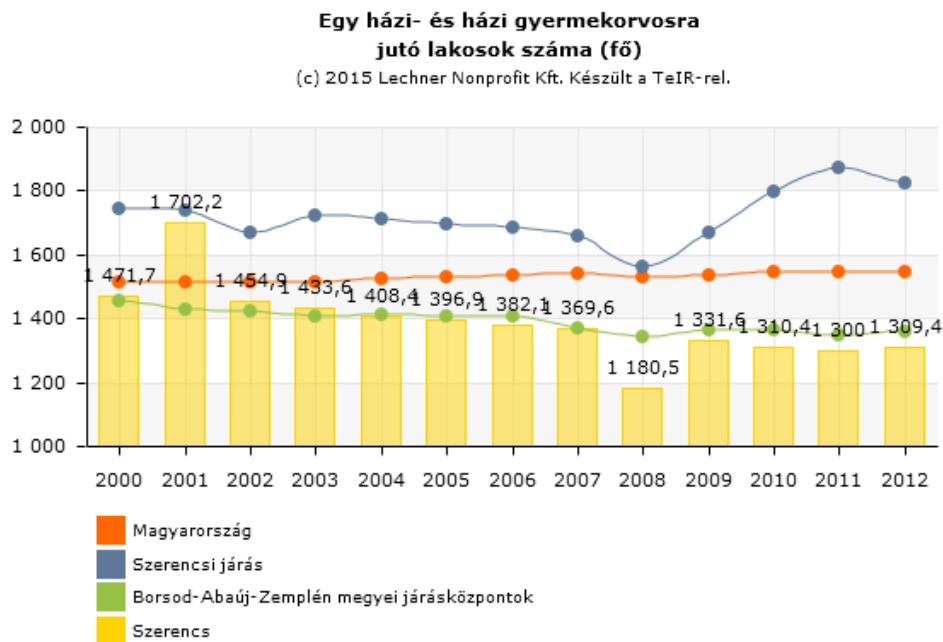
intézményeibe jelentkeznek, de népszerűek a Debreceni Egyetem és a Miskolci Egyetem képzései is. (önkormányzati adatszolgáltatás)

1.8.1.2. Egészségügyi intézmények

Szerencsen egészségház került kialakításra, részben ezen belül a településen összesen 4 háziorvosi praxis, 2 gyermek háziorvosi praxis, 3 fogorvosi praxis, védőnői szolgálat, továbbá központi alapellátási ügyelet és 4 gyógyszertár működik. Az egészségház épülete európai uniós támogatással 2010-ben teljes körűen felújításra került. A 4. számú háziorvosi, illetve a fogászati praxisok elhelyezését az üzemeltető orvosok biztosítják, megfelelő infrastrukturális színvonalon. A településen mentőállomás üzemel. (Szerencs Város honlapja, önkormányzati adatszolgáltatás)

Az egy házi- és gyermekorvosra jutó lakosok száma a településen 2005-től kezdve folyamatosan alacsonyabb, mint járási, vagy országos szinten: 2012-ben pl. 1309,4 fő, szemben a szerencsi járás 1821,9 fős, a BAZ megyei járásközpontok 1357,7 fős, vagy az ország 1544,6 fős adatával.

73. ábra: Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma 2000-2012 között

Forrás: TEIR

A városban működik az Egyesített Szociális és Egészségügyi Intézet (ESZEI), mely a kistérség 31 településének, 58 000 lakosának ellátásáért felel szakrendelésekkel, ill. egynapos sebészeti, valamint kúraszerű ellátási lehetőségek biztosításával. (Szerencs Város honlapja, önkormányzati adatszolgáltatás)

Az épület illetve a kapcsolódó eszközállomány 2012-ben európai uniós pályázat keretén belül került fejlesztésre (összköltség 837 089 036 Ft).

Fekvőbeteg ellátó intézmény a településen nincsen – a legközelebbi aktív fekvőbeteg ellátó intézmény Miskolcon található (BAZ Megyei Kórház és Egyetemi Oktatókórház, 41 km, 40 perc). (önkormányzati adatszolgáltatás)

1.8.1.3. Szociális ellátás intézményei

Az ESZEI épülete a Szociális és Gyermejjóléti Alapszolgáltatási Központnak is helyt ad. A Központ feladatkörébe tartozik az alábbi szociális intézmények / szolgáltatási formák koordinálása:

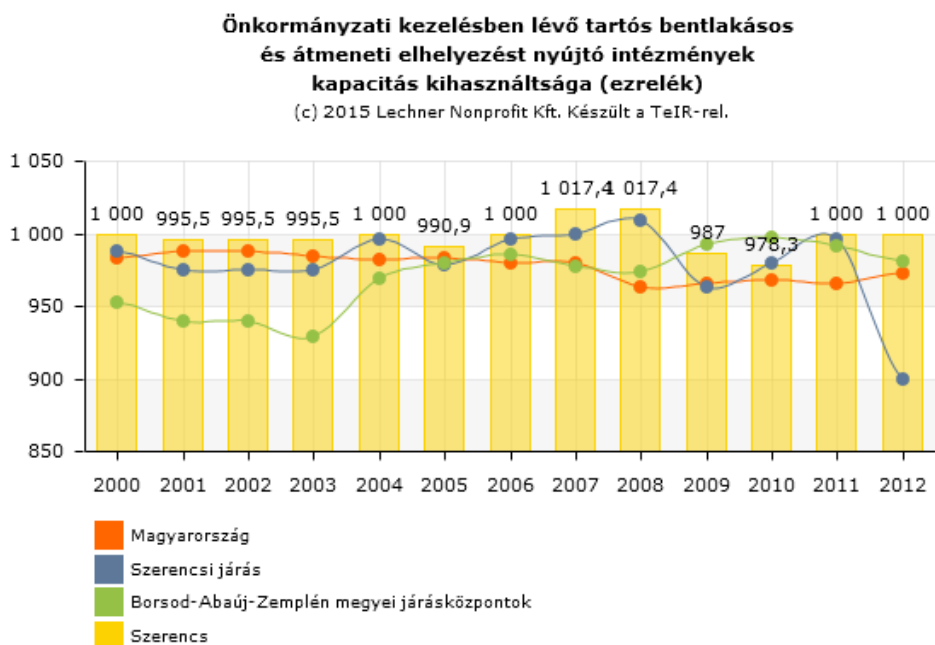
Idősek Klubja, mely saját otthonukban élő ellátást igénybevevők részére biztosít lehetőséget napközbeni tartózkodásra, étkeztetésre, társas kapcsolatokra és alapvető higiéniai szükségletek igénybe vételére.

Az Idősek Gondozóháza átmeneti (maximum 1 éves) elhelyezést nyújt 10 fő részére – maximális kihasználtság mellett. A Rákóczi úti Gondozóház állapota jó, 2005-ben került kialakításra európai uniós támogatással, bővítése azonban indokolt.

A Fecskés településrészen lévő idősek napközi otthona 2014-ben költözött egy felújított épületbe, az Ond településrészen üzemelő idősek napközi otthona állapota közepes, felújítása indokolt.

A megyei fenntartású bentlakásos idősek otthona mindkét épülete erősen leromlott állapotú, teljeskörű felújítást igényel.

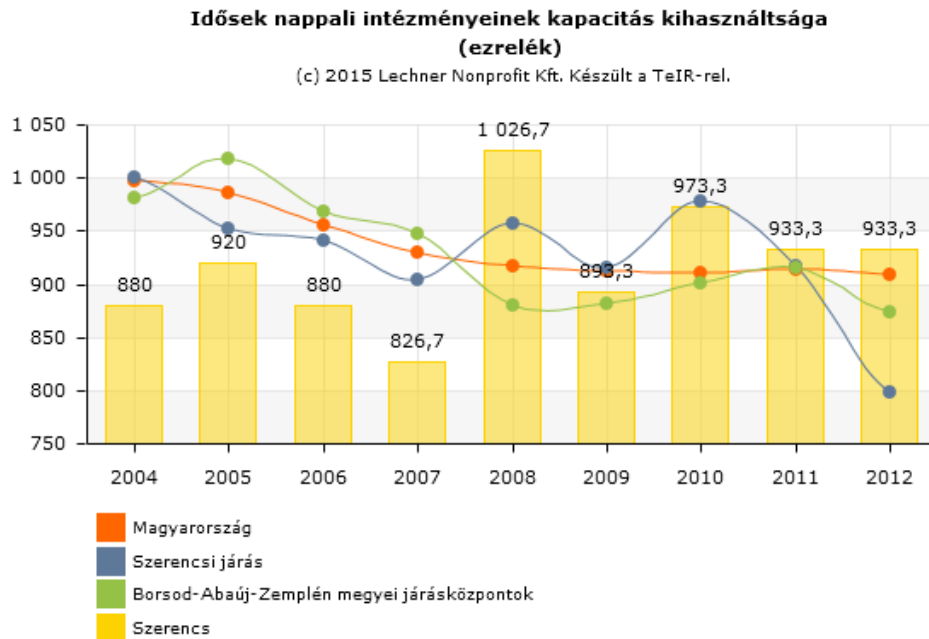
74. ábra Önkormányzati kezelésben lévő tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézményének kapacitás kihasználtsága (ezrelék) 2000-2012 között

Forrás: TEIR

A településen működő, idősek nappali intézményének kapacitáskihasználtsága 2012-ben 93,33%-os volt, mely a járási, megyei járásközponti és országos adatok tükrében is igen magas.

75. ábra: Idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtsága (ezrelék) 2004-2012 között

Forrás: TEIR

A (térítéssel) Támogató Szolgálat feladata fogyatékos személyek saját lakhelyén, lakókörnyezetében történő segítése, életvitelének megkönnyítése. A településen szociális étkeztetés, otthonápolási szolgálat, házi segítségnyújtó szolgálat működik a rászorulóknak részére. (önkormányzati adatszolgáltatás)

A szerencsi Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat a feladatokat kistérségi centrumként Szerencs, Legyesbénye, Tállya, Golop településeken látja el. A családsegítő szolgálat a mentálisan vagy szociálisan nehéz helyzetben lévő emberek és családok számára nyújt segítséget. (önkormányzati adatszolgáltatás)

1.8.1.4. Sport, szabadidő, közművelődés

Szerencs sportlétesítményeit a Városi Tanuszoda, a városi Kulcsár Anita Sportcsarnok, a Tatay Zoltán Ifjúsági Sporttelep mellett a településen működő Fürdő és Wellness-ház képviseli.

A településen strand nincs. (önkormányzati adatszolgáltatás)

A városi sportcsarnok felújítást igényel (mely az oktatás szempontjából is számottevő előnyökkel járna). A szabadtéri sportterületek is fejlesztést igényelnek. 2007-re megvalósult a fürdő és wellness ház felújítása az előcsatlakozási alapról.

Kulturális szempontból fontos tényező a Zempléni Múzeum, illetve az ennek a szakmai irányítása alatt működő Cukormúzeum állandó és időszakos kiállítása. (A Zempléni Múzeum 2013-as látogatói száma – éves beszámolója szerint – 11.493 fő, melyből fizető 6.145 fő; a Cukormúzeum 3.656 fős éves látogatói létszámából 2.358 fő volt a fizetőlátogató.) (Zempléni Múzeum éves beszámolója)

A településen mozi, színház állandó jelleggel nem működik.

A Szerencsi Általános Művelődési Központ koordinálja a településen működő különböző klubok, művészet csoportok, szakkörök, tánc csoportok munkáját, a városi nagyrendezvényeket (pl. Országos

Csokoládéfesztivál), illetve helyet ad a városi felnőtt és gyermek könyvtárnak. (Szerencs Város honlapja)

(Részletesebb bemutatással az 1.7.3. fejezet szolgál.)

1.8.1.5. Államigazgatás, egyéb közintézmények

A Szerencsen működő polgármesteri hivataligazgatási és hatósági, adóügyi, városfejlesztési, pénzügyi, humánpolitikai, informatikai és kommunikációs osztályokra tagolódik.

Szerencsen nyílt meg Borsod-Abaúj-Zemplén megye negyedik kormányablaka. (Szerencs Város honlapja)

A településen, mint járásszékhelyen működik a Szerencsi Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Intézete, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal BAZ Megyei Adóigazgatóságának szerencsi kirendeltsége, valamint a Szerencsi Járási Földhivatal. (Szerencs Város honlapja)

A közművek tekintetében, az áramszolgáltatásért az ÉMÁSZ Nyrt., a gázszolgáltatásért a TIGÁZ Zrt. felel. A vízszolgáltató a Borsodvíz Zrt. A település hulladékszállításáért a Zempléni Hulladékkezelési Közszolgáltató Kft. felel. (Szerencs Város honlapja)

A településen tűzoltóság, rendőrkapitányság, városi bíróság, városi ügyészség, vám- és pénzügyőrség, körzeti földhivatal és polgárőrség működik. (Szerencs Város honlapja)

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Szerencs Város Önkormányzata a 2013-2018-as időszakra kidolgozta a helyi esélyegyenlőségi programját azzal a céllal, hogy ezen alapdokumentumhoz hangolják az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működését. A dokumentum rögzíti az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, továbbá a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A dokumentum külön-külön differenciálja a hátrányos helyzetű, vagy veszélyeztetett csoportokat (mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékosok), beazonosítja ezen csoportok legjellemzőbb problémáit, majd meghatározza az ezek kezelését szolgáló fejlesztési lehetőségeket, intézkedési területeket. A fejlesztési lehetőségekhez partnereket és felelősöket jelöl ki, meghatározza a programban előírányzott feladatok munkacsoportjait, ezek működési mechanizmusait, a visszacsatolás rendszerét valamint az eredmények nyilvánosság felé történő kommunikálásának mikéntjét. (Önkormányzati adatszolgáltatás – Helyi esélyegyenlőségi program)

A dokumentum fontos és érdekes település specifikus adatokat rögzít például a közfoglalkoztatottsággal, szegregációval, roma kisebbséggel, esélyegyenlőséget segítő szolgáltatásokkal kapcsolatban:

„A közfoglalkoztatással a helyi munkaerő-piaci feszültségeket sikerül kissé csökkenteni, mely az önkormányzat és a hivatal aktív szerepvállalásának köszönhető. 2010. évben 296 fő, 2011. évben 480 fő, míg 2012-ben 318 fő került bevonásra a közfoglalkoztatásban. Ezzel a foglalkoztatási formával a város lehetőséget nyújtott az álláskereső számára a 30 napos munkaviszony megszerzésére, mely 2012 januárjától feltétele a foglalkoztatást helyettesítő támogatás folyósításának.”

„Szerencs városában szegregátum létéről beszámolni nem tudunk. Olyan veszélyeztetett területe sincs a városnak, amely a lakosság területi átrendeződésének folyamatával a szegregátum kialakulásának veszélyét helyezné kilátásba.”

„A városban közösségi szinten nem jellemzőek az etnikai konfliktusok. A roma identitás nyilvántartásának tilalma miatt a városunkban élő roma családok száma 150-re tehető, a romák számát 2012. évben 600 főre becsülték, mely az összlakosság 6-7%-át tette ki. Szerencs városában

továbbra sem jelentős az összlakossághoz viszonyítva a roma lakosság aránya. Életmódjukat ismerve megállapítható, hogy mivel nem telepen élnek, ezért a többségi társadalomba beilleszkedtek. A nemzetiségi önkormányzat nagyon jó kapcsolatot alakított ki a településen működő alap- és középfokú oktatási intézményekkel, egy-egy probléma megoldásában közösen vállalják fel a feladatokat a roma gyerekek érdekében.”

„Megállapítható, hogy a városban nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona) intézményi formában a településen nem működnek.”

„Az elmúlt időszakban nagy érdeklődésnek örvendett a Szerencsi Művelődési Központ gondozásában megvalósított számítógépes tanfolyam, melynek célcsoportja az idősebb korosztály volt.”

„A város aktív civil szerveződésekkel rendelkezik, melyek folyamatosan színesítik a közösségi életet, kiemelt az együttműködésünk az egyházi élet helyben dolgozó neves képviselőivel, a célcsoportok érdekeit képviselő egyes társadalmi szervezetekkel. Kiemelést érdemel a város érdeklődő gyermekeit és fiataljait tömörítő cserkészek egyesülete.”

1.9. A település gazdasága

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Ebben a fejezetben Szerencs gazdasági szerkezetének és a városban működő gazdasági szereplőinek jellemzői kerülnek bemutatásra. Fontos az egyes gazdasági ágak ismertetése (mezőgazdaság, ipar, szolgáltatás), vizsgálata ezek alapján lehet át fogó képet kapni Szerencs város gazdasági fejlettségéről.

Szerencs jellegzetesen iparváros volt, viszont az elmúlt években szerkezeti átalakulások zajlottak le a város gazdaságban. A város kulcsfontosságú ipari területe a Szerencsi Ipari Park, amely 2004-től hivatalosan is ipari parkként működik. Üzemeltetője a Szerencsi Ipari Park Építő-és Szolgáltató Kft. Összterülete 27 ha, amely még bővíthető. 14 betelepült vállalkozás található itt, amelyek körülbelül 150 főt foglalkoztatnak. Az infrastruktúra az összterület 80%-ban adott. A város keleti területén, a 37. számú főközlekedési út mentén a városból Sátoraljaújhely felé kivezető szakasza mentén található. A betelepült vállalkozások és a tevékenységi köreik a következők:

2. táblázat: Az ipari parkban működő vállalkozások

Cég megnevezése	Fő tevékenységi kör	Foglalkoztatottak (fő) (CÉG-KÓD tár alapján)
NAVIGARE Kft.	Növénytermesztés, kertészet, élelmiszer nagykereskedelem, zöldség, gyümölcs nagykereskedelem	1
Körömi Sütő Kft.	Kenyér és péksütemények előállítás	1
Szivarvány ÉP Kft.	Épület-, híd-, alagút, közúti utépítés, betongyártás	106
STEFI Külker Kft.	Fűrészáru import, belföldi nagykereskedelem	5
Takács András	Közúti teherszállítás	n.a.
SZER 2002. Bt.	Fémszerkezet, alkatrészgyártás és kereskedelem	n.a.
LE-SIKER Kft.	Kis- és nagykereskedelem, tárolás, raktározás, közúti teherszállítás	n.a.
Tomkó és Társa '93 Bt.	Tüzelőanyag építőanyag kereskedelem	3
JU-GO Bútor Kft	Egyéb bútor gyártása, irodabútor gyártása	6
Autóbontó	Autóbontó, gumijavítás	n.a.
KEBÉKI Kft.	Élelmiszer kis- és nagykereskedelem	0
DOR-NEX Kft.	Fémszerkezeti elem, épületelem-gyártás, tetőszerkezet építés, nagykereskedelem	1

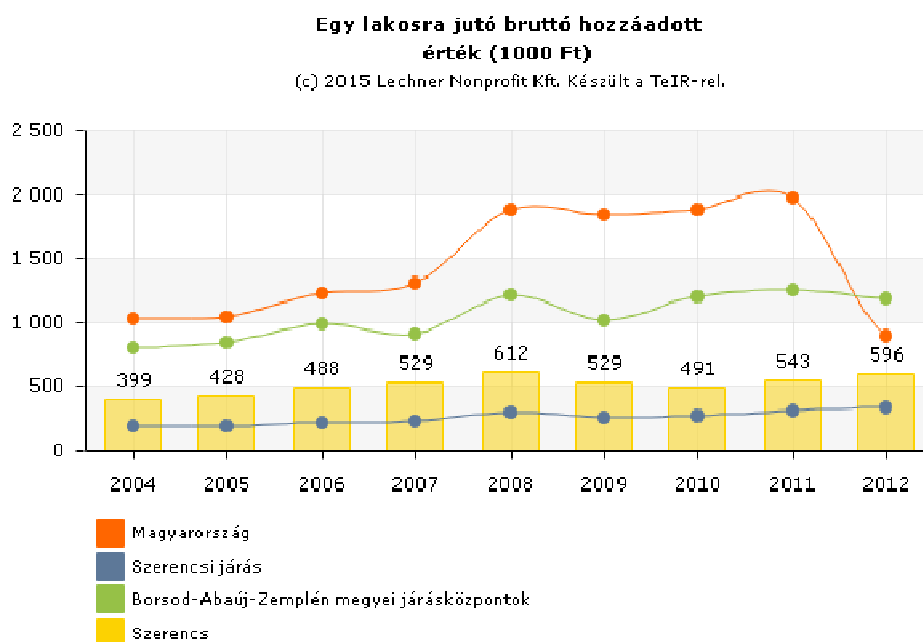
Forrás: www.szerencs.hu

A Cukorgyár bezárását követően a területe kihasználatlan maradt, nagy része magántulajdonban van. Az önkormányzat ipari területként szeretni tovább működtetni a területet. Jelenleg barnamezős, iparvágánnyal rendelkező iparterület.

A déli városrészen működik a Szerencsi Mezőgazdasági Zrt. A város nyugati részén szintén található egy ipari rész, ahol fémmegmunkálás, gépgyártás zajlik.

Szerencsen az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték 2004-től 2008-ig folyamatosan növekedett majd a 2008-as csúcstérték után csökkenő tendenciát mutat, 2012. után ismét növekszik az érték. Az ország egészéhez valamint Borsod-Abaúj-Zemplén megyei járásközpontjaihoz viszonyítva elmaradást mutat, a Szerencsi járáson belül, Szerencs magasabb értékekkel rendelkezik.

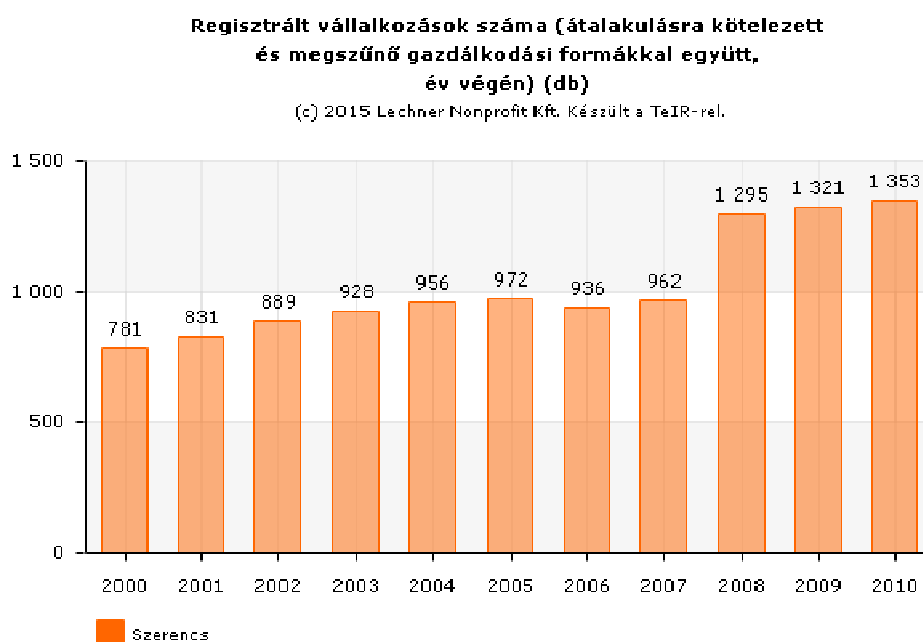
76. ábra: Egy lakosra jutó bruttó jövedelem 2004-2012 között

Forrás: TEIR

2008-ban a cukorgyár bezárása után a regisztrált vállalkozások száma megugrott, a munkahelyek megszűnésével a lakosok megpróbálták egyéni vállalkozásokat létrehozni, és a 2013-as év végére már 1.411 db vállalkozást tartottak nyilván. A regisztrált vállalkozások közül 431 db tartozik a regisztrált társas vállalkozások közé.

77. ábra: Regisztrált vállalkozások száma 2000-2010 között

Forrás: TEIR

A TEIR adatai szerint, Szerencsen a mikro- és kisvállalkozások a legelterjedtebbek. A mikro vállalkozások száma jelentősen növekedett a 2008-as évben és azt követő években szintén. A közepes vállalkozások száma 2006-2012 között 5-ről 3 vállalkozásra csökkent, ezek név szerint: Szerencsi Bonbon Édesipari Termékgyártó, Gyümölcsfeldolgozó és Forgalmazó Kft., a Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság és a "SZIVÁRVÁNY-ÉP" Építőipari és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság. A nagy vállalkozások közül a Nestlé Hungária Kft. 400 fő állandó dolgozóval és 150-200 fő között változó mértékben kölcsönzött munkaerőt alkalmaz, a Szerencsi Mezőgazdasági Zrt. 360 főt foglalkoztat. 2006-tól folyamatosan növekedett a mikro vállalkozások száma, a 10 fő fölött foglalkoztatott vállalkozások pedig csökkentek.

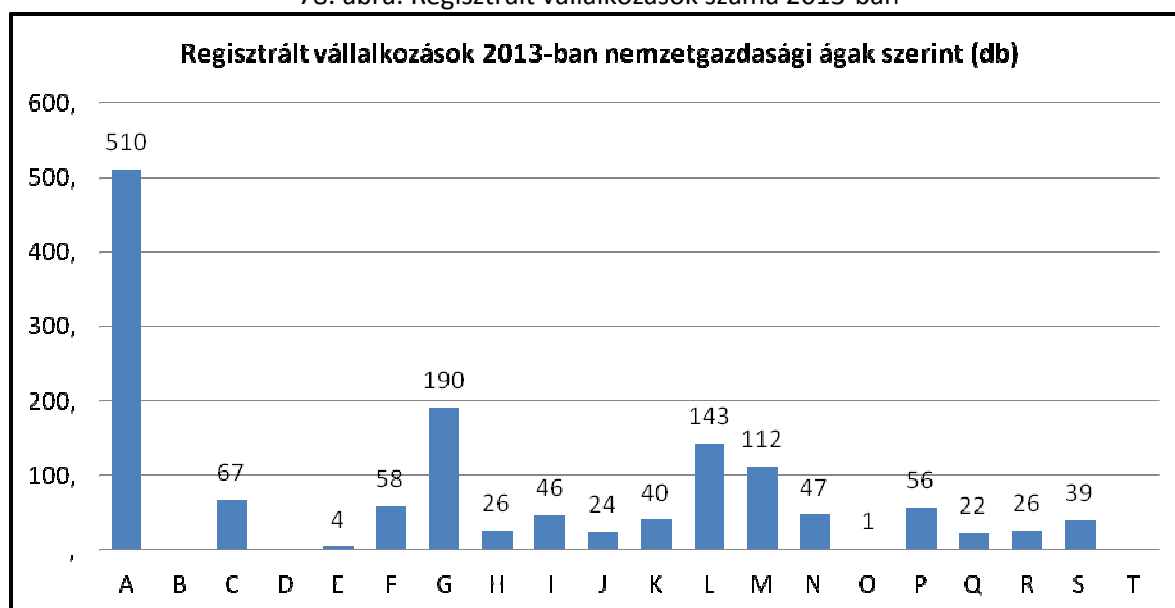
3. táblázat: A Regisztrált vállalkozások száma 2006-2012 között Szerencsen

Év	1-9 fős regisztrált vállalkozások száma (db)	10-49 fős regisztrált vállalkozások száma (db)	50-249 fős regisztrált vállalkozások száma (db)	250-x fős regisztrált vállalkozások száma (db)
2006	677	35	5	1
2007	669	36	5	1
2008	980	40	4	1
2009	965	36	4	1
2010	969	36	4	1
2011	1002	37	3	1
2012	1000	26	3	1

Forrás: TEIR

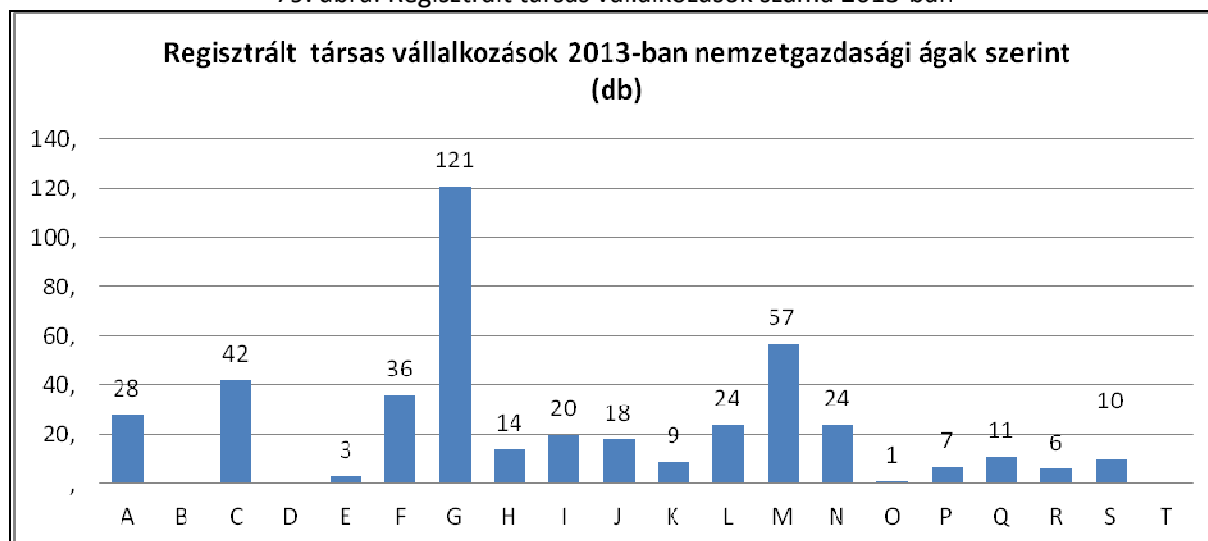
A KSH 2013-as adatai alapján a regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ágak tekintetében a mezőgazdaságban vannak jelen a legnagyobb arányban ezután a rangsorban a következő a kereskedelem és a gépjárműgyártás majd az ingatlanügyletek és a szakmai tudományos műszaki tevékenység (78.ábra). 2013-ban 1000 lakosra 14 db regisztrált nonprofit szervezet jut, melyek a tudományos, a sport, a művészet, a kultúra területén képviseltetik magukat. A regisztrált társas vállalkozások tekintetében a kereskedelem és gépjárműjavítás, szakmai, tudományos műszaki tevékenység, feldolgozóipar és az építőipar van az élen.

78. ábra: Regisztrált vállalkozások száma 2013-ban

Forrás: TEIR

79. ábra: Regisztrált társas vállalkozások száma 2013-ban

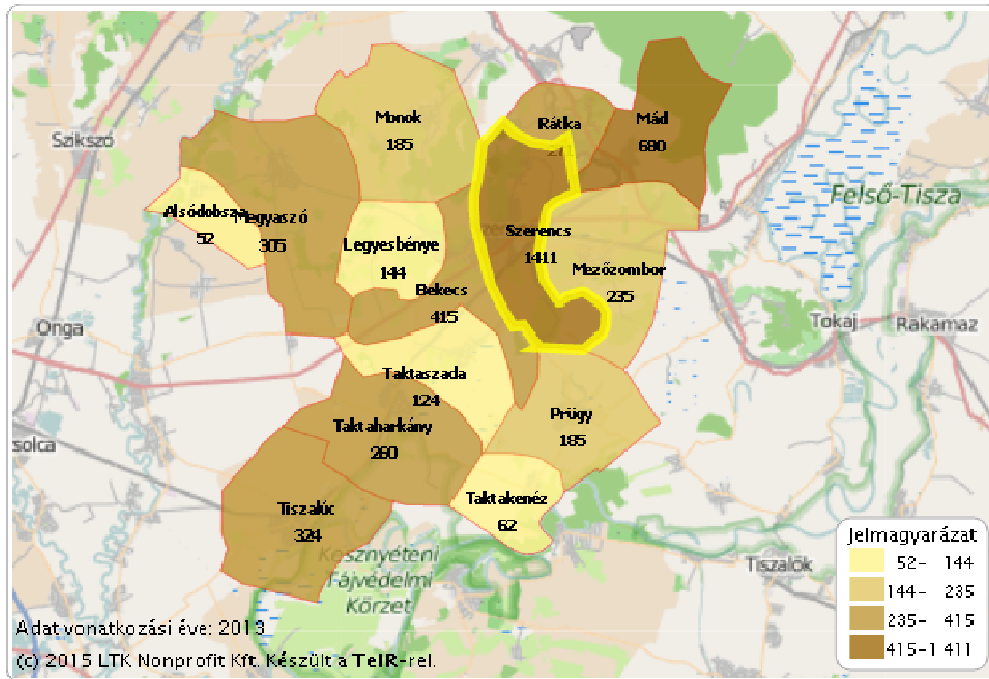

A nemzetgazdasági ágak betű kódja							
A	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	F	Építőipar	K	Pénzügyi, biztosítási tevékenység	P	Oktatás
B	Bányászat, kőfejtés	G	Kereskedelem, gépjárműjavítás	L	Ingatlanügyletek	Q	Humán-egészségügyi, szociális ellátás
C	Feldolgozóipar	H	Szállítás, raktározás	M	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	R	Művészet, szórakoztatás, szabadidő
D	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	I	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	N	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	S	Egyéb szolgáltatás
E	Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgyártás, szennyeződésmérséklés	J	Vállalkozások száma az információ, kommunikáció	O	Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	T	Egyéb tevékenység

Forrás: TEIR

A regisztrált vállalkozások száma Szerencsi járáson belül Szerencsen a legnagyobb, melyet 2013-as adatok alapján a következő térkép is jól ábrázol.

80. ábra: Regisztrált vállalkozások száma a Szerencsi Járásban (2013)

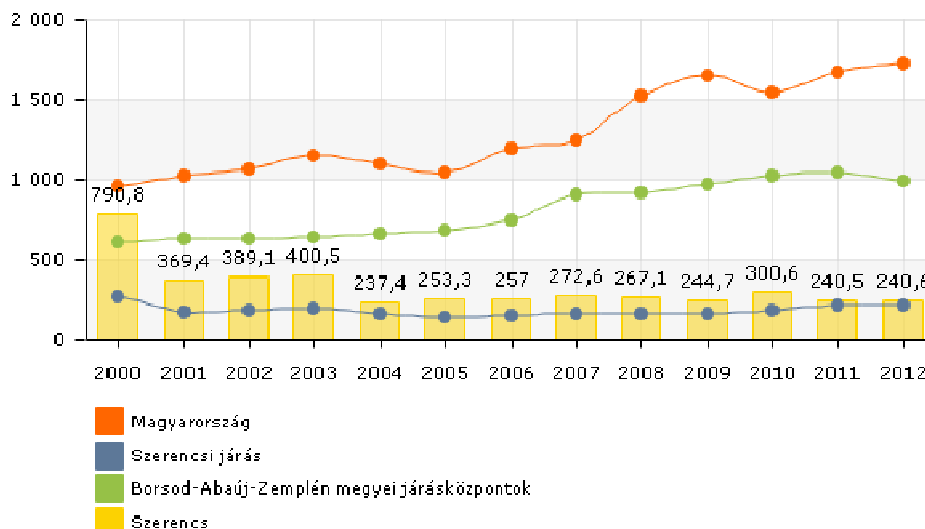
Forrás: TEIR

Az egy lakosra jutó jegyzett tőke Szerencsen 2000 és 2012 között gyengült, 790.800 Ft-ról 240.600 Ft-ra csökkent, ami kb. egy 70 %-os visszaesést jelent, míg a magyarországi és a megyei járásközpontok folyamatosan növekedő tendenciát mutatnak a Szerencsi járás pedig Szerencs értékeihez közeli mutatókkal rendelkezik.

81. ábra: Egy lakosra jutó jegyzett tőke 2000-2012 között

**Egy lakosra jutó jegyzett tőke
(1000 Ft)**

(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: TEIR

A céginfó adatai alapján székhellyel rendelkező működő vállalkozások száma 373 db, 7db telephellyel és 210 fiókteleppel rendelkezik a városban. Nemzetgazdasági ágak tekintetében jelen van a növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és az ehhez kapcsolódó szolgáltatások. A feldolgozó iparágon belül az élelmiszergyártás (édesipar), ruházati termékek gyártása, valamint gépjárműipar és az építőipar is megtalálható a városban. Az elmúlt években pedig az újonnan betelepülő cégek a kereskedelem és a szolgáltatások területén tevékenykednek.

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

1.9.2.1. Mezőgazdaság és az ipar

Fentebb már említett, hogy Szerencsen a regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdasági ágban a legmagasabb. A következő táblázat ábrázolja, hogy az elmúlt években folyamatosan növekedett, és kétszer annyi vállalkozás működik a 2013-as adatok alapján a mezőgazdasági ágban, és az aránya a megyei járásközpontok és az országos átlagot is meghaladja. A városban működő fontosabb mezőgazdaságban tevékenykedő vállalkozások: Szerencsi Mezőgazdasági Zrt., "KÉTKETTŐS" Kft., "NECTARED" BT., "PISÁK" Kft., Hegyalja-Tár Kft.

4. táblázat: A mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások 2008-2013 között

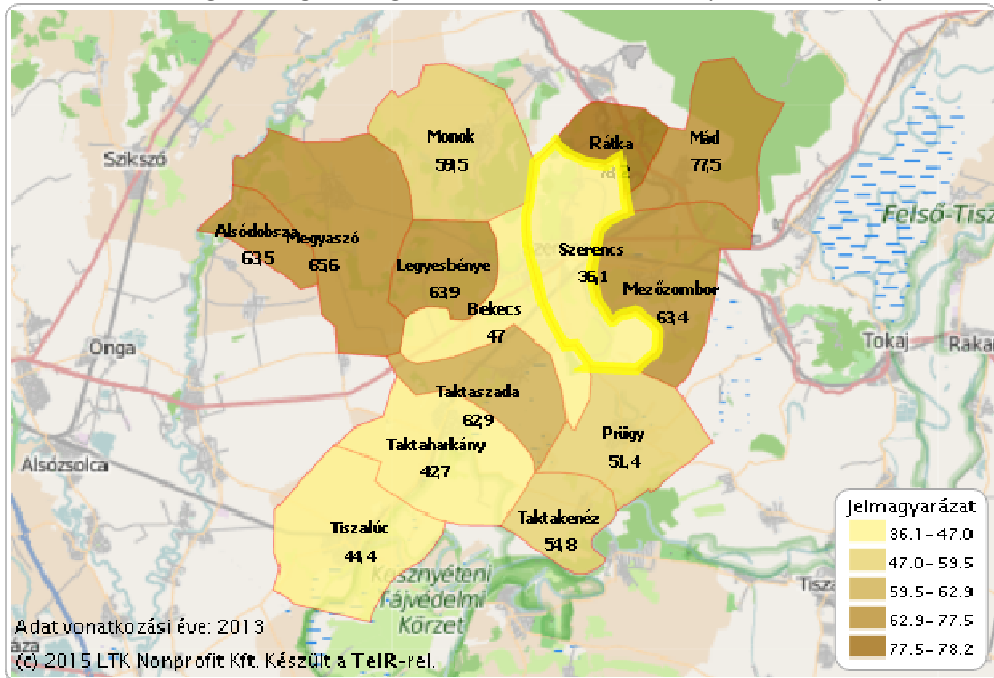
Mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya (az összes működő vállalkozás százalékában) 2008-2013. év között						
Név	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Magyarország	24,8	25,6	25,6	26,2	26,9	27,3
Szerencsi járás	49,5	50,9	50,5	51	52,1	53,5
Borsod-Abaúj-Zemplén megyei járásközpontok	12,3	13,3	13,4	14,2	14,9	15,5
Szerencs	31,1	31,9	32,1	33,4	34,5	36,1

Forrás: TEIR

A járás településeihez viszonyítva viszont a mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya az összes működő vállalkozás százalékában a legalacsonyabb kategóriába sorolható, bár a 30%-os érték ennek ellenére jelentős. A kistérségben a földterület legnagyobb része szántó. A szántószőlőterületek aránya a legmagasabb, ugyanakkor a fásított területek aránya, vagyis az erdősítés nem kapott nagy hangsúlyt. A hegyalja kistájon a szőlőművelés rendelkezik hagyományokkal, a cukorrépának is meghatározó szerepe volt a térségben, de 2008-ra fokozatosan felhagytak a termelők a termelésével. A közepes, de még inkább nagybirtokokon történő nagyüzemi gazdálkodás miatt alig adnak munkát a helyi lakosoknak, és ami van az is csak idényjelleggel, a kistermelők egyre kevesebben vannak, és egyre kevesebb embernek ad kizárólagos megélhetést a szőlészet-borászat. Szerencs külterületéből a szántóterület 61%, a szőlőé viszont csak 7,7%, a város mára alig több mint 9000 lakosából kevesebb, mint 10 család az, aki kizárólag a borászatból él meg. A kistérség iparágai közül a bányászat és a helyi mezőgazdasági adottságokra települt élelmiszeripar a legjelentősebb. A szőlészet és a borászathoz kapcsolódó gazdasági vertikum jelenleg fejletlen (KET véleményezés).

Az egyéni és társas mezőgazdasági vállalkozásokon kívül, érdemes lenne nagyobb figyelmet fordítani a háztáji gazdálkodásra. Több lehetőség is rejlik benne, a természeti adottságok jelen vannak, a lakosság köztudatában sajnos mára nem szerepel kiemelkedő helyen a háztáji gazdálkodás, mint jövedelemteremtő képesség.

82. ábra: Mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya a Szerencsi járásban

Forrás: TEIR

A gazdasági válság következtében az ipar-, építőiparban regisztrált vállalkozások aránya 2008-2013 között folyamatosan csökkent Magyarországon, Borsod-Abaúj-Zemplén megyei járásközpontjai, a szerencsi járásban és Szerencsen egyaránt. Az országos és a megyei járásközpontok aránya magasabb a szerencsi értéknél, de helyi szintén az építőipari foglalkoztatás számottevő.

5. táblázat: Az ipar-, építőiparban regisztrált vállalkozások aránya

Ipar-, építőiparban regisztrált vállalkozások aránya (az összes működő vállalkozás százalékában) 2008-2013. év között						
Név	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Magyarország	11,4	10,8	10,6	10,6	10,3	10,1
Szerencsi járás	10,9	10,4	10,1	10,3	9,8	9
Borsod-Abaúj-Zemplén megyei járásközpontok	12	11,4	11,1	11,3	11	10,7
Szerencs	11,1	11,1	10,3	10,5	10,2	9,1

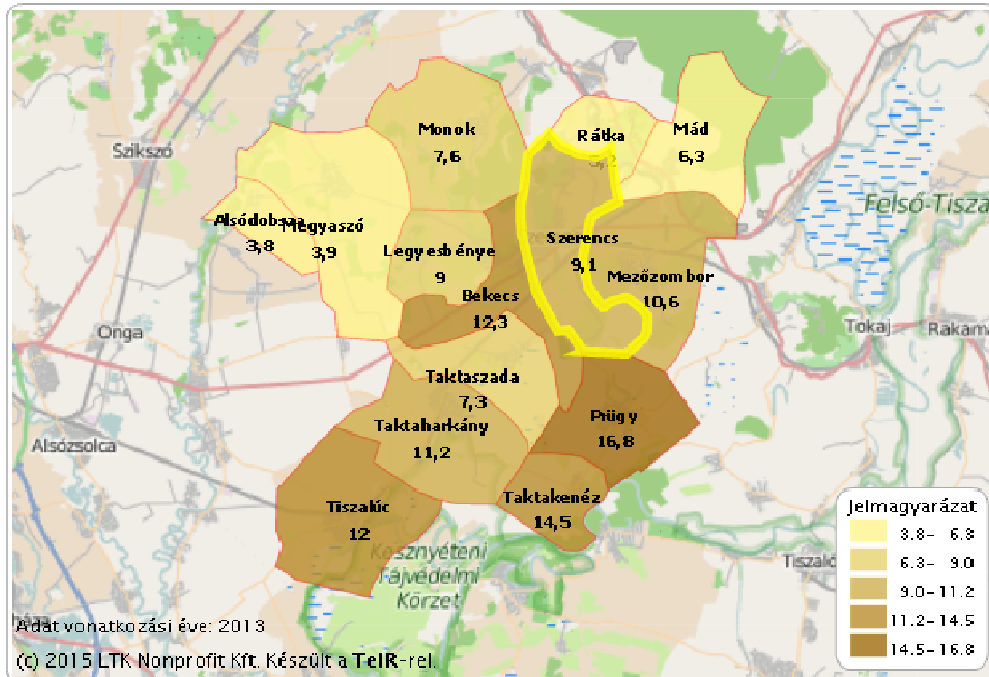
Forrás: TEIR

Az iparban és az építőiparban regisztrált vállalkozások tekintetében a térség települései között Szerencs közepes értékkel rendelkezik, azokon a területeken, ahol a mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya magasabb pl. Rátka, Mád, Alsódobsza ott az iparban regisztrált vállalkozások száma a legalacsonyabb.

A városban működő fontosabb ipari vállalkozások:

- Nestlé Hungária Kft. (édesség gyártás)
- Szerencsi Bonbon Kft. (édesség gyártás)
- "SZIVÁRVÁNY-ÉP" Kft. (építési betontermék gyártás)
- DESIGNER TEAM Kft. (fémszerkezet gyártása)
- Nagy és Társa Bt. (Épület, híd, alagút, közmű, vezeték építése)
- EURO-KÉPES Kft. (felsőruházat gyártása)
- ConstrucTeam Kft. (épület, híd, alagút, közmű, vezeték építése)

83. ábra: Az ipar-, építőiparban regisztrált vállalkozások aránya a Szerencsi járásban

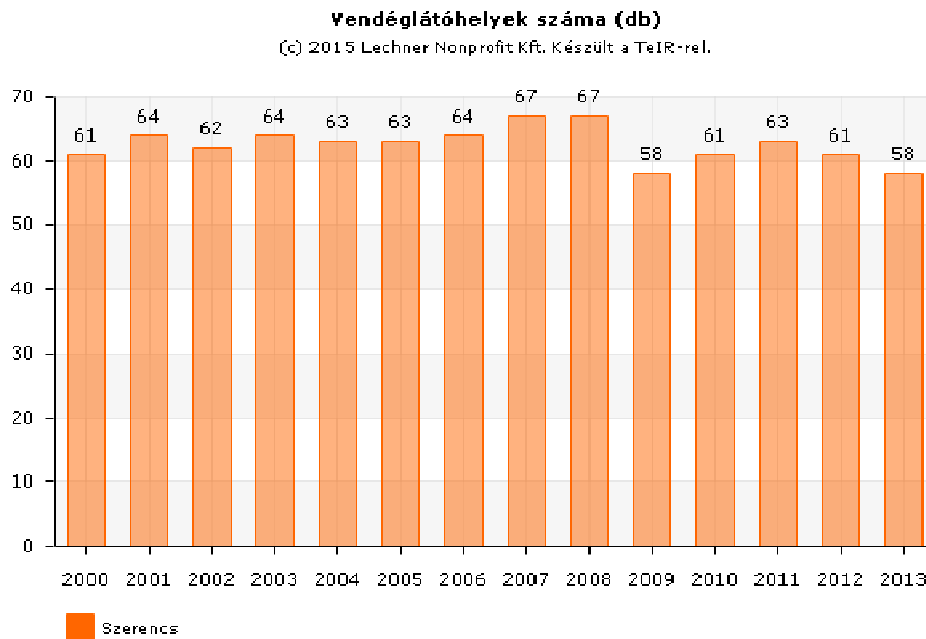
Forrás: TEIR

1.9.2.2. Idegenforgalom

Szerencs a Tokaj-Hegyalja területén található, amely 2002-től a világörökség részét képezi. Szerencs történelmi borvidék természeti és kulturális értékekben rendkívül gazdag, az idegenforgalom fejlesztése tehát mindenképp kitörési pontként kínálkozik a térség számára. Szerencs, mint a Dél-Zemplén legnagyobb települése, a „Zemplén Kapuja”, joggal is rendelkezik, melynek a Világörökségi Kapuzat a jelképe. Az előző fejezetekben már említett Cukormúzeum, a Rákóczi vár és a benne lévő Zempléni Múzeum, a templomok fontos turisztikai kínálat között szerepelnek

A vendéglátóhelyek száma 2000-2013 között 61 vendéglátóegységről 58-ra csökkent (84. ábra). A járás települései közül a legmagasabb értékkel Szerencs rendelkezik, majd Mád 19, Tiszalúc 16 db vendéglátóhellyel követi 2013-ban.

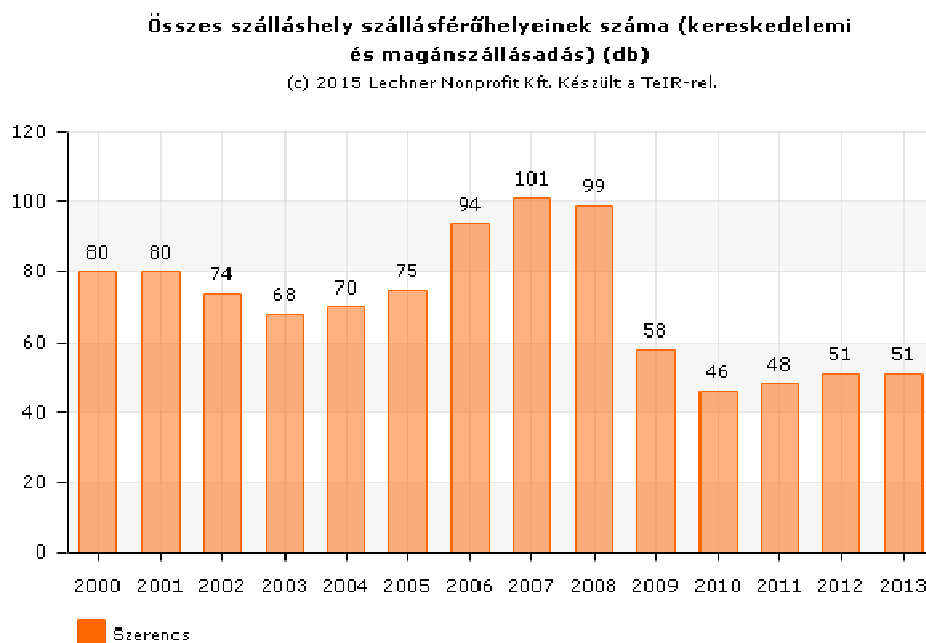
84. ábra: Vendéglátóhelyek száma 2000-2013 között

Forrás: TEIR

Az összes szálláshely szállásférőhelyeinek a száma 2013-ban 51 db volt beleértve a kereskedelmi és magán szállásadási lehetőségeket is, 2008 után körülbelül 40 fővel csökkent az elérhető szállásférőhelyek száma (85. ábra), ennek oka melyet az 67. ábra is mutat, hogy megszűnt ekkor a szállodai szolgáltatás Szerencsen. Önkormányzati információ szerint a Rákóczi Várban üzemelő Huszárvár Szállója hivatalosan ebben az évben szűnt meg, a későbbiekben ennek a helyén alakította ki az önkormányzat a Norvég Alap támogatásával a kollégiumhoz tartozó diákszállót.

85. ábra: Az összes szállásférőhelyek száma 2000-2013 között

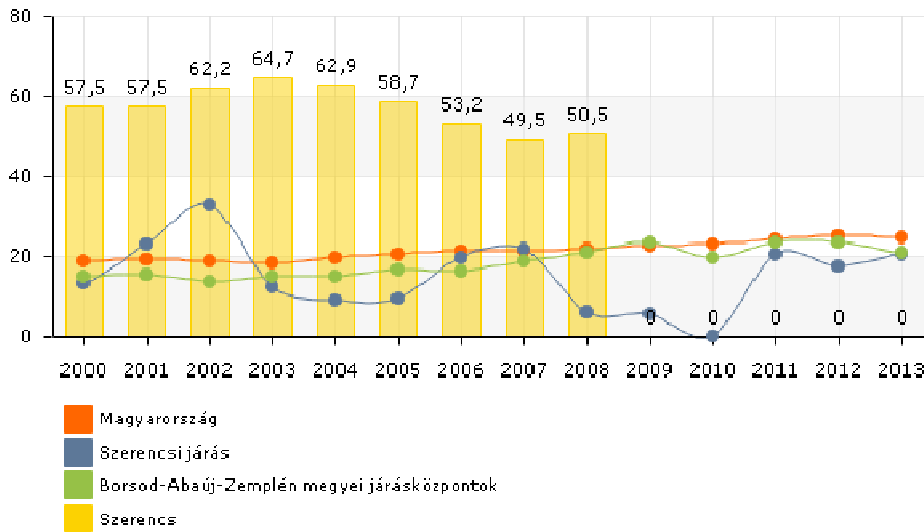

Forrás: TEIR

86. ábra: Szállodai szállásférőhelyek aránya 2000-2013 között

Szállodai szállásférőhelyek aránya (összes szállásférőhelyből) (%)

(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

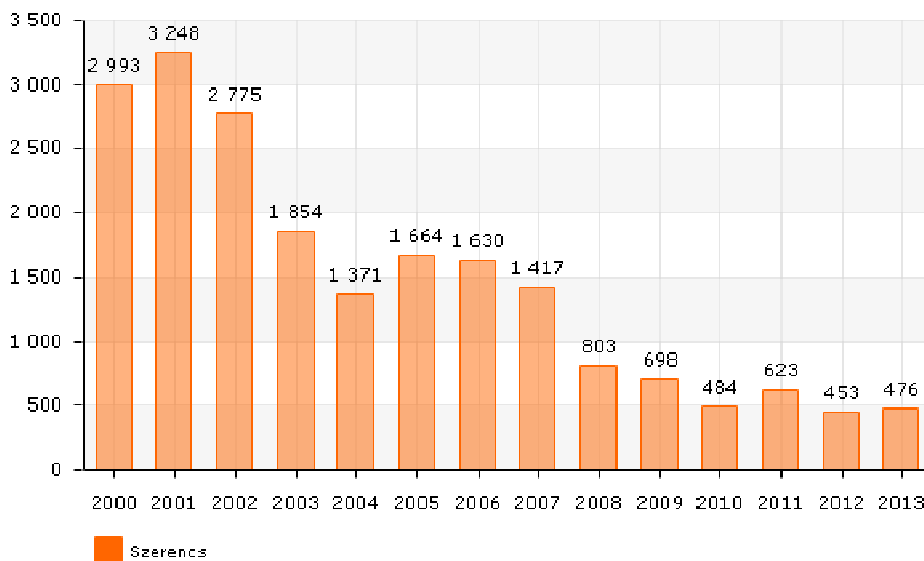
Forrás: TEIR

A vendégforgalom 2000-2013 között jelentősen visszaesett (87. ábra). Azt, hogy befolyásolni lehessen a turisták megjelenését a városban és a térségben, több tényező együttes kölcsönhatására van szükség. Nélkülözhetetlen a megfelelő számú és minőségű szálláshely, vendéglátóhely, egyéb szolgáltatókkal való ellátottsága, fontos a gazdasági aktivitás, a térség szociális helyzete, a turisztikai kínálat és a térségi attraktivitás.

87. ábra: Vendégforgalom Szerencsen 2000-2013 között

Vendégforgalom (db)

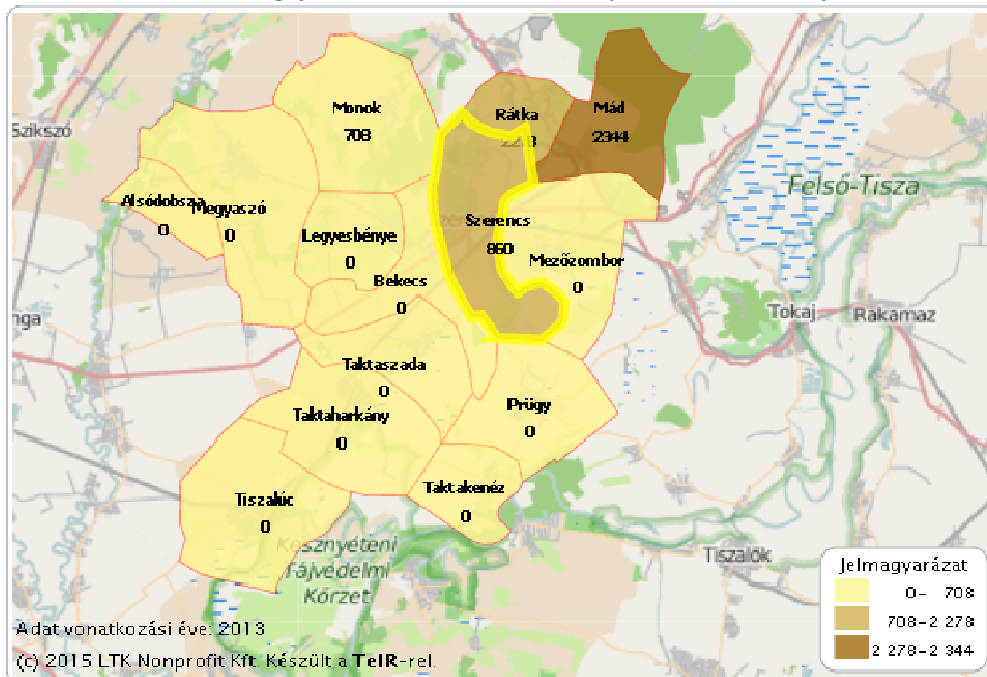
(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: TEIR

A vendégéjszakák 2000-ben 5.322 db ez az érték 2013-ra 860-ra csökkent le, ami körülbelül 84%-os visszaesést jelent. Mád és Rátka településen majdnem háromszor magasabb a vendégéjszakák száma, mely a kedvezőbb földrajzi fekvésnek tudható be, viszont Szerencs még így is kedvezőbb helyzetben van, mint a járás többi települése. (88.ábra)

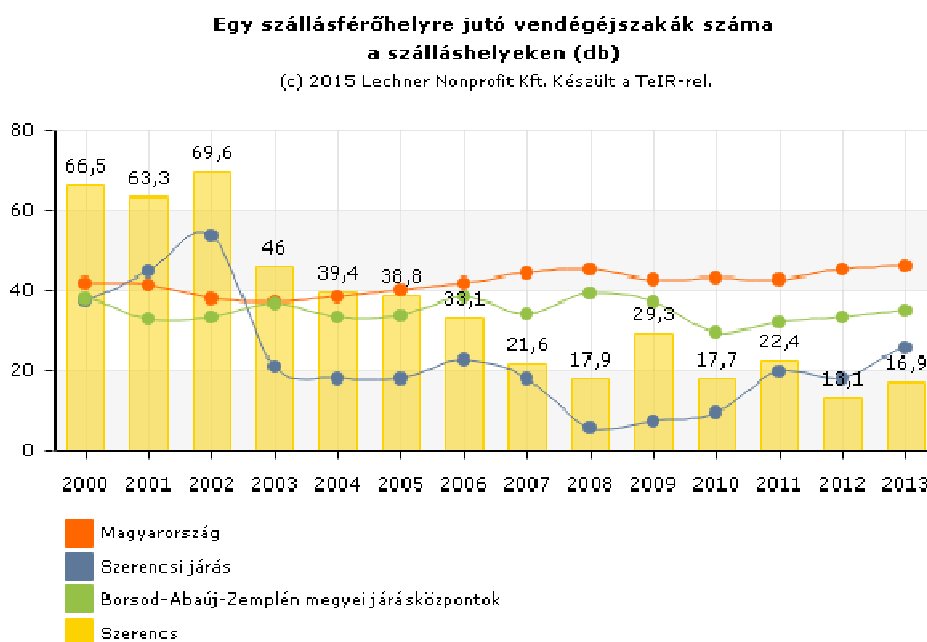
88. ábra: Vendégéjszakák száma a szálláshelyeken a Szerencsi járásban

Forrás: TEIR

Az egy szállásférőhelyre jutó vendégéjszakák száma a szálláshelyeken 2000-2002 közötti év kimagasló értékeihez képest 2013-ra az országos, megyei és a járási értékek alá csökkent. Pontos információ nincs, hogy mi lehet ennek az oka, de még ebben az időszakban működött a Huszárvár Szálló, a későbbi évek alacsony adatai viszont már a turizmust is érzékenyen érintő válság magyarázhatja, így 2013-ra az országos, megyei és a járási értékek alá csökkent (89. ábra).

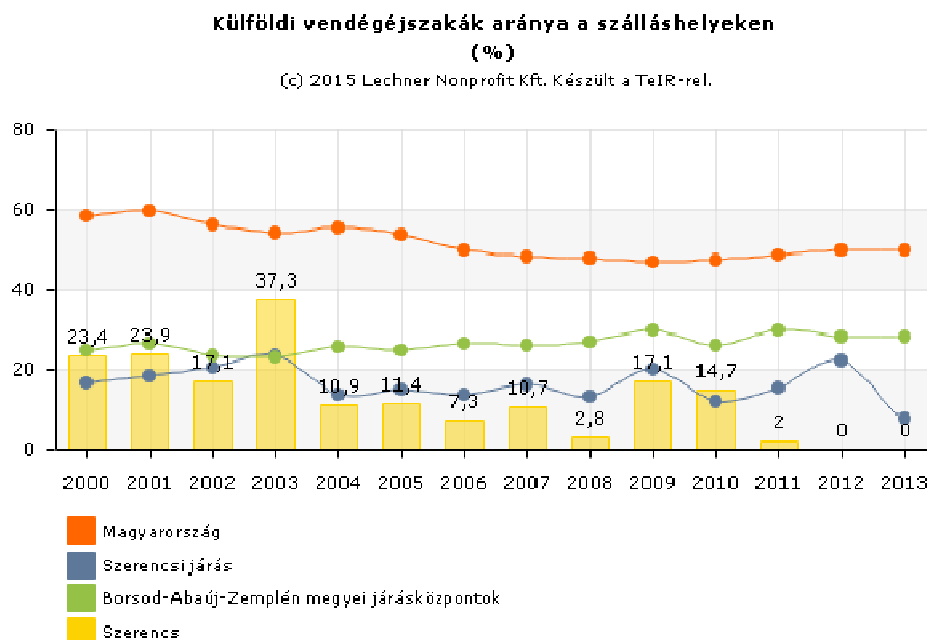
89. ábra: Egy szállásférőhelyre jutó vendégéjszakák száma 2000-2013 között

Forrás: TEIR

A külföldi vendégéjszakák aránya a szálláshelyeken területi összehasonlításban elmarad az országos, megyei és a járási területekhez képest, 2013-ra a külföldiek aránya 0 volt Szerencsen (90. ábra).

90. ábra: Külföldi vendégéjszakák aránya

Forrás: TEIR

Ebben a fejezetben fontos megemlíteni a működő Turisztikai Desztináció Menedzsment (TDM) szervezetet, a Tokaj-Hegyalja, Taktaköz, Hernád-völgye Idegenforgalmi és Kulturális Egyesületet, amely a 2009-es ROP TDM pályázaton nyertes, illetve az NGM által regisztrált TDM szervezetek listája között található. Szerencs a Tokaj-Hegyalja területén található, amely 2002-től a világörökség részét képezi. A szervezet Szerencsen különböző turrakkal színesítik a programtervet többek között borbusz, borkóstolás, gasztro-programok, kerékpár-, és vízitúrák.

Szerencs adottságai kedvezőek, mégis megállapítható, hogy az elmúlt 10 évben fokozatosan veszített a turisztikai vonzerejéből. Az idegenforgalom területén több fontos lépést kell tenni a következő időszakban, hogy ezen változtatni tudjanak, hiszen 2000-től 2013-ig folyamatos csökkenés figyelhető meg az ide érkező turisták számát tekintve. Fontos, hogy elérhető legyen a meglévő kínálatra ráépült szálláshely valamint éttermi szolgáltatás. Szerencs fontos történelmi, művészeti, borászati hagyományokkal, gasztronómiai és természeti örökséggel rendelkezik, és ezeket az adottságokat ki kell használni.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztései elképzelése

1.9.3.1. Szerencsen működő gazdasági szervezetek

Önkormányzati adatok alapján a jelentősebb helyi adózó vállalkozások kerülnek felsorolásra.

1.) Nestlé Hungária Kft.

A Nestlé Hungária Kft., a Nestlé S.A. leányvállalata 1991-ben jött létre. A Nestlé Magyarországon négy gyáregységet üzemeltet, összesen több mint 2000 főt foglalkoztatnak. A szerencsi gyár az italpor gyártás, a diósgyőri üzem az üreges csokoládéfigurák, a Bükön található gyár az állateledelek regionális központjaként látja el termékekkel az európai piacokat, illetve Kékkúton ásvány- és forrásvizet palackoznak a magyar piacra.

2.) Szerencsi Mezőgazdasági Zrt.

Különböző ágazatokban képviseli magát a cég. Növénytermesztés, amely 5300 hektár szántón, illetve 750 hektár gyep- legelő területen végzik, több területi egységen történik művelés, így Szerencs környéke- Taktaköz, Taktaharkány környéke- Harangodi dombság, és Abaújszántó környéke- Zempléni hegység nyugati oldala és a Hernád folyó között. Legfőbb szempont, hogy a saját állatállományt - tejhasznú marha, húshasznú marha, sertés és baromfi - el tudják látni takarmánnyal. A megtermelt alapanyagokat feldolgozzák ezáltal tőkehúst, húskészítményeket, étkezési tojást és tojáslevet állítanak elő, melyeket saját járműparkkal juttatják el a vevőkhöz. Több településen is folynak a munkák. Keverőüzemek, melyekben a takarmányokat állítják elő Szerencsen és Hernádcécén található. 2007-2012 között több sikeres projektjük is volt, 2011-ben a Szerencset érintő pályázatában kialakítottak Szerencs-Malomtanya telephelyen egy új vetőmag tisztító üzemet. Belföldi szállítás a jellemző fogyasztói bolthálózat működik Miskolctól Nyíregyházáig.

3.) Szerencsi Bonbon Édesipari Termékgyártó, Gyümölcsfeldolgozó és Forgalmazó Kft.

A Szerencsi Bonbon Kft. 1996 áprilisában jött létre, hogy továbbvigye a nyolcvanéves szerencsi édességgyártás történelmi jelentőségű hagyományait. Az Új Széchenyi Terv keretében 142 millió Ft uniós támogatást nyert el, a projekt teljes költsége 236 millió Ft. Új gyártó csarnokot épített valamint új eszközös beszerzéseivel korszerűsítette a gyártási folyamatot. A fejlesztések által új munkahelyeket teremtett és a termelés kapacitás kihasználás is növekedett. A munkálatok 2014 áprilisában fejeződtek be.

4.) "SZIVÁRVÁNY-ÉP" Kft.

Építőipari kivitelezés mellett betontermékek gyártásával is foglalkozik. Több sikeres pályázaton is részt vett a vállalkozás. A pályázatok során gépbeszerzések, technológiai fejlesztések történtek meg.

5.) IKR Agrár Ker. Kft.

A mezőgazdaságban agrárkereskedelemmel, agráripari szolgáltatásokkal foglalkozik.

6.) DESIGNER TEAM Kft.

Fő tevékenységi kör az acélszerkezet gyártás. Az acélszerkezet gyártás a cég tevékenységének legnagyobb hányadát kitevő része. 15 évnyi referenciával az alábbi területeken jelennek meg: egyedi hegesztett szerkezetek, épületlakatos szerkezetek, saválló szerkezetek és edények gyártása, helyszíni acélszerkezeti és gépészeti szerelés, épületek héjazatának készítése LINDAB-rendszerből, Ipari lemezhanglerlés, generálkivitelezés, tartályok gyártása és adaptációs tervezés. Valamint fontos terület még az épületgépészeti tervezés is. Jelenleg 38 főt foglalkoztat.

7.) HEGYALJA-TÁR Kft.

Szántóföldi növénytermesztéssel, mezőgazdasági integrátori szolgáltatást folytatnak itt. Jelenlegi létszáma 19 fő.

8.) Szerencs-Szárító Kft.

Mezőgazdasági szolgáltatáson belül növénytermelés a főtevékenység.

9.) KÉTKETTŐS Kft.

Fő tevékenységi köre gabonafélék, egyéb, máshova nem sorolt növény termelése, jelenleg 10 főt foglalkoztatnak.

10.) JÉ-EX Bt.

17 főt foglalkoztató kereskedelemmel foglalkozó vállalkozás.

Érdemes még megemlíteni a Future Plastik Kft.-t. Budapesti székhelyű Kft. 165 millió forintos európai támogatás révén alakíthatott ki telephelyet Szerencsen. A telephely engedélye 2014 decemberében kiadásra került, a termelés tényleges beindítása 2015 áprilisára várható. A cég energiatakarékos LED technológiával szerel kül- és beltéri lámpákat, valamint megrendeléseknek megfelelően világítópaneleket készít. A cég működését napelemek biztosítják. Jelenleg 28 főt szeretnének alkalmazni, melyből 26 megváltozott munkaképességű lenne.

1.9.3.2. Fejlesztések

Az elmúlt fejlesztési időszakokban több projekt is megvalósult a városban. Ezek a fejlesztések legfőképp a mikro-, kis- és középvállalkozásokat támogatták (6. táblázat).

6. táblázat: Támogatott pályázatok aránya 2007-2013 között

Támogatott pályázatok számának megoszlása KKV besorolás szerint		
Státusz	Szerencs település	Országos (település) átlag
Kisvállalkozás	12 %	19,00%
Közép-vállalkozás	5 %	7,00%
Mikrovállalkozás	57 %	33,00%
Nem besorolható	1 %	%
Nonprofit szervezet államháztartáson belül	18 %	26,00%
Nonprofit szervezet államháztartáson kívül	3 %	8,00%
Támogatási szempontból kedvezményezett és az 1-4 kategóriákba nem tartozó vállalkozás	1 %	3,00%

Forrás: Egységes Monitoring Információs Rendszer (EMIR)

A következő táblázat összefoglalja a vállalkozásokat támogató 10 legnagyobb ÚMFT/ÚSZT projekteket. A felsorolt projekteken kívül a sütőiparral, gépiparral kapcsolatos beruházások, és a vállalkozások technológiai fejlesztései valósultak meg.

7. táblázat: Gazdasági szektort érintő pályázatok Szerencsen

Támogatott ÚMFT pályázatok vállalkozások körében		
Alintézkedés	Pályázó neve Projekt megnevezése	Megítélt támogatás (Ft)
ÉMOP 1.1.1/F Telephelyfejlesztés	DESIGNER TEAM Mérnökiroda és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság/Acélszerkezet gyártó technológiai épületek bővítése, anyagmozgatási lehetőségek optimalizálása	48 599 600
GOP 2.1.1-09/A Mikro-, kis- és közép-vállalkozások technológia fejlesztése	TOTALPRESS Nyomdaipari Kft./Új gépek beszerzése a Totalpress Kft-nél	48 354 915
GOP 2.1.1-09/A Mikro-, kis- és közép-vállalkozások technológia fejlesztése	Takács András egyéni vállalkozó/Takács András technológiai fejlesztése 3 db új rakodógép beszerzésével	45 677 000
TÁMOP 2.4.3/B-2-10/1 Atipikus foglalkoztatási formák támogatása	Együtt Csomagolunk Szociális Szövetkezet/A tulajdonomért dolgozom projekt	38 868 234
GOP 2.1.1-09/A Mikro-, kis- és közép-vállalkozások technológia fejlesztése	"SB DYNAMIC" Ingatlanfejlesztő és Szolgáltató Kft./Gépbeszerzés az SB DynamicKft.-nél	37 100 000
GOP 2.1.1-09/A Mikro-, kis- és közép-vállalkozások technológia fejlesztése	AGOR Tanácsadó és Szolgáltató Kft./Technológiai fejlesztés az AgorKft.-nél.	36 330 000
GOP 2.1.1-09/A Mikro-, kis- és közép-vállalkozások technológia fejlesztése	Gyénesi Kereskedelmi és Szolgáltató Kft./Doosan DX 300LC típusú láncos kotrógép beszerzése a Gyénesi Kft-nél	34 999 650
GOP 1.3.1-09/A Vállalati innováció ösztönzése	i-Cell Informatikai Fejlesztő és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság/Cégünk i-	25 665 912

	Fleet járműfelügyeleti eszközeinek továbbfejlesztése GreenDriving	
--	---	--

Forrás: Egységes Monitoring Információs Rendszer (EMIR)

8. táblázat: Gazdaságilag fontosabb támogatott pályázatok Szerencsen

Támogatott ÚMFT/ÚSZT projektek		
Alintézkedés	Pályázó neve /Projekt megnevezése	Megítelt támogatás (Ft)
GOP 3.2.1-11 Logisztikai központok és szolgáltatások fejlesztése	LICET '95. Ipari és Gazdasági Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság/ Speciális haditechnikai intermodális logisztikai és felújító központ kiépítése Szerencsen	960 360 000
ÉMOP 2.2.1-12 Üzleti célú szálláshelyek fejlesztése	MAGIÉRT Vendéglátó és Szolgáltató Kft./ A szerencsi Meggyes Panzió fejlesztése kategóriaváltással – Meggyes Hotel ** létrehozása	141 658 045
ÉMOP 1.1.1/FB-13 Telephelyfejlesztés és Ipartelepítés a területi kohézióért	K-WALL-ÉP Építőipari Korlátolt Felelősségű Társaság/ Betonacél megmunkáló üzem létesítése	59 990 000
ÉMOP 1.1.1/F-11 Telephelyfejlesztés	JOSAB Hungary Termelő és Kereskedelmi Kft. /Új, ásványi kőzet aprító-,szárító és csomagoló üzem, ipari telephely kialakítása	73 200 000
TÁMOP 2.1.3.B-12/1 Munkahelyi képzések támogatása középvállalkozások számára a konvergencia régióban	Szerencsi Bonbon Édesipari Termékgyártó, Gyümölcsfeldolgozó és Forgalmazó Kft./ A Szerencsi Bonbon Kft. munkavállalóinak képzése bértámogatással kombinálva a piaci versenyképesség megtartása érdekében	49 577 999

Forrás: Egységes Monitoring Információs Rendszer (EMIR)

Az önkormányzati adatszolgáltatások alapján a következő fejlesztési lehetőségek képzelhetőek el Szerencsen:

9. táblázat: Projektötletek 2014-2020 közötti időszakra

Operatív Program	Pályázó neve	Projekt címe	Beruházási költség összesen (FT)	Támogatási intenzitás (%)	Igényelt támogatás (FT)
Emberi Erőforrás Fejlesztési OP	Szerencs Város Önkormányzata	Szerencsi Szakképző Intézet fejlesztése	1 651 000 000	100	1 651 000 000
Környezet és Energetikai Hatékonysági OP	Szerencs Város Önkormányzata	Energetikai korszerűsítés az önkormányzati épületekben	1 270 000 000	100	1 270 000 000
Környezet és Energetikai Hatékonysági OP	Szerencs Város Önkormányzata	Szerencs és Takta árvízvédelmi fej.	2 147 483 647	100	2 147 483 647
Környezet és Energetikai Hatékonysági OP	Szerencs Város Önkormányzata	Vízvezeték rekonstrukció	762 000 000	100	762 000 000
Környezet és Energetikai Hatékonysági OP	Szerencs Város Önkormányzata	Hévíz hasznosítás Szerencsen	1 282 700 000	90	1 154 430 000
Terület- és Településfejlesztési OP	Szerencs Város Önkormányzata	A piac rekonstrukció	400 050 000	50	200 025 000
Terület- és Településfejlesztési OP	Szerencs Város Önkormányzata	Szerencs Déli Iparterület Fejlesztése	1 524 000 000	50	762 000 000
Terület- és Településfejlesztési OP	Szerencs Város Önkormányzata	Biomassza feldolgozás és hasznosítás	2 147 483 647	70	2 147 483 647
Terület- és Településfejlesztési OP	Szerencs Város Önkormányzata	Turisztikai Szolgáltató Központ kialakítása	520 700 000	50	260 350 000
Terület- és Településfejlesztési OP	Szerencs Város Önkormányzata	Fecskés és Ond településrész csapadékvíz elvezetése	762 000 000	100	762 000 000
Terület- és Településfejlesztési OP	Szerencs Város Önkormányzata	Szerencsi csokoládé	711 200 000	90	640 080 000
Terület- és Településfejlesztési OP	Szerencs Város Önkormányzata	Belterületi úthálózat korszerűsítése	1 968 500 000	100	1 968 500 000
Terület- és Településfejlesztési OP	Szerencs Város Önkormányzata	Szabadidő központ fejlesztése	1 079 500 000	90	971 550 000
Vidékfejlesztési Program	Szerencs Város Önkormányzata	Kerékpárutak kialakítása belterületen	457 200 000	100	457 200 000
Vidékfejlesztési Program	Szerencs Város Önkormányzata	Szerencs külterületi turisztikai célú táj rehabilitációja	2 147 483 647	100	2 147 483 647

Forrás: Szerencs város önkormányzata

Az elképzések, fejlesztési ötletek néhány részletesebb bemutatása:

Turisztikai szolgáltatások fejlesztése Szerencsen

A projekt első üteme 200 M Ft uniós támogatással 2015. szeptember végéig megvalósul, a Rákóczi úton lévő volt cukorgyári raktár felújításával átalakításával egy kerékpáros turisztikai centrum és helyi ipartörténeti múzeum kerül kialakításra. Ennek a projektnek a következő ütemét képezi a kerékpárút hálózat fejlesztése, kerékpáros túraútvonalak kijelölése részben meglévő kerékpárutak felújításával, új szakaszok építésével, illetve meglévő közutakon forgalomtechnikai eszközökkel. Szintén ezen projekthez kapcsolódó későbbi fejlesztési elképzelés a felújított épületben a szerencsi csokoládégyártás interaktív bemutatására alapozott attrakció megteremtése. A turisztikai szolgáltatások területén jelentkező feladat még a Rákóczi vár szolgáltatásainak bővítése, az ehhez szükséges eszközök beszerzésével. Ezen feladatok megvalósítása egy megkezdett komplex településfejlesztési program keretében már megvalósított fejlesztések eredményeire alapozva - szecessziós fürdő felújítása és várkert rendezése uniós támogatással, a történelmi városközpont műemlékeinek felújítása a Norvég Alap támogatásával - a városban elérhető turisztikai szolgáltatások körét bővítené.

Táj rehabilitáció turisztikai elemekkel

Komplex táj rehabilitációs program Szerencs közigazgatási területén, az Árpád hegy, Aranka tető, Szerencs patak, és a Takta menti vizes élőhelyek bevonásával. Az aktív turizmust szolgáló elemek - hegyi és vízparti kerékpáros és túraútvonal, pihenőhelyek, kilátó, kalandpark és tanösvények kialakítása, az egyes helyszínek megközelítését is biztosító mezőgazdasági, ill. önkormányzati közutak felújítása. Megvalósítás ideje 2015-2016 között, a becsült költsége 3 000 millió Ft, lehetséges partner az Aggteleki Nemzeti Park, fejlesztő szervezet Szerencs Város Önkormányzata, jelenleg még ötletszerű elgondolás.

Szerencs élelmiszeripari hagyományaira alapozott innovatív mezőgazdasági termékfeldolgozás

Meglévő iparterület kb. 10 ha nagyságú beépítetlen területén a cukorgyártás hagyományaira alapozott, de nem kvótaköteles innovatív mezőgazdasági termékfeldolgozás komplex rendszerének kiépítése - termesztés, fruktóz és glükóz valamint felületaktív anyagok előállítása, a melléktermék hasznosítása. Megvalósítás ideje 2015-2016 között, 10 000 millió Ft tervezett költség. Az alapanyag termesztésében résztvevő mezőgazdasági, és a végterméket felhasználó édesipari vállalkozások, a fejlesztő szervezet az Intertraverz Zrt. A térségben meglévő, már a turisztikai vonzerőre is negatív hatást gyakorló gazdasági hanyatlást fékező - a termesztésben résztvevőket nem számítva, közvetlenül 110 fő foglalkoztatását lehetővé tevő, - munkahelyteremtő beruházás, a város agrár-ipari hagyományaira alapozva. Mintaprojekt a világörökségi értékeket nem veszélyeztető, a térség társadalmi, gazdasági és természeti adottságait kihasználó iparfejlesztésre, ipari létesítmények tájba illesztésére és építészetiileg nívós megvalósítására. Alapszinten kidolgozott, de további tervezést, pontosítást igényel.

Déli Iparterület bővítése

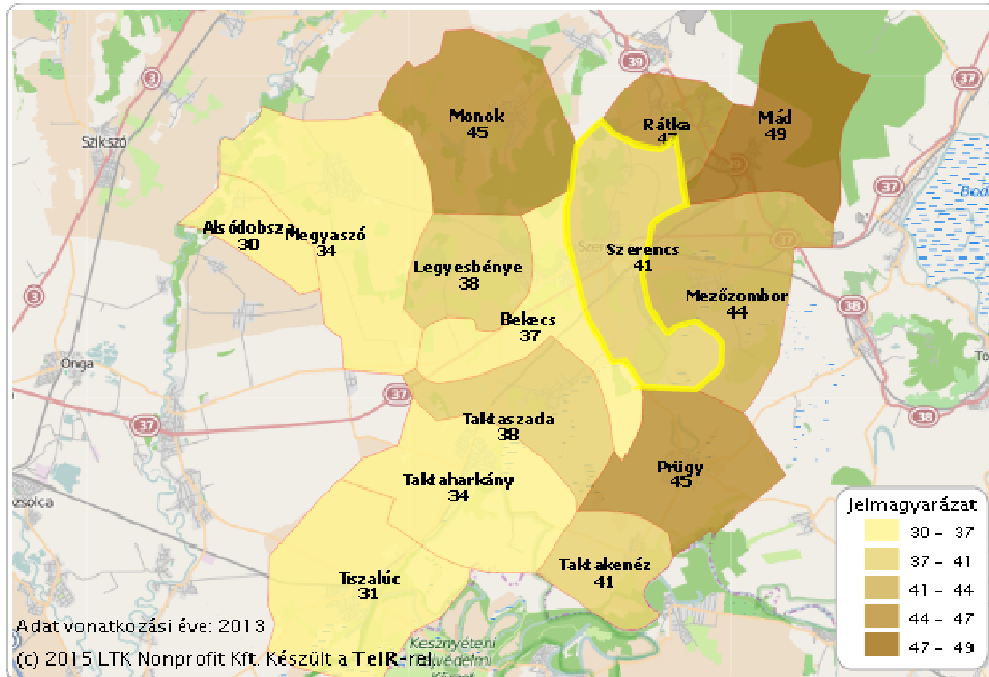
50 ha nagyságú területen új iparterület kialakítása közmű és útépítéssel a Déli Iparterület bővítéseként a település Taktaköz felé eső peremén. Megvalósítás ideje 2015-2016 között, becsült költség 2 000 millió Ft. Fejlesztő szervezet Szerencs Város Önkormányzata. A gazdasági felemelkedés szempontjából elengedhetetlen az iparfejlesztés részére olyan iparterület kialakítása, mely a Tokaj-Hegyaljára látogatók által igénybevett főbb útvonalaktól távolabb, látvány szempontjából nem frekvenciált helyen fekszik, ugyanakkor vasúti fővonal melletti elhelyezkedése miatt iparvágánnyal ellátható, gépjárművel való megközelítése a tervezett déli elkerülő útról biztosítható lenne.

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F, stb.)

1.9.4.1. Elérhetőség

Szerencs közúti és vasúti közlekedési csomópont. Miskolctól észak-keletre, a 37-es főút mentén fekszik, a megyeszékhelytől közúton mért távolsága 41 km. Az M3-as autópálya kivezető szakasza 27 km-re épült. A település Szlovákiától 50, Ukrajnától 113 km-re fekszik.

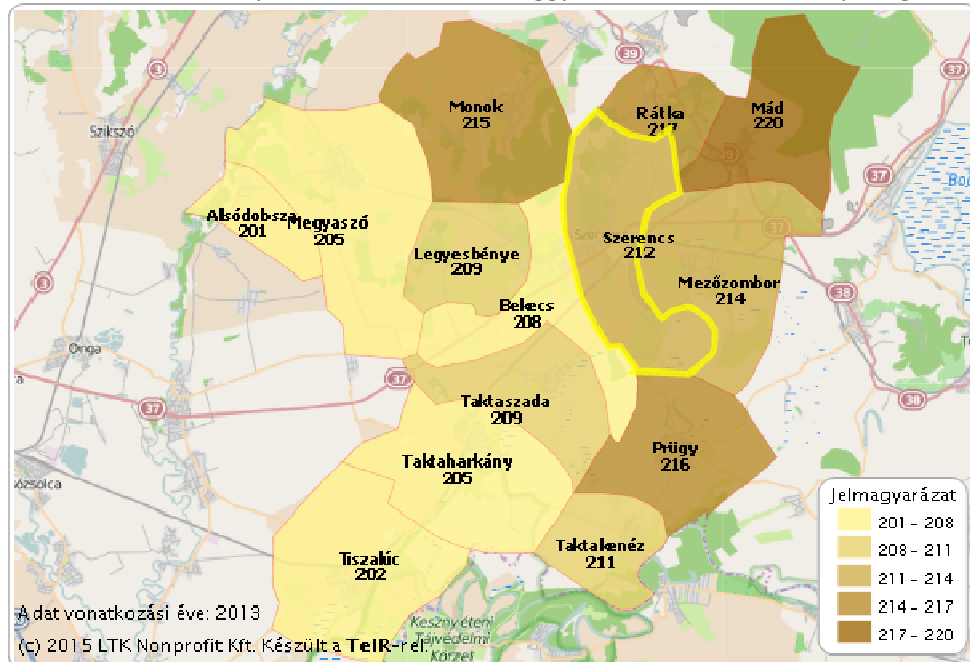
91. ábra: Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza kilométerben a megyeszékhelyig – 2013.

Forrás: TEIR

A város Budapesttől mért távolsága – a leggyorsabb közúti lehetőséget (M3 autópálya) figyelembe véve – 212 km.

92. ábra: Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza Budapestig – 2013

Forrás: TEIR

A település központját jelentősen terheli a településen átmenő forgalom. A város főúthálózatának keresztmetszeti kiépítettsége 2x1 forgalmi sáv. A Rákóczi utca 3611-es úti szakaszán a forgalmi sávokhoz egy-, vagy kétoldali fásított leállósávok csatlakoznak. Az átmenő forgalmat két fő áramlat adja: az egyik a Bekecs (Megyaszó, Monok) és a 37-es főút közötti áramlás, amely a Rákóczi utcán, a 3611-es út belterületi átkelési szakaszán bonyolódik le. A másik áramlat a Tállya (Rátka, Ond) és a 37-es főút közötti forgalom, amely az Ondi utca – Rákóczi utca útvonalon, a 3712-es út átkelési szakaszán folyik. Jelenleg a Rákóczi és az Ondi utca városközponti szakaszainak nincsen igazán használható tehermentesítő út alternatívája, tekintettel a védett településszerkezetre, új utak nyitása pedig nem lehetséges. A főút környéki jelenleg igen rossz állapotban lévő belvárosi utak felújításával, ezzel együtt forgalomtechnikai átszervezéssel, forgalomcsillapított szakaszok beiktatásával a Rákóczi út forgalmának egy jelentős része leterelhető lenne a mellékutakra. (önkormányzati adatszolgáltatás – *Szerencs, városközpont rehabilitáció Akcióterületi Terv 2007-2013*)

KÖZOP projektek keretében megvalósult Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt./37. sz. főút Szerencs átkelési szakasz rekonstrukciója, valamint 11,5 t-s burkolat megerősítése 8+444-39-800 kmsz közötti szakaszokon. Szerencs vasúti megközelíthetősége mind Miskolcra, mind Nyíregyházára kitűnőnek mondható, a Budapest– Miskolc– Nyíregyháza, valamint a Budapest – Miskolc – Sátoraljaújhely fővonalak is érintik a települést. Miskolc irányából naponta 29 vonat érkezik, melyek között 7 intercity járat is található. Ugyanez az adat Nyíregyháza vonatkozásában 18 ill. 4 járat.

A településen áthaladó vasútvonalak:

- 80-as vonal Budapest – Hatvan – Miskolc – Mezőzombor – Sátoraljaújhely
- 100c Szerencs – Nyíregyháza
- 98-as vonal Szerencs – Hidasnémeti (határ)

1.9.4.2. Munkaerő képzettsége

A megyében – az ország egészéhez hasonlóan – folyamatosan kedvezőbb képet mutat a népesség iskolai végzettség szerinti megoszlása, azonban a 2011. évi népszámlálás eredményei alapján BAZ megyében jelenleg is az országos átlag alatti a népesség iskolai végzettsége.

A részletes képzettségi adatok az 1.7.1.2. pontban kerülnek ismertetésre.

1.9.4.3. K+F

Olyan gazdasági társaság, vagy intézmény a településen, ahol jelentős K+F tevékenység folyik, nincsen a településen, és a járásban sem.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

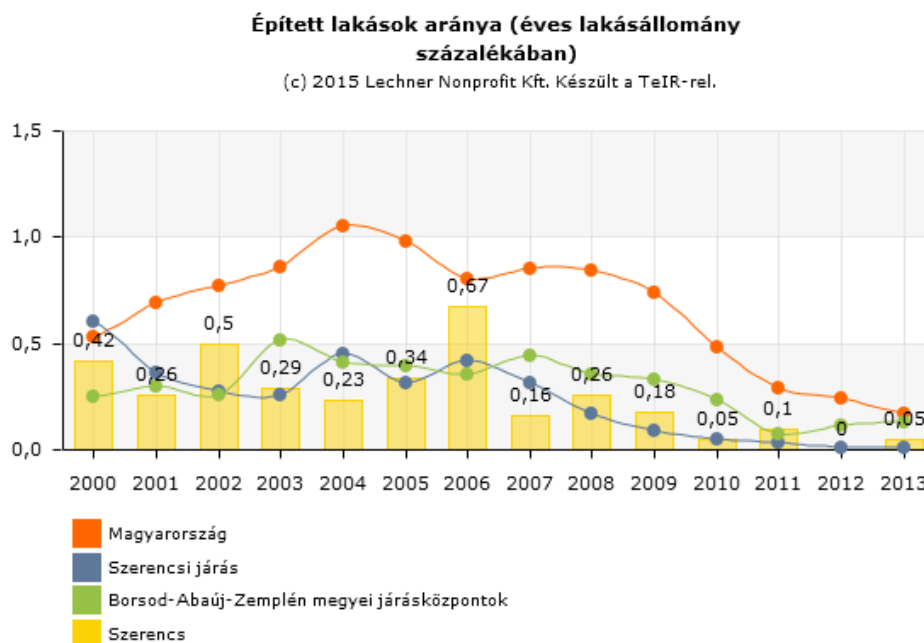
Szerencs Város lakásállománya (lakás és lakott üdülő) 3809 db ingatlant foglal magában (KSH, 2011-es népszámlálási adatok). Ezek szobaszám szerinti megoszlása: 273 db egyszobás, 1280 db kétszobás, 1398 db hámszobás, 858 db négy- vagy többszobás. 3743 db lakás és lakott üdülő áll magántulajdonban, 21 db pedig önkormányzati tulajdonban. A használat jogcíme 3365 ingatlan esetében tulajdonosi, 132 ingatlan esetében bérleti. (KSH – 2011-es Népszámlálási adatok)

A használatba vett lakások száma a településen 2012-2014 között 12 db, ezek mindegyike többszobás egyalakos családi ház. Az elbontott lakások száma 2012-2014 között 7 db.

A lakáshelyzetben negatív tendencia 2010 óta, hogy rohamosan nőtt az üresen álló eladó lakások száma a városban, a szám – az Önkormányzati adatszolgáltatás alapján – meghaladja a kétszázat. A jelenség visszaszorítására az Önkormányzat csak korlátozott és közvetett eszközökkel rendelkezik, mivel az a munkahelyek hiánya miatti jelentős elvándorlás a térség általános gazdasági hanyatlására vezethető vissza. Az önkormányzat a közfoglalkoztatás keretében tudja kis mértékben, és nem megfelelő hatékonysággal csökkenteni a munkanélküliség okozta elszegényedést és elvándorlást. (önkormányzati adatszolgáltatás)

A KSH adatai alapján 2014-ben a megyében – az országgal ellentétben – nem élénkült a lakásépítés. Az év első kilenc hónapjában a megyék közül a legnagyobb mértékben Borsod-Abaúj-Zemplén megyében esett vissza az épített lakások száma az előző év azonos időszakához képest. 2014. januártól szeptemberig mindössze 56 lakás épült, 61%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Szerencsen az épített lakások aránya 2010. óta 0 és 0,1% között mozog, mely a megyei és országos adatok alatti arány (kivéve 2011-et, mikor a települési adat meghaladta a BAZ megyei mutatót).

93. ábra: Épített lakások aránya (éves lakásállomány százalékában) 2000-2013 között

Forrás: TEIR

(A fenti adatsor 2006-os kiugró értékének háttérében az áll, hogy 2006-ban került kiadásra az önkormányzat által épített 21 bérlakásra a használatbavételi engedély, és figyelembe véve a település nagyságát és az évenként épített lakások számát ez a lakásszám kiugró eredményt okozott.)

A város lakóterületei vegyes képet mutatnak. Vannak többszintes lakótelepek, gyári lakóterületek, nagytelkes családi házas beépítésű területek, illetve kolóniák.

A **többszintes lakóterületek** a városközpontban, illetve a belvároshoz kapcsolódóan helyezkednek el. A Kossuth L. utcában, az Ondi út - Szabadság út térségében, valamint a Példánykert utcában találunk telepszerű, többszintes lakóterületet.

Gyári lakótelepek: a Csokoládégyári lakások a vasút között, valamint a Gyár utca keleti oldalán található. A cukorgyári lakások a Bocskai utcai Hatház, valamint a 37. sz. főút melletti lakóépületek.

Kisvárosias lakóterületek: a történelmi városközpontban zárt sorú, vagy hézagosan zárt sorú beépítésű területeken, egy vagy több lakásos, közös udvarral rendelkező ingatlanok. A település főutcájáról a Rákóczi útról a lakófunkció csaknem teljesen kiszorult, mára ez a tendencia folytatódik a környező utcákban.

Sorházas, telkes lakóterületek: ezek az utóbbi években épültek, a 37. sz. főút déli oldalán, az Ondi úttól keletre, valamint a Szabadság utcában találhatóak.

A város lakóterületeinek zöme **családi házas beépítésű**. A Rákóczi utcától északra fekvő területek (laktanya környéke) sűrűbb beépítésűek, kisebb telkekkel, addig a Rákóczi u. és Vörösmarty utca közötti lakóterület, valamint a Magyar utca keleti oldala nagytelkes, falusias jellegű. A többi lakóterület, így az Ondi út melletti északi, a 37. sz. főúttól délre fekvő, valamint a Fecskés lakóterület kertvárosi jellegű. Ingatlanpiaci szempontból ezen Ondi úti, kertvárosias rész a magánszemélyek által leginkább preferált.

Kolóniák: Vári telep (eredetileg a Cukorgyár építette a dolgozói részére, avult állagú épületek, közös telekterület, melyek felszámolása indokolt lenne), MÁV kolónia (a vasút mellett, a Fecskés városrész felé vezető forgalmi út két oldalán lévő ikerházas, telkes lakóterület), Malomtanya (két lakóterületi egységből álló kolónia, melyek a mezőgazdasági majorhoz tartozó cselédlakások voltak, ma már értékesítették a lakásokat, és magántulajdonban vannak).

Ondi településrész: falusias jellegű, családi házas lakóterület, zömében avult épületekkel, nagy telkekkel. Új lakóterület, a település déli részén, új lakóutcákkal és sok beépítetlen telekkel.

(önkormányzati adatszolgáltatás - Szerencs, városközpont rehabilitáció Akcióterületi Terv)

Az ingatlanok jellegének városrészenkénti áttekintését az 1.7.2. pont részletesen ismerteti.

Szerencsen az alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükség lakás) 7,8 % (2011).

A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 2013-an 86% volt, mely az országos (94,4%), a megyei (94,2%) és a járási (89,1%) alatt van.

A köz csatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya 2013-ban 84,3% volt, mely az országos (75%) és a járási (46,7%) feletti arány, de némileg alulmarad a megyei 85,5%-tól.

A távfűtéses lakások aránya Szerencsen és a járásban 0%, szemben az országos 14,7%-os illetve a megyei 35,3%-os (2013) aránnyal.

A legalább 30 Mbps sávszélességre képes vezeték internet-hozzáféréssel rendelkező lakosság száma a településen 2012-ben 281 fő, 2013-ban 1869 fő volt.

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz-és intézményrendszere

Az önkormányzat feladat és hatásköre a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló, 2011. évi CLXXXIX. törvény, valamint a járások kialakításáról és egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény rendelkezéseinek megfelelően megváltozott. A megyei kormányhivatalok megalakultak és 2013. január 1-től a járási kormányhivatalok működése is megkezdődött. Ennek következtében az önkormányzat intézmény-fenntartási és hatósági feladatköre jelentősen visszaszorult. A polgármesteri hivatalok tevékenységének a településfejlesztés, településüzemeltetés, vállalkozásfejlesztés, közösségfejlesztés felé kell eltolódnia.

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

A helyi önkormányzatok bevételei lehetnek: saját bevételek, átengedett központi adók, állami támogatás és egyéb bevételek.

Szerencs önkormányzat a 23/2008. (XII.22.) számú az egyes helyi adókról szóló rendeletben rendelkezik. Ez alapján a vagyoni típusú adókhoz tartozik az építményadó, „mely az önkormányzat illetékességi területén lévő az a lakás és nem lakás céljára szolgáló épület, épületrész, melyet kommunális adófizetési kötelezettség nem terhel. Az adó alapja az építmény négyzetméterében számított hasznos alapterülete.” A másik adófajta a telekadó, amely az adó alapja a telek négyzetméterében számított terület.

A helyi adók következő csoportja a kommunális jellegű adók. A kommunális adó köteleesség terheli az önkormányzat illetékességi területén található lakásokat, az építmény jellegű garázsokat és a beépítetlen belterületi földrészleteket (Szerencs Város Önkormányzata 36/2006. (XII.14) számú rendelete). Az idegenforgalmi adó mértéke 380 Ft minden eltöltött éjszaka után.

Az önkormányzat gazdálkodásában fontos bevételi forrást jelent az iparűzési adó. „Az állandó jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adó évi mértéke az adóalap 1,9 %-a.” Ideiglenesen végezett iparűzési tevékenység esetén az adó naptári naponként 5.000 Ft. Adómentesség illeti azt a tevékenységet, amely az adóévben nem haladja meg vállalkozási szintű 2 millió forint adóalapot (Szerencs Város Önkormányzat 23/2008. (XII.22) rendelete).

Az egy lakosra jutó iparűzési adó 2006-tól folyamatosan csökkent 2011-ig, de emellett országos átlag közeli értékekkel rendelkezik a város. Szerencsen kétszer annyi bevételi esik 1 főre, mint a Szerencsi járás településein összesen (10. táblázat). 2011-ben a város iparűzési adóbevétele 306.639 ezer Ft.

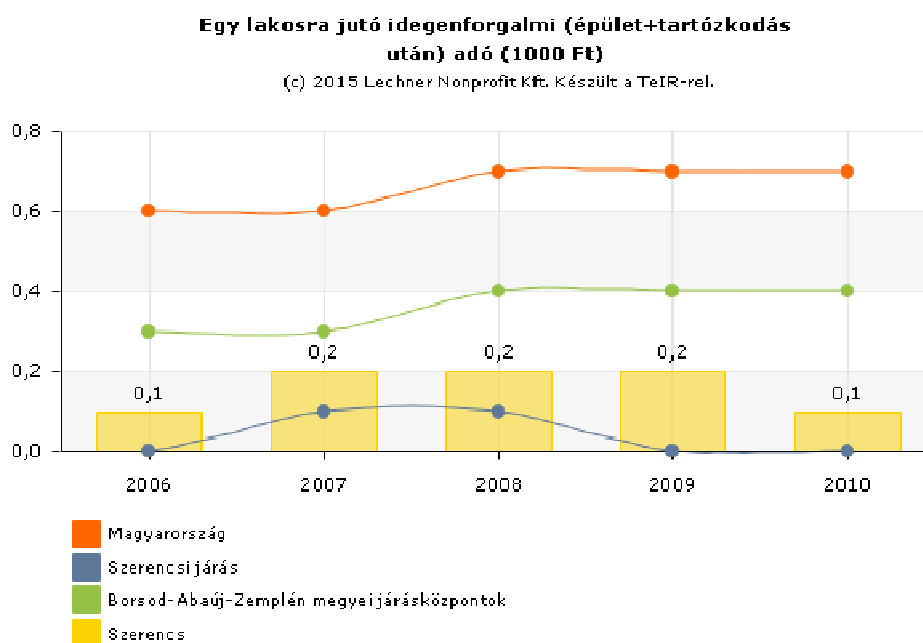
10. táblázat: Az egy lakosra jutó iparűzési adó 2006-2011 között

Egy lakosra jutó iparűzési adó (1000 Ft)						
Név	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Magyarország	29	32,9	36,2	36,8	34,2	37,5
Szerencsi járás	13,6	14,5	14,1	13,2	12,7	14,9
Borsod-Abaúj-Zemplén megyei járásközpontok	32,9	37,7	42,9	42,6	36,5	42,6
Szerencs	42	43,8	41,9	34,9	31,7	33,7

Forrás: TEIR

Bevételként szolgál az idegenforgalmi adó, melyet épület és tartózkodás után fizetnek meg az önkormányzatnak. A következő 75. ábra jól mutatja, hogy Szerencs az országos valamint a megye járásközpontok értékeihez képest elmaradást mutat. A Szerencsi járás pedig az idegenforgalomból nem tud jelentős bevételre szert tenni.

94. ábra: Egy lakosra jutó idegenforgalmi adó 2006-2010 között

Forrás: TEIR

Szerencs város önkormányzatának a bevételei 2012-ben 4 125 467 000 Ft kiadása 4 070 113 000 Ft volt 2013-ban az önkormányzat összesen bevétele 3 973 598 000 Ft kiadása pedig 3 644 140 000 Ft volt. Kiadása tehát kevesebbek voltak mind a két évben, a részletes kiadásokat és bevételeket a következő táblázat foglalja össze (11. táblázat).

11. táblázat: Az önkormányzati költségvetés bevételei 2013-ben

Mutatók	(1000 Ft)
Működési bevételek	198 502
Önkormányzatok sajátos működési bevételei	527 202
Az önkorm. általános működésének és ágazati feladatainak támogatása	561 847
Központosított előirányzatok	319 862
Önkormányzat kiegészítő támogatásai	508 378
Egyéb költségvetési támogatás államháztartáson belülről	880 678
Államháztartáson kívülről átvett pénzeszközök	1 558
Működési költségvetési bevételek összesen	2 998 027
Költségv.-i hiány belső finansz.-ra szolgáló kv.-i, váll.-i maradv. igénybevét.	35 678
Hitel, kölcsön felvétele	60 000
Finanszírozási bevételek összesen	95 678
MŰKÖDÉSI BEVÉTELEK MINDÖSSZESEN	3 093 705
Felhalmozási és tőke jellegű bevételek	24 056
Központi költségvetésből kapott támogatás	18 385
Egyéb költségvetési támogatás államháztartáson belülről	785 682
Államháztartáson kívülről átvett pénzeszközök	2 186
FELHALMOZÁSI KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN	830 309
BEVÉTELEK MINDÖSSZESEN	3 973 475

Forrás: Szerencs Város Önkormányzata

12. táblázat: Az önkormányzat kiadásai 2013-ban

Mutatók	Összeg (1000 Ft)
Személyi juttatás	806 319
Munkaadót terhelő	193 499
Dologi kiadások	932 312
Ellátottak pénzbeli juttatásai	116 676
Egyéb működési kiadások	353 862
Működési költségvetési kiadások összesen	2 402 668
Hitel, kölcsön törlesztése	195 602
Finanszírozási kiadások összesen	195 602
MŰKÖDÉSI KIADÁSOK MINDÖSSZESEN	2 598 270
Beruházási kiadások ÁFÁ-val	1 014 040
Felújítási kiadások ÁFÁ-val	2 826
Egyéb felhalmozási kiadások	2 736
FELHALMOZÁSI KÖLTSÉGVETÉSI KIADÁSOK ÖSSZESEN	1 019 602
Finanszírozási kiadások (Hitel, kölcsön törlesztése)	30 412
KIADÁSOK MINDÖSSZESEN	3 644 140

Forrás: Szerencs Város Önkormányzata

Az önkormányzat különböző segélyekkel segíti a város lakosságát. Folyamatos támogatásnak mondható a lakásfenntartási, a rendszeres gyermekvédelmi, a helyi lakáscélú valamint az óvodáztatási támogatás és az átmeneti segély. Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma 2013-ban 459 fő volt. Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma 2013-ban 198 fő volt, az erre felhasznált összeg 54.131 ezer Ft volt. Rendszeres szociális segélyben részesítettek átlagos száma 39 fő volt a 2013-as adatok alapján, mértéke összesen 11.883 ezer Ft volt. Ebbe nem tartozik bele a rendelkezésre állási támogatásban részesülők adatai. Szintén a 2013-as évben rendkívüli gyermekvédelmi támogatás nyújtására 6 esetben került sor, melynek összege 58.000 Ft volt (pénzbeli és természetbeni juttatás). (KSH)

13. táblázat: Szerencs város önkormányzata által nyújtott támogatások:

Időszak	Lakásfenntartási támogatásra felhasznált összeg (pénzbeli és természetbeni) (1000 Ft)	Átmeneti segélyre felhasznált összeg (pénzbeli és természetbeni) (1000 Ft)	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre felhasznált összeg (2) (1 000 Ft)	Lakáscélú helyi támogatás összege (1000 Ft)	Óvodáztatási támogatásra felhasznált összeg (pénzbeli és természetbeni) (1 000 Ft)
2011. év	20 077	3 310	5 974	1 800	310
2012. év	22 955	3 450	5 713	2 400	330
2013. év	21 911	5 772	5 324	2 200	210

Forrás: KSH

Szerencs Város Képviselő-testületének a 21/2009. (IX.24.) rendelete a felsőoktatási hallgatók, valamint a felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok ösztöndíj-támogatásáról szól. A támogatás mértéke legalább 1.000,-Ft/hó, legfeljebb 3.000,-Ft/hó.

Az időskorúakat, a súlyosan mozgáskorlátozott lakosokat szintén támogatja az önkormányzat. Temetési segélyezés 2013-ban 12 eset volt (pénzbeli és természetbeni). (KSH)

14. táblázat: Szerencs város önkormányzata által nyújtott támogatások 2011-2013 között

Időszak	Időskorúak járadékára felhasznált összeg (1000 Ft)	Súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési támogatására kifizetett összeg (1000 Ft)	Ápolási díjra felhasznált összeg (1000 Ft)	Temetési segélyre felhasznált összeg (pénzbeli és természetbeni) (1000 Ft)
2011. év	3 114	1 704	14 120	227
2012. év	2 910	1 379	15 934	365
2013. év	2 873	.	17 531	223

Forrás: KSH

A 2015. évben átalakul a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere. A kapcsolódó fő szabályozási elemek, már március 1-jével életbe lépnek. Az állam és az önkormányzatok segélyezéssel kapcsolatos feladatai elválnak egymástól. Az eddig jegyzői hatáskörben lévő aktív korúak ellátásának megállapítása, a járási hivatalok hatáskörébe kerül át. Az aktív korúak ellátásával kapcsolatban kétféle típus állapítható meg: a foglalkozást helyettesítő támogatás, és az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (ez egy új ellátás, a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy része erre válik jogosulttá). Az újonnan, a járási hivatalokhoz kerülő ellátáson túl, továbbra is az ő hatáskörébe tartoznak az alábbi ügykörök: alanyi ápolási díj, időskorúak járadéka, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Szerencs városa részt vehetett az adóság konszolidációban, amely az eladósodott településeket érintette. Az első ütem 2013-ban 1 281 943 000 Ft a második ütem 2014. februárban 609 705 000 Ft, amely összesen 1 891 648 000 Ft során került rendezésre. A konszolidáció nem érintette az önkormányzat és cégei beszállítók felé meglévő tartozásait, és az egyéb jogcímen fennálló tartozásokat sem. 2013 őszén az önkormányzat és intézményeinek lejárt szállítói tartozása elérte a 150 millió forintot. A gazdálkodásban jelentős változás volt a kommunális adó 0 Ft-ra való lecsökkentése. Az intézményi struktúra Szerencs Város Önkormányzata, Szerencsi Polgármesteri Hivatal, ESZEI, Szerencsi Óvoda és Bölcsőde, Szerencsi Művelődési Központ, Zempléni Múzeum. Államháztartáson kívüli intézmény a Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft. és a Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft. Az önkormányzat 2010-2014 között saját forrásból törlesztett 1 575 608 000 Ft összegű hitelt és annak kamatait. Nem történt létszámleépítés, ami közel 700 fős városi alkalmazottat jelent. 2014 márciusára minden szállítóval sikerült a felgyülemllett tartozást rendezni. Az önkormányzat adóbevételeinek 95%-a a helyben működő vállalkozások befizetéséből származnak: telekadó 7%, építményadó 29%, gépjármű adó 6%, Iparüzési adó 58%. Az adóbevételek teszik lehetővé, hogy a kisvállalkozásokat támogatni tudják, az adócsökkentés mellett, vissza nem térítendő önkormányzati támogatások is segítik a vállalkozók munkáját.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Az Önkormányzat részére 2013-ban a működőképesség megőrzését szolgáló kiegészítő, rendkívüli támogatásként 85 millió forintot, majd november végén pedig újabb 400 millió forintot ítélt meg Magyarország Kormánya. A korábbi évek támogatásaival együtt 2010-től összesen 1,2 milliárd forint működési támogatást kapott a város. Ennek eredménye, hogy a település elkerülte az adósságrendezési eljárást, újabb hitelfelvétel nélkül volt képes biztosítani a működési- és beruházási költségeket.

Az Önkormányzat nem rendelkezik sem Városfejlesztési önkormányzati bizottsággal, sem Városfejlesztő Társasággal. A Polgármesteri Hivatalon belül működik Városfejlesztési Osztály.

Az Önkormányzat számos koncepcióval, programmal és tanulmánnyal rendelkezik a településfejlesztésre vonatkozóan, melyek segítik a 2014-2020-as évekre való felkészülést, ezek az alábbiak:

- Szerencs Város Önkormányzat Környezetvédelmi programjának felülvizsgálata (2012)
- Szerencs Város Önkormányzata Polgármesteri Hivatal Szerencs Város Fenntarthatóság helyi programja (2012)
- Helyi esélyegyenlőségi program (2013)
- Helyi Építési Szabályzat (2012)
- Szerencs Város Fenntartható Energia Akcióterve (2013)
- Szerencsi kistérség felzárkóztatási programja (2010)
- Településfejlesztési koncepció (2004)
- Szerencs Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2011-2014
- Szerencs Város és Ond településrész településrendezési terve
- Ifjúsági koncepció és cselekvési terv 2008-2009
- Megvalósíthatósági Tanulmány- „Turisztikai szolgáltatások fejlesztése Szerencsen”
- Szerencs Város Sportkonceptiója 2011-2014

Az Önkormányzat számos konkrét fejlesztési elképzeléssel rendelkezik, melyeket szeretne megvalósítani a 2014-2020-as időszakban. Ezen fejlesztési elképzelések előkészítettsége, kidolgozottsága eltérő, a még csak ötlet szinttől a tervekkel, engedélyekkel is rendelkező állapotig.

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Ahhoz, hogy egy település gazdaságilag megfelelően működjön, nélkülözhetetlen a gazdasági több lábon állás. A település elképzelései között fontos fejlesztési kiindulópont marad az iparfejlesztés. Viszont más ágazatok fejlesztése is elengedhetetlen, ahhoz hogy a város gazdasága megfelelően működjön. Magas a munkanélküliségi ráta a térségben (magas a női munkanélküliek aránya), valamint sokszor problémát okoz a megfelelő humánerőforrás megléte.

Az iparfejlesztés egy fontos ugródeszkája a kistérségben egyedülálló vasúti nyomvonallal rendelkező Szerencsi Ipari park lehetne, amely kiváló logisztikai kapcsolatokkal rendelkezik. 1.9.1. fejezetben van részletezve az ipari park. Az ipari parkot Szerencs Város Önkormányzata és a város Keleti Ipartelepén letelepült vállalkozások koncentrált iparfejlesztés céljára hozták létre. Az ipari park létrehozásával a meglévő ipari és közlekedési infrastruktúrák hasznosításával és összehangolt fejlesztésével egyidejűleg új, korszerű, környezetbarát ipari termelő és szolgáltató beruházások megtermelésével tudják elősegíteni a munkanélküliség visszaszorítását, az ipari termelés és az export növelését, a multinacionális cégek, kis-és középvállalkozások közötti kapcsolatok fejlesztését, a beszállítói, termelési, informatikai és innovációs hálózatok fejlesztését.

Szerencs Város Önkormányzata Képviselő-testületének a 7/2014.(III.18.) számú önkormányzati rendelete Szerencs Város közigazgatási területén működő kisvállalkozások támogatásáról szól. A rendelet célja, hogy a helyi gazdaság fejlesztése, a lakók életminőségének a javítása valamint a munkanélküliség visszaszorítása érdekében ösztönözze a meglévő és a betelepülni vágyó kisvállalkozásokat. A támogatás pénzügyi fedezete 2011-ben 3 millió forint volt. Az önkormányzat által nyújtandó támogatás, minimális támogatás.

A támogatás fajtái:

- Munkahelyteremtő támogatás
- Munkahelymegtartó támogatás
- Homlokzat-felújítási támogatás

A támogatások egy évre vonatkoznak, utólagos, vissza nem térítendő pénzbeli támogatások. A munkahelyteremtő támogatás mértéke teljes munkaidős foglalkoztatás esetén 500.000 Ft/fő/év, pályázóként 1.000.000 Ft-ot lehet igényelni. A munkahelymegtartó támogatás esetén az összeg

300.000 Ft/fő/év ez maximum 900.000 Ft/év lehet. A homlokzat-felújítási támogatás esetén a számla 50%-a, de legfeljebb 400.000 Ft/év (Szerencs Város Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2010.(III.18.) számú rendelete).

2014-ben 19 vállalkozás támogatására került sor, melyben munkahelyteremtésre: 1 800 000 Ft, munkahely magtartásra 4 100 000 Ft és városszépítésre 1 500 000 Ft volt fordítható. Az előző évekhez képest 50%-kal magasabb volt a kisvállalkozások támogatása.

15. táblázat: 7/2010.(III.18) számú önkormányzati rendelete a kisvállalkozások támogatásáról

	2012	2013	2014
<i>Támogatási módja</i>			
munkahelyteremtő támogatás	1	0	2
munkahelymegtartó támogatás	8	3	12
homlokzatfelújítás	1	3	5
	10	6	19
<i>Támogatott vállalászási forma</i>			
egyéni vállalkozó	4	3	11
gazdasági társaság	6	3	8
	10	6	19

Forrás: Szerencs Önkormányzata

Az Önkormányzat fontosnak tartja, hogy a városban székhellyel rendelkező civil szervezeteket támogassa, és partneri kapcsolatot alakítson ki a közösségekkel. Pályázat alapján vissza nem térítendő támogatásokat kapott szervezetek száma, és összege: 2012-ben 14 db 1 500 000 Ft, 2013-ban 10 db 1 480 000 Ft és 2014-ben 14 db 1 900 000 Ft volt.

A Szerencs Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2011-2014 közötti időszakra szól. Az önkormányzat célja, hogy a zempléni tájra jellemző, a világörökségi címmel összeférő és a város hagyományaira támaszkodó élelmiszeripari és mezőgazdasági termékfeldolgozás központjává váljon Szerencs. Az önkormányzat a szerencsi élelmiszeripar terén támogatja a csokoládégyártást, valamint a borkészítés fejlesztését. Az önkormányzat a multinacionális cégeket, a közszféra alkalmazottait, a termelő és szolgáltató iparágon belül és az egyéni vállalkozókat egyaránt fontosnak tartja. A mezőgazdasági és ipari ágazatok mellett fontos kiindulási pont lehet a város gazdasági fejlődésében a turizmus.

Az önkormányzat 2010márciusában döntött arról, hogy bevezetésre kerül a Szerencs kártya. A kártya tulajdonosa a programhoz csatlakozó szerencsi kis- és közepes vállalkozásoknál, kereskedőknél és szolgáltatóknál meghatározott mértékű kedvezményes vásárlásra jogosult. A lakosok emellett az önkormányzat által fenntartott uszoda, fürdő és a városi rendezvények látogatásakor engedmény igénybevételére is jogosulttá válnak. A Szerencs Kártya éves díja szerencsi lakosok, a városban dolgozók és tanulók részére 500 Ft, minden más személy esetében 1500 Ft. A kártya célja, hogy erősítse a város lakóinak a városhoz való kötődését, valamint helyi kis- és középvállalkozások helyzetének javítását, forgalmuk növelését próbálják ezzel elérni. (<http://www.szerencskartya.hu/>)

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Az önkormányzat a foglalkoztatás növelésének érdekében szakított a látvány beruházási fejlesztésekkel, melyek munkahelyet nem teremtettek, ezért a munkahelyteremtést tűzte ki célul, és így próbálja a fejlesztéseket is kialakítani. Az önkormányzat részt vesz a munkahelyteremtésben, és ehhez megpróbál kedvező feltételeket biztosítani, megteszi a megfelelő lobbis tevékenységeket, hogy

a támogatásokat elnyerjék. A természeti adottságokra valamint a hagyományokra való támaszkodás következtében az élelmiszeripar és mezőgazdasági termékek előállítására a legkedvezőbb. (Szerencs Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2011-2014).

A településen közmunka program működik, melyet a Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft. koordinál. Főbb tevékenységek: téli átmeneti közfoglalkoztatás, belvív elvezetési munkák, közúthálózat javítási munkák, kertészeti gondozó munkák, részvétel a városi rendezvények helyszínének rendbetételében, takarítása, építési hulladék szállítása, intézmények költöztetése, és egyéb közcélú feladatok ellátása (Városgazda Nonprofit Kft. 2013-as éves beszámolója).

Ebben az évben a most induló közfoglalkoztatási program keretében egy éven át, közel 370 szerencsinek tud majd munkát biztosítani Szerencs Város Önkormányzata. Első lépcsőben 300 fő alkalmazására nyújtottak be pályázatot. Öt programot indít idén az önkormányzat: mezőgazdasági közfoglalkoztatás (konyhakerti zöldség- és dísznövénytermesztés), belterületi utak felújítására (kátyúzás), helyi sajátosságokra épülő program (a volt cukorgyári hűtőtavak parkosítása), mezőgazdasági út kialakítása (a korábbi szerencsi szemétteltelephez vezető út felújítása), és lesz egy kiemelt program, ami az illegális hulladéklerakók felszámolását célozza meg. Ennek keretein belül zöldhulladék válogatás történne, hulladék újrahasznosítás, komposztáló telepet szeretnének létrehozni, és szeretnék megoldani a város zöldfelületi rehabilitációját. A teljes költség 433 millió, a támogatás 425 millió forint. Idén először önerőt is kell biztosítani az önkormányzatnak, amely 2015-ben 8,4 millióval terheli a város költségvetését. Igényeltek állami támogatást az általános közfoglalkoztatás keretében, illetve a MANDA programon belül további 12 ember dolgozik majd a Zempléni Múzeumban valamint a közművelődésben további hat embernek tudnak majd állást biztosítani.

16. táblázat: START közmunka programban elnyert támogatások adatai

Év	Létszám (fő)	Elnyert támogatás
2011	210	52 245 000 Ft
2012	220	196 565 000 Ft
2013	447	424 958 000 Ft
2014	562	400 557 000 Ft

Forrás: Szerencs testületi ülésközmeghallgatás 2014. október 01.

Az Önkormányzat 2013-ban a jogfolytonosság elvét szem előtt tartva a felnőttképzési feladatokat tekintve a Zempléni Szakképzés-szervezési Társulás jogutódja lett, így felnőttképzési akkreditációval rendelkező szervként látja el a felnőttképzési feladatokat. Tanfolyamok a következők: édesipari termékgyártó: 14 főt végezte el és 9 fő tudott elhelyezkedni, szociális ápoló 16 fő kezdte el a tanfolyamot.

2015-ös adatok alapján a polgármesteri hivatalnál 40 fő dolgozik, az önkormányzat ezen kívül a közfoglalkoztatás keretében alkalmaz munkavállalókat.

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

A fenntartott önkormányzati lakásbérlemények aránya a teljes lakásállományon belül Szerencsen 0,6% (a szerencsi járásban 0,2%). A település lakásállományának 3809 db ingatlanjából 21 lakóingatlan áll önkormányzati tulajdonban. (KSH – 2011-es Népszámlálási adatok, önkormányzati adatszolgáltatás)

(Jelen pontban kizárólag az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanokra vonatkozó információk jelennek meg.)

Az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások, illetve nem lakás céljára szolgáló ingatlanok adatait a – többször módosított – 8/2009. (II.12.) számú önkormányzati rendelet foglalja össze:

Önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások:

17. táblázat: Önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások adatai

Lakások megnevezése	Vagyonkezelő és bérbeadó	Zöldfelület kezelő
Szerencs, Ondi u. 10/A. épület(10 db lakás: 2 db 35 m ² -es, 2 db 47 m ² -es 2 db 74,5 m ² - es, 4 db 86,5 m ² -es)	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Szerencs, Ondi út 10/B. épület (Fecskeház) 11 db 38 m ² -es lakás	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az önkormányzat bérlakás állományának műszaki állapota jó, az ingatlanok kiadásából származó bérleti díj a fenntartás költségeit fedezi. Szociális bérlakás program a településen nincs.

Önkormányzati tulajdonban lévő nem lakás céljára szolgáló egyéb helyiségek, azok vagyonkezelője, zöldfelület kezelője:

18. táblázat: Önkormányzati tulajdonban lévő, nem lakás céljára szolgáló ingatlanok adatai

Nem lakás céljára szolgáló helyiségek megnevezése	Vagyonkezelő	Karbantartó, zöldfelület kezelő
Népház Szerencs, Kossuth tér 1.	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Kulcsár Anita Sportcsarnok Szerencs, Rákóczi u. 100.	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Ifj. Tatay Zoltán Sporttelep Szerencs, Malom út	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Szerencsi Fürdő és Wellnessház Szerencs, Rákóczi u. 94.	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Rákóczi vár	Szerencsi Művelődési Központ	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Szerencs, Kossuth u. 4. (Civilház)	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Világörökségi Kapuzat és Turisztikai Fogadóépület Szerencs, Nagyvárad tér 2/B.	Szerencsi Művelődési Központ	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Szerencs, Rákóczi u. 51.	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Szerencs, Rákóczi u. 63. főépülete	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Szerencs-Ond, Fő u. 113. Orvosi rendelő	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Szerencs, Rákóczi u. 99. „R” épület	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Garázsok Szerencs, Rákóczi u. 128. - 5 db 14 m ² -es	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.

- 1 db 17 m2-es		
Műhely, Tanműhely Szerencs, Keleti Ipartelep	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Raktár: - Szerencs, belterületi, 2013. hrsz-i számon nyilvántartott - Szerencs, Pincesor, 794/2 hrsz-i számon nyilvántartott.	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Szerencs, Rákóczi út 128. (IV. háziorvosi rendelő)	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Szerencs, Jókai út 2. (I. háziorvosi rendelő)	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Szerencs, 2023/13. hrsz-ú volt cukorgyár területén található, műemléki védelem alatt álló ingatlan (4 ha 3368 m2, répamag és cukorraktár, kazánház, 2 gyárkémény, sziruptartály)	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Simai tábor	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Alapfokú oktatási-nevelési intézmények épületei (3900 Szerencs, Rákóczi Zsigmond tér 1.; Széchenyi utca 47; Rákóczi út 128.)	Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft.	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Kollégium (3900 Szerencs, Kossuth u. 19.)	Szerencsi Művelődési Központ	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.
Polgármesteri Hivatal (3900 Szerencs, Rákóczi út 89.)	Szerencsi Polgármesteri Hivatal	Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A fentiek közül funkció nélküli önkormányzati tulajdonú ingatlan a Rákóczi út 99. sz. alatti, volt iskola épület („R” épület). A főépület helyi védelem alatt áll, kora kb. 100 éves állapota erősen leromlott. Az ingatlant értékesítésre ki van jelölve.

Jelenleg nincsen funkciója továbbá a volt Cukorgyár területén álló műemlékké nyilvánított egyes épületeknek sem (volt kazánház, nagy cukorraktár, répamag raktár). Az épületek műemléki védettsége a hasznosításukat nagyban megnehezíti, állapotuk erősen leromlott, néhány éven belül jelentős felújítást igényelnek, amely nagyságrendje alapján csak új jövedelemtermelő funkció egyidejű telepítésével realizálható. Az önkormányzatnak anyagi fedezete a feladatra nincs, megfelelő befektetői szándék esetén az épületek és a hozzá tartozó 4,5 ha nagyságú iparterületbe sorolt telek használati- vagy tulajdonjogát az önkormányzat a beruházónak átadja.

1.10.6. Intézményfenntartás

„Az önkormányzat feladat- és hatásköreit az önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény továbbá egyéb, a számára hatáskört megállapító jogszabályok alapján gyakorolja. Meghatározott kötelező és önként vállalt feladatok közül a helyi közszolgáltatások körében az alábbiakat látja el:

- a településfejlesztés,
- a településrendezés,
- az épített és természeti környezet védelme,
- a lakásgazdálkodás,

- ivóvízellátás és közvilágítás,
- a vízrendezés és a csapadékvíz elvezetés, a csatornázás,
- a köztemető fenntartása,
- a helyi közutak és közterületek fenntartása,
- hulladékgazdálkodás
- a köztisztaság és településtisztaság biztosítása;
- gondoskodás a helyi tűzvédelemről,
- közbiztonság helyi feladatai (polgárőrség);
- közreműködés a foglalkoztatás megoldásában;
- az óvodai, bölcsődei, alapfokú és a középiskolai oktatást és kollégiumi elhelyezést,
- az egészségügyi, a szociális ellátás keretében házi,- gyermek,- és fogorvosi körzeti ellátást,
- 18 orvosi szakterületen járóbeteg szakellátást, nappali idősgondozást és átmeneti elhelyezést biztosít, házi segítségnyújtó hálózatot üzemeltet;
- a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás keretében családsegítő és védőnői hálózatot, nevelési tanácsadót, pedagógiai szakszolgálatot üzemeltet;
- közművelődési-, művészeti- és sport-intézményeket működtet;
- az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése érdekében turisztikai és szabadidős létesítményeket – Fürdő és Wellnessház – üzemeltet.”

(önkormányzati adatszolgáltatás - Szerencs, városközpont rehabilitáció Akcióterületi Terv)

Az egyes intézmények fenntartásáról, valamint az üzemeltetési feladatok ellátásáról az 1.8.1. valamint az 1.11. pont tartalmaz részletes információt.

1.10.7. Energiagazdálkodás

1.10.7.1. Önkormányzati érdekeltségű épületek

Az önkormányzatnak és az intézményeknek példamutató szerepet kell betöltenie az épületenergetika, az energiahatékonyság, valamint a megújuló energia felhasználás terén. Ez jelentősen fokozhatja a többi szektor energia megtakarítási hajlandóságát is. A helyi önkormányzati épületállomány energetikai minősége meglehetősen alacsony. A középületek túlnyomó többsége az 1960 – 70-es években épült, nem rendelkezik külső hőszigeteléssel. A megtakarítási potenciál magas, költséghatékony megoldás esetén kb. 40%-os, példamutató szerepet előtérbe helyező (de még racionális) felújítás esetén akár 70%-os megtakarítást is el lehet érni. Jelentős EU-s és nemzeti források magas támogatási intenzitással fognak rendelkezésre állni ezen a területen, így ebben a szektorban a valós megtakarítási potenciál is számottevő. 2004.-től a középületek/intézmények felújítása minden esetben tartalmazott energiahatékonysági felújítást is, de kizárólag erre irányuló beruházása még nem volt az Önkormányzatnak. 2015-ben a tanuszoda napelemes korszerűsítése fog terveik szerint megvalósulni.

19. táblázat:A 2008-as önkormányzati épületállomány

	Építési év	Fűtött alapterület (m2)
Bocskai István Gimnázium	1965	6.581
Szántó J. Endre ESZEI	1972	6.267
Rákóczi Zsigmond Általános Iskola és AMI	1968	4.440
Rákóczi Vár		3.931
Bolyai János Általános Iskola	1960	3.561
Szerencsi Fürdő és Wellnessház	1910	1.581
Szerencs Város Polgármesteri Hivatala	1962	1.562

Gyárkerti Óvoda	1960	1.346
Középiskolai Kollégium	1966	1.240
Diákszálló	1975	888
Napsugár Óvoda	1964	772
„R” épület	1948	622
Irodaház	1955	548
Csalogány Óvoda	1971	294
Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft.	1997	182
Ondi tagóvoda	1995	130
Ondi iskola	1960	92

Forrás: Szerencs Önkormányzat

Ezek az épületek 2008-ban összesen 6.945 MWh gázt használtak el fűtésre.

Megjegyzendő, hogy azóta a Bolyai János Általános Iskola illetve a Bocskai István Gimnázium és a Rákóczi Zsigmond Általános Iskola egyházi üzemeltetésbe került.

Ezekon kívül az önkormányzat rendelkezik még szociális bérlakásokkal összesen 1.090 m²-en, illetve a szakképző iskola két épületével, amelyek összesen 2.996 m² fűtött alapterületűek. Ezek összes fűtési gázfogyasztása 2008-ban 499 MWh volt.

Az összes önkormányzat által üzemeltetett épület fűtési energiafogyasztása tehát 7.444 MWh volt 2008-ban.

Szerencsen nincs távhő szolgáltatás. A villamos energiát az Észak- Magyarországi Áramszolgáltató Nyrt. a gázellátást a Tigáz Zrt. biztosítja.

1.10.7.2. A megújuló energiatermelés helyzete

Biomassza

Szerencsen jelenleg nincs biomassza alapú energiatermelés annak ellenére, hogy jelentős erdészeti és mezőgazdasági alapanyag potenciál van a térségben. Nagyteljesítményű (50 MW) szalmaerőmű létesítésével kapcsolatban történtek próbálkozások, de a beruházás civil ellenállás miatt meghiúsult. Kisléptékű biomassza alapú energiatermelő egységek üzembe állításának lehetősége vizsgálható.

Egyéb megújulók

Jelenleg is több működő, illetve nem hasznosított geotermikus kút található a településen. A geotermikus energia hasznosításának reális esélyei lehetnek a jövőbeli fejlesztések irányának meghatározásakor azzal együtt, hogy az eddig ismert kutak hőmérséklete nem túl magas.

A jelentős szarvasmarha állomány, mezőgazdasági alapanyag termelő potenciál és a település területén keletkező szennyvíziszap mennyiségéből következően komoly termelési potenciál mutatkozik biogáz tekintetében.

A természetes vizek megléte, az ipari termelés hulladék hője, illetve geotermális energia további hasznosíthatósága jó esélyt ad hőszivattyús rendszerek kialakítására a település területén.

Az erdőgazdálkodásban és a mezőgazdaságban használt gépek bioetanollal történő hajtása megoldható/ösztönözhető, lehetőség a közösségi közlekedés járműveinek átállítása alternatív hajtóanyagra.

Nap- és szélenergia tekintetében a potenciál átlagos.

Fosszilis alapú energiatermelés és egyéb megújuló energia alkalmazása sem folyik Szerencsen, erre vonatkozóan csak fejlesztési elképzelések vannak.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

Szerencs Város Önkormányzata több kötelező illetve önként vállalt önkormányzati feladat ellátására önálló szervezeteket alapított.

A várost irányító képviselő testület közvetlen irányítása alá tartozik a Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft., valamint a Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft. Mindkét cég 100 %-ban az önkormányzat tulajdonában van. Üzleti tervüket, költségvetésüket és éves beszámolójukat - a Felügyelő Bizottság mellett - Szerencs Város Képviselőtestületének kell jóváhagynia.

A Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft. állományi létszáma 2013-ban 57 fő volt (szellemi foglalkozású 23, fizikai 34 fő). Felügyelő bizottsága 3 tagú.

A Kft. feladatát képezi:

- önkormányzati tulajdonú ingatlanok kezelése (Fecskeházak /21 bérlakás/, Szolgálati lakások, garázsok, valamint Járási Hivatal épülete, Népház, központi ügyelet épülete, Civilek Háza, „R” épület, Műhely, tanműhely, I. sz. háziorvosi rendelő, Szerencsi Rákóczi Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola épülete, Simai Ifjúsági Tábor),
- valamennyi alapfokú és középfokú oktatási intézmény és egészségügyi intézmény, és a Városi Kulturális Központ és Könyvtár karbantartási és üzemeltetési feladata,
- a középiskolai kollégium, valamint az oktatási intézmények konyháinak működtetése (1 főzőkonyha, 6 melegítőkonyha),
- a Városi sportcsarnok és az uszoda működtetése,
- a Tatay Zoltán sporttelep működtetése,
- Szerencsi Hírek, Szerencsi Tv működtetése,
- a Fürdő és Wellnessház, valamint a Világörökségi kapuzat és turisztikai fogadóépület működtetése.
(önkormányzati adatszolgáltatás - Szerencs, városközpont rehabilitáció Akcióterületi Terv, Szerencsi Városüzemeltető Nkft. honlapja)

A Kft. tevékenységi körén belül hangsúlyosan jelenik meg a közétkeztetés biztosítása. A város napi szinten 1400 fő gyermek közétkeztetését látja el, ez a mennyiség meghaladja a konyhák terhelhetőségét, melyekben jelenleg nem megfelelő technológia áll rendelkezésre. Az új jogszabályi előírások miatt dietetikusétkeztetésre alkalmas konyhát kell kialakítani – mely anyagi és szervezési nehézségekbe ütközik. (önkormányzati adatszolgáltatás, 2015.01.28-i helyszíni bejárás emlékeztetője)

A Fürdő és Wellnessház működtetése jelenleg nem nyereséges. Ennek oka elsősorban az, hogy kapcsolódó szolgáltatások hiányában (pl. étterem, megfelelő szállás) nem képvisel meghatározó turisztikai vonzerőt. (2015.01.28-i helyszíni bejárás emlékeztetője)

A város szabadterei és fedett sportlétesítményei bővítést, fejlesztést igényelnek. (2015.01.28-i helyszíni bejárás emlékeztetője)

A Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft. feladatát képezi:

- a közterületek, helyi közutak, parkok, egyéb zöldfelületek fenntartása,
- a köztisztviselők fenntartása,
- a bel és külterületi csapadékvíz elvezető rendszer fenntartása,
- városi piac üzemeltetése,
- állategészségügyi feladatok ellátása,
- köztisztviselői tevékenységek végzése
(önkormányzati adatszolgáltatás - Szerencs, városközpont rehabilitáció Akcióterületi Terv, Szerencsi Városgazda Nkft. honlapja).

2013 évben a Kft. vállalozási tevékenysége a temető-felújítás a csapadékvíz elvezés, útkarbantartás munkálatai miatt jelentős mértékben növekedett. 2013.évben vállalozási tevékenység bevételeit növelte még Szerencs Város intézményeinek fűtésüzemeltetése, tereprendezése és parkosítása. 2011. évben az Önkormányzattól mezőgazdasági növények termesztése céljából földterületet kapott a Kft., hogy a közhasznú munkaprogram keretében, a közétkeztetést végző Városüzemeltető Nonprofit Kft. részére megtermelje szükséges zöldségfélét, a feleslegből sajátbevételeit növelje, amit 2013-ban tudatosan használt ki a Kft.

A Kft. az elmúlt évek során jelentős tételmenyiségű, korszerű eszközparkkal (többfunkciós gépek, kézi szerszámok) gazdagodott, melyek akár vállalozási tevékenységbe is bevonhatók lennének. Ezen kezdeményezés azonban elsősorban a megfelelő képzettségű humán erőforrás kapacitás hiánya miatt nem kapott lendületet. (2015.01.28-i helyszíni bejárás emlékeztetője)

A Városgazda Nkft. koordinálja a közmunka programot is és a tevékenységén keresztül biztosítja az Önkormányzat által felvett közmunkások foglalkoztatottságát. (2015.01.28-i helyszíni bejárás emlékeztetője)

2013-ban 23 fős állományi létszám jellemezte a Kft-t.

A településen igen jól szervezett polgárórség működik, melynek működéséhez az önkormányzat anyagi támogatást is ad. A polgárőrök a település teljes kül- és belterületén végzik tevékenységüket.

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1. Természeti adottságok

1.12.1.1. Földtani adottságok

Szerencs három táj találkozásánál fekszik. A város északi része felkapaszkodik a Szerencsi-dombság DK-i részén emelkedő Aranka-tető lejtőjére. Keleten a Szerencs patak tölcéses völgykapujára lejt, délen a Mezőzombori párkánysík lépcsőjével a Taktaköz alluviumára esik le. Szerencsi-dombság felszíne 200-300 m magas, közel észak-déli csapású dombvidék. A dombságot a széles Szerencs-patak völgye választja el a Tokaji-hegységtől, amelynek szerves folytatása. Szerencshez a Fekete-hegy (265 m), a Berkec-tető, majd a vonulat végén az Aranka-tető (207 m) dombjai tartoznak, melyek alapkőzetét riolitos kőzetek alkotják. A 6,5-4,5 millió évvel ezelőtti vulkáni működés következtében kialakult fiatal hegyláb felszínen a további változásokat a tektonika és a folyóvízi erózió végezte. Ennek során kialakult a Szerencs-patak. Ezzel a Szerencsi-dombság önállóult, miután elvált a Tokaji-hegységtől. A széles torkolati rész tektonikusán megsüllyedt öböl. A déli taktaközi tájegység hordalékkúp síksága 93 és max. 173 m közötti tszf-i magasságú.

1.12.1.2. Éghajlat

Szerencs város és környékének mérsékelt meleg és mérsékelt száraz kontinentális éghajlata van. Az általános éghajlati jellemzőket számottevően befolyásolja a domborzat, hiszen a város területén húzódik a dombvidéki és síkvidéki éghajlat közötti átmeneti sáv. Az évi középhőmérséklet 9,5°C körüli, mintegy 0,5°C-kal marad el az országos átlagtól (10°C). A domboldalakon viszont ennél néhány tizeddel-, a Zemplén magasabb részein akár 2-3 fokkal is alacsonyabb a sokévi közepes hőmérséklet. A napsugárzás évi összege 4300 MJ/m², a napfénytartam 1900-1950 óra közötti. A napsugárzás januári összege 105 MJ/m². A januári napfénytartam 50, a júliusi 270 óra. A tenyészidőszak középhőmérséklete 16,8-17,0°C. A napi középhőmérséklet 183-185 napon haladja meg a 10°C-ot, április 13-14. és október 13-14. között. A fagymentes időszak hossza-április 15-17. és október 18. között- 184-186 nap. A hőségnapok (amikor a maximális hőmérséklet meghaladja a 30°C-ot) száma 12-16 nap. Az abszolút maximális hőmérsékletek sokévi átlaga 33-34°C körüli. Az abszolút minimum hőmérsékletek -16-17,0°C közötti. A téli napok száma (amikor a hőmérséklet maximum 0°C alatt van) 33 nap. Az első fagyos nap október 15. körül, az utolsó április 15. körül várható. Szerencsen az évi csapadékösszeg sokévi átlaga 574 mm. Szerencs térségében 1,15 körüli az ariditási index értéke.

1.12.1.3. Vízrajzi adottságok

A város és a térség fő vízfolyása a Takta közvetítésével Tiszába folyó Szerencs-patak, melyeknek együttes hossza 63,8 km (Szerencs - 36 km), vízgyűjtőterülete 600 km (Szerencs - 347 km). A Szerencs és Takta is meghatározóan, észak-északkelet – dél-délkelet irányban folyik és alapvetően a Zemplén hegység nyugati lejtőinek vizeit vezeti le. Az Ond és Rátka közötti közúti hídtól kezdődően a vízfolyás mentén védőtöltéseket emeltek. Ha nincs is a város területén betorkoló számottevő mellékvíze, az Árpád-hegy délkeleti lejtőjén több forrás is fakadt, amelyek vize még a múlt század elején is mocsaras állapotban tartotta a környék jelentős részét, amelynek a történelem folyamán nagy szerepe volt a szerencsi vár jól védettségében. A mocsarat 1907-1911 között a Taktacsatornával csapolták le. A város talajából fakadó források régóta ismertek. A Gilip-patakon van egy 54 hektár kiterjedésű, 1,54 millió m³ víztározó kapacitású halastó. Szerencs környéke mindezek ellenére viszonylagosan száraz, vízhiányos terület. Ezzel ellentétes jellegű a várostól délre elterülő egykor mocsaras, természetes vízfolyásoktól, holtágaktól szabdalt Taktaköz, amely a megépített belvízcsatorna rendszer és szivattyúállomások ellenére ma is belvíz veszélyeztetett terület. A Szerencstől délre található vízgyűjtő részt jelentős mértékben befolyásolja a Tisza vízjárása. Az 1920-

as évekig 180 km hosszú csatornahálózatot építettek ki, s ezzel jórészt megoldották a Taktaköz belvizeinek levezetését és a külvizek távoltartását. A Taktaközi belvízlevezető csatornahálózat teljes hossza ma 220 km. A Takta-övcatorna Szerencs közelében, a Szerencs-patakából indul ki és

Kesznyéentől északra torkollik a Sajóba. Az igazgatási területen a Szerencs-patak alsó szakasza halad, mely a település déli peremén folyik a Takta-csatornába a Fennsíki-csatorna (Fürdő-patak és Mádi-patak összefolyásából keletkezik) vizeivel együtt. Talajvíz a dombsági területreszen inkább a völgytalpakon található 2-4 m mélység között, de a hátakon is előfordul 6,0 m alatt.

1.12.1.4. Talajtani adottságok

A hegységelőtéri dombság területén vulkanikus alapkőzetten, agyagos-lössös üledéken barna erdőtalaj képződött, mely szőlő, szántó és erdőművelési területeknél ad helyet. Helyenként bányászati hasznosítású is. (Feketehegy kálitufa, Ond-Bábvölgy kaolinbánya.) E dombvidékhez dél felől vulkáni alapkőzetű löszös területen csernozjom barna erdőtalaj képződött. Az eróziós-deráziós völgyekkel tagolt felszín mezőgazdaságilag művelt terület. A Szerencs-patak réti öntéstalajú völgyében szántóföldi hasznosítás történik. A Taktaköz tájrészletben öntés réti talajok alakultak ki, alacsony termékenységgel. Fő hasznosításuk a rét és a legelő.

1.12.1.5. Növényföldrajzi adottságok

Szerencs és környékének síkvidéki része az Alföld flóraidéke (Eupannonicum) Tiszántúl flórajárásba (Crisicum) tartozik. Jellegzetes erdőtársulása a bokorfüzesek (*Salicetum tricmdrae*), valamint a fűznyárligetek (*Salicetum albae-fragilis*), a tölgy-köris-szil ligeterdők (*Quercu-Ulmetum*). A környéken lévő dombok-hegyek növényzete a magyar (Pannónia) flóratartomány északi-középhegységi flóraidékének egyik önálló flórajárását (Tokajense) alkotja. Ennek meleg, szárazabb déli részén, elsősorban a Hegyalján, valamint a Mező- és Telkes-dűlőn melegkedvelő növényzet él.

A hullámtereken mocsárrétek (*Alopecuretum pratensis*) díszlenek. A lágú szárúak közül említhetjük az iszapkákát (*Dicholysis mickeliana*), a csomós palkát (*Chlorocyperus glomeratus*), a varangy szittyót (*Juncus bafonicus*) stb.

A dombság lejtőinek természetes növénytakarója a hegyvidéki lejtőerdős-sztyepp. Azonban alacsonyabb térszínein az eredeti melegkedvelő növényzet helyén - elsősorban - már évszázadok óta szőlőkultúrák virágzanak. Csak fölöttük lép fel, mintegy 200-450 m tengerszint feletti magasság között, a molyhostölgyes bokorerdő (*Ceraso-Quercetum pubescentis*) kis ligetszerű foltokban, erdő nélküli sztyepprétekkel mozaikszerűen váltakozva. Az alacsony, többnyire göcsörtös fákban álló, gazdag cserjesztű bokorerdő foltok aljában elsősorban a tollas szálkaperje, a piros gólyaorr és a sárga virágú, hasznos tisztosfű tűnik a szemünkbe. Az erdős-sztyepp övnek már zártabb erdőtársulása a mézskedvelő tölgyes (*Corno-Quercetum*), átlagban 300- 400 m tengerszint feletti magasságban. Cserjesztűben tömegesen fordul elő a húsos som (*Cornus mas*). Ez az erdőtársulás vezet át az erdős-sztyepp övből a közép-európai lombdők övébe. A növénytakaró mai képe sok millió esztendő fejlődés eredménye. A közelmúlt évszázadai sajnos az erdőirtásnak és az erdőállományok fafaj szabályozásának tanúi.

A molyhos-tölgyes bokorerdő foltok közötti területeket és az erdőtlen, szőlőművelés elkerülte alacsonyabb déli lejtőket a pusztafüves lejtősztyepp borítja. A kivételesen meleg és száraz termőhelyű lejtőknek ezekben az állományaiban megtalálható az itt érintkező két táj, az Alföld és a középhegység melegkedvelő és szárazságtűrő pannon, pontisi és szubmediterrán növényzete. Ennek következtében ritkaságszámba menő és érdekes növények élnek a füves lejtősztyeppen. A fő gyeplakó a nyári forróságban sárga színt öltő pusztai csenkesz (*Festuca rupicola*). Harangod vidékének eredeti növényzetét, a tatárjuharos lösztölgyest (*Aceri tatarico-Quercetum*) ma már csak a

Szerencsi-dombvidék nyugati, Hernád felőli részén találunk. A régi löszcserjék maradványa a törpemandula (*Amygdalus nana*) és a cseplesz meggy (*Cerasus fruticosa*). A felhagyott szőlőkben általában a hosszú levelű árvalányhaj hódítja meg a talajt. Nem mezőgazdasági művelés alá vont, de antropogén hatásnak kitett, például felégetett területeken a fenyérfű terjeszkedik.

A Szerencs-patak, Gilip-patak, Harangod-patak mentén helyenként magaskórós mocsárrétek vannak, szalagszerű társulásban. Jellemző, és fontos fajai a réti ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*), a haloványés csermelyaszat (*Cirsium oleracetum*, *C. rivulare*), a mocsári zörgőfű (*Crepis paludosa*) és a mocsári zsurló (*Equisetum palustre*) és a mocsári nefelejcs (*Myosotis palustris*). (Szerencs természetföldrajza Dr. Pinczés Zoltán - Dr. Konecsny Károly)

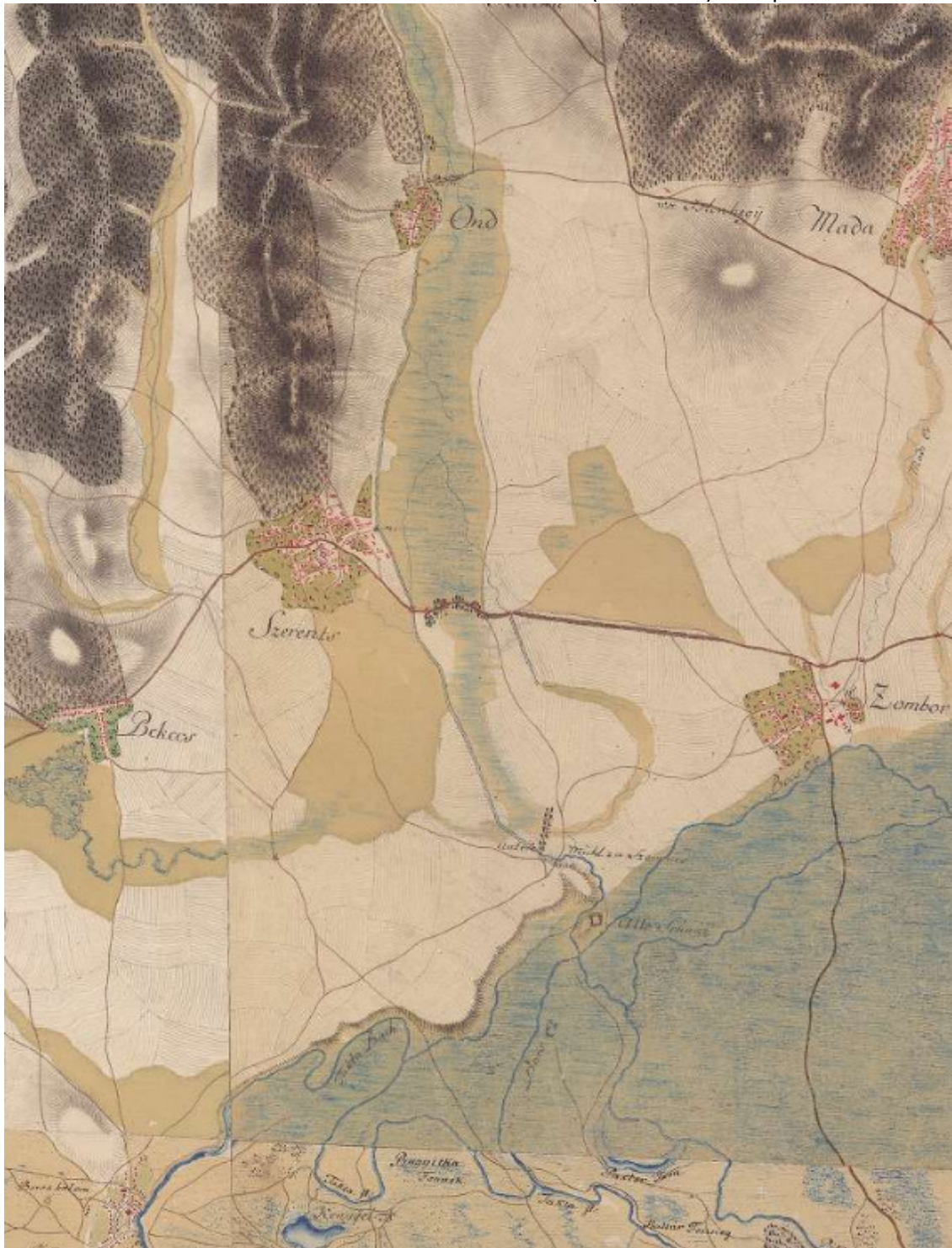
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat

A korabeli Taktaköz felszínének legjellemzőbb sajátosságát a szövevényes vízhálózat és a kiterjedt mocsárvilág adta. A Tisza szabályozása előtt, a nagyobb ár hullámok idején, a vízrendszeresen elöntötte a Taktaközt. A 18. században még eredeti állapotában megtalálható számtalan elhagyott folyómeder és morotva részben az egyesült Tisza-Bodrog, részben az egymástól függetlenül meanderező folyók munkájának köszönhetően alakult ki. A vidéknek nevet adó Takta Tiszaladánytól északra ágazott ki a mai Holt-Tiszából Kneidinger András 1776-ból származó térképén. Szabolcs vármegye katonai leírásában a következőképpen jellemezték a folyót: "A Takta néhány helyen 30-40, másutt csak 20 lépés széles, ott a legkeskenyebb, hol a Tiszába folyik. Medre csaknem mindenütt mocsaras, s azokon a hidakon és gázlókon kívül, amelyekeken egyébként sem könnyű átkelni, sehol másutt nem lehet túlpartra jutni. A gázlókon a meder mélysége eléri a 3,5 lábat". A 18. században a Taktából még erek és fokok ágaztak ki. Ezek a vízfolyások kisebb-nagyobb tavakat, mocsarakat láttak el élővízzel. A folyó szeszélyesen kanyarogva, viszonylag hosszú utat járt be, mielőtt Tiszalúctól keletre tért vissza a Tiszába. A vizenyős területek ÉK-DNy-i, illetve ÉNy-DK-i hosszanti csapásirányukkal jelentős felszínt foglaltak el, de nem alkottak összefüggő öveget. A szabályozás előtti Taktaköz ármentes térszíneit számottevő árterület övezte, amely északról a Tokaji-hegy lábától hosszan elnyúló, enyhe ívvel egészen Tiszalúctig, illetve a Tiszáig ért el. Az állandó levezető- és övcsatornák megépítését a Taktaközi Belvízelvezető Társulat kezdte el. Az 1900-as évek elejére elkészült a Takta-övcsatorna. (Szerencs természetföldrajza Dr. Pinczés Zoltán - Dr. Konecsny Károly)

Az Első Katonai felmérés térképén Szerencs a mainál jóval kisebb kiterjedésű lakott terület. A szőlők egészen a dombtetőkről egész a házakig, illetve a ma is meglévő pincesorig nyúlnak le. A településen áthaladó ország út a város mai főutcáján, A Rákósi utcán halad keresztül. A szabályozatlan Szerencs-patak mentén széles sávban, és a Taktaköz teljes területén, vizes, mocsaras területek láthatóak.

95. ábra: Szerencs az Első Katonai Felmérés (1763-1787) térképén

Forrás: Arcanum Archívum

96. ábra: Szerencs a Második Katonai Felmérés (1806-1869) térképén

Forrás: Arcanum Archívum

A 19. századi állapotokat rögzítő Második Katonai Felmérés térképén már megjelenik a Miskolcot Sátoraljaújhegyvel összekötő vasútvonal, mint tájalkotó elem, ami kettévágja a korábban összefüggő vizes élőhelyeket. A vasúthoz közel látható a Szerencsi Malom épülete is. A tájhasználat tagoltabb lesz, a rétek területébe szántóföldek ékelődnek, a szőlőhegyen gyepes és erdős foltok jelennek meg.

1.12.2.2. Tájhasználat értékelése

A települést formáló természetes és ember alkotta térszerkezeti elemek (a dombhátak, a völgyek, a mozgalmas felszínű Szerencsi dombság és a sík felszínű Taktaköz találkozási pontja) uralkodó helyzete és irányultsága a tájhasználatban is tükröződik, meghatározza azt. A mai tájhasználat a korábbiakhoz

hasnolón a természet szabta fizikai keretekhez igazodik, persze az ember keze nyomát mindinkább magán hordozva.

A település területhasználata a Corine felszínborítottsági adatbázis 2006-s adatsora szerint:

átmeneti erdős-cserjés terület:	77 ha	2%
ipari, kereskedelmi terület:	124 ha	3,5%
lerakóhely:	90 ha	2,5%
lombos erdő:	60 ha	2%
elsődlegesen mg-i terület jelentős természetes formációkkal:	105 ha	3%
nem öntözött szántóföld:	1900 ha	52%
nem összefüggő település:	384 ha	10%
rét, legelő:	454 ha	12%
mocsár:	52 ha	1,5%
szőlő:	422 ha	11,5%
összesen:	3668 ha	100%

Szántóterületek: A településen a legkiterjedtebb területhasználat. A szántók a Szerencs-patak völgyében és a Taktaköz sík vidékén találhatóak. A szántóterületek keleten 16-20 AK, délnyugaton 12-18 AK értékűek. A mezőgazdaság területhasznosításában elterjedt kultúrák - búza, rozs, cukorrépa, szőlő, alma - termésátlagai közepesek.

Legelő és rét területek átlagosan 10 AK értékű földekkel a déli területrészekén található összefüggő felületen. A természeti területek, az egykori Takta-földvár és a kunhalom területét magába foglalva, jobbra a gyephasznosításúak.

Szőlők, gyümölcsösök: A településtől északra, a domboldalak déli, keleti és nyugati kitétségű lejtőin helyezkednek el. A szőlőművelésből és bortermelésből élő családok száma a településen 10 alatt van, a kisebb parcellák tulajdonosai között egyre többen hagynak fel a szőlőműveléssel. A szőlőtáblák között helyenként kisebb gyümölcsösök és szántók is találhatóak. Ez a sokszínű, zártkerti hasznosítású terület a szép fekvésű Aranka és a Berkec tetőn található.

Erdőgazdasági hasznosítású területekkel a település gyengén ellátott. Az erdők jellemzően szórt elhelyezkedésűek a dombosági részen, a síkságon erdősávokban jellemzőek. Az erdők elsődleges rendeltetése védelmi célú. Az erdőgazdaság által hasznosított fafajták közül legfontosabb a tölgy, amely hozama 3,0 m³/ha alatti. A megyei terv további erdőszítésre alkalmas területeket jelöl ki, melyek elsősorban az erózió veszélyeztette északi domboldalakat érinti.

Az erdőterületek rendeltetés szerinti megoszlása az 2013 Erdészeti Igazgatóság 2013-as adatsora szerint:

talajvédelmi erdő:	39 ha	46,4%
mezővédő erdő:	7 ha	8,3%
partvédelmi erdő:	6 ha	7,1%
faanyagtermő erdő:	33 ha	39,2%
összesen:	84 ha	100%

97. ábra: Erdősítésre alkalmas területek

Forrás: Borsod-Abaúj-Zemplén megye Területrendezési terve 2008

Bányaterületek: A város közigazgatási területén az Országos Ásványvagyon mérlegben a következő megkutatott nyersanyag-lelőhelyek vannak nyilvántartásban:

- 05-09-000-02-4130 kódszámon „Szerencs-II. kaolin” védőnevű bányatelek húzódik Szerencs-Ond külterületén és zártkerti részen, 0,244 km² területen, kezelője a Magyar Állam,
- 05-09-000-04-5930 kódszámon Szerencs, Fekete-hegy elnevezéssel kálitufa, kezelője a ZEOTRADE Bányászati és Feldolgozó Kft. Mád, és
- kataszterezett talajjavító nyersanyaglelőhelyek is (agyagos-lösz) ismeretesek.

Hulladék elhelyezésére szolgált, felhagyott, nem rekultivált bányaterületek Ond nyugati térségét, illetve Szerencs északi területén a Hidegvölgy térségét terhelik tájsebként. (Szerencs város és Ond településrész településrendezési terve Z-terv, 2003)

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Szerencs-Ond település kialakulását a természeti adottságok, s azon belül a domborzat és a vízrajz, mint településformáló természeti elemek segítették elő, megteremtve a település egyedi arculatát és a szerkezetét. Szerencs városias települési térség, a borvidéki és a mezőgazdasági táj találkozásánál fekszik. A Tokaj-hegylajai Borvidék kapujaként része az országos tájképvédelmi jelentőségű övezetnek. Ez meghatározóan fontos, mivel a történeti hagyományokon alapuló tájkarakter, tájhasználat megőrzése kiemelten fontos feladat.

Szintén Tokaj-hegylajai városként került fel Szerencs 2002-ben a borvidék valamennyi településével együtt az UNESCO Világörökségi Listára. A város a világörökségi helyszín védőövezetébe tartozik. Ezt a rangot a borvidék, mint kultúrtáj olyan kiemelkedő és egyedi kulturális örökségi, illetve természeti értékei miatt érdemelte ki, melyek megőrzése és védelme az egész emberiség, a jelen és jövő generációi számára kiemelkedő fontosságú. Ilyenek a különleges szőlőművelési módot lehetővé tevő környezeti tényezők (földtani, felszínalaktani, vízrajzi és klimatikus viszonyok), a történelmi szőlőbirtokok, a nagy múltú települések hálózata, az etnikai sokszínűséget tükröző gazdag kulturális örökség, a pincék és a szőlészeti-borászati kultúrához kapcsolódó egyéb, a tájkaraktert meghatározó építmények (teraszok, támfalak, szárazon rakott kőkerítések, víztározó medencék stb.) gazdag változatossága. Fontos érték továbbá, hogy a hagyományos földhasználat a változó gazdasági viszonyok közepette is élő formájában fennmaradt.

1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

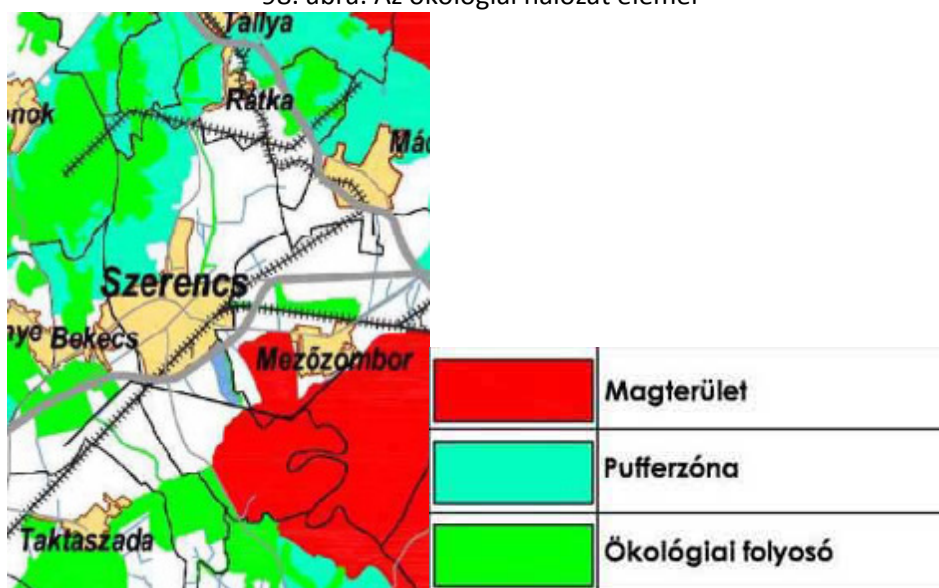
Nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló terület: Az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 területek egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhely típusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmének keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megővését és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. A Natura2000 hálózat két típusa közül Szerencsen a madárfajok védelmére kijelölt Különleges Madárvédelmi Terület (SPA) érintik a települést. A települést érintő SPA terület a Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel (HUBN 10007) az egyik legfontosabb ragadozómadár-élőhely Magyarországon. Az élőhelyek az egykori felhagyott szőlők helyén kialakult gyepek, cserjések, bokorerdők és ligetek. Ezek számos madárfajnak nyújtanak fészkelő területet, és a nyílt gyepes területek rendkívül fontos táplálkozó helyei a ragadozó madaraknak. Országos jelentőségű ex-lege védett érték a településen a Takta-csatorna keleti partján található földvár maradványai (hrsz. 0118), valamint a településtől DNY-ra fekvő Szerencsi-halom (hrsz. 065/3-13) kunhalom. A Taktaföldvár regionális jelentőségű régészeti lelőhelyként is nyilvántartott:

Szerencs Taktaföldvár I. erődítés Őskor-középkor EOVS: 812550, EOVS: 312040
Szerencs Taktaföldvár II. erődítés Őskor-középkor EOVS: 812280, EOVS: 312100

1.12.3.3. Ökológiai hálózat

Az ökológiai hálózat elemeit a település déli határában a Taktaköz természeti területei (magterület), valamint a település északnyugati határában, az érzékeny természeti területként nyilvántartott dombság erdőként és zártkertként hasznosított, illetve cserjésedő, felhagyott részei (pufferzóna és ökológiai folyosó) alkotják. A közöttük levő összeköttetés hiányzik, a lakott és mezőgazdasági területek elvágnak őket egymástól. A településen található mezővédő erdősávok zöldfolyosóként működve segítik az élőhelyek összeköttetését. A folyosó két hasonló, magterületként számba vehető, azonos típusú élőhely közötti tér azon része, amelyen keresztül a két magterület között, az arra képes fajok populációi között génkicserélődés jöhet létre. A kiemelten értékes élőhelyek Magyarországon már védelem alatt állnak, így a következő feladat a természetes élőhely-hálózat megőrzése.

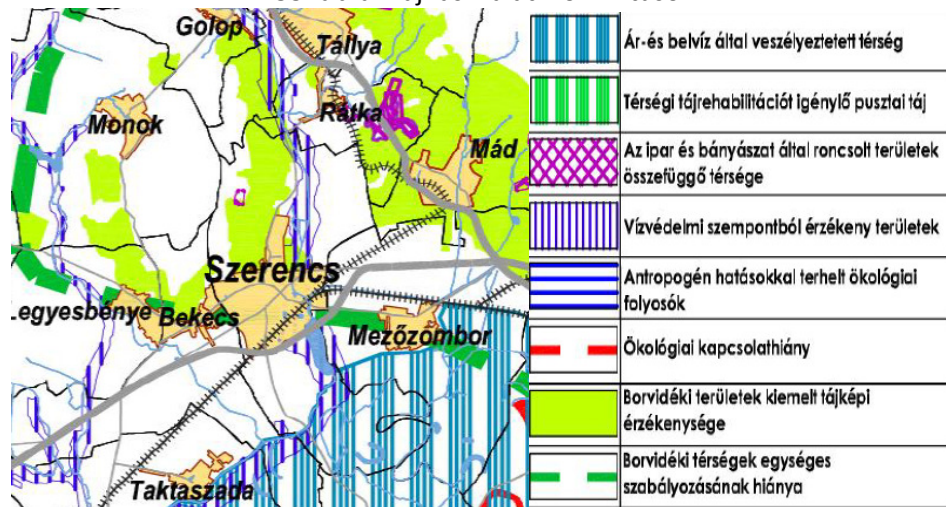
98. ábra: Az ökológiai hálózat elemei

Forrás: Borsod-Abaúj-Zemplén megye Területrendezési terve 2008

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

99. ábra: Tájhasználati konfliktusok

Forrás: Borsod-Abaúj-Zemplén megye Területrendezési terve 2008

A településen konfliktusként jelentkezik a Taktaköz nagy kiterjedésű belvíz érzékeny területeinek jelenléte, ami meghatározza a szántók gazdaságos művelhetőségét. Szerencs a belvízzel közepesen veszélyeztetett, a vízerózióknak kitett, valamint a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi övezet területéhez is tartozik a megyei területrendezési terv szerint.

Tájhasználati konfliktust jelent a szőlőhegyeken a művelés felhagyása, ami elsősorban a kisparcellákat érinti. Ezek tulajdonosai öregedő korosztály, akinek gyermekei elköltöznek, illetve a szőlőművelést nem kívánják folytatni. Ez a folyamat, amennyiben nem fordítató meg, a táj karakterének megváltozását hozza magával.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

A zöldfelületi rendszer alatt a növényzettel időszakosan vagy tartósan fedett, biológiailag aktív, természetesi illetve kondicionáló célú felületek összességét értjük egy településen belül. Egy település „élhetőségét”, az ott élők életminőségét, a település képét nagymértékben meghatározza a zöldfelületek aránya és azok állapota. A zöldfelületi rendszer elemei között térbeli helyzetük szerint megkülönböztetünk sávós, vonalas és szigetes helyzetű zöldterületeket. *Lineáris* helyzetű zöldterületek az utcai zóldsávok, valamint a Szerencs-patakot kísérő zöldterületek. *Sávós* helyzetű zöldterületek a teljes lakóterületek zöldterületei. *Szigetes* helyzetű zöldterületek a közparkok, közkertek, tömbtelkes lakóterületek, zöldterületi jellegű különleges területek, jelentős zöldterülettel rendelkező oktatási, egészségügyi és egyéb intézmények zöldterületei, erdő, mezőgazdasági hasznosítású területek. Használatuk módja szerint megkülönböztetünk korlátlan és korlátolt közhasználatú zöldterületeket, illetve a közhasználat elől elzárt zöldfelületeket.

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

a.) *Korlátlan közhasználatú zöldterületek*

Az össz-települési szinten használható és élvezhető zöldterületi elemeket soroljuk ebbe a csoportba. A zöldterületek a növények által kondicionáló, rekreáló és pszichikai hatásukon túl városképfőmáló feladatokat is ellátnak. A város közterületein található zöldfelületeket a Városgazda Non-profit Kft. tartja fenn, igen színvonalasan.

– *Erdő*

A település területén az északi peremen, az Árpád-hegyen húzódik, vegyes összetételű erdő. Az állomány fő alkotója az akác és akácsarj, de fiatal tölgyes és a hegytetőn az esztétikus megjelenésű fekete fenyves is gazdagítja az évekkel ezelőtt még parkerdőként hasznosított domboldalt. A szép kilátás mellett e hely különleges értéke a „kőtenger”, azaz a terepből kibukkanó vulkáni eredetű kőtömbök.

– *Közparkok, közkertek*

Valódi városi közpark a Várkert, melynek felújítása 2007-ben történt meg, értékes, igényes, a lakosság és a Várba látogató turisták által sűrűn látogatott, vízfelülettel gazdagított 16800 m² nagyságú zöldfelületet hozva létre a város szívében. Szerencs a domborzati adottságok és a település kialakulásából következően a szigetes elhelyezkedésű, apró területű közparkok városa. Ilyenek például a 37. sz. út és a Rákóczi utca találkozásánál lévő terecske, majd a Geisenheim tér, a Kossuth tér, aztán a Lenin út folytatásában, a volt KRESZ-park területe. De megtalálhatóak a kis parkok az É-i lakóterületen, a Széchenyi u. és Kázmárk u. vagy az Ondi u. és Szabadság u. találkozásainál. A déli lakóterületekben például az Erzsébet tér, a Huszárvár és Bástyá u. találkozásánál lévő terület, a Rákóczi Zs. tér az oktatási intézmények előtt, és tovább a 37. sz. úttól délre eső lakóterületben, a Nagyvárad u. és Gyár u., a Szegfű u. és Táncsics M. utcák találkozásánál lévő kisebb közkertek. E szigetes és szórtan elhelyezkedő kisebb közparkok, közkertek a város jellegzetes zöldfelületi elemei, melyek sajátos hangulatot teremtenek a várostestben. Valamennyi közpark rendelkezik meglévő fás növényállománnyal, és eltérő minőségű gye- és cserjeszinttel.

– *Utcai zöldsávok, fasorok*

A szerencsi utcák zömében mindkét oldalon zöldsávokkal rendelkeznek. Néhány kiemelt helyzetű utca kivételével a zöldsávokat a lakosság kezeli, és ülteti be eltérő hozzáértéssel és minőséggel, de kifejezve a föld- és virág szeretetét. A zöldsávokba cserjéket, egynyári, évelő virágokat ültetnek. Szép példákkal találkozunk a Fecskés településrészben, az Ondi út és Petrikovits utcák által határolt lakóterületben és a Bényei és Felső pincesori utcákban. Egyoldali zöldsáv az Erzsébet és Kandó utcákat díszíti. Egyáltalán nincs zöldsáv a Kórház utcában és a Rákóczi u. egyes szakaszain. A Rákóczi utcában és a Gyár utcában találkoztunk, ahol *Acer saccharinum* és *Salix alba* fák díszlenek. A spontán ültetett fasorok többségében gyümölcsfák vagy vegyes dísz- és gyümölcsfasorok. A lakosság részéről kedvvel telepített díszfák (*Betula*, *Robinia*, *Tília*, *Juglans*, *Sorbus*, *Elaeagnus*, *Acerek*) sok esetben nem az utca paramétereibe illeszkedőek. Ebből következően Szerencs város területén nincs egységes és esztétikus utcakép, a vegyes fasorok nem segítik a településszerkezet kiemelését, s nem tudják térben összeszervezni a települési zöldfelületeket.

– *Tömbtelkes lakóterületek zöldfelületei*

A zöldterületek közhasználatú jellege miatt e csoportban jellemezzük a szigetesen elhelyezkedő lakótelepi zöldterületeket. Az északi városrészben az Ondi u. és Árpád u. közötti részen, valamint az Ondi úton létesült többszintes lakóterület. Az előbbi esetében a hagyományos építészeti keretbe csupán beékeltek lakóterületet a növekvő díszfák lassan eltakarják. A kedvező lombtömeg fedettségű zöldterületet a lakók gondolják. Szegényes a felszereltsége. Az újabb építésű Ondi úti lakótömbök körül kopár, gyeperes terület és fátlan parkoló veszi körül. A Szerencsi Cukor- és Csokoládégyár környezetében, a Bocskai út mentén „kolónia” létesült. Az építészeti értéknek javasolt lakóházak környezetét dísz- és haszonkertnek a lakók művelik. A Rákóczi u. Vasút felé haladó szakaszán, a K-i és D-i oldalakon kerítéssel védetten létesültek lakóterületek. A lakóterületek kiemelt értékei a kertek idős, egészséges díszfái. Figyelmet érdemlő díszfák: *Quercus robur*, *Platanus hibrida*, *Aesculus hippocastanum*, *Tília cordata*, *Acer pseudoplatanus*. A Rákóczi úti lakóterületek kertjei elsősorban pihenőkertek. A déli helyzetű kert kevésbé gondozott, s ebből következően a fönti, értékes növények környezetét a gyomfák (akác, báványfa) telítették.

b.) *Korlátozott közhasználatú zöldterületek:*

– *Zöldterületi jellegű intézmények*

Sportpályák: A déli városrészben gyeperes focipálya található a Bethlen G. és Bocskai utcák között. A pálya gondozott, fasor nem keretezi. A keleti városrészen a Szerencs-patak jobb partján sportra és rekreációra alkalmas terület áll a város rendelkezésére. E területen a beépítések peremén két burkolt pálya található egy kiszolgáló épülettel. Napjainkban e helyen kitérésre került egy nagyobb sportpálya is a város szándéka szerint.

Temetők: Szerencs északi peremén helyezkednek el, és a domboldalon hosszan kísérik a pincesorokat, a lakóterületet. A temetők, mint zöldfelületi elemek jó kapcsolatot teremtenek a művi és természeti környezet között. A temetők felekezetei szerint megosztva helyezkednek el, sorban, egymás mellett. Általánosságban a spontaneitás jellemző a temetőkertekre, ahol a sírhelyek 60%-ban burkolattal fedettek, és 5%-ban zöldfelülettel borítottak. Az izraelita temető az Árpád-hegyre felvezető út mellett húzódik, kőfallal védve. A temetők gondozatlanok. Ond nyugati peremén, a lakóterület és szőlőskert határán helyezkedik el a köztemető. Az új ravatalozó épülete környezetéből igen szép táji elemként tárul fel a dombok és a Szerencs-patak-i völgy irányába. A temetőkertben a sírhelyek 50%-ban burkoltak, s növényzettel csak 5%-ban fedett.

– *Zöldterülettel rendelkező intézmények*

Községi fürdő: A 2004.-2006-os időszakban a turisztikai vonzerők fejlesztésére elnyerhető forrásból valósította meg az önkormányzat a szecessziós fürdőépület és a római katolikus templom felújításával együtt a várkert és környezete közpark rekonstrukcióját.

Egyesített Szociális és Egészségügyi Intézet: A település nyugati városrészében található nagykiterjedésű területen. A kert spontaneitást tükröz. A korábbi területhasználatból jelentős nagyságú belső zöldterületek maradtak, koros, értékes és változatos összetételű növénytelepítéssel. A díszfák (*Aesculus, Salix, Populus, Fraxinus, Quercus, Tília, Acerok*) átlagosan 30%-os lombfedettséget nyújtanak.

Oktatási, szociális, kulturális és egyházi létesítményeket: Az intézmények sorából kiemeljük valamennyi templomkertet, a Bocskai István Gimnázium és a Polgármesteri Hivatal kertjeit, értékes növényállományuk és gondozottságuk miatt. A református műemlék templom koros *Tília* fái és a Bocskai István Gimnázium koros fái (*Acer, Betula, Catalpa, Platanus, Sophora*) dendrológiai értéket képviselnek.

c.) *Közhasználat elől elzárt zöldterületek:*

– *Telkes lakóterületek*

A település a domborzati adottságokhoz alkalmazkodó telekszerkezetekkel rendelkezik. Az ősi városmag domboldalra kapaszkodó telkei eltérő nagyságúak és formájúak. A gyártól keletre eső részen falusias jellegű hosszú telkek, míg a megmaradó városrészekben az adott kor építési szabályai szerint meghatározott telekstruktúrák. A telkeken a város teljes területén az oldalhatáron álló családi házas beépítés a jellemző. A telkeket leggyakrabban dísz- és haszonkertekként, illetve dísz-, haszon- és gyümölcsöskertekként hasznosítják. A városlakók föld- és növény szeretetét tükrözi az, hogy a telkek 90%-a gondozott, művelt kert. A lakótömbök lombtömeg fedettsége változatos. Az ősi városrész sűrűbb beépítettsége miatt fedettsége alacsony, hasonlóképpen az újabb kiosztású és épülő lakóterületeken. Jelentősebb lombtömeget a régebbi kiosztású tömbök nyújtanak és azok a helyek, ahol a kertekben gyümölcsstermesztéssel is foglalkoznak.

– *Gazdasági, ipari területek*

A keleti iparterületen a gazdasági egységek zöldterületbe történő ágyazására a területi lehetőségek adottak, de ez még nem jellemző ezen a nemrég benépesült, ma is változó iparterületen.

A déli iparterületen egyrészt a 37. sz. út és vasúti pályatest között a volt Szerencsi Cukor-és Csokoládégyár területe húzódik. A gyár már bezárt, csak a Nestlé és a Bonbon Kft által használt épületei működnek, rengeteg épületet lebontottak, amik után kopár, burkolt, semmire nem használt hatalmas felületek maradtak.

A vasúti pályatesttől délre húzódó ipartelep és a gazdasági területek fátlan, rendezetlen környezetűek. Lágylombos erdő létesítésének nyomaival a Malomtanya út mentén találkoztunk. (Szerencs város és Ond településrész településrevezési terve Z-terv, 2003)

1.13.1.2. A zöldfelületi ellátottság értékelése

Szerencsen a zöldfelületek nagysága 154 119 m², az egy lakosra jutó zöldfelület: 16,8 m², ami az országos átlagnak felel meg. A város igen jó adottságokkal rendelkezik zöldfelületi szempontból. A Várkert felújítása példa értékű, a többi közpark korszerűsítése még a jövő feladata. A település szigetesen elhelyezkedő zöldterületi jellegű intézményei jelentős nagyságú zöldterülettel gazdagítják a város zöldfelületi rendszerét. Természeti és tájképi értékkel rendelkeznek. A településen áthaladó 37. számú főút mentén folyamatos a zöldfelületek bővítése, a körforgalmak és útszéli sávok egész évben, az évszaknak megfelelő saját termesztésű egyvári virágokkal vannak beültetve. Rengeteg új fásítás is történt a közelmúltban ezen a részen, és további utcafásításokra és parkrekonstrukciókra is elkészültek a tervek (Kossuth tér, Erzsébet tér, Petőfi utca).

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

- A városnak az egyik nagy megoldandó problémája, hogy nincs igazi városi főtere. A Kossuth tér bár jelentős nagyságú köztér, azonban itt a zöldfelületet átlósan átszeli a város főutcája, így a kettéosztott tér funkcionálisan szinte teljesen használhatatlan. A zöldfelület gondozott, ugyanakkor növényállomány szegényes fajta összetételű, a fák jelentős része balesetveszélyesen előregedett.
- A református templom szép, de kissé elhanyagolt, alulhasznosított kertje nem minősül közterületnek, ugyanakkor mind nagysága mind elhelyezkedése, mind részleges közhasználatúsága miatt fontos szerepet tölt be a zöldfelületi rendszerben.
- A zöldfelületi rendszer egyik gyenge pontja az Erzsébet tér rendezetlen állapotú, alulhasznosított zöldfelülete. A térben összefutó utak találkozásánál - egykor a környéket ellátó – artézi kút, az Erzsébet kút állt, ami ma nem jelenik meg. A tér egyik legnagyobb problémája, hogy itt fut le zárt rendszerben a Rákóczi út egy jelentős szakaszáról a csapadékvíz, innen azonban nyitott árokrendszeren halad tovább, a két rendszer közötti szintkülönbség miatt a csatlakozásánál a nyitott árokban állandóan pangó víz van, ezen kívül az út menti nyitott árok sok helyet vesz el a parkolók területéből. Található még a téren egy a szabványoknak nem megfelelő játszótér is.
- A város utcai fasorokban igen szegény. Ennek következtében hiányoznak a belső „zöldfolyosók”, melyek térben összekapcsolják a városi zöldfelületeket, megteremtik az épített és természeti környezet között a szerves kapcsolatot, segítik kihangsúlyozni a település szerkezetét, segítik elfedni a kevésbé esztétikus művi létesítményeket, és kellemessé alakítják az utca-, s városképet, ellensúlyozva a káros környezeti hatásokat.
- A zöldfelületi jellegű intézmények, elsősorban a temetők esetében ahhoz, hogy e nagyterjedésű kertek a város zöldfelületi rendszerének térben is illeszkedő elemeivé váljanak, területeiken az intézményi funkciókhoz alkalmazkodó kertrekonstrukciókat tervszerűen el kell végezteni.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. Terület-felhasználás vizsgálata

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

Közvetlen települési környezetünk képezi mindennapjaink életterét. A közterületek, utak, járdák, parkok ipari- és szolgáltató területek állapota közérzetünk alakításának igen jelentős tényezője, nem lehet tehát közömbös számunkra az azokkal kapcsolatos tevékenység. Kedvező földrajzi helyzete következtében a mai Szerencs és környéke már az ősidőkben is lakott terület volt. A régi időkben a só termelő vidékekről szállított só egyik útvonalon - Szerencsen át vezetett tovább, mely volt országút nyomvonalát követi a mai Rákóczi út. Az útmentén a lakosság letelepedett, s megjelentek a beépített területek, melyek a település szerkezetében ma is meghatározó elemek. Jelentős fejlődés a városban a múlt század végén indult meg, Szerencs iparosodásával.

Szerencs város településszerkezetét – ezen belül a terület-felhasználási funkciókat, így a beépített és beépíthető területeket egyértelműen meghatározza a városon délnyugat-északkelet irányban áthaladó főközlekedési út, valamint az ehhez kapcsolódó Ondi, Prügyi, Mezőzombori forgalmi utak. A város településszerkezetét meghatározó közlekedési tényező még a Miskolc-Sátoraljaújhelyi ill. Miskolc – Nyíregyházi vasútvonal. Szerencs város beépített-, illetve beépíthető területére a fenti két főközlekedési /közút és vasút/ tényezőin túl meghatározó szereppel bír az adott terület morfológiai adottsága, a terepviszonyok, valamint a Szerencs patak nyomvonala. Környezetvédelmi szempontból problémát okoz a település központján áthúzódó Rákóczi utcán áthaladó közúti forgalomból eredő zaj- és porszennyezés, mely az utca két oldalán lévő beépített területek, elsősorban lakóterületek /környezetét terhelik, illetve azok környezetminőségét rontják. Ebben a térségben jelentősebb zöldterület vagy zöldfelület sem található, mely a beépített területeket kondicionálná.

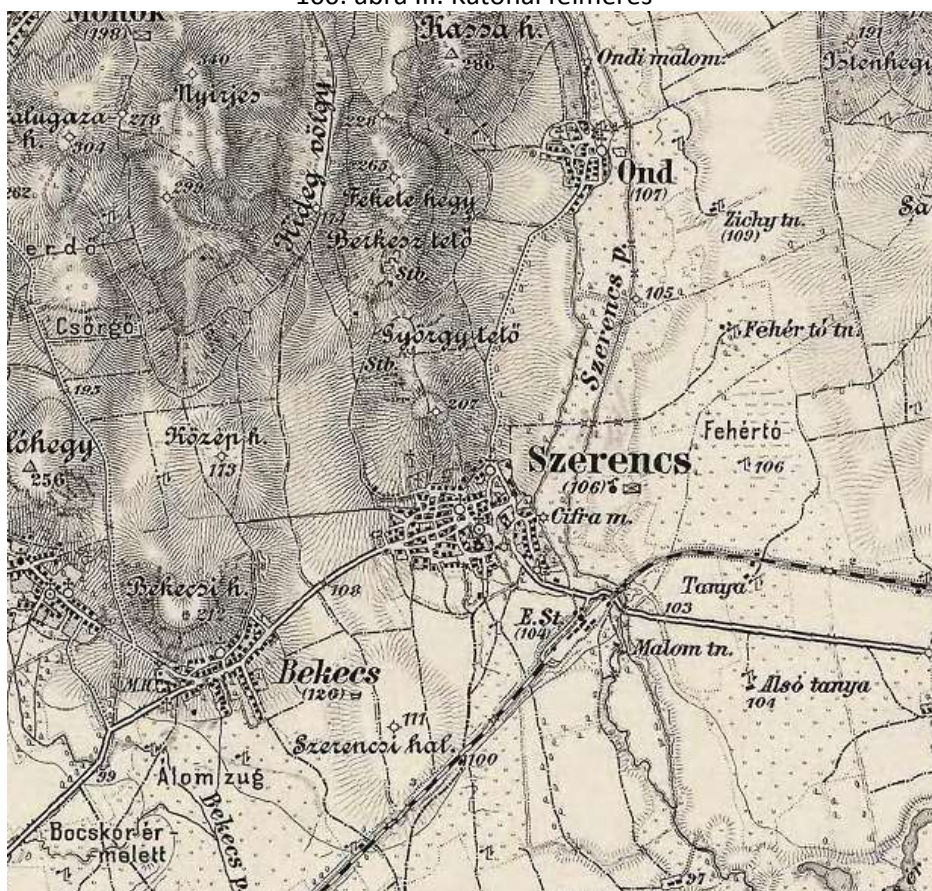
A város település szerkezete szempontjából az alábbi terület-felhasználási funkciók a meghatározóak:

- jelentős mezőgazdasági területek,
- lakóterületek,
- intézményterületek,
- gazdasági területek /kereskedelmi, szolgáltató, - ipari/,
- zöldterületeket, különleges területeket /sport terület, termelőkert, stb./
- vízgazdálkodási terület.

Belterület vonatkozásában a Város nyugati határa egyben Bekecs felől közigazgatási határ, délről a tervezett nyugati forgalmi út nyomvonala a határ, keleti oldalon (Iparterület) a mezőzombori közigazgatási határ zárja le, északi irányból a domborzati viszonyok akadályozzák meg a további beépítést.

Külterületen a közigazgatási terület 81%-a mezőgazdasági hasznosítású. Ebből a szőlőterületek az igazgatási terület északi részén találhatóak. Erdőgazdasági hasznosítású területekkel a település gyengén ellátott. Antropogén szempontból terhelt területek a gazdasági /kereskedelmi-szolgáltató, és ipari/ területek, a meghatározó iparterület a 37. számú főközlekedési út és a MÁV terület között helyezkednek el, elsősorban a Taktaközi részen.

100. ábra III. Katonai felmérés

Forrás: www.viamap.hu

1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

20. táblázat: Földrészlet Szerencsen statisztikai fekvésenként

Földrészlet statisztika fekvésenként				
fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások	összes terület (m ²)
belterület	4158	184	966	7052323
külterület	1080	3	0	26783676
zártkert	1026	2	0	2848582
ÖSSZESEN	6264	189	966	36684581

21. táblázat: Földrészlet Szerencsen statisztika művelési áganként

Földrészlet statisztika művelési áganként			
művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m ²)
erdő	54	59	1114008
gyep (legelő)	183	192	3403033
gyep (rét)	51	60	877429
gyümölcsös	130	133	282390
kert	117	119	113382
kivett	4446	4468	9478716
nádas	12	16	922036
szántó	747	905	18208888
szőlő	863	864	2284699

1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Szerencs Város Helyi Építési Szabályzatában, az alábbi funkciójú területek kerültek megállapításra (terület-felhasználási egységek):

Beépítésre szánt területek:

- lakóterületek: kisvárosias, kertvárosias, falusias
- vegyes területek: településközponti, központi vegyes
- gazdasági: kereskedelmi szolgáltató, egyéb iparterület
- üdülőterület: üdülőházas (kemping)
- különleges terület: temetők, sportterület, szabadidőközpont, lovascentrum, szüreti mulatságok területe, kilátó területe, hulladékgazdálkodási terület, pinceterületek, lőtér terület

Beépítésre nem szánt terület:

- közlekedési területek: kötöttpályás közlekedési területek, közutak
- zöldterületek: közpark
- erdőterület: védőerdő, gazdasági erdő, turisztikai erdő
- mezőgazdasági területek: kertes mezőgazdasági, általános mezőgazdasági, korlátozott használatú mezőgazdasági (rét, legelő, gyep, kert, szántó, nádas, vízállásos terület)
- vízgazdálkodási terület: folyóvizek medre, partja, sziget, közcélú csatornák, vízbeszerzési területek és védőterületeik

1.14.1.4. Funkcióvizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatok)

A város regionális szerepkörének megfelelő intézményhálózattal rendelkezik, mely a tudatos városkijelölés, városépítés eredménye. Szinte minden intézményre jellemző város funkció mellett a körzeti vonzás a kistérség területére terjed ki.

Oktatási, nevelés intézmények:

- Bocska István Katolikus Gimnázium és Szakközépiskola (összetett iskola)
- Bolyai János Katolikus Általános Iskola (általános iskola)
- Szerencsi Középkolai Kollégium (kollégium)
- Szerencsi Óvoda és Bölcsőde (közös igazgatású köznevelési intézmény)

- Szerencsi Rákóczi Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (közös igazgatású közoktatási intézmény)
- Szerencsi Szakképző Iskola

Kulturális intézmények:

- Zempléni Múzeum
- Szerencsi Cukormúzeum
- Szerencsi Művelődési Központ
- Városi Kulturális Központ és Könyvtár

Egészségügy:

- Szántó J. Endre Egyesített Szociális és Egészségügyi Intézet
- Orvosi rendelők
- Mentőállomás
- Gyógyszertárak

Szociális intézmények:

- B. A. Z. Megyei Önkormányzat Idősek Otthona

Sport:

- Városi Tanuszoda
- Szerencsi Fürdő & Wellnessház
- Tatay Zoltán Ifjúsági Sporttelep
- Kulcsár Anita Sportcsarnok

Hivatal:

- Szerencsi Polgármesteri Hivatal
- B. A. Z. Megyei Kormányhivatal Szerencsi Járási Hivatala
- Szerencsi Járási Földhivatal
- Munkaügyi Központ
- Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szerencsi Kirendeltsége

Közigazgatási társulások:

- Szerencsi Többcélú Kistérségi Társulás

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

A déli iparterület a 37. sz. főközlekedési út és a MÁV terület között fekvő MÁTRA Cukorgyár és NESTLÉ Csokoládégyár területe képezi, mely a lehetőségekhez képest részben fásított, parkosított. A MÁV területtől D-re húzódó iparterület környezete rendezetlen, annak parkosítása szükséges. A Cukorgyári területen, a gyár lebontása miatt barnamezős ipari terület alakult ki.

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

A településen szlömösödött, degradálódott területtel, szegregátumokkal nem kell számolni. A szegregátum a KSH meghatározása alapján olyan összefüggő terület, ahol az alacsony státuszú népesség aránya (vagyis a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aktív korúakon belüli aránya) eléri az 50%-ot, feltéve, hogy a szóban forgó terület népességszáma 50 fő fölötti.

A cigány népesség települési száma és aránya a 2012-es jegyzői adatlapból származik, amely alapján Szerencsen a 9546 fő népességszám mellett a cigány népesség becsült száma 955 fő volt, mely a lakosság 10 %-a.

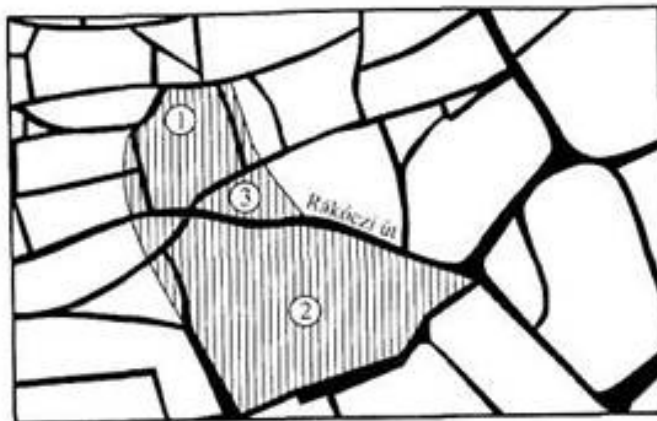
A városközpontban az egykori cukorgyári munkáskolónia – a Vári telep – mintegy 50 lakásból álló leromlott, de nem szegregált terület, középtávon teljes rehabilitációt igényel. További „hanyagolt” településrész a volt cukorgyár és a prügyi út közötti lakóterület.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

Szerencs belsősege, épített környezete, egy tufalejtőn és síksági előterében helyezkedik el. Különálló településrésze: Ond a Szerencs-patak árvízmentes teraszfelszínén és a hegylábtelejtőn épült. A város 36,69 km²-nyi területéből az épített környezet 6,67 km²-t (=18,2%) foglal el. Kialakulásában és fejlődésében az előzőekben vázolt helyzeti energiák (a földrajzi fekvésből származó előnyök) mellett az ún. helyi energiák (pl. a termőföld, a források és vízfolyások, az erdők, a hasznosítható kőzetek) is fontosak voltak.

101. ábra: Szerencs történelmi városmagja.
1= gótikus erődtemplom, 2= vár, 3= a hajdani piactér

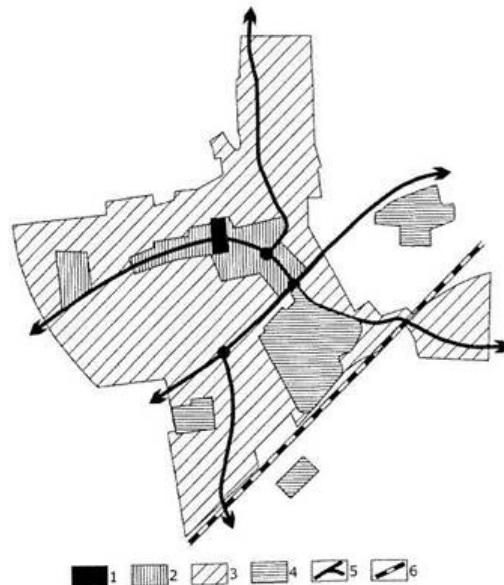
Forrás: Szerencs településföldrajza, Dr. Frisnyák Sándor - dr. Gál András

Szerencs település- és gazdaságtörténete a Hegyalja többi városához hasonló: itt is a szőlő és a bor a regionális kultúra alapja. A szőlő- és borgazdaság mellett – a szerencsi táj tagoltságának és erőforrásainak változatossága révén – más településfunkciók is kialakultak. Ősidők óta a térségen vezetett át az ún. „Só-út”, a Máramarosi-hegységtől nyugat felé, így a települések a régi országút mellett alakultak ki. Szerencs városa is az átmenő út mellé települt, sajátos településszerkezettel. Szerencs belterületének átlagos tengerszint feletti magassága 105-110 méter. A település genetikai magját jelentő középkori erődtemplom 113-115 m, a vár 105 m magasságban épült. A kertváros jellegű Újtelep a Szerencsi-dombság keleti lejtőin 105 és 135 m, a pincszer 130-135 m magasságban alakult ki. A déli ipar negyed, a személy- és teherpályaudvar a 100-105 méteres szinteket foglalja el. Ond a Köves domb 100-130 m-es lejtőin épült. Szerencs legalacsonyabb része a Taktaközben a Mohos-tanya és környéke (93m).

A település központi részén voltak a források, a hegy lábánál, míg 200 m-rel feljebb az erődített templom helyezkedett el. Az átmenő úttal párhuzamosan, a hegy felőli oldalon, két utcára fűzve, fésűs beépítés volt a jellemző, kivéve a Rákóczi utca század eleji telekszélességet elfoglaló beépítése, melyekre az üzletek kialakítása miatt volt szükség.

102. ábra: Szerencs településszerkezete (Ond városrész nélkül).

1= történelmi városmag, 2= igazgatási, kereskedelmi, pénzügyi, kulturális és egészségügyi központ 3= differenciált lakóterület, 4= ipar negyed, 5= fontosabb út, 6- vasút

Forrás: Szerencs településföldrajza, Dr. Frisnyák Sándor - dr. Gál András

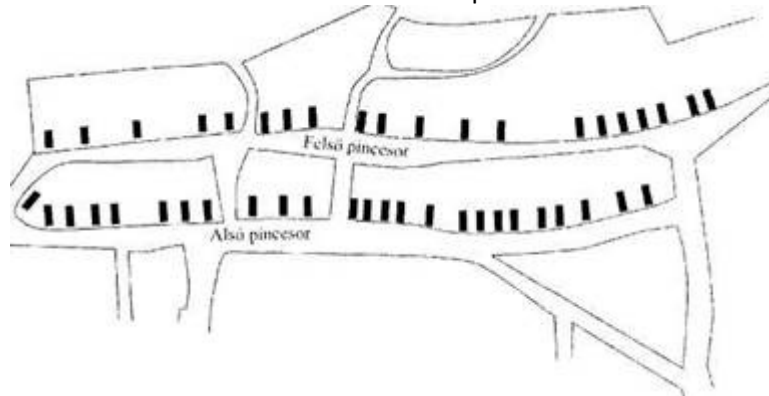
Szerencs belvárosa és úthálózata meglehetősen szövevényes, bonyolult. A halmaztelepülések minden jegyét magán viseli. A város úgy települt, növekedett, ahogy azt a koronként változó szükségletek és igények diktálták. A régi település szerkezetében két rendező elvet lehet felfedezni, egyrészt a közlekedés természetéből adódó térbeni elrendeződést, részben pedig az időbeli és történelmi tagozódást. A halmazos település középpontjában az ősi várkastély áll, amelyet egykor a jobbágyok házaiból kialakult, zsúfolt településcsoport vett körül.

A főutca, a Rákóczi út íves hajlása máig megőrizte a vár külső falainak, erődítményeinek vonalát. A külső részek a hajdani uradalom cselédházainak helyén és azok elrendezésének megfelelően alakultak ki, ezek ma is falusias jellegűek.

A régi országút nyomvonalán kialakult Rákóczi út, amely kelet – nyugati irányban többszörösen megtörve, kanyargva vezet végig a városközpontban. A főutcával közel párhuzamosan kialakult lakóutcák íves vonalvezetése szilvamag alakú lakótömbre szabdalja a városközpont északi területeket. A Rákóczi utcától délre is kialakult „szilvamagot” déli oldalról a Petőfi u., Erzsébet tér és Ságvári utca határolja. Itt találjuk a főbb közintézményeket és ez a belváros fő közlekedési és gyalogos tengelye.

A házak telektömbökben, általában ún. lábas elrendezésben sorakoznak, kettős teleksorba tagolva. A telektömbök - a domborzathoz és a történelmileg kialakult közlekedőterekhez alkalmazkodva - különböző alakzatúak. Helyenként - a város szélén és Ondon - egy teleksor alkotja a tömböt. A beépítésre a földszintes zárt, félig zárt és szabadon álló lakóházak jellemzőek. A lakóövezetben is vannak üzletek és kisebb műhelyek, az iparterületek környezetében is épültek lakóházak, kisebb kolóniák (ilyen a Hatháznak nevezett épületsor). A lakótömbök északi peremén a szőlősgazdák és borkereskedők pincéi sorakoznak.

103. ábra: A szerencsi pincesor

Forrás: Szerencs településföldrajza, Dr. Frisnyák Sándor - dr. Gál András

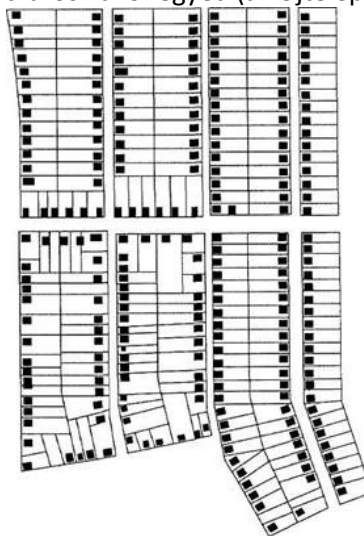
A városközpont jellegzetes halmazos és részben szalagtelkes alaprajza történelmi örökség, az előttünk élt nemzedékek építő és településfejlesztő munkájának eredménye. A belső mag telekméretei nagy szórást mutatnak, de alapvetően kis értéket jelentenek. A 10-20 m-es szélesség, és a 30-40 m-es mélység a jellemző. A telekterületek kialakult értékek, a 400 m²-t helyenként meghaladják.

A zárt sorú beépítés jellegzetes egyedi formáját képviselik a pincesorok. A városközpont, illetve a település északi részén, a temető alatt, a Felső pincesor és Alsó pincesor jellegzetes épületei találhatóak, melyek helyi védelemre javasoltak.

A városközpont többi területeinek beépítése zömében oldalhatáron álló. Ez főleg a családi házas övezetekre jellemző. A 15-20 m-es szélesség, és a szintén 30-40 m-es mélység a jellemző. A telekterületek kialakult értékek, az 500-600 m²-t érik el a legtöbb esetben.

Szabadon állóan helyezkednek el elsősorban az intézmények (iskolák, polgármesteri hivatal), valamint a telepszerű, többszintes lakóterületek épületei az úszótelkeken, és az egyes többszintes lakóházak (Rákóczi u. 111., 118. sz., Kossuth tér). Ezek az utóbbi évtizedek beépítési jellemzői, amelyek egyes helyeken zavaró hatásúak, mert megbontják a hagyományos, zárt sorú beépítés karakterét, hangulatát.

104. ábra: Kertvárosi lakónegyed (az Újtelep egyik részlete)

Forrás: Szerencs településföldrajza, Dr. Frisnyák Sándor - dr. Gál András

A peremrészek (a délnyugati városrész, a Fecskés és az Újtelep) sakk táblás alaprajzú kertvárosi negyedek. Telekméretük a megszokott utólagos kiosztás jegyeit mutatva 15-20 m-es szélesség és 40-50 m-es mélység. Az őstermelő népesség tradicionális lakó- és gazdasági épületei évtizedekkel ezelőtt az ún. félagrár-övben még szép számmal voltak, ma inkább csak Ond településrészre jellemzőek. Itt a telekméretük a spontán kialakulás jegyeit mutatva 15-30 m-es telekszélesség, és 50-80 m-es mélység, északon 200 m-es is megtalálható.

105. ábra: Ond központi része

Forrás: Szerencs településföldrajza, Dr. Frisnyák Sándor - dr. Gál András

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A népszámlálási adatokból látható, hogy a településen 3809 db épület található, melyből 3743 db magántulajdonban van, 23 db épület az önkormányzaté, és 43 db épület más intézmény vagy szervezet tulajdonát képezi.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

A település önkormányzati vagyonát a belterületi közterületei, valamint úthálózata, a külterületi feltáró utak, az önkormányzati tulajdonú intézményi területek alkotják. Szerencs 2008-ban alapította meg a Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft-t, melynek feladata az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanokkal gazdálkodás is. Az önkormányzat tulajdonában 16 db beépítetlen lakótelek van. Kijelölt beépítetlen gazdasági területek, az alábbiak:

- Keleti Iparterületen 30 ha.
- A volt cukorgyári területen 26 ha
- Déli Iparterületen 18 ha

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A város épületállománya vegyes képet mutatnak. Vannak nagytelkes családi házas beépítésű területek, gyári lakóterületek, kolóniák, többszintes lakótelepek.

- *Többszintes lakóterületek:*

- A városközpontban, illetve a belvároshoz kapcsolódóan helyezkednek el. A Kossuth L. utcában, az Ondi út mellett, a Pédánykert utcában találunk telepszerű, többszintes lakóterületet.
- *Gyári lakótelepek:*
Csokoládégyári lakások a vasút között, valamint a Gyár utca keleti oldalán található. A cukorgyári lakások a Bocskai utcai hat ház, valamint a 37. sz. fkl. út melletti lakóépületek.
- *Sorházas, telkes lakóterületek:*
Ezek az utóbbi években épültek, a 37. sz. fkl. út déli oldalán, az Ondi úttól keletre, valamint a Szabadság utcában, itt építésük jelenleg is folyamatban van.
- *Családi házas lakóterületek:*
A város lakóterületeinek zöme családi házas beépítésű. A Rákóczi utcától északra fekvő területek (laktanya környéke) sűrűbb beépítésűek, kisebb telkekkel, addig a Rákóczi u. és Vörösmarty utca közötti lakóterület, valamint a Magyar utca keleti oldala nagytelkes, falusias jellegű. A többi lakóterület, így az Ondi út melletti északi, a 37. sz. fkl. úttól délre fekvő, valamint a Fecskés lakóterület kertvárosi jellegű.
- *Kolóniák:*
 - Vári telep
Avult állagú épületek, közös telekterület, szerszamos kamrák, rossz megközelítés jellemzi a lakóterületet. Felszámolása indokolt lenne, egyrészt a városközponthoz való közelsége, a sportterület szomszédsága, és a tőle északra fekvő, és részben épülő új lakótelep közelsége miatt is. Eredetileg a cukorgyár építette a dolgozói részére.
 - MÁV kolónia
A vasút mellett, a Fecskés városrész felé vezető forgalmi út két oldalán lévő ikerházas, telkes lakóterület.
 - Malomtanya utca
Malomtanya utcában két lakóterületi egységet találunk, ezek a mezőgazdasági majorhoz tartozó cselédlakások voltak, később az állami gazdasághoz tartoztak. Ma már értékesítették a lakásokat, és magántulajdonban vannak.
 - Ond
Falusias jellegű, családi házas lakóterület, zömében avult épületekkel, nagy telkekkel. Új lakóterület, a település déli részén, új lakóutcákkal és sok beépítetlen telkekkel.

22. táblázat: A 2011-es népszámlálási adatokat felhasználva a következő adatok olvashatók le:

A lakóegységek rendeletetése							
lakott		nem lakott			együtt		
3518		291			3809		
A lakások szobaszám szerint							
1 szoba		2 szoba		3 szoba		4 vagy több szoba	
273		1280		1398		858	
A lakások építési év szerint							
1946 előtt	1946-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2005	2006-2011
655	512	655	924	748	192	77	46
A lakások alapterület szerint							
29 m ² alatt	30-39 m ²	40-49 m ²	50-59 m ²	60-79 m ²	80-99 m ²	100 m ² fölött	egy lakásra jutó alapterület(m ²)
16	86	142	520	733	924	1388	88

Forrás: KSH

1.14.5. Az építmények vizsgálata

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

Szerencsen az építmények funkcionálisan települési ellátó, vagy kistérségi ellátó szerepkörrel rendelkeznek. A központi belterületen főleg intézményi és kereskedelmi, a kisvárosias és falusias lakóterületeken családi házak találhatók.

a.) Közigazgatás

A közigazgatás átszervezése az intézményrendszer jelentős átalakulásával járt. Gondot okoz, hogy a Szerencsi Járási Hivatal, valamint Szakigazgatási Szervei a város területén elszórtan több épületben került elhelyezésre a Hivatal létrehozásakor.

A település Városházája, valamint az újonnan kialakított kormányablak a modern és kulturált ügyintézésre ad lehetőséget. A Szerencsi Polgármesteri Hivatal földszintjén lévő akadálymentesített helyiségben, valamint a korábbi okmányiroda helyén kialakított második generációs kormányablakban ma már összesen 265-féle ügyet intézhetnek a város és környéke lakói.

b.) Egészségügyi ellátás

Az egészségügyi alap- és középfokú ellátást a Dr. Szántó J. Endre Egészségügyi és Szociális Intézet, négy felnőtt háziorvosi, két házi gyermekorvosi és a védőnői szolgálat biztosítja. A szolgálat rendelkezik az alapvető egészségügyi infrastruktúrával, s az ehhez szükséges humán erőforrásokkal. A rendelőintézet a város és vonzáskörzete harminc településének több mint 60 ezer lakosa a járó beteg szakellátását huszonegy szakrendelésen veheti igénybe. Harmincegy háziorvos, és hét gyermekorvos utalja ide a betegeit. A magánorvosok a nőgyógyászat, fogászat, gyermekgyógyászat területeken jól bővítik a választási lehetőséget.

Az alapfokú egészségügyi ellátás területén a város négy felnőtt háziorvosi, két gyermek háziorvosi és három fogorvosi, valamint három védőnői körzettel rendelkezik. Szerencsi székhellyel és rendeléssel orvosi ügyeleti társulást tart fenn az önkormányzat Rátka, Bekecs, Legyesbénye, Megyaszó, Alsódobsza, Mezőzombor, Prügy, Taktakenéz településekkel. Az egészségügyi ellátás infrastrukturális feltételei jók a 2007-2013. programozási időszakban megvalósított fejlesztések eredményeként.

c.) Városi Kulturális Központ és Könyvtár

A Városi Kulturális Központ a Rákóczi-várban található. A szerencsi Városi Kulturális Központ és Könyvtár szerteágazó közművelődési feladatokat lát el. Az intézmény működését 1991. október 23-án, a felújított Rákóczi-vár ünnepélyes átadásakor kezdte meg. A Városi Kulturális Központ és Könyvtár szervezi a település kulturális rendezvényeit, egységeiben számos közösség, klub, szakkör kapott helyet. Rendszeres regionális és országos jellegű programkínálata is van pl. a Kaláris, a Férfikórusok Országos Találkozója, a Zempléni Művészeti Napok, a Zempléni Nyári Tárlat. A felnőtt könyvtár a Rákóczi-vár emeletén található. Bútorzata egyedi, konkrétan ide tervezett polcokból, ülésekből áll. A polcok egy ellipszis alakú emelvényen találhatóak, ahová lépcsősor vezet: külső oldalán található a kölcsönözhető szép- és szakirodalom, belső oldalán a kézi könyvek, katalógusok és külön polcokra drámákat, verseket válogattak. A Városi Könyvtár kb. 43000 kötetrel várja olvasóit. A könyvkiválasztó tereket reneszánsz kőkeretes ajtó, ablakok és fali nyílások teszik hangulatosabbá. A könyvtár előterében található a kandallóval díszített hírlapolvasó, a 110 féle folyóiratával és a nyilvántartási övezettel.

d.) Szociális ellátás

Az idősek otthona 1989 augusztusától fogadja az ápolásra, gondozásra szorulókat. A két épületből álló 3-3 szintes intézmény 220 férőhellyel rendelkezik. Az időskorú részlegben (A épület) 110

férőhelyen, a koruknak megfelelő szellemi és fizikai állapotban lévő ellátottaink élnek két gondozási egységben. Ebben az épületben heverővel berendezett szobák állnak rendelkezésre. Házaspárok a lehetőségekhez mérten külön szobában kerülnek elhelyezésre. A lakószinteken az önálló és a közösségi együttélésre szolgáló a mindennapi élethez szükséges közösségi helyiségek megtalálhatók. A szakosított részlegben (B épület) 110 férőhelyen 3 gondozási egységben azok az ellátottaink élnek, akik egészségi állapotukból kifolyólag ápolásra, gondozásra szorulnak. Itt nyernek elhelyezést a demencia korpébe tartozó betegségekkel küzdő ellátottak. Ebben az épületben a lakószobák kórházi ágyakkal berendezettek. A Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltatási Központ keretében: támogató szolgáltatás, átmeneti elhelyezést nyújtó szolgáltatás gondozóházban 10 főre, nappali szociális ellátás és szociális étkeztetés három telephelyen, a városközpontban, Szerencs-Ond, illetve a Fecskés településrészen.

e.) Oktatás

A településen található a felsőoktatási intézményen kívül minden oktatási intézmény megtalálható. A Szerencsi Óvoda és Bölcsőde feladata az óvodai nevelés és a bölcsődei ellátás. Az általános iskolák feladata általános iskolai nevelés-oktatás a többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése-oktatása, tehetséggondozás, felzárkóztatás, idegen nyelv emelt szintű oktatása, képesség-kibontakoztató felkészítés, integrációs felkészítés, szakkörök, sportkörök szervezése. A művészeti iskola alapfokú művészetoktatást is oktat. A szakképző iskolában jelenleg a következő képzések folynak: elektronikai és informatikai, fodrász, női szabó, villanyszerelő, központi fűtés- és csőhálózat-szerelő, valamint bútorasztalos képzések folynak.

f.) Hitélet

A hitélet mind a Bolyai János Katolikus Általános Iskolában és a mind a Bocskai István Katolikus Gimnázium és Szakközépiskolában jellemző.

Szerencsnek a négy temploma van, melyek közül kettő római katolikus felekezetű, egy görög és egy református templom.

– Római Katolikus Templom (Kisboldogasszony templom)

A XVII. században, amíg a szerencsi katolikusoknak nem volt temploma, a hívek a várban lévő kápolnába jártak istentiszteletre. 1671-től a református templom Báthori Zsófia rendelkezése alapján a katolikusoké lett, majd 1683-ban a Thököly-szabadságharc idején vált végleg reformátussá. A katolikus plébániát 1742-ben állították fel Szerencsen Almássy Mihály támogatásával, s a templom építését is ő kezdte el, mely 1750 és 1764 között épült meg barokk stílusban, órapárkányos főhomlokzat feletti toronnyal. Hajóját csehsüveg boltozat fedi. Egykori értékes barokk berendezése nagyrészt elpusztult. A templom előtt látható Nepomuki Szent János XVIII. században készült szobra, amely egy párkányos posztamensen áll. Az épületet 1764-ben szentelték fel, búcsúja Kisboldogasszony napján, szeptember 8-án van.

– Római Katolikus Templom (Munkás Szent József templom)

Kétszintes templom, az altemplomban urnatemető működik felekezeti megkülönböztetés nélkül. A templom belső ékessége a nagyméretű feszület és a Madonna, valamint a Munkás Szent József szobor. Az altemplom és koporsó sírhelyek külső folyosóján a keresztúti körképek találhatóak. A templom sátor formája az 1100 éves honfoglaló Árpád vezér sátrát, a föld töltés pedig a közeli Takta földvárát idézi. A templom előtt álló harangláb három harangja 2004. március 20. óta hívja szent misére a híveket.

– Görög Katolikus Templom (Istenszülő elhunytja templom)

A XVIII. század elején a hadi események és a járványok következtében lecsökkent Szerencs lakosságának a száma. Rákóczi Julianna a birtokában lévő megüresedett telkekre ruszinokat hívott a Sáros megyében található makovica uradalmából. 1715-ben a betelepültek kérvénnyel folyamodtak

úrnőjükhöz, hogy engedélyezze nekik az önálló anyaszentegyházzá alakulást. Addig a görög katolikus hívek Olaszhoz tartoztak. 1716-ban Rákóczi Julianna teljesíti a szerencsiek kérelmét, támogatásával görög katolikus parochia létesült és templomot emeltek. Az épület feltehetően 1799-ben nyerte el jelenlegi késő barokk formáját. Diadalívében hatszintes ikonosztázion van, amely rokokó és copf faragványokkal gazdagon díszített. A szentély fölötti tetőcsúcson régi kovácsmunkával készült háromkereszt látható.

– Református templom

Szerencs legrégebbi temploma a XIII. században épült eredetileg román stílusban, azonban először egy 1321-es feljegyzés tesz róla említést. Az épületet 1480-ban átalakították, ekkor készült a középen álló gótikus torony. A templomot 1595-ben adományozta Rákóczi Zsigmond református hittársainak, az ő támogatásával jelentős átalakításokat végeztek. 1605-ben e templom falai között választották Bocskai Istvánt Magyarország fejedelmévé. Az országgyűlés emlékezetére a templom falán emléktáblát helyeztek el. A templom hajójában található az a márványszarkofág, amelyet 1618-ban készíttetett Rákóczi Zsigmond három fia, György, Zsigmond és Pál. A déli oldalon egy magyar nyelvű vers őrzi Rákóczi Zsigmond emlékét. A síremlék alatt van a kripta, ahová egy deszkaajtó felnyitása után lehet bejutni. Ott található a fejedelem földi maradványait őrző urna, amelyet 1849-ben kapott adományul a város a X. zászlóalj tisztikarától. A templom harangja 1646-ból való, I. Rákóczi György fejedelem ajándéka. A templomot 1791-ben, majd 1903-ban renoválták, de 1921-ben leégett a fődémeze és a torony sisakja. Az elpusztult részeket az egyházközség adományaiból állították helyre. Ond településrészen további két templom található, a katolikus és az evangélikus templom.

1.14.5.2. Beépítési jellemzők

A város lakóterületei vegyes képet mutatnak. Vannak nagytelkes családi házas beépítésű területek, gyári lakóterületek, kolóniák, többszintes lakótelepek. A beépítési mód meghatározását, az épület magasságát, a beépítettség mértékét, a telek legkisebb kialakítható területét, valamint az újonnan telekosztásra kerülő területeken a telek méreteit a szabályozási terv és a helyi építési szabályzat különböző területekre vonatkozó részletes előírásai tartalmazzák. A város lakóterületei vegyes képet mutatnak.

A helyzetelemzés során az alábbi lakóterületeket különböztettük meg: telepszerű, többszintes (Rákóczi út mindkét oldalán Alkotmány utcától a Csokoládégyárig, Széchenyi utca mindkét oldalán Kórház köztől Hunyadi közig, Kossuth utca mindkét oldalán Kossuth tér és Béke utca között, Erzsébet utca és Petőfi utca mindkét oldalán, Jókai utca mindkét oldalán, Posta utca és Huszárvár utca deli oldalán, Magyar utca mindkét oldalán (Ondi út és Nyár utca között). Sorházas, telkes (Szabadság u.), zárt sorú és hézagosan zárt sorú (városközpont, Rákóczi u.), családi házas, kertvárosias-falusias (Ond), földszintes, tömbtelkes (Vári telep). A legmagasabb a beépítettség a Rákóczi utca északi oldalán, a Kórház köz és a Kossuth tér, valamint a déli oldalon, a Ságvári u. és Petőfi u. által határolt tömbökben. Itt az értékek 55 és 75% között váltakoznak. A Rákóczi utcától távolodva a beépítettség nagysága 40% körül mozog, illetve ez alá csökken. A Rákóczi utca Ondi úttól délre lévő szakaszán a lakó-, illetve intézményterületek beépítettsége 35-40% között van.

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

Szerencs központjának belső magja a város legsűrűbben lakott része, jellegzetes kisvárosi kereskedő negyed kis boltokkal, sűrűn egymás mellett, részben avult állagú épületben. A század eleji földszintes, gazdag, eklektikus architektúrájú kereskedőházak a Rákóczi utca két oldalára, főleg a központot jelentő városháza környékére, illetve az iskolák és a gyár közötti szakaszra települtek. Az utóbbi évtizedek tatarozásai a homlokzatokat „leegyszerűsítették”, bizonyos mértékben átalakították. Ezek a kereskedőházak homlokzati rendszerei több típust képviselnek. Az épületek többnyire középen lévő gyalogbejárata szimmetrikus nyílásrendszerűek voltak, szemöldökpárkány rátétekkel, illetve a

tengelyeket hangsúlyozó attika felépítményekkel. Voltak aszimmetrikusak, oldal kocsi behajtókkal, oldalkapukkal, az épületek többnyire földszintesek, esetleg egyemeletesek voltak.

Szerencs belterületének legnagyobb részét a lakóterületek foglalják el. A város különböző lakónegyedei harmonikusan illeszkednek a változatos természeti környezethez. A lakóépületek – a hegyaljai mezővárosokra és a hazai kisvárosok rájellemező módon – földszintesek, az emeletes lakó- és középületek aránya 2,4%. A lakásállomány 3/4-e 1945 után épült, így az épületek állaga általában elfogadható és belső infrastruktúrája is korszerű. A településen lévő családi házakra a földszintes kialakítású hagyományos épületek, valamint a 70-as, 80-as és 90-es évek során épült többszintes családi házak a jellemzők, de vannak négyszintes társasházak is. Az utóbbi évtizedekben jelentek meg a városközpontban a többszintes épületek. Ezek új intézmények vagy lakóépületek voltak. A legmagasabb épület F+3 szint, ezek kivétel nélkül lakóházak, a frekventált helyen lévők a földszinten üzletekkel. Ezek az épületek a Kossuth L. utcán valamint az Ondi út mentén található.

A közigazgatási épületek többsége is minimum kétszintes épület. A településen jellemzően a családi házak földszintesek, de előfordul pince+földszint+ tetőtér-beépítéses, illetve 2 szintes lakóépületek. Az intézmények szintszáma és épületmagassága is kiemelkedik a környezetből. Tetőidom tekintetében az épületállomány többsége sátoztetős és nyeregtetős. A gazdasági területen a nagy belmagasságú, de egyszintes elsősorban magas- és lapostetős épületek valósultak. Különleges területen a hagyományos építészet egyszintes, magastetős épülettípusai e legjellegzetesebbek.

1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Szerencs Város legfontosabb és megőrzendő morfológiai, településképi érteke, a tájban való igen előnyös elhelyezkedése. Az utcaképek, a beépítés, az épületek közvetlen látványai örökségi szempontból jelentős értékeket képviselnek (értékes építészeti emlékek, összefüggően azonos karakterű, védelemre érdemes utcaképek). A település belterületen az ősi településmag mellett kertvárosias porták, a külső településrészekben egyéb jellegzetes falusias házak találhatóak meg. A település belső rendjének formálásában és a városkép alakításában jelentős szerep hárult a településen aktívan működő főépítész hivatásnak, kinek közreműködésével egyedi, esztétikus, szép építmények valósultak meg, mind közigazgatási, hatósági viszonylatban, mind egyházi viszonylatban. A települések terei általában az elsődleges települési hálózatok csomópontjaiban alakulnak ki. Szerencs belvárosa és úthálózata meglehetősen szövevényes, bonyolult. A halmaztelepülések minden jegyét magán viseli. A város úgy települt, növekedett, ahogy azt a koronként változó szükségletek és igények diktálták. A régi település szerkezetében két rendező elvet lehet felfedezni, egyrészt a közlekedés természetéből adódó térbeni elrendeződést, részben pedig az időbeli és történelmi tagozódást.

A halmazos település középpontjában az ősi várkastély áll, amelyet egykor a jobbágyok házaiból kialakult, zsúfolt településcsoport vett körül. A főutca, a Rákóczi út íves hajlása máig megőrizte a vár külső falainak, erődítményeinek vonalát. A külső részek a hajdani uradalom cselédházainak helyén és azok elrendezésének megfelelően alakultak ki, ezek ma is falusias jellegűek. A régi országút nyomvonalán kialakult Rákóczi út, amely kelet – nyugati irányban többszörösen megtörve, kanyarogva vezet végig a városközpontban. A főutcával közel párhuzamosan kialakult lakóutcák íves vonalvezetése szilvamag alakú lakótömbre szabdalja a városközpont északi területeket. A Rákóczi utcától délre is kialakult „szilvamagot” déli oldalról a Petőfi u., Erzsébet tér és Ságvári utca határolja. Itt találjuk a főbb közintézményeket és ez a belváros fő közlekedési és gyalogos tengelye. A zártosú beépítés a Rákóczi utca középső, valamint a vár alatti szakaszára jellemző. A hézagosan zártosú beépítés a főutcától délre, a Petőfi u. és Erzsébet u. egyes szakaszaira, míg északi oldalon a Széchenyi u. két oldalán, illetve a Kossuth téren és Kossuth u. egyes részein található.

A városközpont északi részén, a hegy lábánál pinceterületek helyezkednek el. Homlokzati kialakításuk oromfalas, egy részüknél jellegzetesen előrenyúló tetővel, fedett előtérrel. Az előtér ráccsal lezárva. Tetőfedésük általában cserép vagy pala. Homlokzati burkolóanyaguk, illetve falazatuk többnyire kő. A pincék egy része igényesen kialakított, borházzal bővített, más részüknek csak a pince lejárata jelenik meg, egy kőfallal lezárva, benne jellegzetes kétszárnyú pinceajtóval.

A település utcaképeinek tekintetében jelentős változás Cukorgyár lebontása okozott, mely a központi csomópontban lévő elhelyezkedéséből adódóan a város ipari jellegét csökkentette. Szerencs településszerkezetét egyértelműen meghatározza a városon áthaladó 37. sz. főközlekedési út, valamint az ehhez csatlakozó forgalmi utak. A településen áthaladó forgalom szükségessé tette körforgalmi csomópontok kialakítását. Jelenleg 3 körforgalmi csomópont található a 37. számú főközlekedési út Szerencs belterületi szakaszán.

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Szerencs település kialakulásában a természetföldrajzi és a közlekedés-földrajzi tényezők együttesen játszottak szerepet. Szerencs, a Hegyalja nyugati kapuja a Zempléni-hegység és az Alföld találkozási vonalán helyezkedik el. A hegyvidék és az alföld találkozásánál kialakult település kiváló földrajzi adottságokkal rendelkezik. A Zempléni-hegység peremén már a középkorban jelentős kereskedelmi és hadiutak húzódtak. Az eltérő tájegységeket összekötő utak találkozási pontja alapvető jelentőségű volt Szerencs kialakulásában.

Szerencs helynév pusztaszemélynévből keletkezhetett magyar névadással. Az alapjául szolgáló személynév a Zerem személynévből származhatott, amely „szerémségi emberként” magyarázható. A település első említését a XII. század elejéről ismerjük Zeremsu formában.

Szerencs településszerkezetének legkorábbi rétege az Árpád-korra vezethető vissza. A jelentős történelmi hagyományokkal rendelkező városban a XII. században már monostor áll, 1271-ben pedig már várát is említik. A XV. században oppidum, azaz mezővárosi címet kap. A Rákóczi-család birtokossága idején élte a város a fénykorát, a XIX. században jelentős mezőváros, az ekkor alapított cukorgyár ad újabb lendületet a város fejlődésének.

106. ábra: I. és II. Katonai felmérés

A halmazos település középpontjában a vár áll. A főutca, a Rákóczi út íves hajlása máig is megőrizte a vár külső falainak, erődítéseinek vonalát.

A település térbeli elrendezésének karakterét két forgalmas főútvonal adja meg. A régi országút nyomvonalán kialakult Rákóczi út, amely nagyjából nyugat-keleti irányban halad át Szerencs

belterületén. A XIX. század első felében készült Második katonai felmérés térképlapján már kezd kialakulni egy másik út, az észak felé, Abaújszántó felé vezető út mentén, a mai Magyar utca, Ondi út vonalában. A Rákóczi út vonalában városias jellegű beépítések mutatkoznak, zársorú beépítés kezdeményeivel.

107. ábra: IV. Katonai felmérés és Szerencs Google Earth mai állapot

A XIX. század végén a XX. század elején készült IV. Katonai felmérés térképlapján megfigyelhető, hogy elkezdődött a vár területének a beépítése, már csak a délnyugati részen figyelhetőek meg a várhoz tartozó külső erődítések. A város településszerkezetében további jelentős változást hozott a vasút megépülte. A vasútállomás környékén új városrészek kiépülése kezdődik, valamint megfigyelhető a település északi irányba történő terjeszkedése is.

1859-ben megindul a közlekedés a Debrecen-Miskolc vasútvonalon, majd 1871-1872-ben elkészül a Szerencs-Munkács vasútvonal is.

1888-1889-ben felépül a Szerencsi Cukorgyár, az ország egyik legnagyobb cukorgyára, amely a település fejlődésére igen nagy hatással volt. A cukorgyár környékén új városrészek épülnek ki.

Az 1950-es években épül ki Szerencs másik fő közlekedési tengelye, amely Miskolcot Sátoraljaújhellyel köti össze. A történeti településmagot elkerülő út napjainkban igen forgalmas nemzetközi főút.

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A XIX. századi lecsapolási munkák megkezdése előtt az Alföld vízben gazdag táj volt. Számos ér, patak, folyás, folyócska kanyargott itt, amelyek vízmentes magas partjai pedig kiváló körülményeket kínáltak a régészeti korokban a megtelepüléshez.

Szerencs határa vízfolyásokban, víz borította, mocsaras területekben meglehetősen gazdag. A Takta régi medre a település közelében kanyarog, amelybe a Szerencs-patak torkollik. Az Árpád-hegy déli, délkeleti lejtőjén eredő források vize a környék jelentős részén húzódó mocsarak vízutánpótlását biztosította. Ez a mocsárvidék volt a település és a vár egyik fő védelmi erőssége.

Szerencs nem tartozik a régészeti szempontból jól kutatott települések közé. A település határában szisztematikus régészeti topográfiai kutatások még nem történtek, így nem került feltérképezésre a település teljes határa. A mellékelt lista csak egy reprezentatív mintavételnek tekinthető, és nem szabad azt a következtetést levonni belőle, hogy ismerjük Szerencs közigazgatási határában található valamennyi régészeti lelőhelyet. A földmunkával járó beruházások tervezése során mindenképpen figyelembe kell venni, hogy a jelenleg lehatárolt területeken kívül is kell régészeti leletek előkerülésére számítani. A fenti körülményt ma már a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény is tükrözi, hiszen a jogszabály legutóbbi módosítása megkülönbözteti a régészeti lelőhely és a nyilvántartott régészeti lelőhely fogalmát.

Szerencs határában több olyan régészeti lelőhely halom, valamint földvár található, amely jelentős tájképi értékkel is rendelkezik, amelyeket a kulturális örökség védelméről rendelkező jogszabály alapján minden típusú beruházással el kell kerülni.

A településen komoly örökségvédelmi kockázatot jelenthetnek a zöld mezős beruházások. Ahogyan fentebb említettük, Szerencs nem tartozik a régészeti szempontból jól kutatott települések közé, így újabb régészeti lelőhelyre gyakorlatilag a település határában bárhol rá lehet bukkanni különböző földmunkák során. A nagy területű zöldmezős beruházásoknál mindenképpen számolni kell régészeti lelőhelyek előkerülésével, így különösen fontosnak tartjuk, hogy a zöldmezős beruházások előkészítésénél nagy hangsúlyt kapjon a régészeti örökség felmérése. Javasoljuk, hogy az ilyen típusú beruházások esetén a tervezés legkorábbi fázisában készüljön el a próbafeltárást is magába foglaló előzetes régészeti dokumentáció, ugyanis csak ennek a dokumentációnak a segítségével lehet csökkenteni a régészeti örökség által jelentett kockázatot. Javasoljuk, hogy a vállalkozások telephelyeinek kiválasztása során a régészeti örökségvédelmi szempontokat is vegyék figyelembe. A régészeti örökségvédelmi kockázat tovább csökkenthető már korábban kialakított telephelyek korszerűsítésével, azaz a barna mezős beruházások ösztönzésével.

23. táblázat: Szerencs közigazgatási határában található nyilvántartott régészeti lelőhelyek

Azonosító	Név	Helyrajzi szám
75429	Nagylaposra-járó 1. kurgán	047/7, 047/5, 047/6, 070, 069, 071/11
75431	Nagylaposra-járó 2. kurgán	045/8, 047/1, 046, 047/2, 070, 069, 071/11, 071/12, 071/5
75533	Taktára-járó 3.	051, 049, 050, 069, 076/6, 070, 069
58878	Békás-ér	0147, 0148, 073/3
16154	Taktaföldvár	0123/1, 0125, 0123/2, 0122, 0147, 0126
16797	Taktaföldvár II.	0107/17, 0107/16, 0107/14, 0107/13, 0107/1
16798	Rákóczi vár	1591/2, 1590, 1589, 1588, 1586, 1587, 1601/1, 1601/2, 1581, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1523, 1524, 1525, 1526
16800	Fehér-tó	0560/4, 0560/5, 0560/6, 0560/7, 048/1, 054, 0551, 0547/1, 055/1, 0547/13, 0547/14, 0547/15, 0547/2, 0547/3, 0547/4
16801	Hajdú-rét	050/1, 053, 050/3, 050/5, 050/6, 050/7, 050/15, 050/13, 050/14, 050/12, 050/10, 050/11, 050/9, 050/8
16802	Vincetanya- Homokbánya	0109/3
16803	Református templom kertje	915/1, 917, 912, 919, 913
71927	Vincze-major II.	094/1, 094/2
71929	Kocsonta-határ, Takta-part	076/5, 078/6
71933	Ond, Barátság	0533/7, 0533/4, 0533/5, 0533/6, 0533/1, 0533/2, 0533/3, 021/16, 021/15, 021/18, 021/17, 0530, 0528/3, 0528/2, 017/6, 017/5, 021/14, 021/13, 020
75549	Vincze-major III.	0113/2, 0109/2, 0111, 0112, 088/1
75551	Szirmay-rész 1.	080/1, 0113/2, 081, 082/1, 0112
75553	Szirmay-rész 2.	078/3, 081, 082/1, 078/6, 078/4, 074/2, 075/2, 082/3, 078/5, 073, 074/1, 072/6

76239	Ond, Temető	6273/2, 6317, 6332/1, 6332/2, 6333, 6331, 6347/1, 0506/141, 6323, 6327, 6326, 6325, 6328, 6329, 6330, 0518/2, 0506/140
76241	Ond, Fő u. 123.	6196, 6197, 6203, 6201, 6204, 6202, 0502/11, 0502/10, 0502/32, 0502/31
80261	Zsidó- temető	702, 678, 677, 679, 701/19, 4053, 4054, 4055, 4052/3, 4052/1, 4052/4, 4052/2
36092	Kölcsey utca 18.	1869/3, 1870, 1869/4, 1869/2, 1868/2, 1882

Szerencs közigazgatási határában miniszteri határozattal vagy miniszteri rendelettel védetté nyilvánított régészeti lelőhely nem található.

Szerencs közigazgatási határában húzódó régészeti érdekű területek:

A református templom környezete

A ma álló református templomot a XV. században építették, középkori eredetűre számos jel utal: keletelt szentély, gótikus támpillérek, csúcsíves ablakok. A jelenleg is álló templomot a középkori épületelemek felhasználásával építették. A templom helyén, illetve a település középkori központjában régészeti kutatás még nem folyt. Ennek következtében nem ismerjük a középkori templom és a körötte elhelyezkedő középkori település pontos kiterjedését, és alaprajzát. A református templom felújítása során is számítani kell a középkori templom maradványainak előkerülésére.

A középkori település maradványait a belterületen modern építési törmelék borítja, amelynek vastagságát régészeti kutatás hiányában nem ismerjük, azonban azt valószínűsíthetjük, hogy egy-egy építkezés pincszintjén már lehet számítani késő középkori-kora újkori településmaradványok előkerülésére. A fentieknek megfelelően a település központjában, a mélyebb alapozási síkkal rendelkező építkezések esetén különös gonddal kell eljárni. Az építkezések földmunkáihoz pedig javasolt a régészeti felügyelet megrendelése.

Szerencs határában további régészeti érdekű területeket találunk az egykori élővíz folyások magas partjain. A Takta, a Szerencs-patak, a Hideg-völgy, Mádi-patak teljes Szerencs közigazgatási határába eső szakasza, illetve annak vízmentes magaspártja régészeti érdekű területnek minősül, ahol a kulturális örökség védelméről szóló törvény értelmében régészeti leletek előkerülésére kell számítani.

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Szerencs településszerkezetében számos archaikus elemet őriz. A mai Rákóczi utca az egykori főút vonalvezetését követi. A történeti településmag központjában a vár épületegyüttesét találjuk. A Rákóczi-vár épületcsoportjától délre jelentős részletei láthatók még az egykori épületeknek, várfalaknak, bástyáknak. A várkertet délről a Huszárvár utca zárja le, az utca elnevezése a vártól délre húzódó egykori Huszárvárra utal.

Örökségvédelmi szempontból igazán értékes település rész is elsősorban itt találunk, a Rákóczi úton. Szerencs életében mindig jelentős szerepet játszott a kereskedelem, ennek városképi hozadéka a XIX. századi polgári építészet emlékei. A történeti településmagban, a Rákóczi út és a Jókai út igazi kisvárosi hangulatot áraszt a zártosurú beépítéseknek köszönhetően. A város egyik jellegzetes épülete a szecessziós stílusban épült Községi fürdő.

Szerencs egyik legöregebb lakóháza az Árpád utcán álló Kincses-ház, amely a mestergerendába bevéselt évszám alapján 1785-ben épülhetett.

A város örökségvédelmi szempontból jellegzetes területe a cukorgyár és a környezete, amely néhány éve kapott országos műemléki védelmet. A városba kelet felől érkezők számára a feltároló városkép szempontjából meghatározó elem a cukorgyár kéménye.

A Miskolc felől feltáruló városkép szempontjából meghatározó elem a Hegyalja Kapuja nevet kapott modern építészeti alkotás.

A város arculata szempontjából meg kell még említeni a Népházat is, amely az organikus modern építészet képviselője. A település arculatának kialakulása szempontjából meghatározó jelentőséggel bírnak a közeli dombokon húzódó pincesorok.

1.14.6.4. Világörökségi, és világörökségi várományos terület

Az UNESCO Világörökségi Bizottsága 2002-ben vette fel a világörökségi listára a Tokaj történelmi borvidéket, mint kultúrtájat. Tokaj történelmi borvidék területét az 1997. évi bortörvényben határolják le, amely a világörökségi helyszín magterületével megegyezik. Szerencs a magterület védőterületéhez tartozik.

1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes

Szerencsi Cukorgyár megmaradt épületei műemléki törzsszám: 11557
2024, 2023/11, 2023/13 hrsz.

Rákóczi kastély műemléki törzsszám: 1425 1601/1,1601/2 hrsz.

Erődfal műemléki törzsszám: 1429 915/1 hrsz.

Református templom műemléki törzsszám: 1429 915/1

Római Katolikus templom műemléki törzsszám: 1426 1600 hrsz.

Nep. Szt. János-szoborműemléki törzsszám:1430 1600 hrsz.

Görög Katolikus templom műemléki törzsszám: 1428 1705 hrsz.

1.14.6.6. A műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Szerencs közigazgatási határában a műemlékvédelem sajátos tárgyai közé sorolt történeti kert, temető és temetkezési hely nem található.

1.14.6.7. Műemléki terület, történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Szerencs területén a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény alapján műemléki területet, műemléki jelentőségű területet, és történeti tájat nem jelöltek ki.

Az országos műemléki védelem alá helyezett Rákóczi vár műemléki környezetét a 6643/1969. OMF rendelet határolta le. A 2011-ben műemléki védettséget kapott cukorgyári épületegyüttes műemléki környezetét az 53/2011. (VIII. 25.) NEFMI rendelet jelölte ki.

24. táblázat: Országos műemléki védelem alatt álló terület

Törzsszám	Cím	Megnevezés	Jogszabály	Helyrajzszám
11557		Szerencsi Cukorgyár megmaradt épületei műemléki környezete	53/2011. (VIII. 25.) NEFMI	2018/12, 2023/12, 2023/4, 2025/1
6795	Rákóczi u.	Szerencs, Rákóczi-vár műemlék "műemléki környezet"	6643/1969. OMF	1588, 1603, 1599, 1462, 1463, 1464/1, 1483, 1580, 1581, 1584, 1585, 1586, 1587, 1601/1, 1602, 1600, 1601/2

A további országos műemléki védelem alatt álló épület esetén a védéshez kapcsolódóan, külön jogszabályban nem jelöltek ki műemléki környezetet. Ennek megfelelően műemléki védelem alatt

álló objektumok műemléki környezetének megrajzolásakor a kulturális örökség védelméről szóló 2001. LXIV. törvény rendelkezései az irányadóak.

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

Szerencs területén a kulturális örökség védelméről szóló 2001. LXIV. törvény alapján kijelölt nemzeti emlékhely nem található.

1.14.6.9. Helyi védelem

Szerencs Város képviselőtestületének 1/2006. (I. 31.) számú rendelete szól Szerencs Város És Ond Településrész Szabályozási Tervének Elfogadásáról és A Helyi Építési Szabályzat – HÉSZ – Területre Vonatkozó Előírásainak Megállapításáról.

A rendelet 91 épületet sorol fel, amelyek egyedi helyi védelem alatt állnak. Az épületek jelentős része a Rákóczi utcában és a Kossuth utcában található, valamint a cukorgyárhoz kapcsolódik.

A belterületi épületeken kívül a rendelet helyi védelem alá helyezi az Alsópincesor és a Felsőpincesor 32 darab pincéjét.

Az egyedi helyi védelem alá tartozó épületek a Szerencshez tartozó Ondon is kijelölésre kerültek: Római katolikus templom, Fő u. 117. (6204 hrsz.); Evangélikus templom, Kossuth L. u. (6016/1 hrsz.); Parókia, Kossuth L. u. (6016/2 hrsz.); Lakóépület, Fő u. 79.; Iskola, Fő u. 104.; Lakóépület, Fő u. 108.; Plébánia, Öregek otthona, Fő u 71.; Ravatalozó.

A rendelet különbséget tesz helyi védelem szempontjából kiemelten védett épületek – ezek nem bonthatók le – és a városképileg jelentős épületek között. Ez utóbbiak átalakíthatóak, átépíthetőek a védett épület karakterének megtartása mellett.

A helyi védett objektumoknál védett az épületek szerkezeti kialakítása (tartószerkezet és épületszerkezet), tömege, általános külső megjelenése, építészeti részletképzése. Bővítésük, átalakításuk csak az épület építéskori állapotának jellemzőivel (szerkezet, formavilág, anyaghasználat, stb.) történhet. Ezen objektumok környezetében (szomszédos telkeken, ill. az utca túloldalán is) a területi védelem előírásai érvényesek

A rendelet továbbá helyi értékvédelmi területet is lehatárol. A Szerencs városközpontban kijelölt értékvédelmi terület: Bekecsi utca északi teleksor, a Mikszáth K. utcától a Késmárk utcáig.

Késmárk utca nyugati teleksora, a Bényei utcáig. Bényei utca északi teleksor, Bakó utca, Felső pincesor északi teleksor, Árpádhegyi utcai ingatlanok északi telekhatár, Ondi u., Magyar u. nyugati lakóterület telekvégei, 37 fkl. út, Jókai u. nyugati, Huszárvár u. déli teleksor, Bástya u., 1473 hrsz. 1453 hrsz. gyalogos köz, Bajcsy-Zs. E. u. nyugati, Tatai Z. u. déli teleksor, 1182, 1183/5 hrsz. ingatlanok déli telekhatára, Csalogány u., valamint a Rákóczi u., Alkotmány u. és Csalogány u. közötti déli teleksora, a szabályozási terven jelöltek szerint.

Az Ond területén kijelölt értékvédelmi terület: Fő út, Petőfi u. 6322/3 hrsz. északi határa, Petőfi u. 6294; 6291; 6260; 6259-6258, 6231; 6229 hrsz. ingatlanok nyugati telekhatára, a 6219 hrsz. telek nyugati és északi, valamint a 6220 hrsz. telek déli telekhatára, a szabályozási terven jelöltek alapján.

A rendelet élt az utcaképi védelem kijelölésének lehetőségével is:

- a feltáruló látvány érdekében védett utcaképek a 37-es út, valamint a környező településekről bevezető utak mindkét oldala;
- a bevezető utakon, valamint a Gyár utcán a meglévőhöz alkalmazkodó egységes utcakép kialakítása előírt, a Nyár utcán pedig a Gyár utca már kialakult beépítési és épülettömeg karakteréhez igazodás szükséges.

A rendelet helyi védelem alá helyezte a temető régi sírköveit és keresztjeit.

Szerencs területén igen kevés országosan védett műemlék épületet találunk, amelyek egyrészt a várhoz, másrészt a cukorgyár épületegyütteséhez kapcsolódnak, így a helyi védelemnek nagy szerepe van a település arculatának, helyi sajátosságainak megőrzésében. Fontosnak tartjuk, hogy a helyi településképet, településkarakter befolyásoló, a helyi építészeti hagyományokat tükröző épületek helyi védelem alá kerüljenek. Ezek az épületek ugyanis elsősorban a település szempontjából fontosak és értékesek, az országos műemlékvédelmi kritériumoknak nem felelnek meg, azonban meghatározó utcaképi jelentőséggel bírnak.

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

1.14.7.1. A belterület fejlesztésének korlátai

A város nyugati belterületi határa egyben Bekecs felől közigazgatási határ is, a 37. sz. fkl. úttól északra fekvő településrészénél, amely teljesen beépült, kivéve a Vörösmarty úttól délre fekvő üres területet. A főközlekedési úttól délre a város fejlesztését illetve a beépítési lehetőségét meghatározza a tervezett nyugati forgalmi út nyomvonala. Déli irányból a lakóterület-fejlesztést lezárja a vasútterület, az iparterület-bővítést a déli forgalmi út határozza meg. A Fecskés településrész bővítését a közigazgatási határ, valamint a Mezőzombori forgalmi út korlátozza. A keleti iparterületet a mezőzombori közigazgatási határ zárja le. A város északi irányban történő fejlesztését elsősorban a domborzati viszonyok határozzák meg, ezenkívül a kialakult pincesorok, valamint a temető területe korlátozzák.

Szerencs Város épített környezetének konfliktusai, problémái közé sorolhatjuk a lakatlan, elhanyagolt állapotú ingatlanokat, melyek állagmegóvása problémát okoz és a településkép szempontjából is kedvezőtlen. A leromlott állapotú, elhanyagolt házak, lakóépületek felújítását el kell érni az ott lakók együttműködésével, bevonásával. Az elhanyagolt helyi védelemre javasolt építmények állapotának felmérése, ennek alapján intézkedési terv kidolgozása szükséges.

1.14.7.2. Lakóterület-fejlesztés - intézményfejlesztés

A hatályos Szerencs Város és Ond településrész belterület szabályozási terve szerint Szerencs és Ond településrész között zömében új kertvárosias és kisvárosias lakóterület kiépítését engedi a településrendezési terv zöldterületekkel. Ennek eredményes beépítésének eredményeképpen a két település teljesen összenőne. A település keleti határában ipari területek, nyugati határában kereskedelmi létesítmények kiépítését engedi a településrendezési terv.

1.14.7.3. Iparterületek, gazdasági területek

A város legfontosabb céljainak egyike volt az ipari park létrehozása, és munkahelyteremtő beruházások városba telepítése. A meglévő iparterületek és a környező mezőgazdasági területek lehetővé teszik az egy új településfejlesztési koncepcióhoz kötődően az ipari park további fejlesztését. Az iparterületek fejlesztését védőerdőkkel, vagy beültetési kötelezettséggel együtt kell megvalósítani. A

Cukorgyár területe a bezárást követően barnamezős területté vált, melynek területe alacsony koncentrációjú veszélyes hulladékkal vagy más egyéb szennyezéssel terhelt, ugyanakkor a terület újrahasznosítható lenne a terület megtisztítását követően.

1.15. Közlekedés

1.15.1. Hálózatok, hálózati kapcsolatok

Szerencs Borsod - Abaúj - Zemplén megye, Szerencsi járásának székhelye. Miskolctól észak-keletre mintegy 30 km-re, a Zempléni hegység déli lábánál, Taktaköz peremén helyezkedik el. Érinti a 37-es főút és Hatvan - Miskolc - Szerencs - Sátoraljaújhely/Nyíregyháza vasútvonal is.

108. ábra: Térségi Szerkezeti terv - Részlet

Forrás: Borsod - Abaúj - Zemplén megye Területrendezési terve

1.15.2. Közúti közlekedés

A város külterületét öt állami közút érinti, melyek besorolása az alábbi:

- 37. sz. (Miskolc) – Felsőzsolca – Sátoraljaújhely országos másodrendű főútvonal, külterületi főút,
- 3611. sz. Köröm – Tiszalúc – Szerencs összekötő út, külterületi mellékút,
- 3712. sz. Szerencs – Ond – Tállya összekötő út, külterületi mellékút,
- 3614. sz. Szerencs – Mezőzombor összekötő út, külterületi mellékút,
- 3622. sz. Szerencs – Prügy összekötő út, külterületi mellékút.

Az országos közutak 2001. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalmából és a forgalomváltózási tényezők táblázata alapján a település és külterületi szakaszain a forgalomnagyságok a következők:

25. táblázat: A település és külterületi szakaszainak forgalomnagysága

37. sz. másodrendű főút (átkelési szakasz)	8712 E/nap
3611. sz. települési főút	2981 E/nap
3702. sz. forgalmi út	798 E/nap
3711. sz. forgalmi út	1060 E/nap
3712. sz. forgalmi út	1844 E/nap
3614. sz. forgalmi út	1063 E/nap
3622. sz. forgalmi út	1847 E/nap

A város főútvonal hálózatát hat országos közút átkelési szakasza alkotja, melyek az alábbiak:

- 37. sz. (Miskolc) – Felsőzsolca – Sátoraljaújhely országos másodrendű főútvonal átkelési szakasza a Gyár út és Nyár út nyomvonalán, belterületi főút, forgalmi út,

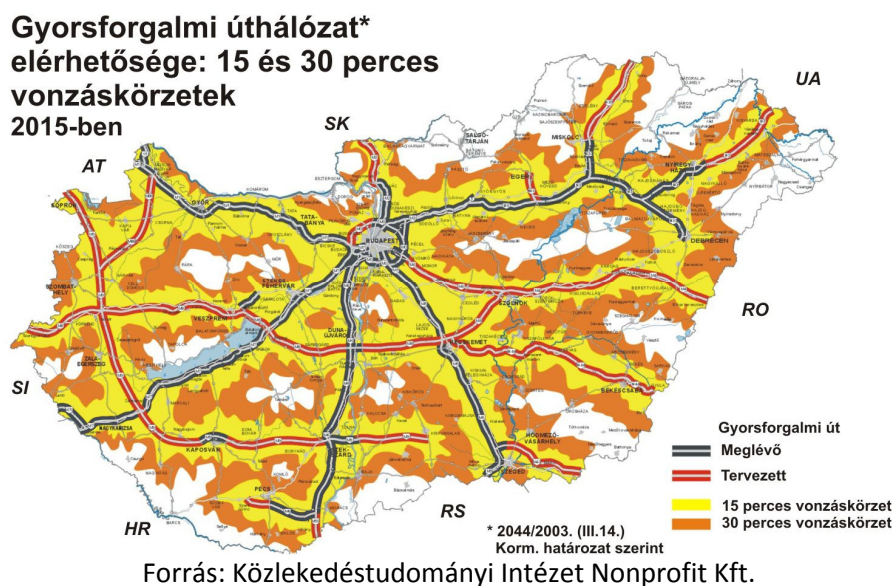
- 3611. sz. Köröm – Tiszalúc – Szerencs összekötő út átkelési szakasza, a Bekecsi út és a Rákóczi út nyomvonalán, belterületi főút, forgalmi út,
- 3712. sz. Szerencs – Ond – Tállya összekötő út átkelési szakasza, az Ondi út nyomvonalán, belterületi főút, forgalmi út,
- 3614. sz. Szerencs – Mezőzombor összekötő út átkelési szakasza, a Rákóczi út, Kandó Kálmán út és a Dobó Katica út nyomvonalán, belterületi főút, forgalmi út,
- 3622. sz. Szerencs – Prügy összekötő út átkelési szakasza a Nagyvárad út, Pozsonyi út nyomvonalán, belterületi főút, forgalmi út,
- 36404. sz. Vasútállomási bekötőút, belterületi főút, forgalmi út.

A városi főúthálózat meghatározó eleme a 37-es út átkelési szakasza. A főút nyomvonala nyugat-keleti irányban halad át a városközponttól délre. Megépülésekor a mai 3611-es út, tehát a város főutcájának nyomvonalát váltotta ki, és mind a mai napig szerencsés helyzet, hogy az átmenő forgalom a városközpontot elkerüli.

A vonzaskörzet településeit kapcsolják be az összekötő utak átkelési szakaszai. Kedvezőtlen körülmény, hogy a vonzaskörzeti átmenő forgalom viszont jelentős mértékben terheli Szerencs belvárosát.

A városközpont átmenő forgalmát két fő áramlat adja. Az egyik a Bekecs (Megyaszó, Monok) és a 37-es főút közötti áramlás, amely a Rákóczi utcán, a 3611-es út átkelési szakaszán bonyolódik le. A másik áramlat a Tállya (Rátka, Ond) és a 37-es főút közötti forgalom, amely az Ondi utca – Rákóczi utca útvonalon, a 3712-es út átkelési szakaszán közlekedik.

109. ábra: A gyorsforgalmi úthálózat elérhetősége 15-20perces vonzaskörzetek 2015-ben

Jelenleg az alábbi utcák működnek a település mellékúthálózatának fő gerinceiként, azaz gyűjtőútként:

- Késmárk u.
- Kossuth u.
- Csalogány u.
- a Ságvári – (Szűk) – Molnár – Tatai – Huszárvár u. útvonal
- Bajcsy-Zsilinszky E. u.
- Magyar u.
- Bocskai u.

- Malomtanya u.

A jelzett utcák, útvonalak nagy része a forgalmi hierarchiában betöltött szerepe alapján, és nem a kiépítettsége miatt gyűjtőút funkciójú.

A város legfontosabb közúti csomópontjai a 37-es úton és a Rákóczi utcán találhatók:

- 37-es út – Csalogány út körforgalmú csomópontja,
- 37-es út – Rákóczi út jelzőlámpás csomópontja,
- 37-es út – Prügyi út csomópont,
- Rákóczi u. – Ondi út csomópont,
- Rákóczi u. – Ságvári u. csomópont,
- Rákóczi u. – Vasútállomás út csomópontja.

A csomópontok többsége korszerűen kiépített, járműosztályozóval ellátott csomópont.

1.15.3. Községi közlekedés

1.15.3.1. Közúti

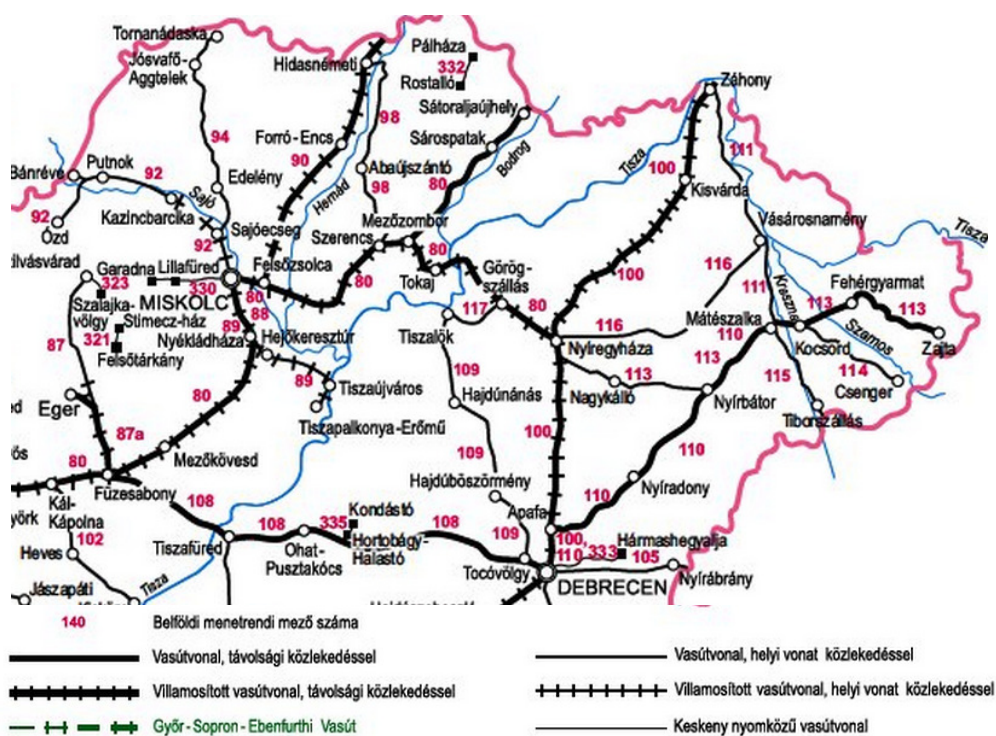
A települések közötti közforgalmú közlekedési igényeket a meglévő úthálózaton a Borsod – Volán látja el. Szerencs tömegközlekedési ellátottsága jó, megfelelő járatszámokat tartalmaz a térség közvetlen környezetében.

1.15.3.2. Kötött pályás

Vasúti vonatkozásban itt halad át a Miskolc – Nyíregyháza – Debrecen 80C-s menetrendi mezőszámú villamosított vasúti fővonal, és innen ágazik le a Hidasnémeti szárnyvonal. Bár fizikailag Mezőzombornál válik el, de gyakorlatilag Szerencsen ágazik le a sátoraljaújhelyi vonal is.

A megyeszékhellyel és a fővárossal a vasúti közlekedés jó kapcsolatot biztosít a város lakói számára.

110. ábra: Magyarország vasúti térképe (2013) – részlet

Forrás: www.logsped.hu

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A városban jelen van a kerékpáros közlekedés. A kerékpár forgalom „sugár irányú” a nagyüzemi és a Rákóczi utcai célpontokkal. Kiépített kerékpárút van Szerencs – Ond között, valamint a Kassai utcában. Jelenleg a legtöbb utcában található járda, illetve a főút mellett is vannak kiépített járdaszakaszok.

1.15.5. Parkolás

A város parkolását a lineáris rendszerek jellemzik, többnyire leállósáv vagy szervizút formájában, mely többnyire meg is felel a kisvárosi karakternek. Parkolóhely található a piac (Kisvásár tér), a vasútállomási előtér, a posta (Rákóczi út), Huszárvár utca térségében, Rákóczi és 37-es főút csomópontjánál (Hungária Biztosító Rt épülete előtt) valamint Tesco Hipermarketnél

111. ábra: Szerencs parkolásra alkalmas területei

Forrás: saját szerkesztés

1.16. Közművesítés

1.16.1. Vízi közművek

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)

A város és környékének ivóvízzel való ellátása biztosított. A vizet a Bekecs, Legyesbénye, Mezőzombor egyesített rendszere adja. Szerencs vízellátó rendszerét 1974-ben helyezték üzembe. A Szerencsi vízellátó rendszer össze van kapcsolva a Golopi vízellátó rendszerrel, így Golop felől is ki lehet elégíteni a vízigényeket.

A vízellátó rendszer üzemeltetője: Borsodvíz Zrt. Tokaji Üzemigazgatóság, Szerencsi kirendeltség

A vízellátást 3 db mélyfúrású kút biztosítja: I. sz. kút Szerencsen, és az I. és II. sz. kutak Bekecsen.

Az ivóvízmelő rendszer működése:

A vizet mélyfúrású kutakból búvárszivattyúval termelik ki. A nyers víz tisztítása és kezelése után az ivóvizet az ellennyomó medencékbe nyomják, ahonnan eljuttatják a hálózatba. Az ellennyomó rendszert két szerencsi (a 2 x 250 m³-es és az 500 m³-es) tározó medence a hegyoldalban, egy bekecsi térszíni tározómedence (2 x 2200 m³), valamint a mezőzombori víztorony (200 m³-es), mint magastározó alkotják.

Védőövezet a víztorony körül: 20x56 m oldalhosszúságú.

Vízigények:

Tényleges vízfogyasztás 2001-ben:

$$Q_{\text{csúcs}} \text{ (m}^3\text{/d)} = 2043,32$$

$$Q_{\text{átlag}} = 1822,4 \text{ m}^3\text{/d}$$

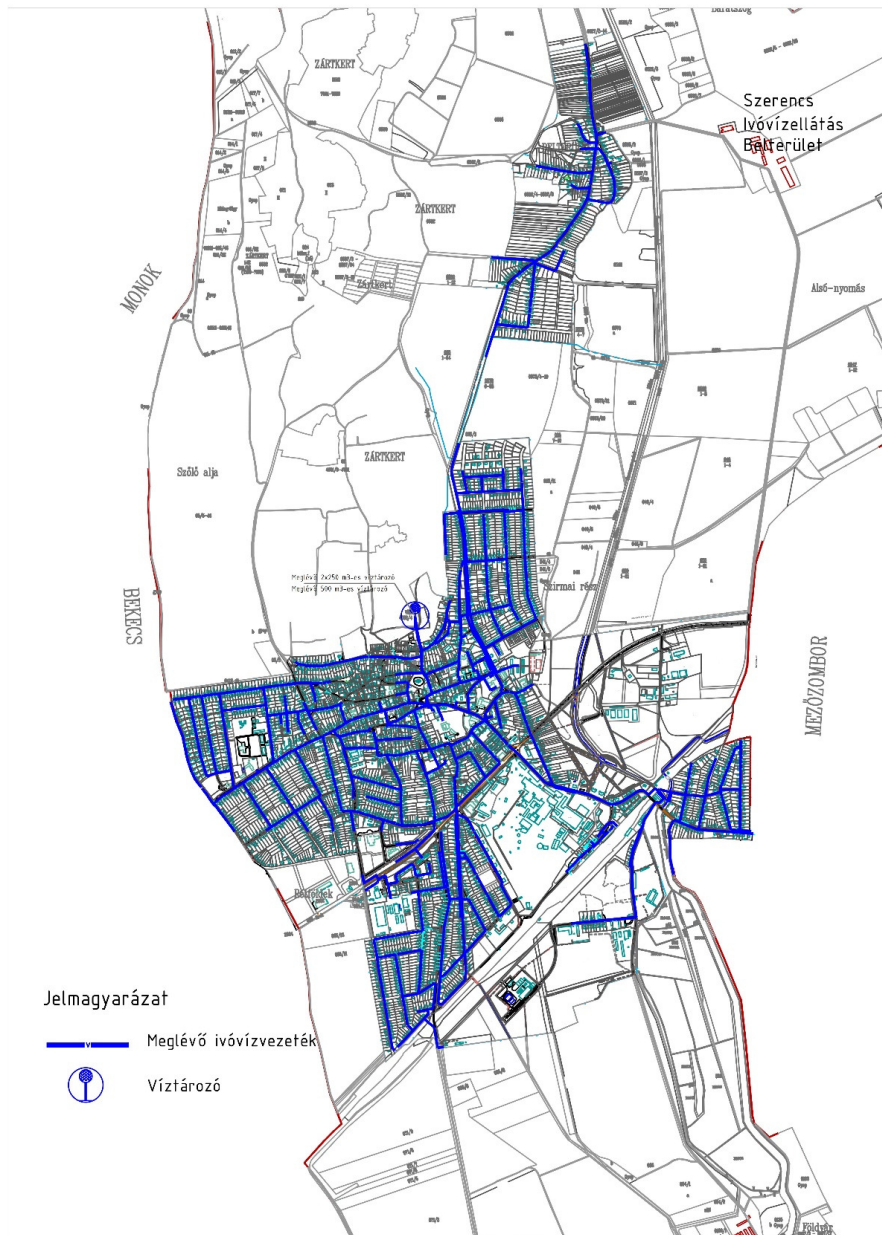
Lakos szám: 9386 fő

Lekötött vízigény: VKJ=750 m³/d

A város területén a Cukorgyár és a Csokoládégyár használ jelentős mennyiségű ipari vizet, melyet egyfelől felszíni vízkivételből (Szerencs-patak), másfelől fúrt kutakból nyer.

A külterületen a közüzemi vízmű kútjain túl jelentős számú mélyfúrású kút is üzemel, melynek egy részéhez vízjogi engedéllyel rendelkező vízművek, ill. szennyvízelhelyező telepek csatlakoznak.

112. ábra: Meglévő ivóvízvezeték hálózat

A gerincvezetékek hossza összesen: 39.406 km. A teljes vízellátó hálózat összhossza: 103 km. Szerencsen 114 db közkifolyó és 134 db tűzcsap van kihelyezve. A tűzvíz-ellátást az NA 100-nál nagyobb átmérőjű vezetékek biztosítják. Néhány helyen előfordul még NA 80-as vezetékre szerelt tűzcsap is.

26. táblázat: Füzesabony vízgazdálkodása és vízellátása (összefoglaló adatok)

	2008. év	2009. év	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év
Összes szolgáltatott víz mennyisége (m ³ /év)	329.000	340.000	300.000	292.000	286.000	278.000
Közütemi ivóvízvezeték hálózatba bekapcsolt lakások (db)	3246	3254	3267	3271	3275	3278

Forrás: TEIR

Az elmúlt 10 évben a vízfogyasztás jelentős mértékben visszaesett, melynek kiváltó oka elsődlegesen a fogyasztónkénti mérés és elszámolás folyamatos bevezetése volt. Másodlagos, de kevésbé jelentős hatás az ipari termelés csökkenése és az egyedi vízbeszerzési helyek (fúrt kutak) kiépítése volt. A jelenlegi helyzet így az, hogy a meglévő kapacitások még középtávon is képesek kiszolgálni a települést. Ugyanakkor folyamatban van a Szerencs térségi ivóvíz minőségjavító program megvalósítása, melynek műszaki tartalma a következő:

Szerencs, Bekecs, Golop, Prügy, Taktakenéz rendszer ivóvízminőség javítása várhatóan 2016. január 27-én fejeződik be. A fejlesztést indokolja, hogy Szerencs, Bekecs, Legyesbénye és Mezőzombor esetében a lakossági ellátást jelenleg három mélyfúrású kút biztosítja a bekecsi, csökkenő vízű bázisból, ahol az arzéntartalom nem felel meg a hatályos előírásoknak. Golop, Monok, Abaújszántó, Abaújkér, Mád, Rátka, Tállya tekintetében ugyancsak három mélyfúrású kút látja el a lakosságot, itt szintén magas a víz arzén, vas, mangán tartalma. A prügyi vízműnél a határérték feletti bór és arzéntartalom jelent gondot.

A projekt megvalósítása során összekötő vezetéket fektetnek le Tokaj-Szerencs, valamint Golop-Szerencs között, tisztító berendezéseket építenek, új kutakat fúrnak annak érdekében, hogy a jövőben a térségi ivóvízellátás kizárólag a golopi és tokaji bázisról történjen.

Golop és Szerencs között 10 134 méter, Tokaj és Taktabáj között 11 309 méter Taktabáj és Szerencs között 17 042 méter új távvezetéket létesítenek. Taktabájon nyomásfokozót szerelnek be, Szerencsen rekonstrukciós munkálatok várhatók a Huszárvár út, Sallai út, Kossuth tér és Kossuth úton; a Lajos köz és Pince köz közötti nyomvonalon összesen 900 méter hosszúságban. Megtörténik a Szerencs és Mád között húzódnó, 6 210 méteres távvezeték felújítása. Monokon, a Rákóczi utca vízvezeték rekonstrukcióját végzik el 586 méteres szakaszon, hasonló munka várható a Tállya, Gesztenyesor utca 723 méteres szakaszán és felújítják a Prügyi és taktabáji víztornyokat. Mindezek mellett a golopi és a tokaji ellátó rendszerrel egy-egy új kutat is fúrnak és megtörténik a meglévő bázisok rendbetétele is, s új vízkezelő berendezéseket építenek be. A hálózat teljes, 230 km szakaszán csőtisztítást fognak elvégezni, hogy a vezetékekből eltávolítsák az évtizedek alatt lerakódott mangán, vas tartalmú lerakódásokat.

A fejlesztés révén Prügyn és Golopon két kutat, Szerencsen pedig egy vízbázist vonnak ki a szolgáltatásból. Ezek tulajdonjoga visszaszáll a helyi önkormányzatokra, akiknek el kell gondolkodniuk a vizek további hasznosításáról. A szolgáltatásból kivonásra kerülő kutak 14-27 Celsius fokos vizet termelnek. Ezek további hasznosítása – egy újabb beruházás keretében, mely nem része az ivóvízminőség-javító projektnek – hőszivattyúk beszerelésével, akár települési intézmények fűtésére is megoldást jelenthetnek, de ha megszűnik a kutak rendszeres szivattyúzása, a környéken ún. fakadó vizek jelenhetnek meg.

A fejlesztés fő iránya ezek után az új iparterületek vízellátásának kiépítése, valamint az új beépítésre szánt lakóterületek elő közművesítése.

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

27. táblázat: Füzesabony vízgazdálkodása és vízellátása (összefoglaló adatok)

	2008. év	2009. év	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év
A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) tisztítottan elvezetett összes szennyvíz mennyisége [m ³]	284.000	283.000	239.000	253.000	256.000	263.000
Közüemi szennyvízhálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	2870	2898	2925	2952	3167	3212
Közüemi szennyvíz gyűjtő hálózat hossza (km)	47	48	48	48	48	48

Forrás: TEIR

113. ábra: Szennyvízelvezetés belterületen

A város rendelkezik szennyvíztisztító teleppel, melynek üzemeltetője a Borsodvíz Zrt. A Borsodvíz Zrt. Tokaji üzemvezetőségének telephelye: 3900 Tokaj, Csokonai út 2.

A rendszerbe Szerencsen kívül a következő települések kapcsolódnak be: Bekecs, Legyesbénye, Rátka, Mezőzombor.

A csatornahálózat elválasztott rendszerű. Nagy része gravitációs rendszerű csatorna, kis része nyomott vezeték. A csatornák anyaga vegyes. A régi építésűek azbesztcement és beton anyagúak. A közelmúltban kiépült hálózat korszerű műanyag csövekből épült.

A szennyvízcsatorna hálózatnál azokon a helyeken, ahol gravitációs elvezetést nem lehet biztosítani, szennyvízátemelők dolgoznak. Szennyvízátemelők a következő utcákban találhatóak:

- Rákóczi út,
- Dózsa Gy. út
- Sportpálya, Petrikovics út,
- Nagyvárad út,
- Rózsa út,
- Fecskési átemelő.

A felsorolt átemelőkön kívül a csatornahálózati rendszer részét képezi a Bekecsen található 2 db és a Rátkán található 3 db átemelő berendezés. A szennyvízátemelők működése Szerencsen a szennyvíztisztító telep kezelő épületéből számítógépen keresztül nyomon követhető és vezérelhető. Az összegyűjtött szennyvíz mennyisége: 600-1000 m³/nap. A szennyvíz csatornahálózat gyakorlatilag teljes körű kiépítése az elmúlt években fejeződött be, a szennyvízcsatornák elérhetősége szinte minden lakás számára biztosított.

Szennyvíztisztító telep

A szennyvíztisztító telep helye: Szerencs külterület 069 hrsz.

Üzembe helyezés éve: 1998

A szennyvíztisztító mű üzemeltetője: Borsodvíz Zrt.

A szennyvíztisztító telepre beérkező szennyvíz mennyisége: 600-1000 m³/nap.

Szennyvíztisztító telep kapacitása: 3300 m³/nap.

A szennyvíztisztító telep technológiája, műtárgyai, berendezései:

Szippantott szennyvíz fogadó műtárgy:

A telep kommunális települési folyékony hulladékot is tud fogadni. A beszállítható mennyiség 100 m³/d. A beszállított szippantott szennyvizet 30 m³/d alatt közvetlenül a gépi rácsokra kell nyomni, 30 m³/d fölött a szippantott szennyvíz előkezelő árokba kell irányítani. Itt előlevegőztetés történik. Az előlevegőztetett szennyvíz ezután a tisztító műtárgyakra kerül. A rácsról lekerülő rácsszemét egy 4 m³-es zárható konténerbe kerül víztelenítést és tömörítést követően.

Biológiai tisztító blokk:

A szennyvíztisztító telep kétféle módon üzemelhet. Az egyik az „egylépcsős” biológiai tisztítás, amikor az egyesített műtárgy és a tömbösített műtárgy párhuzamosan üzemel, a „kétlépcsős” biológiai tisztítás esetében pedig sorosan üzemel. Az egyesített műtárgyra 800 m³/nap szennyvíz vezethető, míg a tömbösített műtárgyra 2500 m³/nap. A műtárgyokról elvezetett szennyvíz iszap a komposztáló területekre kerül elhelyezésre.

A komposztáló terület 1060 m², ahol a víztelenített szennyvíziszapból adalékanyagok, oltóanyag hozzáadásával, levegőztetéssel komposzt keletkezik.

Tisztított szennyvíz elvezetése és elhelyezése:

A tisztított szennyvíz befogadója a Szerencs-patak.

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Szerencs csapadékvíz elvezető rendszerének fejlesztését a 2000. évtől szinte rendszeresen bekövetkező csapadékvíz károk tették indokolttá.

A csapadék mennyisége:

Évi csapadékösszeg sokévi átlaga: 569-600 mm. A tenyészidőszakban a várható csapadékmennyiség 360 mm körüli, a Szerencsi dombság felé eső területen 370-380 mm. A Szerencsi-dombságon a legtöbb csapadékot, ami egy nap alatt lehullott, Szerencsen mérték (108 mm). A hótakarós napok száma: 38, maximális hóvastagság: 16 cm.

Talajvizek

A rendelkezésre álló hidrogeológiai adatok alapján a területen a talajvíz átlagban 150-250 cm mélységben található, a felszín alatt. A maximális vízszintek terepalakulatoktól függően 50-150 cm-rel megközelíthetik a felszínt. Az éves, többéves ingadozások a 2-4 m-t is elérik. A regionális áramlási irány DNy-i, melyet a terepviszonyok módosíthatnak.

Mélységi vizek

Az intenzív vízkitermelés hatására a vízáadó rétegek nyomás szintjei erősen lecsökkentek, így a felső rétegek talajvíz átszivárgási-leszivárgási lehetőségei megnövekedtek. A terület a pozitív nyomásviszonyait, feláramlási jellegét elvesztette, ill. elveszíti.

A térség felszíni vízfolyásai

A terület a Tisza kanyarulat levágásának medrében, a Takta-csatorna vízgyűjtő területéhez tartozik (62 km, 621 km²), amely a Szerencs-patak folytatása a város alatt DNY-i irányban, és délen a Tisza a befogadója.

A Szerencs-patak (36 km hosszú, 347 km² vízgyűjtő területtel) keresztülszeli a várost. A Szerencs-patakba folyik az ún. Fennsíki-csatorna (4 km, 10 km²), amely a Mádi-patak (9 km, 16 km²), és Fürdő-patak (6 km, 17,5 km²) összefolyásából keletkezik. A Taktába folyik Szerencs várostól D-re a Gilip-patak (18 km, 76 km²) és a Harangod-patak (17 km, 100 km²).

Kiépített öntözőcsatornák: DK-re a Taktaközi öntözőcsatorna, amely Szerencs és Taktaszada között a Taktába folyik.

A kisvizekre ősszel jellemzőek az árvizek.

A Gilip-patakon található tározó, mely 39 ha területű.

A belterületi csapadékvíz-elvezetés rendszere:

A városban a felszíni víz elvezetésére zárt gravitációs csatorna, nyílt burkolt árok, illetve folyóka és nyílt medrű árkok szolgálnak.

A város vízvezetését biztosító öt rendszer:

– Új Hidegvölgyi árok (UH) rendszer:	Q=0,369 m ³ /s
– Régi hidegvölgyi árok (RH) rendszer:	Q=1,5 m ³ /s
– Diósi árok (D) rendszer:	Q=0,462 m ³ /s
– Malom árok (M) rendszer:	Q=0,74 m ³ /s
– Takta-csatorna (T) rendszer:	Q=0,095 m ³ /s

Új Hidegvölgyi árok (UH) rendszer:

Az Új Hidegvölgyi árok Szerencs város és Bekecs község közigazgatási határán húzódik, a város ÉNY-i részén, és mintegy 43 hektárnyi területnek a befogadója. Ez tehermentesíti a Régi Hidegvölgyi árkot és a város fölötti dombok csapadékvizét a Gilip-patak közvetítésével a Takta csatornába juttatja. A terület több utcájában található földmedrű árok, de befogadóba való bevezetésük nincs megoldva, az árkok sok helyen szikkasztó árokként funkcionálnak.

Régi Hidegvölgyi árok (RH) rendszer:

A város belterületének legnagyobb része – mintegy 267 ha nagyságú terület – a Régi Hidegvölgyi árok vízgyűjtő területéhez tartozik. Miután megépült az Új Hidegvölgyi árok, és így a Hidegvölgyből származó külvizek már nem terhelik a régi csatorna belsőszegi szakaszát, a Régi Hidegvölgyi árok belsőszegi szakasza alkalmas a csapadékvíz elvezetésére. A Pozsonyi u. – vasúti átereszt közötti szakasz átépítése után a levezetés feltételei jelentősen javultak. A Régi Hidegvölgyi árok fölötti, a városközpont DNY-i részét képező területen a csatornázás rendszere nagyrészt már kialakult.

A közút és vasút közötti rész magas talajvízszintű terület. A Régi Hidegvölgyi árok ezen szakasza nem elég mély, ezért magas talajvízszint esetén a vízvezetés nem működik megfelelően.

Diósi árok (D) rendszer:

A városközpont csapadékvizeit a Diósi árok juttatja a Szerencs-patakba. A Diósi árok a város valószínűleg legrégebbi épített csatornája, mely korábban nem csak csapadékot, hanem szennyvizet is szállított. Jelentős része zárt, legrégebbi a Cukorgyár területén is áthaladt. A Diósi árok alsó, cukorgyári szakaszának leválasztása érdekében a 37. sz. út mentén új, részben zárt csatorna épült, mely a Malom árok nyomvonalához csatlakozva, a Szerencs-patak alatt átbújtatva juttatja a belvizeket annak duzzasztó alatti alsó szakaszára. A Cukorgyár területén húzódó zárt csatorna csak a

gyár területén keletkező csapadékvizek elvezetésére szolgál gravitációsan, illetve átemelve a Szerencs-patakba.

A fentiek következtében csak a Rákóczi u. csapadékvize terheli a gyűjtőt.

Malom árok (M) rendszer:

A város K-i részén lévő, mintegy 113 ha nagyságú terület egy része az Aranka-tető és a Szerencs-patak völgye között található, másik része pedig a D-i lejtő és a 37. sz. műút közötti terület. Előbbi a város egyik legújabban kialakult lakóterülete, míg az utóbbi a régi városmag jelentős részét foglalja magába. A kertéségi részek – valószínűleg lakossági kezdeményezésben és kivitelezésben megépített – vízvezető árcai gyakran szikkasztó árkokként működnek, mivel az útkereszteződések áttereszei nem épültek meg. Az árkok és különösen a kapubejárók rendkívül változatosak, mind anyagukban, mind kialakításukban.

A város Aranka-tetőt övező felső utcáit a lefelszerűen érkező, általában jelentős hordalékot szállító külvizek veszélyeztetik. Ugyanez a probléma jelentkezik Ond felső utcáinál is. Az Aranka tetőn a lejtő meredeksége eléri a 10 fokot, míg az Ond fölötti Fekete-hegy esetében a 17 fokot is.

A csapadék éves átlaga nem nagy (600 mm alatti), de a heves esőzések a talajállapot függvényben jelentős mennyiségű talajrézecskeket szállíthatnak, így a felső utcákon esetenként iszapelőntés jelentkezik. A talajvíz a magasan fekvő területeken mélyen található, általában a terepet követi. Az alsó, mély fekvésű területeken viszont magasan állandósul, és hossza tartó csapadékos időszakban akár 50 cm-re is megközelíti a terepet. Ezen alsó szakaszokon rendkívül fontos lenne a vízvezető rendszer jó karbantartása.

A csapadékvíz elvezetésével kapcsolatos feladatok három fő problémakör köré csoportosulnak:

- a beépített területek védelme a domboldalról lefolyó vizek ellen (övérek rendszer);
- a külső vizek és a belterületen összegyűlő vizek kártétel nélküli átvezetése a beépített területeken;
- a levezetett vizek bejuttatása a befogadóba.

Az utóbbi évek fejlesztése következtében 2013 évben zárult a kistérségi belterületi és térségi vízrendezési projekt, mely során a fent említett részvízgyűjtők főgyűjtőinek fejlesztése történt meg. Továbbá új külterületi övérek, hordalékfogók és belterületi csatornák létesültek, mederburkolások történtek és a befogadó Szerencs pataknál a befogadó műtárgyak, meder szakaszok kerültek megújításra.

A fő fejlesztési irány ezek után a meglévő gerincekre vezető csatornák, zárt rendszerek kiépítése és korszerűsítése. A 37-es út és a vasút közötti terület magas talajvízszintje miatt a gerincárkok mélyítése, a mély szakaszokon burkolása szükséges és új átemelő építését javasoljuk a csapadékvíz befogadóba való eljuttatásához.

1.16.2. Energia

1.16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

Villamos energia

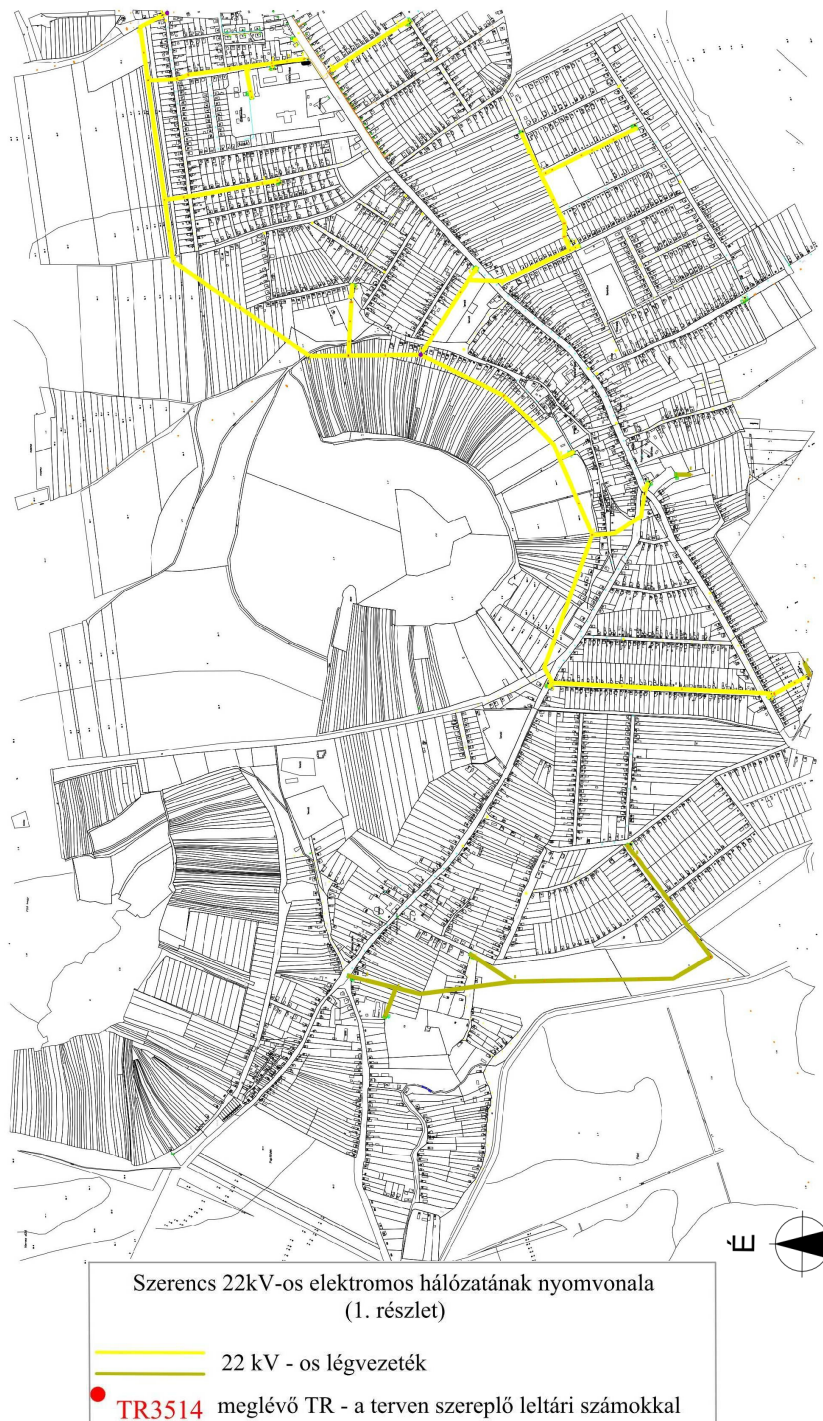
A középvezetékű szabad vezetékek és földkábelek az ÉMÁSZ Nyrt. elosztóhálózatának részei, ezek több helyen magántelkeken haladnak. Ezek oldják meg közép/kisfeszültségű transzformátorokon keresztül a terület villamos energia ellátását és közvilágítását. A meglévő középvezetékű hálózatok alkalmasak a területek folyamatos energiaellátására.

Az ÉMÁSZ Nyrt. adatszolgáltatási szerint a települést 59 db 22/0,4 kV-os TR látja el villamos energiával. A villamos hálózatok főleg vasbeton és faoszlopon lévő légvezetékkel vannak kialakítva, melyet folyamatosan légkábelre, illetve földkábelre építenek át.

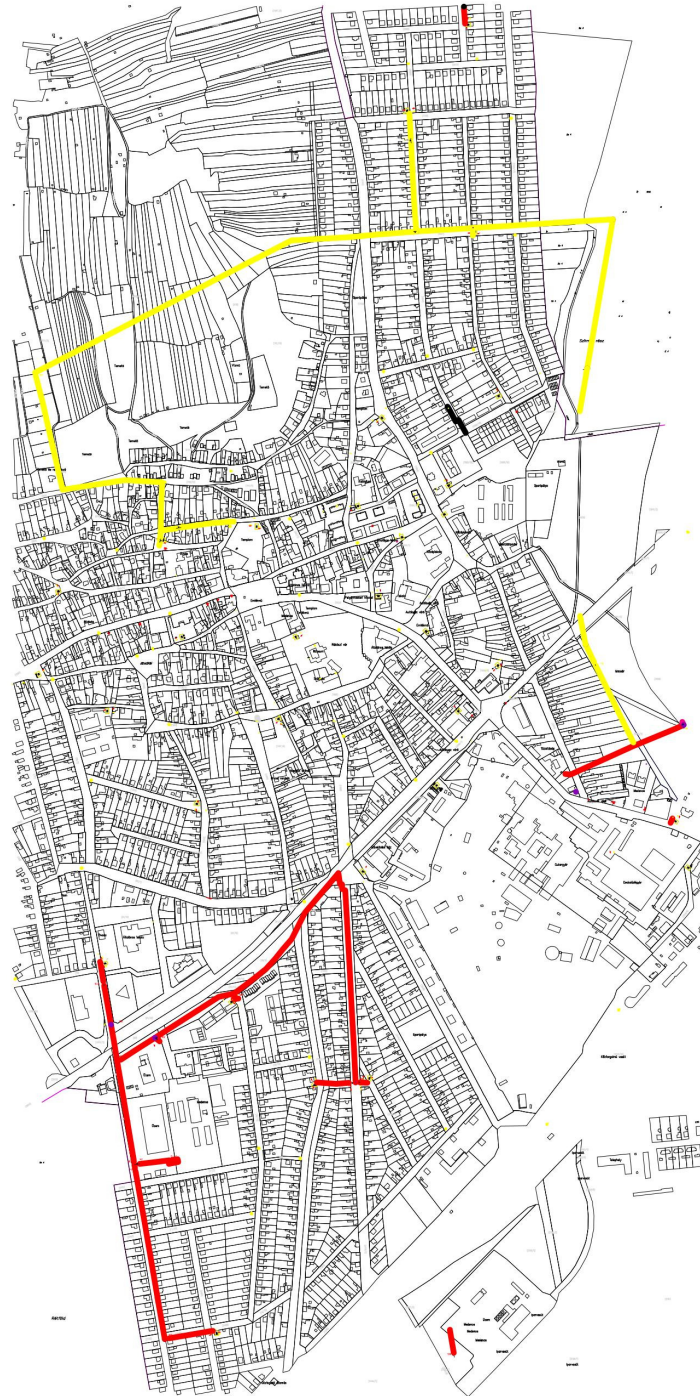
A meglévő TR állomások leterheltségei és bővíthetőségei eltérőek. Kiseb átlagos fejlesztéseket az állomás jelenlegi állapotukban is elviselnek. TR cserével további bővítések hajthatóak végre. Nagyobb igények kielégítésére újabb TR állomást kell telepíteni.

A településen beton- és faoszlopokon elhelyezett út és közvilágítás található. A közvilágítási feladatokat az ÉMÁSZ Nyrt. látja el, a felépítmény az ő tulajdonukban van, az áramszolgáltatás költségét a város fizeti.

114. ábra: Szerencs22 kV-os elektromos nyomvonalának útvonala (1. részlet)

115. ábra: Szerencs 22 kV-os elektromos nyomvonalának útvonala (2. részlet)

Szerencs 22kV-os elektromos hálózatának nyomvonala
(2. részlet)

— 22 kV - os légvezeték

● TR3514 meglévő TR - a terven szereplő leltári számokkal

Forrás: saját szerkesztés

28. táblázat: KÖF/KIF TR állomások listája Szerencsen

TR állomás száma	TR állomás megnevezése	Tr. állomás típusa
91041	Szerencs HYDRO-STEEL II.	BOTR
13001	Szerencs 1. Tr. Hidegvölgy	VOTR
13002	Szerencs 2. Tr.	BOTR
91036	Szerencs Cukorgyári Szennyvíztelep	VOTR
13011	Szerencs 11. Tr.	BOTR
13019	Szerencs 19. Tr.	BOTR
13206	Szerencs Malom tanya	BOTR
13024	Szerencs 24 tr. Bobbon Kft.	BHTR
13033	Szerencs 33. Tr. Piac	ÉHTR
91038	Szerencs Cukorgyári Szennyvízátem. (Gát)	VOTR
13020	Szerencs 20. Tr.	BOTR
13029	Szerencs 29. Tr.	BOTR
13017	Szerencs 17. Tr.	VHTR
13218	Taktaföldvári Sziv. Telep	BOTR
13032	Szerencs 32. Tr. Bútoripar	BHTR
13203	Szerencs 36. Tr. Laktanya , Eü. Központ	BOTR
13014	Szerencs 14. Tr.	ÉHTR
13207	Szerencs Autószervíz	BOTR
13021	Szerencs 21. Tr.	BOTR
91042	Szerencs Navigare Kft. Hűtőház	BHTR
13025	Szerencs 25. Tr.	ÉHTR
13026	Szerencs 26. Tr.	BHTR
13205	Szerencs MÁV	VOTR
13214	Szerencs Műemlék felügyelőség	BOTR
13215	Szerencs RÉVISZ KFT.	BOTR
13009	Szerencs 9. Tr. Gyárkert	BOTR
13005	Szerencs 5. Tr.	BOTR
13006	Szerencs 6. Tr.	
13217	Szerencs Gázfogadó Tr.	BOTR
13012	Szerencs 12. Tr.	VOTR
13018	Szerencs 18. Tr.	BOTR
13027	Szerencs 27. Tr.	ÉHTR
91043	Szerencs Tesco	
13028	Szerencs 28. Tr.	BOTR
13016	Szerencs 16. Tr.	AHTR
13015	Szerencs 15. Tr.	AHTR
91040	Szerencs Cukorgyár	ÉHTR
13007	Szerencs 7. Tr.	AHTR
13004	Szerencs 4. Tr.	BHTR
13031	Szerencs 31. Tr. Ált. Isk.	BOTR
13035	Szerencs 35. Tr.	BOTR

13213	Szerencs Szivárvány Kisszöv. Húsgépüzem	BOTR
91039	Szerencs csokoládégyár raktár	BOTR
13220	Szerencs, MARGRAF Kft. Tr.	BHTR
13023	Szerencs 23. Tr.	BHTR
13211	Szerencs Folyékony Műtrágya Ü. (BIOKÉMIA)	BOTR
13204	Szerencs Szennyvíztisztító	BOTR
13003	Szerencs 3. Tr.	VOTR
13036	Prügy Mohos tanya Szerencs Mg. Rt.	BOTR
91035	Szerencs Malom	BOTR
13209	Szerencs Vincetanya 1. Tr.	VOTR
13013	Szerencs 13. Tr.	AHTR
13022	Szerencs 22. Tr.	BOTR
13030	Szerencs 30. Tr. Spar áruház	BHTR
13008	Szerencs 8. Tr. Szálloda	ÉHTR
13010	Szerencs 10. Tr.	BOTR
13208	Szerencs Vince tanya 2.	BOTR
91037	Szerencs Csokoládégyár	ÉHTR
13201	Szerencs Kenyérgyár	BOTR

Forrás: EON-ÉMÁSZ nyilvántartás szerint

Földgáz ellátás

A meglévő hálózat viszonylag új, ezért rekonstrukciós igény nem várható a közeljövőben.

A gázszolgáltató tájékoztatása alapján elmondható, hogy a meglévő hálózatban még vannak tartalékok, melyek az igénynövekedést kielégíthetik.

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A megvalósítandó fejlesztések során elsősorban napenergiára kell gondolni megújuló energiaforrás alkalmazásával kapcsolatban, hisz a város fekvését és egyéb adottságait is figyelembe véve, szél erőművek telepítése és energiatermelés céljából történő üzemeltetése nem lenne gazdaságos.

A villamos energia, mint vezetékes energiahordozó távlatban is csak világításra és technológiai célú energiaigények kielégítésére javasolható. Bár alkalmas lenne termikus célú energiaigények kielégítésére is, beruházási és üzemeltetési költségigénye miatt ilyen célú alkalmazása csak a kis teljesítményű, tartalék (időszaki kiegészítő fűtésre, vagy ahol más energiahordozó valamely okból nem alkalmazható, kizárólag a völgyidőszakban) hőtárolós fűtésre javasolható.

1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

A nem felújított önkormányzati intézmények többségében a világítótestek elavultak, üzemeltetésük nem gazdaságos. Ezért javasoljuk azokat lecserélni energiatakarékos izzóval ellátott elektronikus előtétű egyedi kompenzálású lámpatestekre. Javasoljuk ezen kívül az elektromos hálózat felújítását is. Különös figyelmet kell fordítani a különböző intézmények térvilágításának gazdaságos működésére, tehát javasoljuk ezek alacsonykapcsolóval történő működtetését, de kézi lekapcsolásra való lehetőséggel.

Ezen kívül szem előtt kell tartani az esetleges fényszennyezés elkerülését. Ennek érdekében a lámpatesteket úgy kell elhelyezni, hogy:

- csak kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába világítson.
- csak megfelelő, szükséges időszakban világítson.

Ennek érdekében megfelelő ernyőzésű és energiafelhasználású lámpákat kell elhelyezni. Ezek azok a lámpatestek, amelyek IDA (International Dark Sky Association) minősítéssel rendelkeznek. Az IDA nagyon szigorú szempontrendszer alapján választja ki azokat a világítótesteket, melyekkel teljesen fényszennyezés mentes világítás létesíthető.

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

A telefonhálózat jól kiépített légkábeles, melyet a Magyar Telekom Nyrt. és a PR-TELECOM Zrt. folyamatosan bővít, korszerűsít. Több helyen már földkábeles hálózatot is kialakítottak. A településen a T- mobil, a Pannon és a Vodafone GSM állomások jól foghatóak. Szerencsén szélessávú kommunikációs és televíziós műsor terjesztés szolgáltatásokat a Magyar Telekom Nyrt, valamint a PR-TELECOM Zrt. biztosítja.

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

1.17.1. Talaj

A település talaja változatos két részre osztható a település legnagyobb részén a jellemzően a pleisztocén korból származó löszös talaj található a magasabb területeken ahol a Szerencsi vár is található Miocén korból származó kovaüledékek találhatóak szigetszerű kiemelkedésben. A térség talajára jellemzően miocén kori riolittufa jellemző.

A Tokaji borvidék talajának döntő része erősen kötött agyag, sok helyen köves, nehezen művelhető nyirok. A Tokaji-hegy és a Zemplén Hegyalja területein elsősorban a szőlőtermelésre használt domboldalak erózióiból származhat foszforszennyezés.

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

Felszín alatti vizek:

Szerencs település a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet Felszín alatti víz szempontjából **érzékeny**, vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik. A 43/2007. (VI.1.) FVM. rendelet értelmében kismértékben nitrát érzékenynek mondható.

A talajvíz átlag 1-3 m között található a medreket kísérő folyóhátak alatt 4 m alá süllyed. Általánosságban elmondható, hogy a pleisztocén összleten belül a felszíni eredetű szennyeződéseknek legjobban kitett talajvíz magas vastartalmú (8-10 mg/l). A mélységi vizek vonatkozásban ugyancsak magas ezekben a vizekben az ammónium-, nitrát-, nitrit-ion mennyisége, sok helyen szulfátosak, magas sótartalmúak és bakteriológiailag is erősen kifogásolhatóak, bekecsi vízművel együtt arzénesek is.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Térségi Ivóvíz-kezelési Önkormányzati Társulás által megvalósítandó KEOP-1.3.0/09-11-0046 azonosító számú program keretében 2014. október 29-én megtörtént a "Szerencs, Bekecs, Golop, Prügy, Taktakenéz vízellátó rendszer ivóvízminőség javítása" elnevezésű alprojekt munkaterület átadása.

A projekt megvalósításával összekötő vezetéknek fektetnek le Tokaj-Szerencs, valamint Golop-Szerencs között, tisztító berendezéseket építenek, új kutakat fúrnak annak érdekében, hogy a jövőben a térségi ivóvízellátás kizárólag a golopi és tokaji bázisról történjen. Szerencsen belterületén számos utcában vezeték rekonstrukciót valósítanak meg összesen 900 méter hosszúságban. Megtörténik a Szerencs és Mád között húzódó, 6 210 méteres távvezeték felújítása.

A belterületi csapadékvizek végleges befogadójaként elsősorban a település mellett elhaladó Szerencs-patak és Takta-övcSATORNA vehető figyelembe. A Szerencs-patak érintett szakaszát víztartó depóniák, a Takta-övcSATORNÁT pedig töltések határolják, így a csapadékvizek bevezetése elzáró szerkezettel ellátott műtárgyakkal történhet.

A 2010-es év nagy mennyiségű csapadékmennyiségének köszönhetően, sajnos a Szerencs patak kiöntéséből adódóan árvíz helyzet állt fenn. A vízkárok elhárításának érdekében aktualizálás alá került a település Vízkárelhárítási Védelmi Terve. A csapadékvíz-elvezető árkok egy része már megfelelően kiépített a településen.

Jelentős vízgazdálkodási kockázatot a nem csatornázott települések ellenőrizetlen szennyvízgyűjtése és elhelyezése, valamint a már csatornázott területeken felhagyott szennyvíztárolók nem szakszerű felszámolása jelenti. Környezetterhelési kockázat továbbá a nem megfelelően kezelt szennyvíziszap elhelyezése.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló, többszörösen módosított 21/2001. (II.14.) Korm. rendeletben a települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe utalt levegővédelmi ügyek

közül kiemelendő az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó levegővédelmi követelmények meghatározása, betartásának ellenőrzése. Ezen követelmények Szerencs településen önkormányzati rendelettel nincsenek szabályozva, ezért eltérő jogi szabályozás hiányában az égetés tilos.

A település területén és közigazgatási határain belül a hatóság felé 9 db bejelentett pontforrás található.

29. táblázat: Szerencs területén, közigazgatási határain belül a hatóság felé bejelentett pontforrások

	Üzemeltető	Telephely neve	Telephely címe
1.	Hegedűs Zoltán	autófényező	Killián u. 28.
2.	HZN Solutions Zrt.	cukorgyár	Gyár u.1.
3.	Hydro Steel	szivattyú gyár	Gyár u.19.
4.	MÁV	vasútállomás	Kandó K.u.17.
5.	NESTLÉ Hung.	cukorgyár	Rákóczi u.122.
6.	Szerencsi Mg .Zrt.	gépjavitó műhely	Malomtanya
7.	MOL	gázátadó állomás	külterület
8.	BAZ megyei rendőrség	rendőrség	Bekecsi u.1.
9.	Futura malomipar	Malomüzem	Bekecsi u.19.

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A pontforrások összetételéből látható hogy a kibocsátások csak fele ipari kibocsátás. A településen gázbekötéssel rendelkező ingatlanok aránya 62%, azonban ennek ellenére még mindig jelentős elsősorban téli időszakban a hagyományos vegyes tüzelési technológia. A pontforrások valamint a lakossági fűtés mellett a másik, elsősorban lokális terhelést jelentő légszennyező forrás az településen a gépjármű forgalom. A települést jellemző tranzit forgalma 37. számú főút nyomvonala átszeli a települést. A település fekvése miatt több másodrendű- és harmadrendű út is található (3614; 3622; 3712; 3711) települési bevezető forgalma nem jelentős, azonban számottevő. Környezetvédelmi szempontból problémát okoz a település központján áthúzódó Gyár utcán áthaladó közúti forgalomból eredő porszennyezés, mely az utca Északi oldalán lévő lakóterületek környezetét terhelik, illetve azok környezetminőségét rontják. Ebben a térségben csak kisebb zöldfelület található. A löszös talajokon, jelentősebb kiporzás feltételezhető, mezőgazdasági eredetű portterheléssel.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

A rendelkezésre álló információk alapján lehetséges, hogy a település területén kevés számú üzemi zajforrás található. Ezek helyéről az alkalmazott technológiákról pontos információval nem rendelkezünk.

A település központját a közlekedésből származó zajforrások kismértékben terhelhetik. Ezek közül összekötő szerepe miatt kiemelkedik a 37. számú főút Gyár u. városi 800 méteres szakaszán (Magyar u. Dózsa Gy. utcáig tartó szakasza) Északi oldalán található védendő objektumok, a lakott épület 200 m-es távolságban található. A fenti útvonalak zajkibocsátása a jelentős forgalomszám, valamint a védendő homlokzatok közelsége miatt zavaró. Ezek az útvonal jelenleg átszeli a települést.

A legközelebbi védendő épületek előtt elhelyezkedő szabványos megítélési pontokon számítható megítélési alapállapotban a közlekedési zaj várhatóan meghaladja a közlekedési zaj határértékét. A településen a zajkibocsátás jellemzően közlekedési eredetű.

1.17.5. Sugárzás védelem

A természetes háttérsugárzás Magyarországon egy embert átlagosan 2,4 mSv/év effektív dózissal terhel. A testünket érő sugárzás származhat a világútból, a talajból, a növényekből, élelmiszerekből, környezetünk tárgyaiból vagy akár a saját testünkből is. Az országon belül a geológiai viszonyoktól, az időjárástól, a táplálkozástól függően akár két-háromszoros különbségek is lehetnek a háttérsugárzás mértékében. Mértéke, hatása települési szinten nem befolyásolható.

Élettani hatás szempontjából, a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni a villamos és a mágneses terét. A villamos térerősség nagyságát a feszültség szinten kívül egyéb körülmények is befolyásolják:

- a vezetékek föld feletti magassága
- a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése
- magas objektumok pl.: fasor árnyékoló hatása jelentősen csökkenti a térerősséget
- épületek (a villamos teret 85-90%-ban leárnyékolják)

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültség szintű távvezetésektől: 750 kV- 40 m, 400 kV - 20 m, 220 kV - 10 m, 120 kV - 5 m.

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér áthatol az épületeken és szemben a villamos térrel kiterjedt objektumoknál nem, vagy csak nagyon költségesen árnyékolható. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér ellen a legjobb védekezés a megfelelően nagy védőtávolság tartása. Bázisállomások esetén, Magyarországon érvényben lévő egészségügyi határértékek: 900 MHz 4.500.000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$ 1800 MHz 9.000.000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$. A határértékek megállapításakor a különböző kutatási eredményeket vették alapul. A frekvencia növekedésével a behatolási mélység csökken, ezért állapítottak meg két értéket.

1.17.6. Hulladékkezelés

Legjelentősebb hulladékgazdálkodással kapcsolatos beruházás a 2006-ban megnyitásra került hulladékudvar építése volt. A település elfogadott hulladékgazdálkodási tervvel nem rendelkezik. A településen a hulladékkezelési közszolgáltatást Zempléni Z.H.K. Nonprofit Kft. látja el, 2014. évtől azzal a céllal, hogy továbbra is a térségben megszokott korszerű hulladékkezelési közszolgáltatás keretében kerüljön sor a hulladék begyűjtésére, elszállítására. A Zempléni Z.H.K. Nonprofit Kft. 100 %-ban önkormányzati tulajdonú cég, 81 önkormányzat területén látja el a hulladékkezelési közszolgáltatást. 2006. szeptember 11-én megalakul az Abaúj-Zempléni Szilárdhulladék Gazdálkodási Önkormányzati Társulás 85 abaúji és zempléni települési önkormányzat együttműködésével, konkrét hulladékgazdálkodási, valamint az azzal összefüggő környezetvédelmi és társadalmi céllal, a komplex hulladékgazdálkodási feladatok teljes körű ellátásához szükséges beruházások megvalósítására. A KEOP-1.1.1/2F/09-11 című projektben. A település területén található rekultivációra szoruló lerakó amelynek rekultivációja projekt keretében megvalósul. A településen 4 db szelektív hulladékgyűjtő sziget működik a keletkezett kommunális hulladékok Bodrogkeresztúri válogató (feldolgozó) telepre kerülnek, majd innen további hasznosításra, felhasználásra továbbszállításra kerülnek. A településen működő vállalkozások üzemeléséből származó veszélyes hulladékok mennyiségéről nem rendelkezünk információval. A szolgáltató évente 1 alkalommal lomtalanítást végez.

A település helyzete hulladékkezelési szempontból kedvezőnek mondható.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

A vizsgálatok irreverzibilis vizuális konfliktust nem tártak fel. A tartós konfliktusok közé sorolhatók a roncsolt, felhagyott területek (elsősorban majorsági területek) és elhagyott külterületi lakó épületek okozta konfliktusok. A tartós konfliktusként tekinthetünk az illegális hulladéklerakásból eredő

konfliktusokra valamint a városon belül rendszeresen jelentkező közterületi károkozások miatti vizuális környezetterhelésekre. A település belterületének utcaképét esztétikailag negatívan befolyásolja az elektromos légkábelek, telefonkábelek jelenlegi megjelenése. Javasoljuk, hogy a szolgáltatókkal a várható hálózatfejlesztések eredményeként a jövőben légkabel hálózat egy részét térszín alatt alakítsák ki. Ez egyrészt a történelmi városrész esetében esztétikailag elfogadhatóbb állapotot eredményez, másrészt az átvonuló madarak védelmét szolgálhatja. A városi zöldfelületek és azok kapcsolati hiánya, térségi szinten a zöldfolyosó hálózat hiányosságai (védő- és takarófásítások hiányai) egyaránt okoznak vizuális konfliktusokat.

1.17.8. Árvízvédelem

A csapadékvizek elvezetése a vízkárok, belvizek megelőzését és elhárítását célozza meg. A település számára továbbra is komoly problémákat jelent a vízkár mind a belterületen, mind a külterületen. A 2010-es év nagy mennyiségű csapadékmennyiségének köszönhetően, sajnos a Szerencs patak kiöntéséből adódóan árvíz helyzet állt fenn. A vízkárok elhárításának érdekében aktualizálás alá került a település Víz kárelhárítási Védelmi Terve. A csapadékvíz-elvezető árkok egy része megfelelően kiépített a településen.

A belterületi csapadékvizek végleges befogadjaként elsősorban a település mellett elhaladó Szerencs-patak és Takta-övcatorna vehető figyelembe. A Szerencs-patak érintett szakaszát víztartó depóniák, a Takta-övcatornát pedig töltések határolják, így a csapadékvizek bevezetése elzáró-szerkezettel ellátott műtárgyakkal történhet. Településen a csapadékvíz-kár események rávilágítottak arra, hogy a vízvezető rendszereinket fejleszteni szükséges, mert a meglévőhálózat hiányos kiépítettsége és sok területen rekonstrukcióra, felújításra szorul. A téli időszakban megnövekvő csapadék és magasabb léghőmérsékletek miatt változik a hó felhalmozódásának folyamata, ami a korábbiaknál szélsőségesebb árvízi helyzeteket eredményezhet, valamint jelentősen megváltoztatja a talajfeltöltődési és a tavaszi lefolyási viszonyokat.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A településen az idegenforgalom felfutó ágazat jelentős turisztikai látogató számot indukál éves szinten. Ennek a létszámnak a megfelelő kiszolgálásához működő kommunális, műszaki infrastruktúrával rendelkezik, azonban a lakosság további komfort érzetének, életminőségének javítása, valamint a fenntartható fejlődés és a környezetvédelmi célok elérése érdekében van még javítani és korszerűsíteni a kommunális infrastruktúra rendszereit. Mindenekelőtt teljes körűvé kell tenni a csapadékcatornázottságot, a csatornahálózatra, valamint a szennyvízhálózatra történő rákötés arányát növelni szükséges, meg kell valósítani a település egészében a szelektív hulladékgyűjtést és a környezetbarát hulladékgazdálkodást. Javítani szükséges középületek fűtési rendszereit, a meglévő szilárd útburkolatok minőségén. Ezzel együtt a kisvárosi funkció erősítése, rendezettebb kialakítással, és a közlekedés fejlesztésével elsődleges a környezeti elemek védelme mellett.

A környezetvédelem keretében a településen megvalósítandó legfontosabb cél, hogy a turizmust szem előtt tartva, az embert körülvevő épített és természetes elemek közötti összhangot tovább javítsák. A legfontosabb cél a közlekedésből származó környezetterhelés csökkentése, a fenntartható vidékfejlesztés, az emberi életminőség javítása a program kiemelt területeit képezik.

1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

A település jelenlegi úthálózata olyan paraméterekkel rendelkezik, amely alkalmas tűzoltó járművek, valamint műszaki mentést végző gépjárművek közlekedésére. Az útszélesség, gyalogos közlekedés kialakítása rendszerezik az egyes közlekedési útvonalakat, segítik a tűzoltójárművek közlekedését. Az építmények megfelelő közúti kapcsolata biztosított, az úthálózat megfelel az Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírásainak. A településrendezési terv az érvényes törvények, rendeletek, MSZ és ágazati szabványok figyelembe vételével készült el, melyeknek az előírásait betartja.

A tűztávolság betartására, a tűzoltás eszközeivel a létesítmények megközelítésére – az OTÉK előírásait megtartva – a Helyi Építési Szabályzat vonatkozó pontjaiban tesz kötelező intézkedéseket. Az övezeten belüli építményekre vonatkozó tűzvédelmi előírásokat az építési engedélyesési eljárások során kell konkrétan meghatározni és betartani. (pld. A tűzállósági fokozat, tűzveszélyességi osztályba sorolás, tűztávolság, tűzszakasz, oltás módja, oltóvíz, oltókészülék, nyomás, menekülési és mentési út).

1.18.1. Építésföldtani korlátok

A közigazgatási terület északi része tulajdonképpen a Zemplén-hegység hegyláb felszínéneként értelmezhető. A felszíne közel észak-déli csapású dombhát, és kelet-nyugati irányú völgyközi hát sorozatból áll, melyek átlag 250 m magasak. A köztük lévő keskeny eróziós völgytalpak a felszín 8%-át teszik ki. Horizontálisan gyengén felszabdalt. A domboldalak ÉK-i kitérítésű lejtői erősen erózióveszélyesek.

A déli taktaközi tájegység hordalékkúp síksága 93 és max. 173 m közötti tszf-i magasságú. A síkság észak felé növekvő, de a döntő többsége ártéri szintű síkság. Enyhén dél felé lejt. A monoton felszínt a D-i részekben az elhagyott folyómedrek, morotvák (Pásztor-tó, Takta) teszik változatossá.

A kistájak találkozási vonalától északra eső terület rész a Szerencsi-dombság DK-i részén fekszik, melynek jellemző szerkezeti vonala észak-déli irányban a Szerencs-patak völgye és a vele párhuzamos irányú, nyugat felől határos hegység előtéri dombság.

Alapkőzetén közel 1500 m vastagságban posztszarmata üledékek kerültek. A felszín több mint 80%-át szarmata riolittufa fedi. Kiemelkedései (Aranka-tető: 205 m, Fekete-hegy: 267 m, Kassa-hegy: 284 m, Gárdon-tető: 286 m) preparálódott riolit és riodácit kúpok.

A déli terület rész Taktaköz északi részén fekszik, mely a pleisztocén folyamán a Szerencs-patak és a Zempléni-hegységből érkező kisebb patakok építette hordalékkúp. Ezek a vízfolyások a pannóniai képződményekre 30-120 m vastag, alsó részében kavicsos, felsőbb részében folyóvízi homokból és iszapból álló üledékeket halmoztak fel. Az ÉK-i szelek ezekből nagy kiterjedésű futóhomokos felszínt alakítottak ki. A pleisztocén végén a terület vékony löszös takarót kapott. Az ehhez megjelent Tisza a kistájakat bejárta, s a futóhomokos területek nagyobb részét elpusztította. Ma a felszín 6%-át fedi löszös üledékekkel borított futóhomok, a többi holocén öntésiszap, -agyag, -homok, lösziszap.

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

Szerencs területét – az Országos Barlangnyilvántartás adatai szerint – nem érintik barlangok, de a működő kaolinit bányászat és a külszíni területen már felhagyott homokbánya jelenleg tájsebként csúfítja a környezetet. A 0123/1 hrsz-ú külterületen található homokbánya tájrendezését el kell végezni. A 024 hrsz-n található és a 020/1, 020/2 hrsz-ú területekre kiterjedő kálitufa bányászat, valamint a 0509 hrsz-ú területen található kaolinit bányászat jelenleg is rendelkezik bányászati joggal, ezek továbbra is külszíni bányaként szerepelnek.

A Miskolci Bányakapitányság közlése szerint a Szerencs II. – kaolin védőnevű bányatelek Szerencs – Ond külterületén és zártkerti részén a 0506/8, 0506/139, 0507/1-6, 0509, 0514, 7001-7002, 7003/1-2, 7004-7006, 7009-7013, 7014/1-2, 7015-7020, 7041, 7054, 7055/1, 7059, 7062-7065, 7066/1, 7067-7072, 7073/2-3, 7074-7087, 7088/1-2, 7089-7092, 7094, 7095, 7095, 9096/2, 7097 és 7098 hrsz. ingatlanok belterületén helyezkedik el. A bányatelek területe: 0,244 km².

1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A település közigazgatási területe nem érintett csúszásveszélyes területekkel.

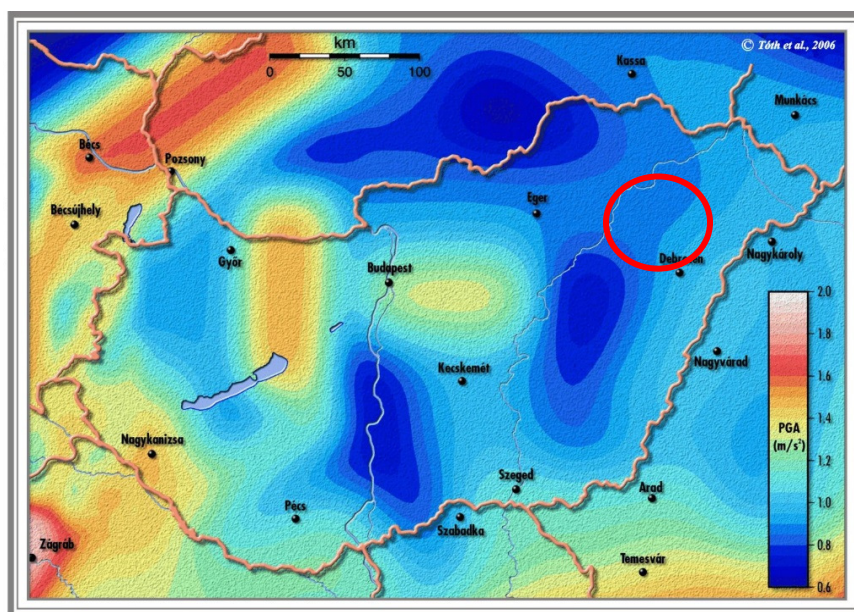
1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

116. ábra: Magyarország földrengés-veszélyeztetettségi térképe

Forrás: Katasztrófavédelmi Igazgatóság

Magyarország földrengés-veszélyeztetettségi térképe a valószínűségi módszer alapján készült. A szeizmicitás alapján kijelölt forrásonak földrengés-aktivitásának statisztikus jellemzői mellett figyelembe veszik a bizonytalansági tényezőket, az alapkőzetet, valamint a talajvízszint helyzetét.

(Forrás: www.seismology.hu)

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

A település közigazgatási területe nem érintett nagyvízi meder területével, valamint elsőrendű árvízvédelmi fővonallal és árvízveszélyes területekkel, de a 2010. évben a májusi tartós esőzéseknek köszönhetően a Szerencs-patak intenzív áradásnak indult, mely során védekezésre volt szükség több településrészen is, mely során a 37-es út lezárásra került.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

Szerencs városa a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII.9.) KvVM - BM együttes rendelet alapján az B – közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozik. A belterület a hegy- és dombvidéki területhez tartozik, így a településen a vízügyi szakmai fogalom meghatározás szerint a „helyi-vízkár” okozhatnak veszélyhelyzetet, ami ellen a jelenlegi jogi szabályozás szerint a védekezés az Önkormányzat feladata. A „helyi-vízkár” fogalmán belül veszélyhelyzet alakulhat ki a Szerencs-patakon és a Fennsíki-csatornán levonuló árhullámmal összefüggésben, valamint a helyben lehulló, de megfelelő elvezetés hiányában elöntést okozó csapadékvízzel összefüggésben. A főbb veszélyeztetett területek: Szerencs-Ond, Szerencs-Fecskés városrészek alacsonyabb részei, Malom és Magyar utca, Tatay Zoltán Ifjúsági Telep Gyár kerti lakóházak, óvoda, NESTLÉ Hungária Kft. Szerencsi gyárépületei, a Rákóczi út és a 37 sz. főközlekedési út kereszteződésénél a körforgalom, mélyebb részeken a kereskedelmi egységek, Szerencs-Ond városrész: Fő út, Hunyadi u., Ady E. u., Görgey u. és a Nektár Kft. raktára, Szerencs- Fecskés városrész: Ady E. u., Arany J. u., Dobó Katica u., József A. u.

A B. A. Z. megyei településrendezési terve alapján belvízveszélyes területnek számít a település közigazgatási területének déli területei

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

Mély fekvésű területek azonosak a belvízveszélyes területekkel.

1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem

Árvíz és belvízvédelem készütségi fokozatainak jelentését, valamint az egyes készütségi fokozatok során elvégzendő feladatokat a jogszabályban leírtak alapján kell elvégezni. Jelenleg hatályos jogszabály a 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet, amely rendelkezik az árvíz- és a belvízvédekezésről.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a térségben több jelentős méretű árvíz-, valamint belvízveszély alakult ki a Szerencs-patak és annak vízgyűjtőjén. Ezen kívül néhány esetben előfordult kisebb-nagyobb ökológiai, környezeti károsodással járó felszínvíz-szennyezés, amely legtöbb esetben a vízgyűjtőn folytatott emberi tevékenységekből származott.

Az érintett térségben, a korábbi években és napjainkban is komoly problémát okoz a területeken lévő nagyobb esőzések miatti árvíz, vagy a tavaszi hóolvadások idején visszamaradó belvíz. Hatványozottan jelentkezik ez a probléma olyan esetben, amikor a belvízveszélyes időszak egybeesik a vízfolyások magas vízállásaival.

1.18.3. Egyéb

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok

A Magyar Geológiai Szolgálat településrendezési tervhez adott tájékoztatása szerint a közigazgatási terület földtani morfológiai felépítése, illetve a térségben nyilvántartott felszínmozgásos jelenségek ismeretében a lejtős térszínen történő beavatkozások (bevágás, építés stb.) felszínmozgás kialakulásával járhatnak. Ezen kívül nem ismeretes egyéb olyan földtani tényező, amely számottevően hátrányosan befolyásolhatná a településen történő beavatkozásokat.

Magas vízállású területeken építmények létrehozása előtt talajmechanikai vizsgálattal kell az igénybevetett talaj állapotát, az építés feltételeit tisztázni.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

Mélységi korlátozásokról a helyi építési szabályzat nem rendelkezik, az éppen érvényben lévő jogszabályok a mértékadóak.

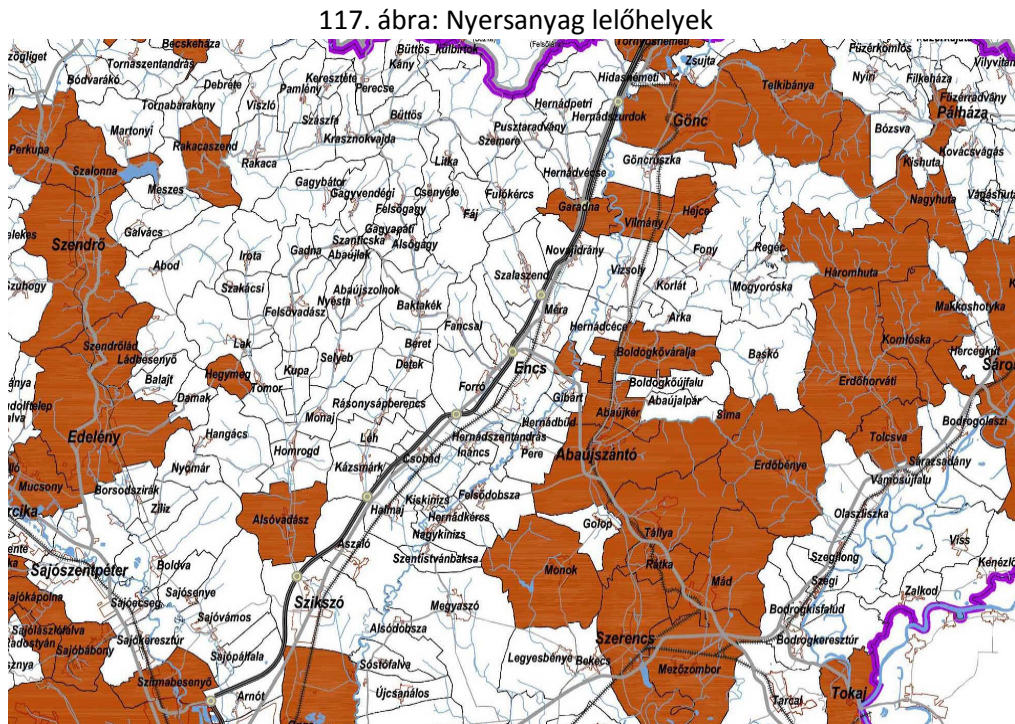
A helyi építési szabályzat alapján a legmagasabb építménymagassággal rendelkező épületeket a kisvárosias lakóterületeken lehet elhelyezni, maximális magasság 16 m lehet.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

A telkekre vonatkozó korlátozásokat a helyi építési szabályzat taglalja. Tevékenységből adódó korlátozásról nem beszélhetünk.

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

Kiemelt jelentőségű ásványi nyersanyag lelőhellyel érintett Szerencs közigazgatási területe.

Forrás: BAZ Megye MTrT 3.8.sz. melléklet

Az Országos Ásványvagyon mérlegben a következő megkutatatott nyersanyag-lelőhelyek vannak nyilvántartásban:

- 05-09-000-02-4130 kódszámon Szerencs, Szerencsi öböl elnevezéssel, kaolinos nemesanyag, kezelője a Magyar Állam,
- 05-09-000-04-5930 kódszámon Szerencs, Fekete-hegy elnevezéssel kálitufa, kezelője a ZEOTRADE Bányászati és Feldolgozó Kft. Mád, és kataszterezett talajjavító nyersanyaglelőhelyek is (agyagos-löss) ismeretesek.

1.20. Városi klíma

A városokban fellelhető mikroklímák tarka mozaikszerűségükkel tűnnek ki. Az utcák, terek, parkok és udvarok mind sajátos éghajlattal rendelkeznek, amelyekben azonban közös vonások is vannak. Ezek a közös vonások éppen a lokális (helyi) éghajlat, a városklíma keretében jutnak kifejezésre.

Az egyedi, városi klíma létrejöttének alapja az emberi tevékenység, melynek hatására a különböző éghajlati elemek jelentősen módosulhatnak a települést övező természetes környezethez képest. E változások nem függetlenek egymástól, hanem szoros ok-okozati összefüggésben állnak.

Az egész folyamat kiindulópontja az emberi tevékenység, melynek hatására sajátos, mesterséges felszín jön létre. Ennek jellemzője az, hogy igen változatos, kis területen belül hirtelen módosulhat, a különféle éghajlati paramétereket pedig jelentősen befolyásolja. A városban lehulló csapadék a mesterséges, nem vízáteresztő felszíneknek és a csapadékelvezető csatornahálózatnak köszönhetően nagyon gyorsan lefolyik, így a városban a párolgás rövidebb ideig tart és kisebb mértékű, mint a városkörnyéki területeken. Ezáltal a városban a relatív nedvességtartalom is kisebb lesz.

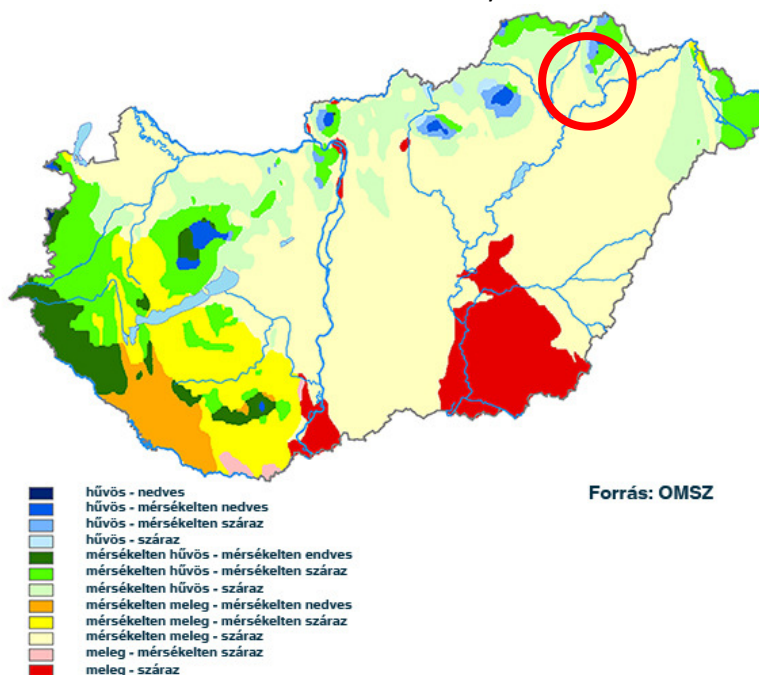
A felszín másik fontos hatása a sugárzási paraméterek módosulásában nyilvánul meg. Azt, hogy egy adott felszín a ráeső napsugárzást milyen mértékben nyeli el, illetve veri vissza, a felszín tulajdonságai döntően meghatározzák. A változatos felszín, a nagyobb érdesség miatt a város felett nagyobb a sűrűlódás, ami a szélesebbé csökkenéséhez és a turbulencia fokozódásához vezet.

A város klímáját alapvetően befolyásoló geomorfológiai képződmény nincs, a település közvetlen környezete, egybefüggő erdőszűrt területektől és nagyterjedésű vízfelületektől is mentes. Az alapvetően érvényesülő kontinentális éghajlat az elhelyezkedésből adódik. Az ország mérsékelt száraz területének zónájához tartozik a település.

A település zöldfelületei klímahatás szempontból nem jelentősek. A fásított közterületek nem összefüggőek, rendszert nem alkotnak, kiterjedésük lokális, mikrokörnyezeti hatást tudnak csak kifejteni. A jelentősebb zöldfelülettel rendelkező intézmények elszigeteltek.

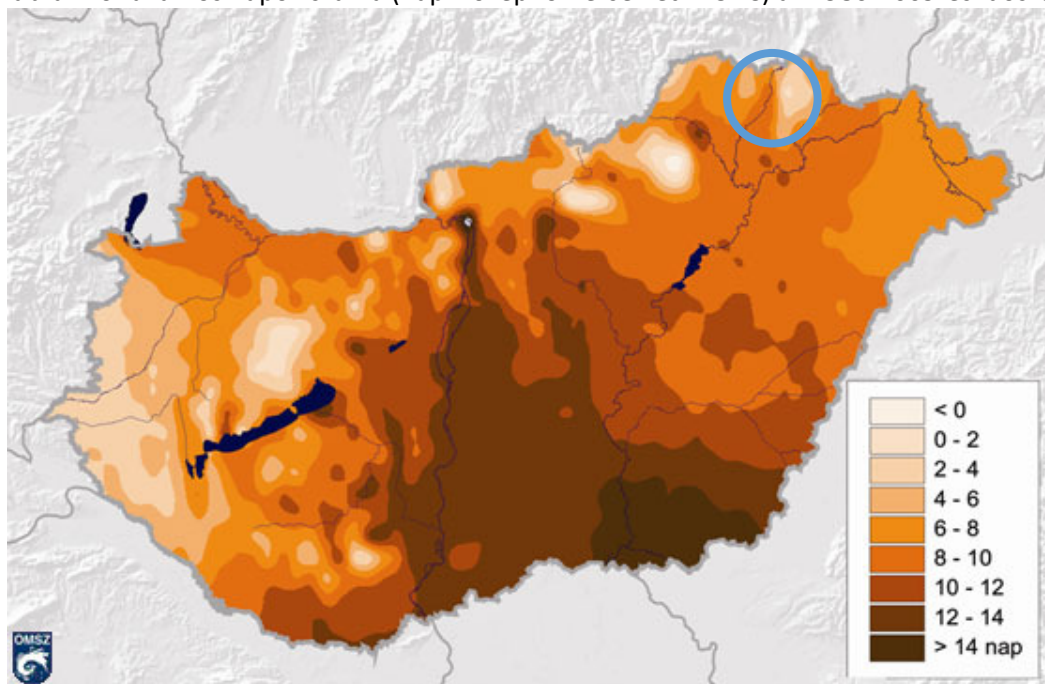
Szerencsére a mérsékelt meleg – száraz éghajlati klíma területén helyezkedik el.

118. ábra: Klimatikus viszonyok eloszlása

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

119. ábra: Hóhullámos napok száma (napi középhőmérséklet > 25 °C) az 1980-2009-es időszakban

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Az elemzési folyamat előtt megemlítenéd, hogy a város szervesen kapcsolódik a környező települések hálózatába. Szerencs a járásközponti szerepéből adódóan szorosan kapcsolatban áll a környező településekkel, és az együttműködés területe – részben a városban működő közszolgáltatások számossága okán – széleskörű. A településközi együttműködés legszorosabb körét alkotják a szomszédos, illetve a további járási községek: Bekecs, Legyesbénye, Mezőzombor, Monok, Rátka, Alsódobsza, Mád, Megyaszó, Prügy, Taktaharkány, Taktakenéz, Taktaszada, Tiszalúc.

A településközi együttműködés egy másik, járáson túlmutató szintjére példa a 2015. január 14-én létrehozott Zempléni Városok Szövetsége, mely a térség négy történelmi településének, Sárospataknak, Sátoraljajuhelynek, Szerencsnek és Tokajnak az összefogása. A Szövetség célkitűzései között deklarálta a térség felemelkedését, a népességcsökkenés megállítását, illetve a Zempléniben való új munkahelyek létrejöttét segítő közös lobbitevékenységet.

2.1.1. A település társadalma és humán infrastruktúrája

Szerencs állandó népességének száma hasonlóan a lakónépesség számához évről évre folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, népességének összetétele alapján pedig elöregedő társadalom jellemzi. A településen a fiatalok aránya a legalacsonyabb, a 0-14 évesek aránya 2000-től folyamatos csökkenést mutat, mely hosszútávra vetítve a természetes utódlás szempontjából kedvezőtlen. A 60-x évesek aránya 2000-től folyamatosan növekvő tendenciát mutat, az elöregedés üteme egyre gyorsul. A korösszetétel munkaerő-piaci szempontból igen kedvezőtlen: magas az idős, és a gyermekkorúak, tehát az inaktív népesség aránya.

A csökkenő lakosságszám hátterében a természetes fogyás mellett – mely egyébként országosan is jellemző – elvándorlás is tapasztalható, mely a képzett fiatal felnőtt korosztályra jellemző, főként az egyedülállókra, illetve gyermekes családokra, akik a továbbtanulás, illetve munkalehetőség miatt költöznek el a városból Magyarország nagyvárosaiba, de jelentős számban az Európai Unió országaiba is. Jellemző az is, hogy többen lakhelyváltást nem jelentenek be, azonban életvitelszerűen már hosszabb ideje nem a városban élnek. A csökkenő népességszámot okozó tényezők közül elsősorban az elvándorlás visszaszorítása az, amire lépéseket tehet a helyi önkormányzat.

Az elöregedési valamint elvándorlási folyamat folytatódásával gondok jelentkezhetnek a munkaerő-utánpótlás területén, ill. az idősellátás/szociális ellátás, valamint egészségügyi ellátás feladata, kapacitás- és pénzigénye növekedni fog. Ezzel a városnak számolnia kell, és fel kell készülnie az egyre nagyobb mértékben jelentkező idősgondozási igények kielégítésére. A szociális ellátási szolgáltatások kapacitás kihasználtsága jelenleg is magas.

A cigány etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya jóval alatta maradt a járási, megyei járásközpontok és az országos átlagnak is. A cigány kisebbség mellett jelentősebb számban német nemzetiségű lakosok élnek a járásban. A nemzeti etnikai kisebbség több mint 3-szorosára nőtt 2001-ről 2011-re, a cigány kisebbség még 1,5 szeresére sem nőtt. Etnikai konfliktusok a településen nem jellemzőek.

Szerencsen a legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek száma megegyezik az országos értékkel, azonban az érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők száma meghaladta mind az országos, mind a megyei járásközpontok és a járási átlagot is. A településen erősségének tekinthető a középfokú képzettségű munkaerő nagyszámú jelenléte.

Szerencsen a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya az országos átlagérték alatt van (azonban a megyei járásközpontok átlaga felett).

Szerencsen az országos átlaggal közel megegyező a foglalkoztatási és munkaerő piaci helyzet. A településen a regisztrált munkanélküliek száma 2013-ban 383 fő volt, mely 2000-től, 650 főről folyamatosan csökkent le. A versenyszférában új munkahelyek nem létesültek ebben az időszakban a változást adminisztratív okok, illetve a közfoglalkoztatásban résztvevők számának megugrása okozta - mely azonban nem jelenti a térség gazdasági helyzetének tényleges javulását. 2009-ben volt a legmagasabb a munkanélküliek száma (665 fő), melynek hátterében a Cukorgyár 2008-as bezárása áll.

2.1.2. A település gazdasága

A város megközelíthetősége fontos szerepet játszik a vállalkozások telephely választásában. Megállapítható, hogy a működő tőke nehezen éri el a várost, hiszen problémát jelent, hogy a betelepülni vágyó vállalkozások megállnak, a Felsőzsolcai ipari parknál vagy a megyeszékhely közelébe települnek, valamint az is, hogy nincs aktív befektetést ösztönzés a településen.

A regisztrált vállalkozások tekintetében 2013-ban 1.411 db vállalkozást tartottak nyilván. A regisztrált vállalkozások közül 431 db tartozik a regisztrált társas vállalkozások közé, viszont az összes vállalkozásnak a 40%-a működő vállalkozás, ami kb. 590 db-ot jelent. Tehát a vállalkozások nagy többségének nincs árbevétele és nem foglalkoztat munkaerőt. A vállalkozások legnagyobb részét a mikro vállalkozások teszik ki, melyek száma 2008 után növekedett meg, amikor a Cukorgyár bezárt, ezek a vállalkozások nagy részben kényszervállalkozások voltak.

A természeti adottságoknak köszönhetően a mezőgazdaságnak kedvező feltételei jellemzik Szerencset, a kertészet és a szőlészet mellett a szántóföldi gazdálkodás a legelterjedtebb, ennek következtében a regisztrált vállalkozások legnagyobb arányban a mezőgazdaságban találhatóak, 2013-ban az 510 db vállalkozásból 28 db a társas vállalkozás. Szerencs természeti adottságai a lehetőségeihez mérten nincsenek kihasználva, nem megoldott a mezőgazdasági termékek feldolgozása és a térségi értékesítés hiánya is problémát okoz. Probléma a háztáji gazdálkodás háttérbe szorulása. A zöldség- és gyümölcsstermelés és a helyi termékek feldolgozása lehetőséget jelentene, ezáltal növelnék a mezőgazdaságban foglalkoztatottak számát.

A vállalkozások tekintetében a szolgáltató szektor nagy arányban és széles körben képviselteti magát, ugyanakkor ezek minősége és mennyisége nem minden területen elfogadható pl. az idegenforgalomban még vannak fejlesztésre váró területek.

A vállalkozások legnagyobb részét a mikro vállalkozások teszik ki, hiába van azonban jelen nagy arányban a vállalkozási szféra, annak tőkeellátottsága alacsony. Az egy lakosra jutó jegyzett tőke Szerencsen közel 70 %-os visszaesést mutat, míg a magyarországi és a megyei járásközpontok folyamatosan növekedő tendenciával rendelkeznek. Ezek következtében a működő közepes és nagy vállalkozások jelenléte nélkülözhetetlen, hiszen ezen vállalkozások foglalkoztatnak a legnagyobb számban és ezek a vállalkozások adják az iparűzési adó legnagyobb részét az önkormányzatnak (Nestlé Hungária Kft., Szerencsi Bonbon Kft., "SZIVÁRVÁNY-ÉP" Kft., DESIGNER TEAM Kft.)

Az önkormányzat gazdálkodásában számottevő a helyben működő vállalkozások adó befizetései, ezek az adóbevételek 95%-át teszik ki, melyen belül is az iparűzési adó 58%-kal rendelkezik. Ennek következtében a város életében elengedhetetlen a közepes és nagy vállalkozások jelenléte. Az önkormányzat rendeletben szabályozza a mikro-is kivállalkozásoknak támogatását.

Szerencsen nem működik önkormányzati vagy gazdasági szervezet, amelynek tevékenysége kifejezetten a gazdaságfejlesztéssel foglalkozna. A helyi építési szabályzat szabályozásai tervében a

kijelölt gazdasági területek részben vannak kihasználva. Az önkormányzat a meglévő kialakított ipari területek mellett további ipari területeket kíván infrastruktúrával ellátni.

Szerencsen a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül 2011-ben 57%, ez az érték alig marad el az országos átlagtól (57,9%), ez az arány pedig a megyei járásközponti (53,8%) és járási (48,1,%) átlag felett van. A közmunkaprogram keretében átlagosan kb. 300 főt foglalkoztatnak ennek is köszönhető, hogy Szerencsen a regisztrált munkanélküliek száma 2013-ban 383 fő volt, mely 2000-től, 650főről folyamatosan csökkent le, viszont a munkanélküliek csökkenését nem az okozta, hogy új munkahelyek létesültek volna ebben az időszakban. Problémát okoz, hogy a képzett munkavállalók a jobb munkalehetőség és jobb fizetés miatt nem a városban keresnek munkát, és elköltöznek ezáltal a meglévő képzetlen munkaerő nem feltétlenül lesz vonzó a betelepülni vágyó vállalkozások számára.

2.1.3. Kultúra és turizmus

A Tokaj-Hegyalja kapuja címmel rendelkező Szerencs jelképe a Világörökségi kapuzat, melyhez turisztikai fogadóépület is tartozik. Az 1.7.3-as fejezetek bemutatták a kulturális adottságokat. A város legfontosabb turisztikai kínálata közé tartozik a Rákóczi vár, mint kulturális központ - melyben Norvég Alap támogatásával a kollégiumhoz tartozó diákszállót alakítottak ki - valamint a Zempléni Múzeum. Nagy hírnévre tesz szert a Cukormúzeum gyűjteménye. Rendezvények közül kiemelkedő a Csokoládéfesztivál, Zempléni Művészeti Napok, Szerencsi Várjátékok.

Szerencsen hiányos a vendéglátó valamint szálláshely kínálat, a szállodai szolgáltatás 2008 után hivatalosan is megszűnt, ennek következtében szállásférőhelyek szűntek meg. Nincsen megfelelő turisztikai marketingje a városnak, melynek következtében az elmúlt években Szerencs folyamatosan veszített az aktív turisztikai keresletéből.

Fürdő és Wellnessházat üzemeltet a város, mely turisztikai és szabadidős létesítményként szolgál, szálláshelyet a tetőtérben szeretnének kialakítani ez kb. 8 szobát jelentene, kültéri medencével nem rendelkezik, de a következő időszakban szeretnék kiépíteni.

Szerencs történelmi borvidék természeti és kulturális értékekben gazdag, ennek ellenére a turisztikai adottságok nincsenek megfelelően kihasználva. A vendégforgalom az elmúlt 10 évben folyamatosan csökkent. Szerencs önmagában nem képes jól működő turizmust kialakítani, jellemzően csak átutazó látogatók érkeznek a városba. Mád és Rátka települések a vendégéjszakák számát tekintve 2 000 db fölötti értékeket mutat, míg Szerencs 860 db vendégéjszakával rendelkezik a 2013-as évben. Turisztikai szolgáltatások fejlesztése Szerencsen címmel már vannak engedélyes tervek, mely egy összetettebb fejlesztés lenne, érintené az egyik volt cukorgyári épületet és egy kerékpáros turisztikai centrumot valamint ipartörténeti múzeumot alakítanának ki. A Rákóczi vár szolgáltatásait pedig bővítenék, hiszen jelenleg hiányos a Rákóczi vár turisztikai vonzereje.

2.1.4. Az önkormányzat gazdálkodása és a településfejlesztés eszköz és intézményrendszere

Az önkormányzati bevételek két fő csoportja: a kötelezően ellátandó feladatok elvégzésére fordítandó normatív illetve a helyi adóbevételek, melyek közül a legfontosabb az iparűzési adó. Az önkormányzat különböző segélyekkel támogatja a város lakosságát. Az adóság konszolidáció révén 2013-2014 között két ütemben rendezésre került az összesen 1 891 648 000 Ft adóság, mely nagyban segítette az önkormányzat megfelelő működését. Az önkormányzat tulajdonában van a Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft. és a Városgazda Nonprofit Kft. amely különböző működtetési és vagyongazdálkodási feladatokat lát el.

Városfejlesztési önkormányzati bizottság és Városfejlesztő Társaság nem működik a városban, a Polgármesteri Hivatalon belül azonban működik Városfejlesztési Osztály.

Az Önkormányzat számos programmal és tanulmánnyal rendelkezik településfejlesztésre vonatkozóan, melyek segítik a 2014-2020-as évekre való felkészülést.

A város költségvetésében problémát okoz a közintézmények magas működtetési és üzemeltetési költsége, ezáltal a minőségi szolgáltatások korlátozott hozzáféréssel rendelkeznek.

A település lakásállományának 3809 db ingatlanjából 21 lakóingatlan áll önkormányzati tulajdonban. Az önkormányzat bérlakás állományának műszaki állapota jó, az ingatlanok kiadásából származó bérleti díj a fenntartás költségeit fedezi. Szociális bérlakás program a településen nincs.

A lakóingatlanokon kívül számos középület áll önkormányzati tulajdonban, ezek közül két épület funkció nélküli. Az épületek műemléki védettsége a hasznosításukat nagyban megnehezíti, állapotuk erősen leromlott, néhány éven belül jelentős felújítást igényelnek, amely nagyságrendje alapján csak új jövedelemtermelő funkció egyidejű telepítésével realizálható. Az önkormányzatnak anyagi fedezete a feladatra nincs, megfelelő befektetői szándék esetén az épületek és a hozzá tartozó 4,5 ha nagyságú iparterületbe sorolt telek használati- vagy tulajdonjogát az önkormányzat a beruházónak átadná.

2.1.5. Közlekedés, elérhetőség, településszerkezet

Szerencs közúti és vasúti közlekedési csomópont.

A település a jó burkolat minőségű 37-es főút mentén fekszik, az M3 autópálya kivezető szakaszának távolsága 27 km – közúti megközelíthetősége így kiváló.

A településen a vonzáskörzeti átmenő forgalmat két fő áramlat adja, melyek közvetlenül a településközpontot is érintik. A Rákóczi utca és Ondi utca városközponti szakaszának nincsen igazán használható tehermentesítő út alternatívája, a védett településszerkezet miatt új utak nyitása nem lehetséges. Az átmenő forgalom zajkibocsátása és porszennyezése a lakóépületek közelsége, valamint a védendő homlokzatok közelsége miatt zavaró. Ebben a térségben jelentősebb zöldterület vagy zöldfelület sem található, mely a beépített területeket kondicionálná.

Szerencs vasúti megközelíthetősége mind Miskolcra, mind Nyíregyházára kitűnőnek mondható, a helyközi autóbusz közlekedés megfelelő járatmennyiséget tartalmaz. A megfelelő közösségi közlekedési lehetőség azért is fontos tényező a településen, mert az oktatási intézményekbe más településekről bejáró diákok aránya kifejezetten magas.

A kerékpárút hálózat fejlesztése nem csupán a lakossági közlekedés tekintetében, de turisztikai szempontból is fontos cél.

A település legfontosabb és megőrzendő morfológiai, településképi értéke a tájban való igen előnyös elhelyezkedése. Az utcaképek, a beépítés, az épületek közvetlen látványai örökségi szempontból jelentős értékeket képviselnek (értékes építészeti emlékek, összefüggően azonos karakterű, védelemre érdemes utcaképek). A város épületállománya vegyes képet mutat. Vannak nagytelkes családi házas beépítésű területek, gyári lakóterületek, kolóniák, többszintes lakótelepek. A településen szegregátum nincsen.

Szerencsnek az egyik nagy megoldandó problémája, hogy nincs igazi városi főtere.

2.1.6. A település közművei, energiagazdálkodás

A város és környékének ivóvízzel való ellátása biztosított. A vizet a Bekecs, Legyesbénye, Mezőzombor egyesített rendszere adja. Szerencs vízellátó rendszerét 1974-ben helyezték üzembe. Az elmúlt 10 évben a vízfogyasztás jelentős mértékben visszaesett, melynek kiváltó oka elsődlegesen a fogyasztónkénti mérés és elszámolás folyamatos bevezetése volt. Másodlagos, de kevésbé jelentős hatás az ipari termelés csökkenése és az egyedi vízbeszerzési helyek (fúrt kutak) kiépítése volt. A jelenlegi helyzet így az, hogy a meglévő kapacitások még középtávon is képesek kiszolgálni a

települést. Ugyanakkor folyamatban van a Szerencs térségi ivóvíz minőségjavító program megvalósítása.

A város rendelkezik szennyvíztisztító teleppel, melynek üzemeltetője a Borsodvíz Zrt. A Borsodvíz Zrt. Tokaji üzemvezetőségének telephelye: 3900 Tokaj, Csokonai út 2.A rendszerbe Szerencsen kívül a következő települések kapcsolódnak be: Bekecs, Legyesbénye, Rátka, Mezőzombor. A csatornahálózat elválasztott rendszerű. Nagy része gravitációs rendszerű csatorna, kis része nyomott vezeték. A csatornák anyaga vegyes. A régi építésűek azbesztcement és beton anyagúak. A közelmúltban kiépült hálózat korszerű műanyag csövekből épült. A szennyvízcsatorna hálózaton azokon a helyeken, ahol gravitációs elvezetést nem lehet biztosítani, szennyvízátemelők dolgoznak.

A városban a felszíni víz elvezetésére zárt gravitációs csatorna, nyílt burkolt árok, illetve folyóka és nyílt medrű árkok szolgálnak.

Az utóbbi évek fejlesztése következtében 2013 évben zárult a kistérségi belterületi és térségi vízrendezési projekt, mely során a fent említett részvízgyűjtők főgyűjtőinek fejlesztése történt meg. Továbbá új külterületi övárkok, hordalékfogók és belterületi csatornák létesültek, mederburkolások történtek és a befogadó Szerencs patakánál a befogadó műtárgyak, meder szakaszok kerültek megújításra.

A fő fejlesztési irány ezek után a meglévő gerincekre vezető csatornák, zárt rendszerek kiépítése és korszerűsítése. A 37-es út és a vasút közötti terület magas talajvízszintje miatt a gerincárkok mélyítése, a mély szakaszokon burkolása szükséges és új átemelő építését javasoljuk a csapadékvíz befogadóba való eljuttatásához.

2004.-től a középületek/intézmények felújítása minden esetben tartalmazott energiahatékonysági felújítást is, de kizárólag erre irányuló beruházása még nem volt az Önkormányzatnak. 2015.-ben a tanuszoda napelemes korszerűsítése fog megvalósulni.

2.1.7. Településüzemeltetés és környezetvédelem

Jelentős vízgazdálkodási kockázatot a nem csatornázott települések ellenőrizetlen szennyvízgyűjtése és elhelyezése, valamint a már csatornázott területeken felhagyott szennyvíztárolók nem szakszerű felszámolása jelenti. Környezetterhelési kockázat továbbá a nem megfelelően kezelt szennyvíziszap elhelyezése.

A település területén és közigazgatási határain belül a hatóság felé 9 db felé bejelentett pontforrás található.

A pontforrások összetételéből látható hogy a kibocsátások csak fele ipari kibocsátás.

A településen a zajkibocsátás jellemzően közlekedési eredetű.

A környezet védelme érdekében az önkormányzat rendszeresen felülvizsgálja az erre vonatkozó programjait. Szerencs Város Önkormányzata 2012. évben felülvizsgálta a Környezetvédelmi Programját, valamint elfogadta a Fenntarthatóság Helyi Programját, 2013. évben pedig elfogadásra került Szerencs Város Fenntartható Energia Akcióterve. Ezen dokumentumok mindegyike megfogalmaz olyan célkitűzéseket, melyek az erőforrásokkal történő fenntartható és hatékony gazdálkodásra vonatkoznak, beleértve a környezet állapotának – levegő, talaj és vízminőség – védelmére és javítására, továbbá a megújuló energiaforrások és nyersanyagok hasznosítására vonatkozó vállalásokat.

A hulladékgazdálkodás területén az elmúlt években jelentős változások következtek be, mind a jogszabályok, mind a helyi adottságok területén.

A fenti tényezők indokolják, hogy az önkormányzat 2015. évben teljes egészében felülvizsgálja és átszervezi korábbi hulladékkezelési tevékenységét, és abban elmozduljon a hosszú távon mind

gazdasági, mind környezeti szempontból fenntartható tevékenység felé. Ennek érdekében az önkormányzat 2015.-ben új komplex hulladékkezelési és újrahasznosítási programot indít el.

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

3.1.1. A folyamatok értékelése

Szerencs demográfiáját tekintve előregedés és elvándorlás jellemzi. A 0-14 évesek száma folyamatosan csökken, míg a 60-x évesek száma évről évre folyamatosan növekvő tendenciát mutat. A fiatalkorúak aránya a legalacsonyabb, ez hosszútávon a természetes utódlás szempontjából a város népesség megtartását befolyásolhatja. A település legfontosabb feladata a népesség csökkenésének megakadályozása, ehhez az eszközök részben megvannak, de több területen további lépéseket szükséges tenni. Számos közintézmény állapota megfelelőnek mondható, de akadnak olyan oktatási-nevelési intézmények, melyek felújításra szorulnak. További problémát okoz a közétkeztetés kapacitás és funkcionális hiánya valamint azok leromlott infrastruktúrája. Az egészségügyi ellátás Szerencsen megfelelő, ellátja a járás településeinek az igényeit is. A sport-, szabadidős és rekreációra alkalmas területek infrastruktúrája, állapota és kapacitása nem megfelelő. Ezen problémák megoldása segítheti a fiatalok megtartását a városban.

A gazdasági élet területén a jelenlévő jelentősebb vállalatokat, ha negatív külső hatás érné, akkor az a várost hátrányosan érintené. Problémát jelent, hogy a regisztrált vállalkozások 40%-a működik csupán, az önkormányzati iparűzési adót nézve jól kirajzolódik, hogy kevés azon vállalkozások száma melyek nagyobb hatással lennének Szerencs gazdasági életére, gazdasági életének fellendítésére.

A gazdaság fejlesztésében elengedhetetlen szempont, hogy Szerencs a Tokaj-Hegyalja Történelmi Borvidék Világörökségi területén található. Világörökségi területként fontos a történelmi borvidék tájkarakterének a megőrzése ezen belül a szőlőművelés és borászati gazdálkodás tovább vitele. Mára viszont kevés az olyan borászati gazdálkodás, amely hasznot hozna a családoknak. A térség leszakadásának megállításának érdekében elengedhetetlen az agrár, ipari és a szolgáltató szektor tovább fejlesztése. Fontos, hogy olyan fejlesztések valósuljanak meg, amelyek a táj egyedi értékei mellett szem előtt tartják azon ágazatok megerősödését, amelyek a lakosság egy szélesebb körének tud élhető várost teremteni.

Az idegenforgalom fejlesztéséért a meglévő adottságokra alapozva, érdemes lenne a települések között turisztikai összefogást kezdeményezni, hiszen hiányoznak azok a komplex turisztikai programok, melyek a turisztikai szolgáltatásokat bővítenék, és megfelelő marketinget alkalmazva vonzóbbá válna a térség a turisták számára.

Szerencs közlekedési kapcsolatai, közlekedés földrajzi helyzete megfelelő, a városon belüli kapcsolatrendszer hiányos, fontos fejlesztési irány a kerékpárút-hálózat kiépítése a szomszédos települések között valamint az utak burkolati minőségének javítása. A lakosság komfort érzetének erősítésének érdekében szükséges lenne egy városközpont, főtér kialakítása, viszont hátráltató tényező, hogy a városszerkezete korlátozza a belvárosi forgalom átszervezésének lehetőségét. A településen a közműellátottság és energiagazdálkodás az elmúlt időszak fejlesztéseinek köszönhetően javult Szerencsen, viszont vannak még területek melyek korszerűsítése a következő időszak feladata lesz.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A település és környezetének fejlesztését befolyásoló belső tényezőket vizsgálva Szerencsen a járásközponti intézmények megfelelőek, az egészségügyi ellátás jól szervezett és jó minőségű. Azonban vannak olyan közintézmények, intézmények melyek állapota leromlott, valamint problémát okoz, hogy a járási funkciók széttagoltan működnek. A városban több jelentős termelőkapacitással és foglalkoztatási szereppel rendelkező vállalkozás működik, viszont ezek a munkahelyek kevesek a

fiatal képzett munkaerő megtartására. Kevés azon tőkeerős vállalkozások száma melyek fellendíthetnék Szerencs gazdasági életét. Kitörési pont lehet a mezőgazdasági termékek termelésének erősítése, azok értékesítése, vagy a mezőgazdaságra települő élelmiszeripar megtelepedése a városban. A meglévő ipari területeket ki lehet használni. Mind vasúti és közúti közlekedés szempontjából a megközelíthetőség és az utak állapota megfelelő.

A településen a gazdasági célú befektetés ösztönzés hiányzik, ezáltal a városfejlesztési tevékenység nem megfelelő. Foglalkoztatás szempontjából jelentős a középfokú végzettségűek jelenléte, viszont a felsőfokú végzettségűek aránya alacsony.

A turizmus problematikája, hogy nincs megfelelő marketing stratégia, nincsenek komplex turisztikai programok.

A sport közösség-szervező ereje a település és környékén jelentős, viszont a sport-, szabadidős és rekreációra alkalmas területek infrastruktúrája, állapota és kapacitása nem megfelelő. Ezen problémák megoldása segítheti a fiatalok megtartását a városban.

Az alapfokú (bölcsőde és óvoda) intézmények infrastruktúrája kapacitás kihasználtsága megfelelő.

A település felszíni vízelvezető rendszere hiányos (Fecskés település rész), az övások rendszer nem teljesen kiépített így árvíz veszélyt jelent, illetve a zöld- és egyéb hulladék kezelése nem megoldott, ezáltal környezetvédelmi konfliktusok merülhetnek fel. Valamint városképi probléma, hogy nincs egy kialakított főtér, a belváros zsúfolt és rendezetlen és a belvárosi parkolás sem megoldott.

Szegregáció nem jellemző a településen, viszont a Déli városrész és Ond településen magas a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások száma, melyek magukban hordozhatják a veszélyt, e problémára is szükséges megoldást találni.

A település és környezetének fejlesztésére ható külső tényezőket a város vezetése nem tudja befolyásolni, az önkormányzati tevékenységen túl mutat. Szerepe abban rejlik, hogy a jelentkező lehetőségeket kihasználja, és a veszélyeket időben felismerje, és megtegye a város érdekében a megfelelő lépéseket. Lehetőségként kínálkozik a járás központisége, mely kedvező társadalmi és foglalkoztatási lehetőséget teremt. Szerencs kedvező földrajzi elhelyezkedése révén a (Világörökség részeként) kedvező turisztikai terület, ahol egyre erősödő az igény az örökségi turizmus iránt. Ennek ellenére az adottságok nincsenek kellőképpen kihasználva, és a települések együtt működése is hiányos ezen a területen. Táji potenciál a jó minőségű termőföldek, melyek kihasználása a mezőgazdaság fellendítéséhez vezethetnek, előnyt jelent, hogy az élelmiszeripar területén jelen van a képzett munkaerő. Potenciális veszélyt jelent a gazdasági életben a versenytársak közelsége (pl. Felsőzsolca ipari park, megyeszékhely) vagy éppen Szlovákia közelsége, a vállalkozások a kedvezőbb telepítő tényezők, adókedvezmények tükrében nem Szerencsre települnek le és így a nagyberuházások elkerülik a várost.

A település kedvező megítélésében veszély fenyegeti a megye és a régió negatív gazdasági és társadalmi megítélése, valamint, hogy növekszik a problémás leszakadó társadalmi rétegek száma. További problémát jelent a kedvezőtlen demográfiai folyamatok elöregedés, természetes fogyás és az elvándorlás. Ezekre a problémákra megoldás lehet a gazdaságfejlesztése a munkahelyek számának növelése.

Cél a népesség számának a megtartása, megfelelő minőségű és mennyiségű szolgáltatások, egészséges és biztonságos lakókörnyezet kialakításával, amely vonzó a családok számára, így Szerencsen telepednek le.

30. táblázat: SWOT analízis

Erősségek	Gyengeségek
Szerencsi csokoládé hírneve	A településen nincsenek meg a rekreációs és sportolási lehetőségek
A település elérhetősége jó, jó vasúti közlekedés	Feldolgozó mezőgazdaság hiánya
Megyeszékhely és autópálya megközelítése kiváló	Kevés a turisztikai adottság, és ami van, az sincs megfelelően marketingelve. Nincsenek komplex turisztikai programok
Középfokú képzett munkaerő jelenléte	Gazdasági célú befektetés ösztönzés hiányzik
A bölcsőde és az óvoda infrastruktúrája nagyon jó/megfelelő	Település infrastruktúrája hiányos
A meglévő ipari területeket ki lehet használni	Szűk társadalmi csoport munkavállalásra képtelen
Jó minőségű, koncentrált egészségügyi és oktatási szolgáltatások	Régi cukorgyári barnamezős terület a belvárost terheli, kihasználatlan
Megfelelő közbiztonság	Regisztrált vállalkozások száma magas
Szegregáció nem jellemző	Déli városrészen és Ond településen magas a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya
	Felsőfokú végzettségűek aránya alacsony
	Innovatív vállalkozások hiánya
	Tőkeerős közepes vállalkozások hiánya
	Csekély külföldi befektetői érdeklődés
	Zöld- és egyéb hulladék kezelésének hiánya
	Nincs kialakított piac
	Részben rendszertelen, zsúfolt belvárosi forgalom
	Nincs kialakított városközpont, főtér
Lehetőségek	Veszélyek
Járás központság kedvező társadalmi, foglalkoztatási lehetőséget teremt	Versenyársak közelsége (pl. Felsőzsolcai ipari park közelsége)
Tokaj-Hegyalja a Világörökségi részeként kedvező turisztikai terület	Szlovákia közelsége (pl. elviszi a nagyberuházásokat)
Egyre erősödő igény az örökségi turizmus iránt	Szélsőséges időjárási helyzet (pl. árvíz)
Jó minőségű termőföldek	Térség gazdasági leszakadása
Élelmiszeripar (édességgyártás) területén képzett munkaerő, hagyományok	Borsod- Abaúj Zemplén megye negatív gazdasági- társadalmi megítélése
A vár turisztikai vonzerejének újrapozícionálása (könyvtár kikerülhetne)	Kedvezőtlen demográfiai folyamatok (öregedés, természetes fogyás, elvándorlás)
Kiaknázni a település földrajzi adottságait (szomszéd településekkel összefogás, borturizmus)	Az ország egyik legelmaradottabb megyéje, roma-kérdés
TDM szervezet működésének felélénkítése	Cukorgyári imidzsből nem tud kitörni a település
	A településszerkezet korlátozza a belvárosi forgalom átszervezésének lehetőségét
	A város műemléki kialakítása akadályozza további fejlesztések megvalósítását

Forrás: saját szerkesztés

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

A 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet előírja, hogy koncepciót, stratégiát és településrendezési eszközöket kell készíteni. 2004-ben készült el Szerencs Településfejlesztési Koncepciója. A dokumentum elfogadása óta több mint 10 év eltelt. A bekövetkezett társadalmi, gazdasági és környezeti változások tekintetében szükségessé vált a dokumentumot felülvizsgálni, és az elmúlt időszak változásait szem előtt tartva egy új stratégiát kidolgozni. A következő 2014-2020-as Európai Unió fejlesztési időszak indokoltá teszi egy új stratégia elkészítését, amely fontos alapja lesz a pályázatok benyújtásának. A stratégia a település sajátosságainak és a településhálózatban betöltött szerepének figyelembe vételével készült. A megalapozó vizsgálat számszaki része az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer segítségével valamint a Központi Statisztikai Hivatal 2011-es népszámlálási adatai alapján készült el.

A Megalapozó vizsgálat elkészítésénél számszaki adatok mellett szükséges volt helyszíni bejárásra, amely alatt megismerhettük a város sajátos adottságait, ennek köszönhetően egy tisztább képet kaphattunk Szerencsről. A korábban elkészült dokumentumokat is figyelembe véve készült el a helyzetfeltáró munkarész. A településrendezési tervekben rögzített lehetőségek a jelenlegi információk alapján nem akadályozzák a stratégia fejlesztéspolitikai céljainak, a tervezett beavatkozási eszközöknek a sikeres megvalósítását.

3.2. Problématérkép/értéktérkép

A probléma- és értéktérkép elkészítése során a megalapozó vizsgálat helyzetfeltárás illetve helyzetelemzés (különösen: SWOT analízis – 3.1.2. pont) részében ismertetett, valamint a helyszíni bejárás, többoldalú személyes szakmai egyeztetés (*workshop*) során feltárt és elhangzott információk kerültek felhasználásra.

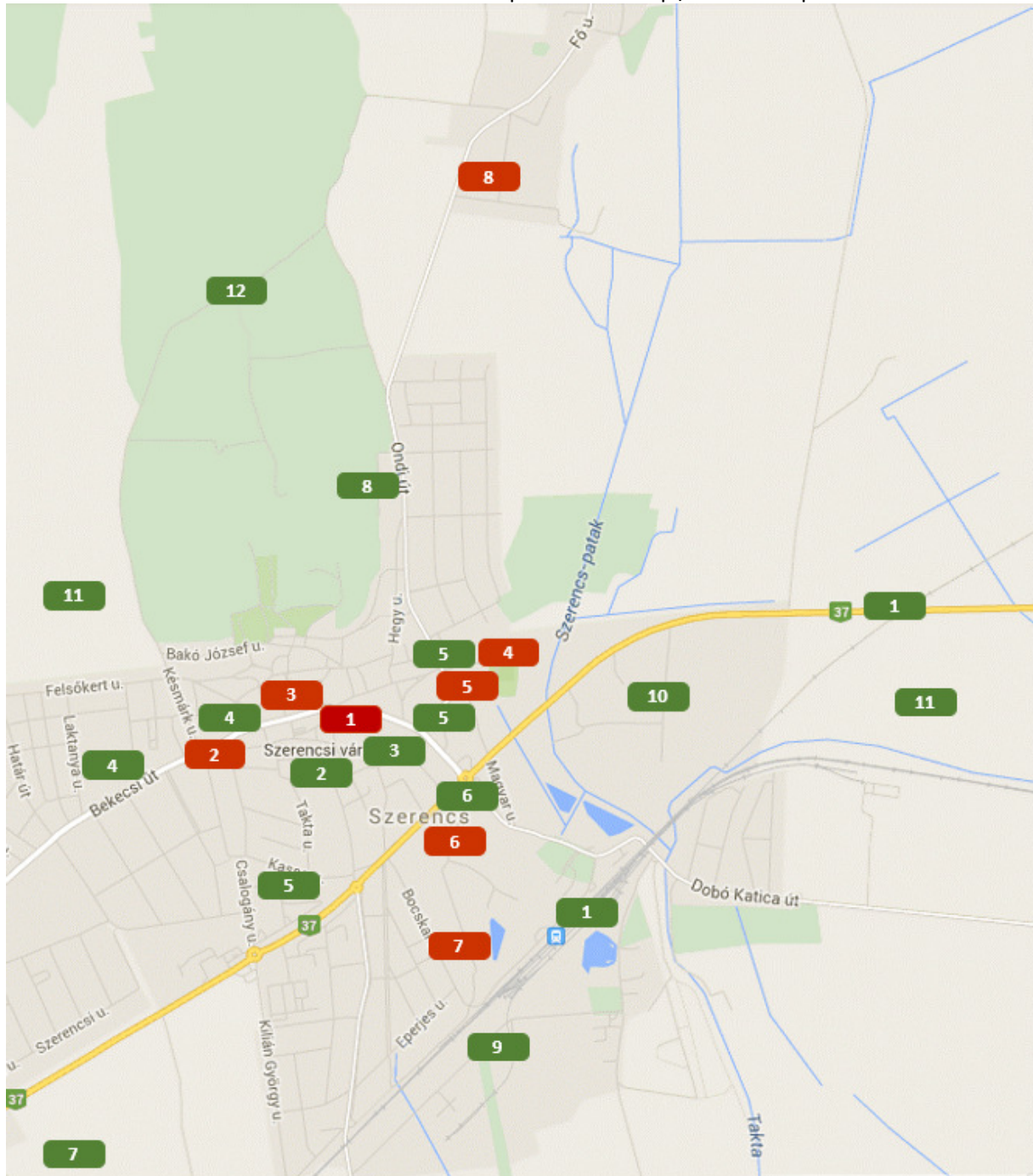
A térképen a Szerencsre jellemző, adott területhez, városrészhez rendelhető problémák, illetve települési értékek kerültek feltüntetésre.

120. ábra: Problématérkép/értéktérkép – összefoglalás

Városrész	Problémák	Értékek
I. Városközpont	1. Részben rendszertelen, zsúfolt belvárosi forgalom.	1. A település elérhetősége jó (37-es sz. fkl.út, M3 autópálya), jó vasúti közlekedés.
	2. Nincs kialakított, megfelelő méretű és jól működő piactér (kisvárosi vásárcsarnok).	2. Műemlék jellegű, jelentős építészeti értékkel rendelkező belváros.
	3. Nincs kialakított városközpont, főtér.	3. Turisztikai potenciállal rendelkező Rákóczi-vár.
	4. A településen nincsenek meg a rekreációs és sportolási lehetőségek.	4. Felújított szakellátó központ, jó minőségű, koncentrált egészségügyi szolgáltatások.
		5. Oktatási-nevelési intézmények széles köre.
II. Nyugati városrész		6. Cukormúzeum.
III. Északi városrész	5. Vári telep, a város legrosszabb adottságú, kolónia jellegű lakóterülete.	7. Nyugati iparterület.
IV. Déli városrész	6. A régi cukorgyári barnamezős terület a belvárost terheli, kihasználatlan.	8. Pincés terület, amely helyi védelem alatt álló különleges területnek minősül.
	7. A déli városrészen magas a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya.	9. Déli iparterület.
V. Ond településrész	8. Ond településen magas a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya.	10. Szerencsi Ipari Park.
Külterületek		11. Jó minőségű termőföldek.
		12. Tokaj-Hegyalja a Világörökségi részeként kedvező turisztikai terület.

Forrás: saját szerkesztés

121. ábra: Szerencs problématerkép / értéktérkép

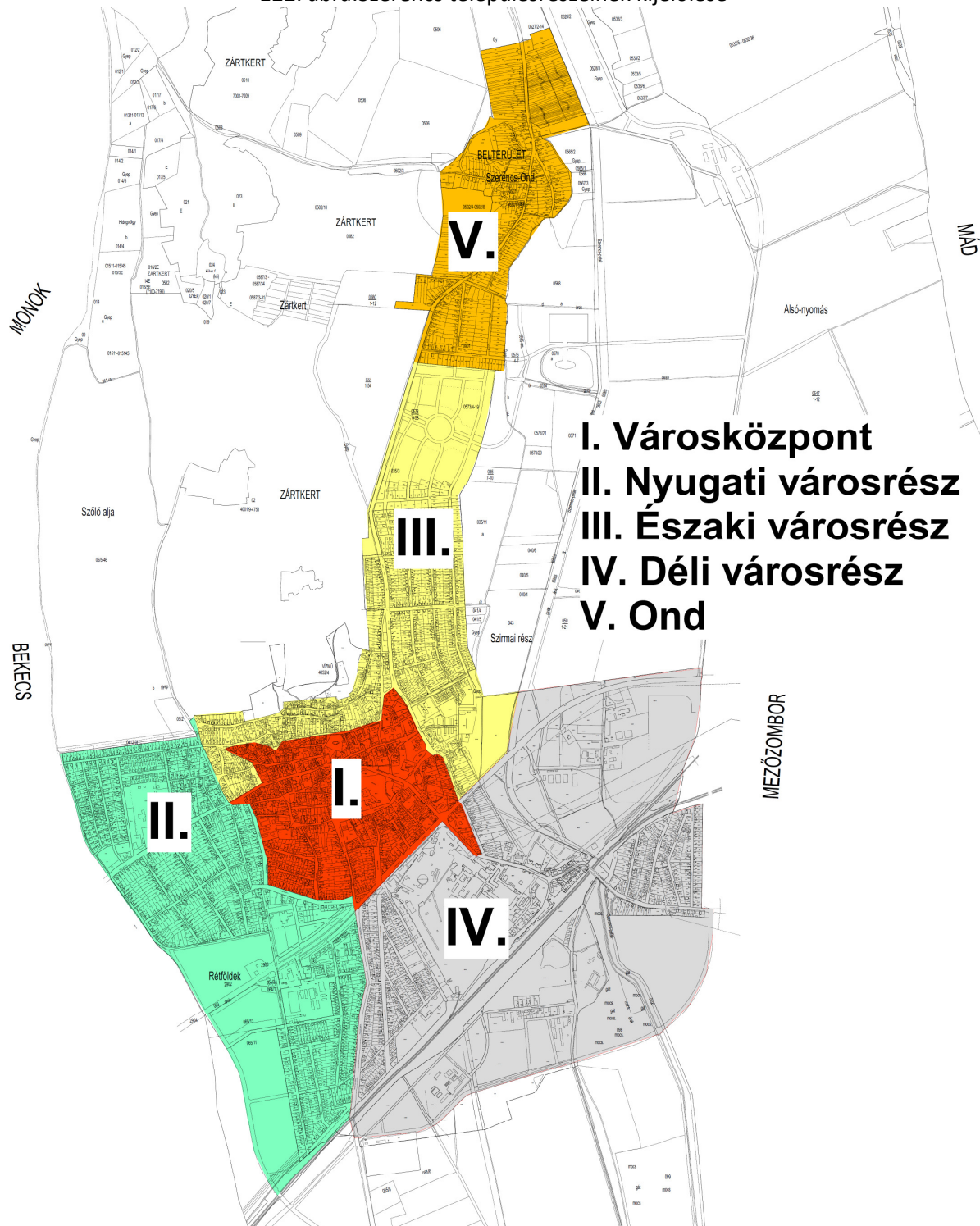

Forrás: saját szerkesztés

3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térkép ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

122. ábra: Szerencs településrészeinek kijelölése

Forrás: Szerencs önkormányzat

123. ábra: Szerencs Városközpont

Szerencs Városközpont

Forrás: saját szerkesztés

I. számú városrész – Városközpont – általános jellemzői, célkitűzéseinek meghatározása

A városközpontként lehatárolt terület csaknem teljes egészében lefedi a történelmi városközpont – azaz a település legrégebben lakott, beépített – így jelentős kulturális örökséggel, számos műemlékkel, sajátos, évszázados hagyományokat őrző településszerkezettel, szabálytalan úthálózattal és telekalakítással, jelentős építészeti értékkel rendelkező területét. Ugyanakkor e terület ma is a település igazgatási, kereskedelmi, kulturális központja, ide koncentrálnak a közösségi funkciókat ellátó intézmények, a kereskedelem és a szolgáltatás jelentős része.

A 2011-es népszámlálási adatok alapján a városrészek közül ezen településrészen a legkisebb a lakónépesség száma (1563 fő), a népesség legnagyobb része (57,4%) 15-59 évesek csoportjába tartozik. Ezen csoport 43,6%-ának 2011-ben nem volt rendszeres munkajövedelme, a foglalkoztatottak nélküli háztartások aránya 48,4%. A számok nyomán, a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a Városközpont lakónépességén belül több mint 61%, a tartós munkanélküliek aránya 2011-ben 7,7% volt.

A népességszámhoz, valamint a Városközpont épületeinek, funkcióinak jellegéhez illeszkedve, ebben a városrészben a legkevesebb a lakóingatlanok száma (742 db).

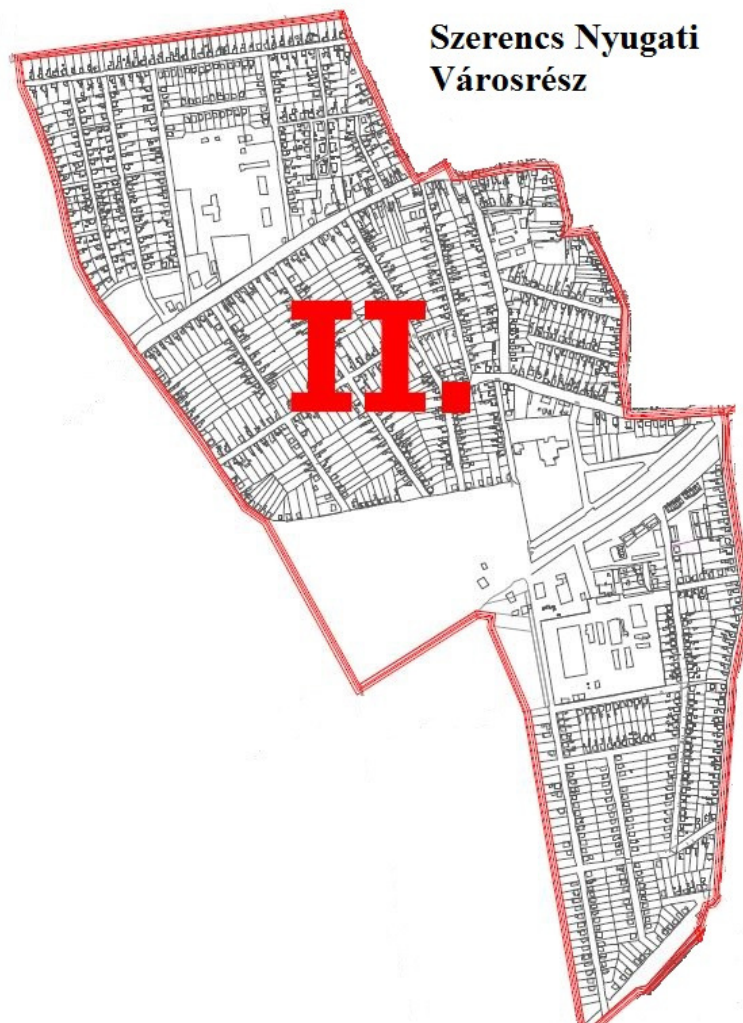
Az értékek mellett jelentkeznek a régi beépítésből adódnak a városrésze jellemző alábbi problémák:

- Régi időkből származó, jelentős részében felújításra szoruló épületállomány;
- Korszerűtlen és túlterhelt úthálózat;
- Elöregedett, cserére szoruló közművek;

Általános célként az alábbi szempontok határozhatóak meg:

- A védett településszerkezet megóvása mellett a közlekedés feltételeinek javítása;
- A terület kereskedelmi és szolgáltató funkcióinak erősítése;
- A kulturális örökség megvédése-megőrzése;
- Turisztikai vonzeró további növelése;
- Intézményhálózat továbbfejlesztése, a közszolgáltatások színvonalának emelése a megfelelő környezet megteremtésével;
- Zöldfelületek megőrzése, rendezése, a lehetséges mértékben történő növelése, rendszerbe szervezése;
- Elavult műszaki infrastruktúra-hálózat korszerűsítése.

124. ábra: Szerencs Nyugati Városrésze

Forrás: saját szerkesztés

II. számú – nyugati városrész – általános jellemzői, célkitűzéseinek meghatározása

A nyugati városrész elsősorban családi házas beépítésű, kertvárosias terület, néhány beékelődő – nagyobb összefüggő területet elfoglaló - intézmény, és ipari területtel. Ebben a városrészben – történeti fejlődés okán – már nem jellemző a városközpontot meghatározó sajátos településszerkezet, a városrész többnyire szabályos alakú telkekkel és úthálózattal rendelkezik. A településrész egyes kisebb részeitől eltekintve az 1950-es évektől kezdve, fokozatosan épült be. A

Rákóczi úttól északra eső terület egységen található a város legnagyobb egészségügyi és szociális intézménye, ahol járóbeteg ellátást végző szakrendelők, valamint bentlakásos szociális otthon található. Az intézményterületen található továbbá a Városi Rendőrkapitányság, mellette egy kisebb kereskedelmi egység, valamint kereskedelmi szolgáltató funkció megvalósítására alkalmas szabad területtel rendelkezik. A Rákóczi úttól délre, a 37.számú főközlekedési útig terjedő terület részen a kertvárosias lakóterületeken kívül egy nagyobb összefüggő tömbben a 1980-as évek elejétől egy városi alközpont kezdett kiépülni. A területen Általános Iskola, Óvoda, egy új római katolikus templom, a Munkaügyi Központ, benzinkút, élelmiszer diszkont található. Ezen a részen van továbbá egy mintegy 12 ha területű fejlesztési terület, melyen kereskedelmi-szolgáltatási rendeltetésű építmények helyezhetőek el. A városrész 37.számú főközlekedési úttól délre eső területén található a nyugati iparterület, amelyet egy benzinkút valamint autószalet és szerviz alkot.

A városrész jellegével (családi házas beépítésű, kertvárosias) összhangban a lakónépesség száma a 2011-es népszámlálási adatok alapján itt a legnagyobb: 3267 fő, melynek összetételére jellemző a 0-14 éves kórú lakosság alacsony aránya (11%) és az idősek (60-x) magas aránya (30,5%). A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves korosztályon belül 2011-ben majdnem ezen városrészen volt a legmagasabb (57,8%), ezzel egyszerre a munkanélküliek aránya 11% volt (települési átlag: 12,1%). A lakóingatlanok száma Szerencs városrészei közül itt a legnagyobb: 1146 db, melyek közül az alacsony komfortfokozatú lakások, illetve az egyszobás lakások aránya település szinten itt a legalacsonyabb (4,9%, ill. 2,3%).

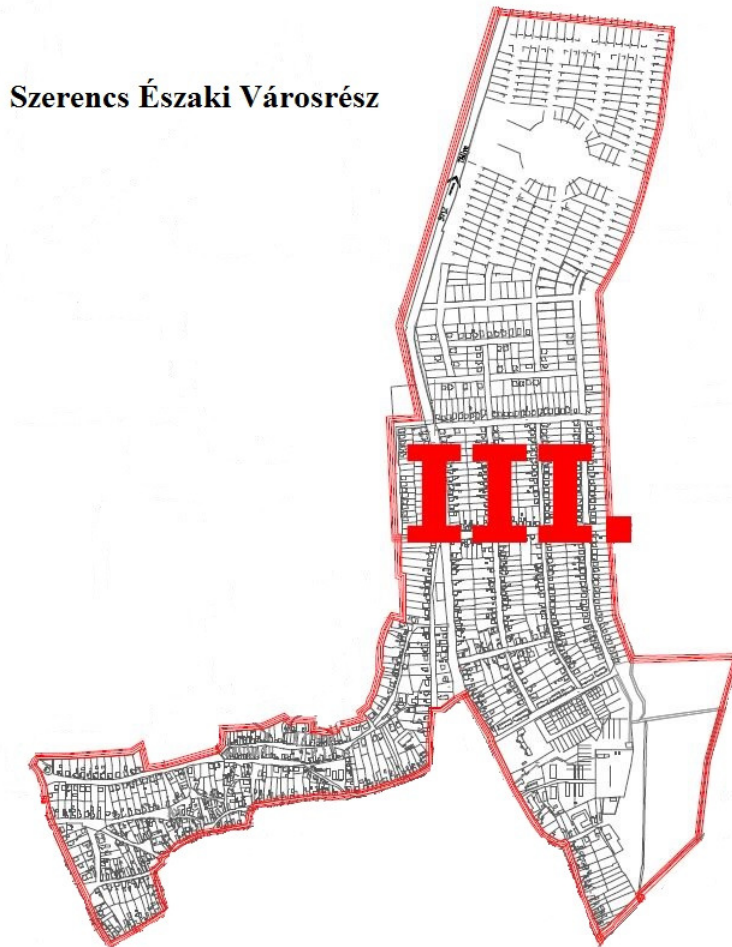
A városrészre jellemző problémái:

- A csapadékvíz-elvezető rendszer hiányosságai;
- A régebbi utcákban az utak és járdák romló állapota;

A városrészre vonatkozásában meghatározható általános célok:

- A lakóterületeken a kertvárosias karakter megőrzése;
- A műszaki infrastruktúra-hálózat folyamatos karbantartása, felújítása;
- A vegyes intézményi területeken a zöldterületek arányának megtartása, növelése, állapotának fenntartása, illetve javítása. Az új beépítésű részekben a településrendezési tervben előírt nagyságú területen növénytelepítés;
- Lakossági szolgáltatások további fejlesztése.

125. ábra: Szerencs Északi Városrész

Forrás: saját szerkesztés

III. számú – északi városrész – általános jellemzői, célkitűzéseinek meghatározása

A városrész elsősorban lakóterület, kivéve az Ondi út alsó szakaszától keletre eső területet, ahol a Szakképző Intézet egyik oktatási egysége, valamint a város sporttelepe található. Az Ondi út középső és felső belterületi szakaszától keletre eső lakóterület (Ondi úti lakótelep) a 1960-as évektől kezdve fokozatosan épült be. A terület kertvárosias karakterű, szabályos hálós utcarendszerrel. A családi házas beépítésű terület és a városközpont között mintegy átmenetet képez a Szabadság úti lakótelep. Ez sorházas, illetve tömbházas beépítés található, további beépítésre alkalmas szabad területtel. Ezen tömbházak alatt található a Vári telep, amely a város legrosszabb adottságokkal bíró, kolónia jellegű lakóterülete. Az Ondi út középső szakaszától nyugatra, és a városközponttól északra eső területet szintén elsődlegesen lakóterületnek tekinthető. A terület régebben beépült, részben még a településközpontra jellemző szabálytalan úthálózattal és kisebb telkekkel. Ezen a területen található egy nagyobb összefüggő pincés terület is, amely helyi védelem alatt álló különleges területnek minősül. Ez a városrész-lehatárolás tartalmazza az Ondi úti lakótelep és az Ondi településrész között lévő tartalék lakóterületet is.

2011-ben az északi városrész területén volt település szinten a második legtöbb lakóingatlan (918 db), helyet adva a településrész 2197 fő lakosának. A lakóingatlanok között az alacsony komfortfokozatú lakások aránya viszonylag kicsi (5,7%). A lakosság jellemzően a 15-59 éves korosztályba tartozik (64%), település szinten itt a legkisebb a 60-x korosztályba tartozók aránya (22,9%). A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül 59,3% - ezzel itt a legmagasabb

ezen arány a település egészét nézve. Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozók aránya 24,6%, ami település szinten a legalacsonyabb érték. A munkanélküliek aránya (10,5%) alatta marad mind a települési átlagos értéknek (12,1%), mind pedig az egyes további városrészek értékének is.

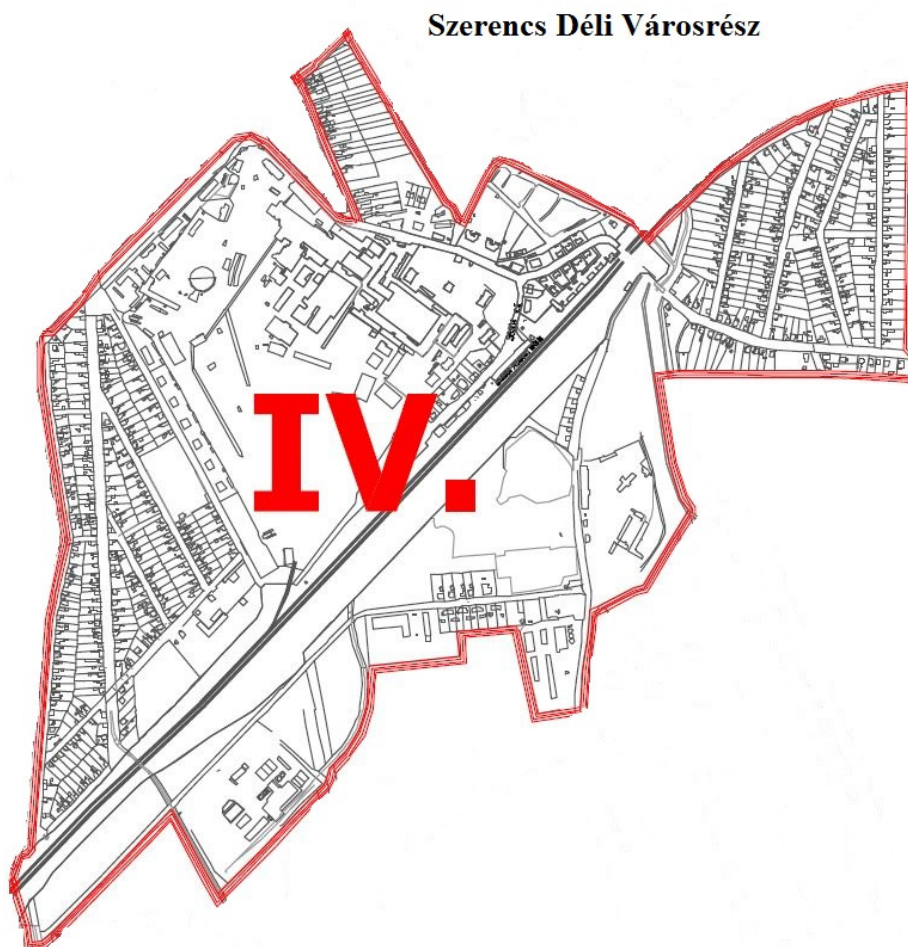
A városrészeire jellemző problémák:

- A csapadékvíz-elvezető rendszer hiányosságai;
- A pinceterületen az utak romló állapota;

A városrészeire meghatározható általános célok:

- Új lakóterületek kialakítása során telek-közművesítés, útépítés;
- Csapadékvíz elvezetés rendezése, javítása;
- A műszaki infrastruktúra-hálózat folyamatos karbantartása, felújítása;
- Sportterület továbbfejlesztése;
- Lakosságot érintő szolgáltatások fejlesztése.
- Helyi védelem alatt álló pinceterület értékmegőrzésen alapuló fejlesztése;
- Leromlott állapotú Vári telep lakókörnyezet-rehabilitációja.

126. ábra: Szerencs Déli Városrész

Forrás: saját szerkesztés

IV. számú – déli – városrész általános jellemzői, célkitűzéseinek meghatározása

A városrész két kisebb lakóterület közzé beékelődve egy aránylag nagy kiterjedésű iparterületeket tartalmaz. Az egyik lakóterület a nyugati városrész 37. úttól délre eső részével közvetlenül határos és a Cukorgyár üzemi területéig tart, azonban ezen lakóterület régebbi beépítésű mint a nyugati városrészhez sorolt lakóterületrész, ezért itt más problémák is jelentkeznek, csakúgy mint az iparterületről keltre eső másik lakóterület egységen, a Fecskés településrészen.

Az iparterületen található a 2008. évben bezárt Cukorgyár, valamint az egykori Szerencsi Csokoládégyár területén működő NESTLÉ Hungária gyára. Mindkét gyár területét egykori gyári szolgálati lakásokat tartalmazó lakóterületek is találhatóak. Ezek részben kolónia jellegű területen vannak (pl. Hatház), részben viszont nagyobb zöldterülettel övezett környezetben (pl. Gyárikert). A településrészen halad át a Hatvan – Miskolc – Szerencs – Sátoraljaújhely/Nyíregyháza-vasútvonal 80.sz. vasúti fővonal, ettől délre található a Déli iparterület, a Malom tanya, amely szintén kolónia jellegű lakóterület, valamint a Fecskés településrész.

A déli városrész lakónépessége a 2011-es népszámlálási adatok alapján 1624 fő, melyen belül itt a legmagasabb a 0-14 évesek aránya (15,3%). A lakásállomány 747 db lakóingatlanból áll, ezeknek 9,8%-a alacsony komfortfokozatú. Jellemzően sok az egyszobás lakások aránya (10,4%).

A 15-64 éves korosztályon belül a foglalkoztatottak aránya 56,9% – csaknem egyező a települési átlagos értékkel. Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban dolgozók aránya 39,1% – mely település szinten igen magasnak tekinthető.

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya magas, 57,1 (de ez részben a fiatal lakónépességből adódhat). Bár a munkanélküliek aránya 2011-ben 14,1% volt (települési átlag: 12,1%), a tartós munkanélküliek aránya csupán 5,5% – mely a többi településrészhez képest a legalacsonyabb érték.

A városrészre jellemző problémák:

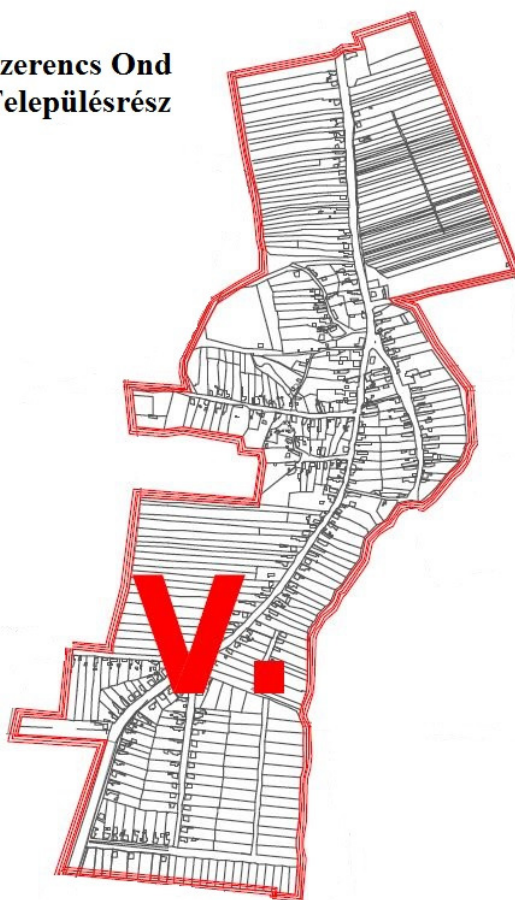
- A jelentősebb környezetterhelés az áthaladó vasúti és közúti főútvonalak, valamint az ipari létesítmények miatti forgalom következtében;
- A bezárt Cukorgyár barnamezős hasznosítása;
- A régi lakóterületek romló környezeti állapotának javítása;

A városrészre meghatározható általános célok:

- A Cukorgyár területének környezetkímélő ipari hasznosítása;
- Az iparterületeken a környezetvédelmi előírások fokozott betartása, a környezetterhelés további csökkentése.
- A kolónia-jellegű lakóterületek fejlesztése.
- A lakókörnyezet állapotának javítása a közterületek felújítása, karbantartása, és rekonstrukciója révén;
- Lakosságot érintő szolgáltatások bővítése a Fecskés településrészen;
- A műszaki infrastruktúra-hálózat folyamatos karbantartása, felújítása;
- Zöldfelület rekonstrukció a Gyárikertben, rendszerszintű elv keretében;

127. ábra: Szerencs Ond Településrész

Szerencs Ond Településrész

Forrás: saját szerkesztés

V. számú városrész – Ond településrész – általános jellemzői, célkitűzéseinek meghatározása

A településrész korábban önálló közigazgatás alá tartozott, 1990-től Szerencs városhoz tartozó, térben azonban még mindig elkülönülő településrész. A településrész szerkezetét tekintve, egyutcás (útifalu) településnek tekinthető, amely az észak – dél irányú forgalmi út mellé szerveződött. Később alakultak ki a keresztirányú utcák (pl. Monoki u., Petőfi u., Kossuth u.), majd még később az Ady E. utca, illetve a Hunyadi utcai új telekosztás. A Széchenyi u., Petőfi u., Kossuth u. térségében található a településrészen a régi faluközpont, melynek beépítése halmaz jellegű. A településrészen önálló iskola nem található, tagintézményként oktatás csak az alsó tagozatosok részére van, 1-4 évfolyamos, összevont csoportos formában. Tagintézményi formában egy óvoda csoport fogadja a településrész gyermekeit. Ezen felül idősek napközi otthona, és heti egy napon üzemelő orvosi rendelő van a településrészen.

A településen belül Ondon a legkisebb a lakónépesség száma: 544 fő. Köztük a felsőfokú végzettségűek aránya (a 25 éves és idősebbek arányában) alacsony, 9% (települési átlag 17,2%). A lakásállomány 255 lakóingatlanból áll, melyek nagy aránya (19,2%) alacsony komfortfokozatú. Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya magas, 39,7%, hasonló a déli városrész értékéhez. A munkanélküliek aránya Ond településrészen a legmagasabb: 17,1%.

A településrésze jellemző problémák:

- Csapadékvíz elvezetés rendezése, javítása;
- Az óvoda kivételével nem megfelelő felszereltségű közintézmények;
- Jelentős átmenő forgalom csökkentése;

A településrészre meghatározható általános célok:

- Közintézmények-hálózat felújítása, korszerűsítése, az elérhető szolgáltatások körének bővítése.
- Üdülőtérület kialakítása a horgászto környezetében;
- A műszaki-hálózat infrastruktúra folyamatos karbantartása, felújítása;
- Elkerülő út megépítése;

31. táblázat: 2011-es népszámlálási adatok egyes városrészekre vonatkozóan
– összefoglaló táblázat

Mutató megnevezése	Szerencs összesen	1. Városközpont	2. Nyugati városrész	3. Északi városrész	4. Déli városrész	5. Ond településrész
Lakónépesség száma	9198	1563	3267	2197	1624	544
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	12,8	13,2	11,0	13,1	15,3	13,8
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,5	57,4	58,5	64,0	57,8	58,8
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	27,7	29,4	30,5	22,9	27,0	27,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	10,9	11,9	10,7	8,9	10,9	18,8
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	17,2	19,1	13,9	25,4	13,8	9,0
Lakásállomány (db)	3809	742	1146	918	747	255
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	7,8	9,2	4,9	5,7	9,8	19,2
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37,7	43,6	35,9	35,3	37,4	43,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	7,1	9,4	6,5	6,2	6,2	11,6
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	56,4	50,6	57,8	59,3	56,9	50,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	40,8	48,4	36,9	35,7	43,7	49,2
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	9402					
Alacsony presztízsi foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	33,0	31,5	36,1	24,6	39,1	39,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül	56,6	61,2	56,8	51,8	57,1	59,2
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	12,1	13,2	11,0	10,5	14,1	17,1
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	6,4	7,7	6,3	5,9	5,5	8,6
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	6,0	6,7	4,6	4,4	7,9	11,9
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	5,9	6,0	2,3	6,2	10,4	8,2

Forrás: KSH

3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

Szerencsen nem található szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek, így arról térképi ábrázolás és helyzetelemzés nem készül.

3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

A városrészeken túli, egyén szempontból való területi lehatárolás nem indokolt. A városrészek, illetve a fejlesztési szükségletek bemutatása, térképi ábrázolás a 3.3.1 fejezetben található.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Bekecs Településrendezési terv 2007.
2. Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési Terve 2009.
3. Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiója 2013.
4. Első Katonai Felmérés. 1:28880. Arcanum Adatbázis Kft. DVD-ROM 2004.
5. Egységes Monitoring Információs Rendszer (EMIR)
6. Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ Nyilvántartási Irodája 2015. február 27.
7. Harmadik Katonai Felmérés. 1: 25.000. Arcanum Adatbázis Kft. DVD-ROM 2007
8. Helyi Építési Szabályzat Szerencs (2012)
9. Ifjúsági koncepció és cselekvési terv Szerencs 2008-2009
10. Mád Településrendezési tervet 2003.
11. Második Katonai Felmérés. 1:28880. Arcanum Adatbázis Kft. DVD-ROM 2005
12. Megvalósíthatósági Tanulmány- „Turisztikai szolgáltatások fejlesztése Szerencsen”
13. Mezőzombor Településrendezési terv 2012.
14. Monok Településrendezési terv 2005.
15. Országos Fejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Konceptió 2014.
16. Országos Területrendezési Terv 2014.
17. Prügy Településrendezési tervet 1996.
18. Rátka Településrendezési tervet 2004.
19. Szerencs településföldrajza, Dr. Frisnyák Sándor - dr. Gál András
20. Szerencs természetföldrajza Dr. Pinczés Zoltán - Dr. Konecsny Károly)
21. Szerencs Város Fenntartható Energia Akcióterve (SEAP) 2013.
22. Szerencs Város és Ond településrész településrendezési terve
23. Szerencs Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2011-2014
24. Szerencs Város Önkormányzatának Helyi esélyegyenlőségi program (2013)
25. Szerencs Város Önkormányzat Környezetvédelmi programjának felülvizsgálata (2012)
26. Szerencsi kistérség felzárkóztatási programja (2010)
27. Szerencs Város Önkormányzata Polgármesteri Hivatal- Szerencs Város Fenntarthatósági Helyi Programja 2012.
28. Szerencs Város Sportkonceptiója 2011-2014
29. Szerencs testületi ülés közmeghallgatás 2014.október 01.
30. Szerencs, városközpont rehabilitáció - Akcióterületi Terv 2007-2013.
31. Szerencs Város Önkormányzata 2013-2018-as időszakra kidolgozott helyi esélyegyenlőségi programja
32. Szerencs Város Polgármestere - Tokaj-Hegyalja Történelmi Borvidék Világörökségi helyszínre és védőövezetére vonatkozó Kezelési Terv tervezetének véleményezése 2014.
33. Szerencs Város Önkormányzata Közép- és Hosszútávú Vagyongazdálkodási Terve 2012.
34. Szerencs Településfejlesztési Konceptió 2004.
35. Tállya Településrendezési terv 2006.
36. Zempléni Múzeum éves beszámolója 2014.

Internet

1. Szerencs Város honlapja (www.szerencs.hu)
2. Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) (www.teir.hu)
3. Központi Statisztikai hivatal (www.ksh.hu)
4. Oktatási Hivatal honlapja (www.oktatas.hu)
5. www.szerencskartya.hu
6. Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft. (www.varosuzemelteto.hu)

7. Szerencsi Városgazda Nonprofit Kft. (www.szerencsivarosgazda.hu)
8. www.logsped.hu
9. www.wikipedia.hu

Törvények

1. 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
2. 1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról
3. 1997. évi CXXI. törvény a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról
4. 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről
5. 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről
6. 2007. évi CXXIX. törvény a termőföld védelméről
7. 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
8. 2012. évi XCIII. törvény a járások kialakításáról, valamint egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról

Rendeletek

1. 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelete a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről

Helyi rendeletek

1. Szerencs Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2014. (IV.29.) Önkormányzati rendelete a 2013. költségvetés módosításáról
2. Szerencs város önkormányzata Képviselő-testületének 17/2013. (IX.26.) Önkormányzati rendelete az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletéről, valamint elidegenítéséről szóló 8/2009. (II.12.) rendelet módosításáról
3. Szerencs Város Képviselő-testülete 21/2009. (IX.24.) rendelete a felsőoktatási hallgatók, valamint a felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok ösztöndíj-támogatásáról egységes szerkezetben a 24/2011. (IX. 22.) önkormányzati rendelettel
4. Szerencs város önkormányzata képviselő-testületének 23/2013.(XII.19.) Önkormányzati rendelete a pénzügyi és természetben nyújtott szociális ellátásokról egységes szerkezetben a 10/2014.(VIII.28.), valamint a 14/2014.(IX.18.) önkormányzati rendeletekkel
5. Szerencs Város Önkormányzata 23/2008. (XII. 22.) rendelete az egyes helyi adókról egységes szerkezetben a 25/2009. (XII. 10.), a 28/2009. (XII. 21.), a 23/2010. (XII.22.) ,a 4/2012. (II.23.), a 23/2012. (XI.29.) valamint a 3/2014. (I. 30.) önkormányzati rendelettel
6. Szerencs Város Önkormányzata 36/2006. (XII. 14) rendelete a magánszemélyek kommunális adójáról egységes szerkezetben a 26/2009. (XII. 10.), a 22/2010. (XII.22.),továbbá a 2/2014. (I. 30.) rendeletekkel
7. Szerencs Város Önkormányzata képviselő-testületének 7/2010. (III. 18.) önkormányzati rendelete a Szerencs város közigazgatási területén működő kisvállalkozások támogatásáról egységes szerkezetben a 13/2010. (V.20.), a 9/2011. (IV.28.), a 13/2012. (IV. 26.), valamint a 14/2013.(VIII.29.) önkormányzati rendelettel

8. Szerencs Város Önkormányzata Képviselő- Testületének 23/2013.(XII.19.) Önkormányzati Rendelete a pénzügyi és természetben nyújtott szociális ellátásokról egységes szerkezetben a 10/2014.(VIII.28.), valamint a 14/2014.(IX.18.) önkormányzati rendeletekkel
9. 1/2006 (I.31.) Kt. sz. rendelet: Szerencs Város és Ond Településrész Szabályozási Tervének és Helyi Építési Szabályzatának elfogadásáról

Helyi határozatok

1. 19/2004. (I.24.) Kt. sz. határozat: Szerencs Város Településfejlesztési Konceptiójáról
2. 1/2006. (I.31.) Kt. határozat: Szerencs Város Településszerkezeti Tervének elfogadásáról

Egyéb

1. Önkormányzati adatszolgáltatás
2. Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft.
3. EON-ÉMÁSZ nyilvántartás